

100 ГОДИНИ ШКОЛАТА НА УЧИТЕЛЯ БЕИНСА ДУНО

Юбилеен сборник

2–3 септември 2022 г.
Варна

100 ГОДИНИ
ШКОЛАТА НА УЧИТЕЛЯ БЕИНСА ДУНО

Юбилеен сборник

издателство
АРТ ТРЕЙСЪР

100 ГОДИНИ

ШКОЛАТА НА УЧИТЕЛЯ БЕИНСА ДУНО

Юбилеен сборник

Съставител **Димитър Калев**

Варна, 2022

© Галина Левина, Галя Магжарова, Георги Христов, Гинка Младенова, Даниела Пандулчева, Данчо Пандулчев, Диан Семов, Димитър Калев, Жоржета Назърска, Людмила Червенкова, Меонлина, Мирослав Бачев, Михаил Левин, Светла Шапкалова, Христо Магжаров, Frédéric Lichère, Marie-Ginette Lichère – автори, 2022

© Димитър Калев – съставител, 2022

© Спасска Миховска – редактор, 2022

© "АРТ ТРЕЙСЪР" ООД – издател, 2022

ISBN 978-619-7094-61-9

СЪДЪРЖАНИЕ

.....

НАЧАЛНО СЛОВО НА ШКОЛАТА

ТРИТЕ ЖИВОТА

Учителя Беинса Дуно

..... 11

ДВАТА ПЪТЯ

Учителя Беинса Дуно

..... 25

ОКУЛТНИ АСПЕКТИ НА ШКОЛАТА

ПРОЛЕГОМЕНИ КЪМ ВЪЗМОЖНОСТТА ЗА ФИЛОСОФСКО ИЗСЛЕДВАНЕ НА ТВОРЧЕСТВОТО НА ПЕТЪР ДЪНОВ

Мирослав Бачев, г-р

..... 35

ПОСВЕЩЕНИЕ И МИСЛЕНЕ – ЛОГИЧЕСКИ РЕКОНСТРУКЦИИ В ШКОЛАТА НА УЧИТЕЛЯ БЕИНСА ДУНО

Димитър Калев

..... 55

ОСНОВАВАНЕ НА ОКУЛТНИТЕ ШКОЛИ В БЪЛГАРИЯ

Христо Магжаров

..... 65

ШКОЛАТА

Галя Магжарова

..... 77

ЗА КНИГАТА НА ХРИСТО МАДЖАРОВ „ВРАТАТА НА ШКОЛАТА”

Диан Семов

..... 89

ИСТОРИЧЕСКИ АСПЕКТИ НА ШКОЛАТА

ИСТОРИЯ НА ОКУЛТНИТЕ ШКОЛИ В ЕВРОПА

Георги Христов

..... 105

БЯЛОТО БРАТСТВО И ДУХОВНАТА ОБЩНОСТ НА НАЗОРЕИТЕ – ВЗАИМОДЕЙСТВИЯ ПРЕЗ 20-70-ТЕ ГОДИНИ НА ХХ ВЕК

проф. Жоржета Назърска, г-р

..... 133

МЕТОДИЧЕСКИТЕ ЗАДАЧИ ЗА САМОПОДГОТОВКА В ОБЩИЯ ОКУЛТЕН КЛАС НА ПЕТЪР ДЪНОВ ПРЕЗ ПЪРВАТА УЧЕБНА ГОДИНА

Светла Шапкалова, г-р

..... 145

**ПРЕДСТАВЯНЕ НА ШКОЛАТА
В „НОВАТА КУЛТУРА ПРЕЗ ЕПОХАТА
НА ВОДОЛЕЯ”**

Диан Семов

..... 167

**ДВАМА ТИХИ ТИТАНИ В ОРБИТАТА
НА УЧИТЕЛЯ**

Меонлина

..... 177

**ОПЫТ РАБОТЫ КЛАССОВ В
МОСКОВСКОЙ ГРУППЕ**

Михаил Левин

..... 183

ПУТЬ УЧЕНИКА

Галина Левина

..... 191

**ДРАГАН И ЗДРАВКА ПОПОВИ –
ЖИВОТ И КОРЕСПОНДЕНЦИЯ С
УЧИТЕЛЯ**

Даниела Пандулчева, g-p

Данчо Пандулчев, g-p

..... 195

**L'ÉCOLE SPIRITUELLE DU MAÎTRE
OMRAAM MIKHAËL AÏVANHOV DANS
LA CONTINUITÉ DE LA TRADITION
ÉSOTÉRIQUE DU MAITRE PETER
DEUNOV**

Marie-Ginette Lichère

Frédéric Lichère

..... 213

**ПРИЛОЖНИ АСПЕКТИ НА
ШКОЛАТА**

**ПАНЕВРИТМИЯТА КУЛТИВИРА
ВДЪХНОВЕНИЕТО И ЗАСИЛВА
ТВОРЧЕСКИТЕ СПОСОБНОСТИ**

Людмила Червенкова, g-p

..... 231

**ПРИНЦИПИ И МЕТОДИ НА
ОБУЧЕНИЕТО В ГИМНАСТИЧЕСКИТЕ
И ПАНЕВРИТМИЧНИТЕ
УПРАЖНЕНИЯ НА УЧИТЕЛЯ ПЕТЪР
ДЪНОВ**

Данчо Пандулчев, g-p

..... 247

**НАБЛЮДЕНИЯ В ИЗВЪНСЕТИВНИЯ
СВЯТ КАТО МЕТОД В
ПЕДАГОГИКАТА**

Гинка Младенова

..... 261

ВЪВЕДЕНИЕ

В този юбилеен сборник са селектирани най-стойностните текстове на различни изследователи на Школата на Учителя Беинса Дуно от няколко поколения, езици и култури. Годината е 2022-ра – точно столетие след първите школки лекции от февруари 1922 г.

През цялото свое 22-годишно битие езотеричният дух на Школата съхранява докрай първообразите на „двата пътя“ и „трите живота“, очертани в еднотменните начални лекционни слова. Затова сборникът започва с тях.

Авторите текстове са категоризирани в три раздела – окултни, исторически и приложни аспекти на Школата. Първият се опитва да тълкува телеологията и методологията в лекционните цикли. Обществени събития, индивидуални съдби и межкултурни резонанси са теми на втория раздел, а третият раздел представя изследвания върху някои школки методи и практики.

Сборникът включва статии на руски и френски автори, свързани с духовните импулси на Школата на Учителя Беинса Дуно извън пределите на България. Съвсем преднамерено текстовете се публикуват на автентичните им езици – може би, за да се намекне за невидимия събор, където всички езикови гении общуват в единамислие.

Животът като постоянно познание, като вечна и безгранична школа – би било чудесно, ако този сборник се възприеме за носител на такива послания...

Димитър Калев

НАЧАЛНО СЛОВО НА ШКОЛАТА

ДВАТА ПЪТЯ

Учителя Беинса Дуно

ДВАТА ПЪТЯ

Учителя Беинса Дуно

Тайна молитва

Коя е главната идея, която занимава ученика при постъпването му в училището? Той иска да стане учен, да придобие знания, да възрасти това, което е вложено в неговата душа, в неговия ум и в неговото сърце; и след като придобие знания, след като разработи своите дарби и способности, той трябва да ги запази. За тази цел се изисква добра почва, за да може всяка мисъл, която падне върху нея, да даде плод. Следователно и вие като ученици искате да учите, да се занимавате с наука.

Какво означава думата *наука*? Ако се спрем върху значението на буквите в тази дума, написана на латински и на някой от славянските езици, ще видим, че в нея се крият две различни понятия: от съчетанието на буквите в думата *наука* в славянските езици се вижда, че славяните търсят в науката метод, чрез който да примирят противоречията в живота; обаче англосаксонската раса, която си служи с латинската дума *scientia* за означаване понятието *знание*, *наука*, показва, че нейният ум е насочен към изучаване на отношенията между различните форми, както и на вечните промени, които се извършват в Живата Природа. Първата буква

S в думата *scientia* означава безкрайност. Следователно от окултно гледище вие можете да изучавате науката или с цел да намерите метод, чрез който да примирите противоречията в живота, или пък да намерите начин, чрез който да използвате силите на Природата.

Който изучава науката с цел да използва природните сили, той се натъква на голяма опасност. Опасността сега в това, че в него се явява свещеният егоизъм – той започва да се съзнава по-високо от другите, придобива по-голяма тежест в себе си и казва: „Аз разполагам със сили, които мога да употребя, както намирам за добре“. Значи има две категории хора: едните имат голямо съзнание за себе си, мислят, че всичко могат да направят, че много неща знаят и т.н.; другите обаче, като славяните, търсят в живота си метод, чрез който могат да примиряват противоречията, на които се натъкват, а едновременно с това да излекуват болките на своето сърце. В това отношение славяните са по-близо до Истината.

И тъй, ако искате да се занимавате с окултната наука, на първо място трябва да изучавате себе си. „Познай себе си!“ – казва Сократ. Какво означават думите *познай себе си*? Какво трябва да познаете в себе си – висшето или

нисшето? Да познаете себе си, ще рече да познаете Висшето, Божественото начало в себе си; с други думи казано – да познаете Бога в себе си. Познаете ли Бога в себе си, вие ще познаете условията, при които можете да растете и да се развивате правилно; да познаете условията, които, от една страна, дават направление на вашето растене и развиване, а от друга страна, уравновесяват силите, които действат във вас.

Представете си, че някой човек расте правилно, умът и сърцето му се развиват добре и всички се надяват да излезе нещо от него, но случи се нещо неочаквано в живота му и неговата форма се разруши, нищо не остава от нея... Коя е причината за това нещастие? Причината за това нещастие е майсторът, който е направил тази форма. Мнозина ще кажат, че съдбата на този човек е била такава. Когато грънчарят направи някое гърне изкривено, недопечено, кой е виновен за това? Виновен е самият грънчар. Какво прави той тогава? Счупва гърнето на парчета, замесва го на каша и прави ново гърне, но вече по-хубаво, по-здрово, по-добре опечено. Следователно всякога Висшето смачкава формите на нисшето, като го преработва, вае, докато изкара от него по-хубава, по-съвършена форма. Какво друго може да се направи с гърнета, които не са сполучливо изваяни, освен да се смачкат старите им форми, за да се преработят и превърнат в нови, поустойчиви и съвършени.

Често младите мислят, че са поумни от старите, и казват: „Старите са отживели времето си, ние ще им покажем как трябва да живеят“. Обаче едно време и тия стари са казвали същото... След тях идват младите, които не одобряват живота на старите и

мислят, че ще могат да го изправят; и те остаряват, без да изправят живота си. Така се изреждат едни след други младите поколения, които искат да покажат на старите как се живее, но не успяват. Защо? Защото и те като старите си служат със стари методи. Казвам: старите методи не могат да разрешават основните въпроси на живота. Младите трябва да се пазят да не повтарят слабостите на старите. Нека се учат от техните опитности, да видят какво им е липсвало, че животът им е излязъл несполучлив. Много и дълбоки са причините за неуспеха на старите – те представляват цяла история, която трябва да се изучи.

Сега ще ви задам една тема, върху която всички да мислите. Тя е следната: *Най-разумният метод за работа*. Нека всеки помисли кой е най-разумният метод за работа. Окултната наука е опитна, затова всяко знание е ценно, когато може да се приложи в живота – това именно определя мястото ви като ученици. Когато някой ученик иска да постъпи в музикално училище, да изучава цигулка, дават му цигулка да свири – и от това как може да свири, определят в кой клас да постъпи. Ако ученикът се окаже посредствен, професорът по цигулка ще го посъветва да се запише в друго училище, да не губи времето си.

В някоя от следващите лекции ще говоря върху разумните отношения на човека към Живата Природа, обаче първо вие трябва да се изкажете върху темата *Най-добрият, най-разумният метод за работа*. Да се изкаже човек по някой въпрос – това е привилегия за него, това е изключителен случай. От окултно гледище под най-добър метод се разбира онзи, който може да

се приложи в действителния живот. Ако даден метод не може да се приложи, той отклонява човека от целта на работата му и го води някъде далеч, без да му даде реални резултати. Понеже всички не сте на еднакъв уровень в развитието си, затова всеки ще представи свой специфичен метод за работа, който може да приложи в живота си. Едни от вас са материалисти-идеалисти, дават предимство на материалното в живота, а другите са идеалисти-материалисти, дават предимство на идеите – това е различието между всички хора. Идеалистите поддържат, че идеите създават всичко. За кои идеи говорят те? Разбира се, че не за техните идеи... Има идеи, по-високи от човешките – това са идеите на Безграничното, Божественото начало.

И тъй, в тази Школа вие трябва да се научите да се ползвате от методите, с които Природата работи. Както цветята използват слънчевите лъчи, така и вие трябва да използвате силите на Живата Природа – и тогава кой за каквото е роден, това ще направи. Този закон има приложение и в човешкото тяло. Всеки уд от организма на човека изпълнява специфична служба: например краката ходят, като същевременно носят общия товар на тялото; ръцете работят – хващат, вдигат, слагат разни тежести; очите гледат, ушите слушат и т.н. Следователно всеки орган от човешкото тяло изпълнява специална функция. В това отношение всеки човек представлява специален уд в общия организъм на Природата и той трябва да изпълни своята функция. Който намери мястото си в Природата и разбере своето предназначение, той ще може правилно да изпълни своята

функция като уд на Великия Божествен организъм.

Сега, като ученици на тази Школа, вие можете да повдигнете някои въпроси, които ви интересуват, обаче можете да повдигате въпроси, близки до вашите нужди. Например от какво се интересува гладният? От хляба: гладният иска да знае какъв е хлябът, който му се дава – топъл или студен, пресен или мухлясал. Същият закон трябва да се прилага и в знанието, ако искате да създадете в себе си нещо здраво. Вие, младите, не трябва да повтаряте погрешката на онзи циганин, който първо се нахранил с листа, а после хапнал малко хляб и сиренце. Той отишъл на лозето да работи и взел в торбичката си малко хляб и парче сиренце да закуси. Като поработил, усетил голям глад. Погледнал към хляба и сиренцето и видял, че те няма да задоволят глада му, затова нахърсал лозови листа и започнал да яде, а най-после хапнал хляба и сиренето, като си казал: „Отличен обяд!“. Не, аз не ви съветвам първо да се нагълтате с лозови листа, а после да хапнете малко от окултното знание – пазете се от тази погрешка!

В работата не се позволяват никакви грешки – направите ли някаква погрешка, изправете я! Престъплението не седи в това, че сте направили една погрешка, но в неизправянето на погрешката. Щом съзнаете погрешката си, изправете я! Няма нищо престъпно в това, че през ума ви е минала някаква крива мисъл, но тази крива мисъл трябва да се изправи. Стремежът на вашия ум, на вашето сърце и на вашата воля трябва да бъде насочен към изправяне на погрешките – само по този начин вие ще създадете в себе си характер, на който всякога да разчитате.

Сега трябва да имате предвид следното положение: когато учениците постъпват в училището, в първо време учителят е любезен, внимателен към тях. Колкото по-навътре влизат в знанието и материалът става по-труден, толкова и учителят е по-взискателен към тях, а особено към онези, които не учат. Значи учителят изменя отношенията си към учениците, които не учат. Първото нещо, което се изисква от ученика, е той да бъде способен да учи; следователно и вие трябва да учите, и то много сериозно. Всяка наука има правила, които трябва да се знаят и да се спазват. От младите се изисква самообладание – не привидно, външно, но истинско самообладание. Има два вида самообладание: едното е външно, привидно самообладание, при което вътрешното равновесие в човека всякога се нарушава; другото самообладание е вътрешно, дълбоко, при което равновесието в човека никога не се нарушава.

Ще приведа един пример за външно самообладание. Млад момък се сгодил за красива млада мома, с голямо благородство и външно самообладание в проявите си. Той често се хвалел с годеницата си пред своите приятели и един ден завел един от тях на гости в дома на годеницата си и му я представил. Те седели, разговаряли известно време, след което годеницата донесла на една табла сладко, за да се почерпят. Годеникът съзнателно спънал годеницата си, за да види как ще реагира тя при този случай. Както държала таблата със сладкото и чашите с вода, всичко това паднало на земята, сладкото и водата се разсипали на пода. Годеницата запазила пълно самообладание и присъствие на духа; каза: „Няма нищо“,

после спокойно се навела, събрала чашите, изтрила водата и излязла в другата стая. Годеникът се обърнал към приятеля си и рекъл: „Ето пример за самообладание, за благородство в характера. Това значи идеална мома“. Обаче като се оженили, работата не излязла както си мислел. Веднъж той я запитал: „Къде остана самообладанието ти?“ „Ти трябваше да влезеш в другата стая, да видиш какво ставаше там – само дървото на масата може да ти каже какво дървкане беше!“.

Казвам: това не е самообладание. Някой иска да отвори прозореца, тегли го – той не се отваря; тегли втори, трети път – прозорецът пак не се отваря. Той започва да се нервирва, да се гневи, да дърпа още по-силно, като че прозорецът е виновен за това. Преди всичко прозорецът няма съзнание, той не може да разбере, че някой се гразни от него. Същото нещо може да се каже и за окултните сили: някои окултни сили са съзнателни, разумни, а други са полусъзнателни, неразумни. Като казвам, че едни сили са съзнателни, това показва, че те вървят в същата посока, в която и ние се движим; неразумните сили пък се движат в посока, противоположна на нашето движение.

Следователно всеки трябва да знае дали дадена сила върви в хармония с неговото развитие. По същия начин вие трябва да разглеждате дали вашите мисли, чувства и постъпки вървят в съгласие с развитието ви. Щом се натъкнете на някоя мисъл или на някое чувство, веднага го поставете на разглеждане. Къде да го сложите – вляво или вдясно? Ученикът трябва да разбира от сортиране, да знае къде точно да постави всяка своя мисъл, всяко свое чувство и всяко свое действие. Ня-

кои ученици ще успеят в тази област двадесет и пет на сто, други – петдесет на сто, трети – седемдесет и пет на сто, а най-способните – сто на сто. Ученикът трябва да работи върху себе си, постепенно да увеличава този процент, за да не изпада в грешки и заблуждения.

И тъй, след всеки преподаден урок ще пристъпваме към опити. Това значи: след всеки преподаден урок ще бъдете поставени на изпит – не само теоретически, но и практически. Всяко теоретично знание трябва да се приложи в живота, там да се разработи и изпита. Който иска да се занимава с окултизъм, той трябва да знае, че ще бъде подложен на известни изпитания и мъчности, които трябва правилно да разреши. Казвате: „И без това ние имаме мъчности“. Да, но сега ще разберете смисъла на тези мъчности; и като разберете смисъла им, ще можете да ги употребите като методи за лекуване. Например някой се оплаква от болки по цялото тяло: ръцете, краката го болят, главата го боли, гръбнакът го боли, стомахът му е разстроен. От всички тия болки невидимият свят ще му създаде само една болка, но по-голяма, към която ще насочи неговия ум и ще го застави да се лекува. По този начин той ще забрави малките болки и ще започне усилено да работи в едно направление. Значи голямата мъчността привлича силите към един център, иначе става разпиляване, разсейване на силите и на вниманието в човека. И Природата действа по същия начин – тя създава на човека една голяма болка, в която всичко се лекува. Вие още не сте дошли до големите болки.

Като размишлявате върху темата, която ви дадох, ще пишете по въз-

можност по-малко, само върху ядката на мисълта. Всеки ще отговори за себе си кой е най-добрият метод за работа. Какво са писали учените по този въпрос – това не е важно за вас; понякога то съответства на вашето разбиране, на вашата природа, а някога не съответства. За вас е важно да нагодите работата си според методите на Разумната Природа, а не според тия на обикновените учени – само по този начин ще се домогнете до общите принципи в живота. Тъй щото всеки ще прилага, ще работи според метода, който той знае и който е негов специфичен. Това зависи от вашата добросъвестност, от вашата искреност в работата ви и от дълбокото ви желание да постигнете нещо ценно.

Мнозина ще кажат, че нямат условия за работа; в това отношение американците държат първо място – в Америка ще срещнете ученици, студенти, които работят по кухните, по различни кантори като слуги, и по този начин завършват гимназия или университет. Добре е, когато гойдат благоприятните условия в живота, но всички условия трябва разумно да се използват. И при най-мъчните условия човек може да намери поне десетпетнадесет минути свободно време да чете, да се занимава. Кое пречи на домакинята, като реже лук, като готви, да почете малко? И лошите, и добрите условия имат за цел да поставят ученика в положение да преодолява мъчностите – само по този начин той може да расте и да се развива правилно.

Сега втори път ще видим тогава.

Тайна молитва

24 февруари 1922 г., София

ТРИТЕ ЖИВОТА

Учителя Беинса Дуно

ТРИТЕ ЖИВОТА

Учителя Беинса Дуно

Мълчание

Тази вечер ще имаме едно квакерско¹ събрание. Всички ще мълчат, докато приемете вдъхновение.

Аз ви събрах тази вечер да ви попитам как да употребим свободното си време – не времето, което сте си ангажирали, но празното време. Това време разваля живота. Добрият майстор сиренар, като подсирва, трябва да направи сиренето с шупли, да има празно пространство в него – и тогава се счита, че той е майстор.

От вас се иска малко да помислите върху метода за работа – как трябва да се работи. Най-добрият метод за работа за старите кой е, защото според сегашните схващания хората казват: „Старият трябва да си почива“. Там е

най-голямото зло. Казват: „Той е млад, нека си играе“; а кой ще работи? Старият да си почива, младият да играе, а онези, на средна възраст, на тридесет-тридесет и три години, те ще работят. Значи тридесет и три годишните да работят, младите да скачат, а старите да почиват.

Трябва да си наредите една програма на събранията всяка неделя по-диробед – по демократичен начин ще гласувате за нея.

Първо, между вас аз забелязвам, че има една голяма дисхармония, която произтича от вашия свещен егоизъм. Според мен има три вида живот в света. Единия го наричам материалистичен: такъв човек обича да има овце, говеда, крави, кокошки, къщи, ниви; и като му запаят всички, той казва: „Струва си да се живее!“. Обаче след двадесет години, като е служувал вече на всички, казва: „Много са големи тия грижи, уморих се, трябва да изменя малко живота си“ – и почва да продава по малко от тях, защото иска да поживее за себе си. Това е втората фаза на свещения егоизъм. Децата, жената, които не знаят побудителните причини на бащата, който постъпва по този начин, казват: „Нашият баща какво мисли да прави – след като продаде всичко, какво ще стане с нас?“. И в религията, и в духовния живот има

---

¹ **Квакерско събрание** – молитвено събрание на квакерите, означавани още като *Общество на приятелите*. Християнска група от анабаптисткия клон на протестантството. Основана е в Англия от Джордж Фокс през 1650 г. Фокс защитава позициите си с думите: „Треперете пред Божието Слово“. Оттук идва названието на неговите привърженици *квакери* (*quakers* – трепереци; тръпнеци, потръпващи). Названието е свързвано с разбирането за свещен трепет пред Бога. Носители на Нобелова награда за мир за 1947 г.

свещен егоизъм; там казват: „Да се съсредоточим в себе си, с припечеленото можем да си поживеем малко, тъй както ние разбираме охолния живот“.

Трети живот, същински живот аз наричам Божественя. Той е напускане на свещения егоизъм – живот на пълната, съвършена Божия Любов, в която сърцето и човешкият ум могат да се развият напълно. А ние, като се срещнем с някого, нашите интереси не съвпадат – той едно мисли, а аз друго. Според първия начин на живота ние мислим кой какво има – различаваме; и при втория случай пак различаваме, но щом дойдем до това – да служим на Бога, там няма различаване, а има само един метод.

Сега според този закон някои казват: „Когато рече Господ“. Е, хубаво, забелязали ли сте, че сутрин майката дойде и каже на детето: „Стани, мама, Слънцето е изгряло“, а то отговаря: „Още малко“ – и мислим, че това е философия. Не, това не е никаква философия. Сега иде въпросът: на нас казвал ли ни е досега Господ „Стани!“? Казал е. Някой рече: „Когато Духът дойде“. Можете ли да кажете, че Духът не е идвал досега? Идвал е и си е заминавал – много пъти е идвал и си е заминавал. Сега пак може да дойде – ще похлопа, пак ще замине. Този въпрос е на старите, а не на младите – младите имат време.

В сегашната епоха ние разрешаваме несгодите, неприятностите на живота. Трябва да примирим всички противоречия и онова, което не сме довършили, да го довършим. В това направление има две мнения. Животните се събират, за да си помагат; и вълците зимно време се събират, но при особен случай – за да нападнат някое стадо. Въпросът е сега можем ли ние при каквито и да е условия, при каквито

и мъчнотии да се намираме, да ги победим, да изплуваме над тях. Сега от чисто християнско гледище казват: „Може“. Въпросът е не как може теоретически, но практически той стои малко другояче. Ето какво ме наведе на тази мисъл: един от нашите приятели, от най-ревностните, имал за мен много високо мнение – че аз всичко мога да направя. Лъжливи схващания! Той заболява от неврастения, вика лекарите и те му казват да лежи четиридесет и пет дена на гърба си. С такива вярвания нищо не става, това е илюзия. Ако твоята вяра в Бога не може да ти помогне, ако в краен случай и знанието, което имаш, не ти помогне, тогава защо ни е то? Значи у нас трябва да се роди едно желание да работим, да работим със законите на Живата Природа, да бъдем в съгласие с Бога. Аз нямам нищо против, ако дойде един лекар и работи съобразно с тия закони – добре дошъл! Пукне се някоя вена – дойде лекарят и може да я зашиее; но ял си ряза, не си дръвнал – дойде лекарят и сложи инжекция. Питам: този лекар разбира ли болестта? Аз казвам: трябва очистително, нищо повече – тия парченца ряза трябва да излязат от организма, да не ви безпокоят.

Мнозина от вас са се нагълтали с такива несдържани парченца и това наричат Новото учение. Не, това не е Новото учение, нито пък е Божественото учение. Ако вие имате Божественото учение, досега светии щяхте да станете. Сърцето на един влюбен момък е щедро и той е вдъхновен; и двамата са вдъхновени – по какво се различават? Те схващат еднакво. Сегашното учение е учение на свещения егоизъм. Искам вие да не се samozаблуждавате: ако искате да имате резултати, не трябва

да се заблуждавате във вашите схващания, а трябва да знаете къде започва Новото учение. В него има разширение, едно трансформиране на съзнанието – става една промяна, както когато една гъсеница се преобръща на пеперуда.

Застоят ви не се дължи само на вас, има и други причини. В целия сегашен мир² има изостанали души, милиони изостанали души има на Земята, които са излезли извън човешката еволюция. Те не могат да използват силите на Природата, те са просяци, но са много хитри и лукави и използват всички слабости на хората. От всички чешити има между тях – и като дойдат, те се домогват до някоя ваша слабост. Например видят, че някой е тщеславен и иска да стане виден човек, пръв министър в България – и ще почнат да му внушават, че е даровит и че може да стане такъв, да нареди най-строги закони. Но като го тикнат в тоя път и той си създаде хиляди неприятности, после му казват: „Стига, ти се умори вече, отстъпи, нека да дойдат други, да видиш резултатите“. Ала като дойдат другите, почнат да го гонят, хванат го, съдят го и го турнат в гранголика. Защо, какво е спечелил? Нищо. И в религиозно отношение забелязваме пак същите слабости. Ще ти кажат: „В окултните науки има такива и такива сили“. Каквото кажат, ще го направиш и после ще започнеш да се пъчиш. Всичко това е измислица на тия духове – и ако вникнете по-добре, ще видите, че то е илюзия, не е Божествено. Сега искам вие да различавате.

Аз сега няма да говоря като ясно-видец. Като гледам цвета на лицето ви, то показва, че вие се намирате под

влиянието на тия духове. Понякога у вас става пробуждане и казвате: „Замотава ми се умът“, но още питате: „Господи, не виждаш ли?“. Не, вие трябва да видите! Сега сме в една епоха, в която трябва да се пазим от чужди влияния. И всички недоразумения, които има между вас, се дължат все на тях. Аз не съдя никого. Между вас не е имало един разумен спор – тъй, да сте го обмислили разумно. Трябва да кажете: „Иди да речеш на брата си, че пътят, по който върви, не е добър“ – и ти ще му кажеш. А пък тия духове друго съветват, казват: „Виждаш ли го този лицемер“. Ако той е лицемер, лицемерието трябва да има белези, но тогава закон трябва да има, факти трябва да има. Де са му белезите? Ако е лош, като лош той трябва да има и други белези. По този алхимичен закон искам сега да започнете едно пресяване – вътрешно пресяване. Астрономите, когато наблюдават небето, избират тихи нощи, когато няма никакво възмущение на въздуха – тогава наблюдението е най-хубаво. Когато и ние правим известни наблюдения, времето трябва да бъде тихо. Ако тия духове много мърдат в ума ни, нашите наблюдения няма да бъдат верни. Ние трябва да уталожим ума си и при тих ум да се свържем с Божественото съзнание, в което живеем – сега не живеем в Божественото съзнание.

Трябва между вас да се яви метод за работа – да има сдружение по двама, по трима, четирима, да се хармонизирате и да може да си помагате. Каква полза, ако ние вървим по един Божествен път, без да си помагаме? Трябва да се изберат някои от вас, за да изучават закона за тонирането, трябва да се тонираме. Старите хора имат нужда от тониране, от нагласяване: всякога

2 мир рус. Свят.

трябва да се тонирате, да се настроите, да се нагласите. аз не казвам, че вие не сте тонирани. Често съм слушал, когато отида в някоя къща, майката да каже на детето си: „Ха изсвири *Цвете красно*“. Слушам, детето свири *Цвете красно* много хубаво. Ида на друго място, пак чуя: „Ха, мама, изсвири на господина *Цвете красно*“. Е, кажа, стига вече! Вечното повторение на едно и също нещо не е знание, то е губене на време. Ние казваме: „Добър е Господ“. Добър е Господ, но ти свири второто нещо, което иде след *Цвете красно* – то е *Вятър ечи, балкан стене*. Значи *Цвете красно* е по отношение на сърцето, а *Вятър ечи* – по отношение на ума. И сега третата песен, която трябва да свирят децата, коя е?

аз ви правя тази бележка, защото забелязвам, че някои от вас мислят, че още не е този пътят. Вие още не знаете какво е духовният живот, а Божествения живот още не сте го изпитвали. Третата стъпка, която трябва да възприемем, е да влезем в Божествения живот. Ще снемете свещения егоизъм отвън и работата ни наполовина ще бъде свършена. Когато изучавате Евангелието, виждате, че Христос започва от малките правила и дохожда до съвършенството – да бъдете съвършени, както е съвършен вашият Отец, който е на Небеса.

Има оглашени, верующи и ученици. Оглашените са хора материалисти, те вярват в многото имане; религиозните са хора верующи, те вярват в свещения егоизъм, а учениците са в Божественото учение. Дето казва Христос: „Раздай всичкото си имане, напусни баща си и майка си“ – то е за учениците. И ще трябва да знаеш закона как да раздадеш имането, а не само току тъй. Павел

казва: „И ако раздам всичкото си имане, а любов нямам, нищо не съм... И тялото си да дам на изгаряне...“, т.е. може да се пожертваш, но и това е пак свещен егоизъм. Свещен егоизъм е също когато мислим, че ние сме център на Вселената – макар че не го изказваш, това е мисълта ти; отвън не го изказваме, но в себе си го таим. А онзи, който е влязъл в Божествения живот, той сега толкова високо, че никой не го засяга. И казва един писател: „Онзи, който хули Бога, прилича на комар, който плюе на Монблан – какво ще остави върху него?“. Когато влезем в Божествения свят и някой ни каже нещо, то е като плонката на комара – даже може да не забележите дали комарът е плюл, или не. В Божествения свят плонката не хваща, тя даже не може да падне там, понеже има постоянни гърждове, та я узмиват.

Ние сме дошли до положението да приложим правилата в действителния живот според окултната наука. Това приложение ще определи нашия бъдещ живот, сега се определя какво ще бъде бъдещото ни състояние. Туй, което сега извършиш, за самия себе си ще го извършиш – и трябва да знаеш как да го извършиш. Трябва да живееш в Божествения живот, трябва да разбираш отличителните му черти в какво седят. Това ти е необходимо заради самия себе си.

В това малко общество се явяват известни дисхармонии, които могат много лесно да се уредят, но те може да се уредят само по Божествен начин. В религиозния живот свещения егоизъм колкото урежда, толкова и поврежда; в материалния живот той пет дава, а сто взема; в Божествения живот всичко се урежда. И няма по-велико нещо от това, човек да бъде в съгласие с Бога: да

Го чувстваш в себе си, да бъдеш в съгласие с всички висши същества – няма по-велико нещо от това. Срещнеш някой човек: Божественото у него отговаря на Божественото у теб и ти го възприемаш – няма по-добро нещо от това.

Сега искам да направите един анализ, да пресечете вашите мисли и от тях да остане нещо съществено – една мисъл да остане, но да знаете, че тя е Божествена – една мисъл, на която можете да разчитате. Това е възможно, за всички ви е възможно – всеки може да направи този опит, не се иска за това голяма философия. Голямо усилие не трябва, но се изисква наука, която да се приложи – трябва да приложите Божествените правила, както е в музиката и в изкуството: навсякъде те са определени и който ги знае, всякога ще има резултат, но не материален.

Най-първо, не търсете да подобрите вашата външна среда – не, подобрете състоянието на вашия ум, това е първото; второто нещо е да подобрите вашето сърце – и след туй ще бъдете в състояние да подобрите вашия материален живот. Сега вършете обратното и затова нямате резултат. Сега някои от вас работят в тази посока, но вие се колебаете. Онова уравновесяване на ума, онази вяра, която имате, трябва да стане субективна: да знаете, че имате една положителна опитност, че това, в което вярвате, сте го проверили и опитността ви да бъде жива. Има два вида опитност. Първата е да откъснете едно цвете и да го изгубите, а другата опитност е цветето, което расте в градината ви, да остане живо – то е, което индусите наричат лотос. Когато говорим за Божествената опитност, тя е тази, която расте всякога в Божествената градина.

Сега онези от вас, които чувстват, че са стигнали до известна висота, трябва да се издигнат една стъпка по-нагоре. В бъдеще не искам да сте объркани, защото при Бога ние ще се приближим, а няма Той да се приближи към нас. „Приближете се – казва Бог, – за да се приближа.“ А вие мислите сега, че като направите тази стъпка, ще стане цял катаклизъм. Не, туй състояние е едно от най-приятните. Ще се почувствате като една жена, която ражда: тя плаче, реве, но като роди, забравя всичките си скърби и болки. Плач ще има, но като родите, ще имате едно състояние от най-добрите, което не сте изпитвали. Тоя плач ще бъде необикновен, тук се изисква геройство – не е лесна работа, но не е и мъчна. Ние само по този начин можем да бъдем силни – дето се казва в Писанието: „Един ще гони хиляда, а двама ще гонят десет хиляди“.

Сега често ме питат защо ние работим, а няма резултат. Защото сме останали при свещения егоизъм. В свещения егоизъм има питане от кое верую си; в Божественото такава пита не няма, там казват: „Братко, сестро“, нищо повече. Като те срещне някой, каже ли ти „братко“, ти си в Божественото, каже ли: „Господине, многоуважаеми, почитаеми, имам чест да ви срещна, Ваше високопреподобие“ и прочие, това е учение на свещения егоизъм. В Божественото има само братство и тогава всички хора ще ги чувствате близко до сърцето си, а при сегашното състояние някои хора не са ви приятни и казват: „Този не мога да го търпя“. Тъй, сега някои от вас готови ли сте да ликвидирате със свещения егоизъм?

Ако ви поставя да гласувате колко от вас са оглашени, колко – верующи, и колко – ученици, неколцина само са го-

тову за Божествения живот. Как мислите, туй гласуване с ръка ли трябва да стане? С ръка няма да стане, с ръка много лесно ще го направите. Щом като дойдем до това гласуване, аз ще ви създам една голяма беля, каквато никога не сте имали, и ако можете да излезете от нея, добре. В света много лесно ще го направите. Ще ви приведа един пример, който казах за младите: боли ви пръстът, ставите, гърбът, това-онова – и се нервирате; но се образува един голям цирей и тогава казвате: „Втасахме я, да бяха само първите болки“. Ще пробиеш този цирей! Та сега ние сме дошли до положението на свещения егоизъм и Господ ще ни създаде един голям цирей – и свещеният егоизъм чрез цирея ще излезе навън. Тогава ние ще влезем в това Божествено съзнание и няма да се нервираме. Сега аз желая всички да имате не много, но само една болест – ако е, да е.

Аз бих желал сега вие да се разпределите и да помислите за работата, за начина на работата. Сега ние мислим: „Когато му дойде времето, когато рече Господ; още условия няма, още знания нямаме, чакайте да проуча окултизма“ и т.н. Вие може да проучите окултизма, да знаете Библията на пръсти, всичките стихове да цитирате – и пак да сте в свещения егоизъм. Та засега в Братството има един критичен дух – вие виждате лошите страни повече, отколкото добрите, и често някои ми се оплакват: „Едно време много се обичахме, а сега сме поуцстинали“. Един пример ще ви дам за нашия брат Петър. Един старец казал веднъж: „Какъв пехливанин³ съм аз!“ – и за да прескочи един трап, затичал се и хоп – в трапа.

Тогава казал: „Е, когато бях млад, бях по-силен“; но като излязъл от трапа, рекъл: „Какъвто бях на млади години, такъв съм и сега“. Млад или стар, все едно е – човек не се изменя, а само нараства. Каквито подбуждения е имал на младини, те остават: ако е бил благороден, такъв ще си остане. Може ли житното зърно да се измени? Ние сега вярваме, че на младини религиозният човек е бил жито, а сега е станал ечемик, но турците казват: „И да видиш, не вярвай“.

Един брат запитва: „Духовното раждане как става?“

Циреят трябва да те накара да родиш. Ще ви приведа следния пример: отива някоя слугиня на сметта, там, дето мирише, и почва да разравя, защото госпожката ѝ е изгубила един скъпоценен камък. Какво търси тя? Тук, в сметта, има нещо ценно, ние сме изгубили много ценни неща. Ценният камък си е всякога ценен: който го разбира, ще го намери и ще го очисти, а който не разбира, няма да го търси. Новото раждане на човека не е един принцип, то засяга само външната страна: душата само развива вложеното, а не се влага нещо ново в нея. И динамитът, за да произведе взрив, има нужда от запалка. Духът е излязъл от Бога, а новото са условията, които дават възможност за развитие на този дух. Душата на детето не се отделя от душата на майката, а майката може да даде само материали, за да се развие.

Ние трябва да дойдем във връзка с Божественото съзнание. За тази връзка има много методи в Евангелието и в окултизма, за пробуждането на Божественото има различни методи. Сега всички трябва да се сдружим, за да работим за Господа. Някои казват:

3 пехливанин тур. Борец.

„Да напуснем своите работи и да идем да работим за Бога“. Не, трябва да знаем, че всичко в света е Негово – всичко, което ние притежаваме, е Негово. Ние ще знаем факта, че каквото имаме сега, то е Божествено, и трябва да започнем да го използваме така, както Божественият закон го иска – това е новото схващане. Сега казват: „Туй е моето учение“. Тези мисли са Божествени, в Бога са били, и който и да ги е изрекъл, за тях ние казваме: „Това е Божествено“ – и го прилагаме, който и да е казал, без разлика. Онези, които са готови вече, нека да излязат от своите пащукли навън, да оставят мястото си. След вас ще дойдат други, те на серии вървят.

Ако нас ни подложат на изпит да обясним нашето учение: ти в какво вярваш, какъв е твоят живот, какво е твоето учение, трябва кратко и ясно да определиш. За едно следващо събрание обмислете практическите методи, по които можем да работим. Да кажем, може да имаме едно събрание, в което да забравим себе си и да се слеем с Божественото съзнание, всички да се слеем. Знаете ли каква хармония ще се образува! Сега седим в някое събрание, а някой говори; погледнем часовника си, когато се молим – отваряме по няколко пъти часовниците си и мислим, че това е молитва. Никаква молитва не е това! Квакерите правят събрание в пълно мълчание. Те са много малко – двадесет хиляди души са, но Англия дължи величието си на тия двадесет хиляди квакери.

Ние трябва да почнем да работим. Сега остава въпросът можем ли съществено да влезем в Божественото. Хората, които скърбят за нещо, скърбят за изгубения живот. Мнозина виждат,

че духовният живот не им е дал това, което са искали – посърнали са, защото синът им е станал не такъв, какъвто са очаквали. Божественото ще осмисли живота – към него трябва да се стремим. Това състояние мнозина са го вкусили по малко. Никой не трябва да си прави илюзия – докато не сте изживели, докато не сте си изплатили кармата, докато не изпълните Мойсеевия закон, не можете да влезете в Новия живот. Физическият живот е една голяма илюзия, нищо не уреждаме с него; и това, дето мислим, че нещо уреждаме, нищо не уреждаме. Някои ще кажат: „Тогава да не работим“. Не, не, и това е измама. Същността на живота е хората да се обичат един друг. Теб те радва едно общество, дето има разумни хора; и в Небето когато идем, пак разумното търсим. Когато ние говорим за Бога, подразбираме туй, висшето, разумното. Всички външни нужди и стремежи – това не е смисълът; смисълът на живота е в това, да обичаш и да те обичат. То е смисълът, то е правилното и постоянното – всички други положения са само преходни илюзии. Тази обич ще мине от единия свят в другия. Ти усещаш едно ограничение, ако някой те използва, а идеалното на Земята е това – обичта, която ние можем да имаме един към друг безкористно. Физическият свят без тази обич губи смисъла си, а и човешката обич без Божествената губи смисъла си. Нещата стават ценни заради приятеля, който ги дава. Пръстенът от приятеля ти е ценен, защото обичаш приятеля си, но в деня, в който го намразиш, ще намразиш и пръстена му. Обичаш някого и затуй четеш книгите му – каква промяна става в теб!

Под думата илюзия разбирам това, че не трябва да правим яденето център

на живота. Че ще ядеш, ще ядеш, но яденето е само условие, защото ще дойде време, когато и без да работим, ще ядем – никои няма да работи, а всички ще почиваме. Ние казваме: „Без работа не може на Земята“. Може, тогава ще дойде приятната работа; сега физическите нужди ни налагат да работим. Докато хората живеят тъй, те живеят в едно лъжливо учение. Да работиш не е необходимо, това е една илюзия, както пияницата казва: „Необходимо е да пия“. И по този начин Земята е напълнена само с гробища и кости. Тази необходимост ние я създадохме, престъпили сме закона. Господ е казал на Адам: „Ето, градината е пълна, наредена, само онова дърво не бутай“, но той ял от него и го изпъдили навънка.

Е, хубаво, ако ние се върнем и изпълним Божия закон, какво ще стане? Пак в Рая ще бъдем, човешкият дух пак може да се върне в първоначалното си положение. Борбата е започнала извън Рая. Не трябва да се грижим за много неща: ако ние всички приемем Любовта и я приложим, но не с користолюбива цел, светът ще се оправи. Вие мислите, че работите няма да се оправят. Ще работим, няма да се изнудваме – ще дойда на нивата да ти помогна, но няма да ми плащаш. Сега, при този строй, тъй е – с плащане, но ние ще се родим, ще излезем от пашкулите си. Може да виждате тук едно противоречие, да кажете: „Вяра, ама само с вяра не става“. Вярата подразбира интелигентност, а трябва и ум – умният човек ще направи нещо. А онзи, който няма вяра, няма и ум – той все старото рало ще бута. Новата култура изисква много умни хора, но с тия вярвания и разбираня, които сега имате, не можем да приложим тоя закон.

Ние гържим този метод, който е естествен. Между всички ви има връзка. Най-първо трябва да възприемем Божественото и като го възприемем, ще бъдем в състояние всичко да извършим, но докато не възприемем Божественото, всички въпроси ще останат неразрешими. Ония от вас, които са готови, ще ги повикам по особен начин – да видим колцина ще отговорят. Който отговори, Господ ще му отговори; само така ще се даде един тласък. Вие сте стигнали до една задрънена улица и вече забелязвам от вашата опитност, че ми говорите все за миналото, а не за бъдещето. Когато хората говорят за своята минала опитност, аз ги считам за стари хора; и никак не ми харесват, когато цитират: „Едно време аз бях по-религиозен“. Тогава аз казвам: стар човек си. Важно е не какво си бил, а какво си сега и в бъдеще, остави миналото. Нашият Господ не остарява, ние в такива работи не вярваме. Този Господ говори сега и в бъдеще пак ще говори, а миналото е само едно възпоменание. Някой дойде и казва: „От мен може ли да стане нещо?“. Ако вярваш – може, ако не вярваш – не може.

И после, другото заблуждение е, гето вие мислите, че се познавате. Не се познавате: да познаваш някого, значи да любиш, и то тъй, че да си готов, ако трябва, да жертваш всичко за него. И сега ние не се познаваме както трябва. Животът е постоянно познаване – всеки ден носи ново познание, всеки ден, всяка година ще разкрият все нови и нови неща. Това е познаване на Бога. Като ви говоря за Любовта, подразбирам това възходящо състояние. Всички няма да възприемете Любовта изведнъж, това е невъзможно.

Като говорим за Божественото, ние не разбираме да напуснем живота си. Не, това е криво разбиране. Ще живеем в света, там ще изпълним Волята Божия. Ще оправим този свят – не външния, а нашите умове ще изправим – и като изправим нашите умове, и светът ще се оправя. Постарайте се помежду си да сложите ред и порядък – като нямате закон, живеете по закон. Сегашните хора имат закон, а без закон живеят; ние пък нямаме закон, но по закон да живеем. Запишете сега какво спъва работата, та тия спънки разумно да се премахнат. Ще кажете: „Ще живеем по тези правила“. Обмислете двама-трима, до двадесет души, как да живеете по тези правила.

„Толкоз години сме ученици – казвате, – нима нищо не сме научили?“ Трябва не само да излезем от Египет, не само да приемем законите на Синай, а най-после да влезем в Ханаанската Земя – в Божественото, да турим ред и порядък и да живеем тъй, както Господ иска. Ние трябва да дадем един образец. аз бих желал и вие да дадете един такъв образец от Божественото учение. аз ще ви дам такъв образец, на който да имаме един узрял плод и за който да може да се каже: „Ето един от Божественото учение“. Всеки може да стане един образец, но само такъв, който напълно го желае. Туй желание е щом решиш, да изпълниш Божественото. Докато не го решиш, всички са против, а като решиш, ще кажеш: „Сега скъсвам всичко друго, ако искате, елате с мен, ако ли не – сбогом!“. Тогава и те ще кажат: „И ние ще дойдем“. Но не трябва да има никакво колебание – реши! И тъй, ще започнем не с многото, не с голямото, а с един малък опит, с най-малкото в Божествения свят. Ще мислите – аз

ви давам тази съществена мисъл. Всеки ден си задавайте въпроса: „Мога ли да служа на Господа?“.

В петък може да се съберем, можем да мълчим или да решим някой важен въпрос. Приложение трябва – образците ще излязат на сцената. Тогава ще имате две събрания: младите ще се съберат преди вас от 6 до 8 ч., а старите както искате – от 8 до 9.30 ч. аз да определя: младите ще се съберат порано. Младите са онези, които отиват на фронта да се сражават, а старите ще уреждат тила. Защото ако тилът не е уреден, онези, които са на бойната линия, мъчно могат да издържат сражението. Софиянци трябва да дадат пример, вие ще имате един метод. Сега философите, преди да дадат своите теории, дават аргументи против другите философи. аз вземам този процес, който е в Природата: най-първо посея семето и то поникне, втората година израснат листа, минат се пет-шест години – дървото не цъфва, но след това цъфне. И у човека е така. Някои от вас сега може да цъфнете – не изкуствено, но естествено. Ако са минали осем години, вече ще цъфнете – може да цъфнете, защото имате условия; пък ако едва сега поникваш, казвам: ти имаш още време, две-три години, един ден това цъфтене ще дойде.

Сега у нас развитието не върви правилно, защото всички същества от астралния свят развалят това, което си изградил. Понякога си приятно разположен – гледай това разположение да го задържиш; но не се минават един-два часа, и ти изгубиш всичко спечелено и пак останеш бедняк. След една седмица пак се бориш, пак направиш усилие. После, в тия беседи някой от вас може да напише нещо, което е преживял. Нека

някои да изкажат едно свое преживяване – доказано, с аргументи да опишат своята опитност. Онзи, който е преживял, знае какви са признаците. Ако не е изгубил това състояние, той ще го носи със себе си.

Главното е да можем да създадем една такава атмосфера, малко по-любовнообилна. Любовта ви е малко плътка станала, та трябва да се събира и да ѝ се даде наклон. В една беседа ще ви говоря върху методите на Любовта – какво нещо е тя, как може да се приложи, какви резултати произвежда. Защото сега, както се описва любовта, това са само чувства, свързани с живота, известно приятно разположение, а когато дойдем до същинската Любов, то е нещо велико. Ако може да се създаде тази атмосфера, тогава може да ви говоря за методите на Любовта, но както сте сега в тази дисхармония, никога няма да си позволя да говоря за нея, защото тя е свещена за мен. Може да говоря за други работи, а за нея ще оставя в бъдеще други да говорят. Когато се образува една атмосфера, каквато трябва, може да ви се дадат малките методи на Божествената Любов. Подобно е на онова усещане, когато разправяте на някого една своя опитност, която считате свещена, и почувствате едно поругание върху нея – тогава вие няма да я разказвате. Христос казва: „Свещените работи не трябва да се дават“. Сегашната любов я оставям, ще говоря за Любовта от съвсем друго гледище, а тия неща ще бъдат само едно пояснение. И тогава в тази Любов може да направим опит, ако искате – тя е Божествено съзнание, което произвежда всички тия състояния.

Ние сега със своите мисли спъваме Божественото у нас, сами рушим. И

всички трябва да се отучим да рушим, а трябва да градим. Някой ти разправя една опитност и у теб се яви желание и разположение да кажеш: „Туй не струва“. Тогава и на себе си, и на него вредиш. Ако можеш да издържиш докрай, ще имаш едно мъчение, но след туй ще се появи една малка радост. Трябва да има цел. За какво? Обект трябва да има. Имаш ли обект? Бога можеш да направиш обект. Нямаш ли Го като обект, нищо не можеш да постигнеш. Имаш ли Бога като едно съзнание всеобемно, всичко можеш; нямаш ли Го, всякога губиш. Бесят те: ако ти можеш да концентрираш твоего съзнание към Бога силно, туй въже сто пъти ще се скъса и няма да те обесят. Вие можете така да повишите вибрациите на вашите клетки, че най-силната стомана става на прах, но гигант трябва да бъдеш. Ние чакаме Господ да каже и да стане: не, ние ще кажем и то ще стане! Господ казва: „Кажете и вие и ще стане туй, което искате“. Но за да стане това, трябва да знаем как да искаме. Когато малкото дете иска с Любов, баща му се трогва и всичко дава, но когато синът заповядва на баща си, той не му дава. Ако ние с Любов идем при Бога, всичко може да стане.

Сега и от млади, и от стари се изисква да имат сърца, да се научат какво нещо е Божествената Любов. Казва се: „Бог толкова възлюби света, щото даде Сина Своето единородно, за да не погине всеки, който вярва в Него“. И ти ще кажеш: „И аз толкова възлюбих Бога, щото давам всичко в жертва, за да Го позная“. Като превърнеш този стих така, тогава силата ще дойде, всичко от нас зависи. Бог е направил, дал е жертва, сега и ние, ако приемем жертвата, ще кажем тъй: „И аз толкова възлюбих Бога, щото давам всичко в жертва, за да

Го позная“. Това е мотото, върху което може да разсъждавате.

Когато почнах да ви говоря, мен ме хвана хремата. Аз си го тълкувам така: на тези хора ще им говоря, ама те са хремави. Аз зная как се лекува хрема – човек киха, значи хремата през носа излиза. Хремави сте, значи умът ви е хремав и трябва да лекувате ума си. Всички нечистотии трябва да излязат навън, да няма място за микробите. Сега аз съм хремав, а вие не сте хремави. Тогава ми казват тъй: „Ако ти не ги научиш на истинския метод, ще бъдеш хремав“. Съединих се с вашите вибрации, а те са ниски и затуй имам хрема. За пет минути аз мога да я премахна, като скъсам връзките си с вас. Но време е за нас – ние можем да минем вече към вечното и да познаем Бога. Някои ще кажат: „Не Го ли познаваме?“. Христос първо казва: „Ако може да отмине чашата“, но към края казва: „Сега познах, че всичко от Теб Ми е да-

дено“ – към края го казва. Като опитахме нещата, ще познаем и тази опитност – трябва да познаем, че всичко от Бога ни е гадено.

Сега избирате ли петък? Четвъртък да остане. На младите искам да кажа да не правят погрешките на старите, да се отличават от тях, защото ако правят същите погрешки като старите, няма да се отличават от тях, а те трябва да бъдат особени. Понеже съм още хремав, не искам да решавам този въпрос; въобще трябва да се говори по-малко. Големите снаряди рядко се хвърлят, големите работи не са лесни.

В тия събрания има и друг въпрос: да може да се тонирате, да вибрирате – това е хубавата страна; но някой път външният свят изтощава и ти трябва няколко часа, за да си починеш.

Тайна молитва

24 февруари 1922 г., София

ОКУЛТНИ АСПЕКТИ НА ШКОЛАТА

**ПРОЛЕГОМЕНИ КЪМ ВЪЗМОЖНОСТТА
ЗА ФИЛОСОФСКО ИЗСЛЕДВАНЕ НА
ТВОРЧЕСТВОТО НА ПЕТЪР ДЪНОВ**

Мирослав Бачев, г-р

ПРОЛЕГОМЕНИ КЪМ ВЪЗМОЖНОСТТА ЗА ФИЛОСОФСКО ИЗСЛЕДВАНЕ НА ТВОРЧЕСТВОТО НА ПЕТЪР ДЪНОВ

Мирослав Бачев, д-р

При първо четене на заглавието читателят може да бъде подведен от някои предразсъдъци, а именно, че някой ще му обяснява как да изследва даден предмет, по какъв начин да го прави, каква линия на мислене да прилага, какви методи да използва, и т.н. Затова ни се струва важно да подчертаем, че не за това ще става дума тук. Ние няма да вземаме под внимание тези предразсъдъци, защото конкретното значение на това заглавие е да предизвика у читателя аналогия със заглавието, което Имануел Кант поставя на своите предварителни бележки (prolegomena) към изследването на възможността за научния характер на метафизиката, носещи заглавието *Пролегомени към всяка бъдеща метафизика, която ще може да се представи като наука*. Тъкмо това е и целта на този текст, защото и тук ще става дума за такива предварителни бележки, които ще очертаят възможните теоретически трудности, пред които се изправя едно философско изследване на учението на Петър Дънов.

Несъмнено, това слово може да бъде предмет на най-различни интерпретации и ние в никакъв случай не желаем да го „напъхваме“ в някакви предварително установени рамки, нито да

указваме „най-доброто“, а още по-малко – „най-истинното“ тълкуване и разбиране. Правото на разбиране и интерпретация е свещено и неприкосновено, но все пак според нас съвсем уместно може да се говори за някои общи насоки, които да ориентират бъдещия изследовател относно безспорно трудния предмет на изследване, каквото е словото на Учителя Петър Дънов, и особено опита за представяне на философията на последния или, по различен начин казано и в различен смисъл – опита за мащабни философски обобщения въз основа на това слово.

Да се направи опит за изложение на философията на Петър Дънов е едно предизвикателство, което трябва сериозно да се осмисли, преди да се приеме. Всъщност това се отнася и до по-детайлните въведения в неговото учение. Според нас общи въведения в неговото учение има достатъчно и е препоръчително усилията да бъдат концентрирани върху определени детайли, върху по-конкретните теми от творчеството на този български мъдрец, изследването на които ще даде възможност да се анализира конкретно по какъв начин то се ситуира както във философската парадигмалност, така и с оглед на съвременните духовни дви-

жения и културни еманации¹. Подобни конкретни изследвания ще позволят да се разкрие на какво духовно и културно наследство е израз това учение, а от друга страна, какви са новите тези, послания, идеи, които то съдържа. Да се систематизират основните философски идеи на това учение не е лесно начинание. Всеки такъв опит за систематизация неминуемо е редуциране на едно идейно богатство с множество измерения до основни дефиниции, понятия, до взаимовръзките между тях в систематичното им единство. От друга страна, подобен процес на осмисляне създава условия да бъдат схванати и пълноценно разбрани най-важните основи и принципи, както и да бъде назован и точно дефиниран този богат смислов свят.

Безспорно, множество от философските идеи в учението на Петър Дънов са присъствали и преди него под една или друга форма в историята, но тук те са реализирани в един цялостен светоглед. Този процес свидетелства, според нас, че духовните истини са предавани многократно на човечеството чрез културните еманации, чрез осно-

вателите на религиите, чрез философските теории и интерпретации, чрез психологическите идеи. С други думи, всяка светла идея, независимо в кое време се е появила и в кое направление се е проявила, е еманация на Божествената светлина. Или както твърди самият П. Дънов: *Знанието от едно място не идва и светлината през един прозорец не влиза. Неизброими са пътищата на Знанието. Неизброими са прозорците на Светлината*². В този смисъл учението му е едновременно древно и съвременно; или по друг начин казано, е старо и ново. Под старо имаме предвид определени духовни истини, които са предадени в историята на човечеството, които той използва в своята философия на живота, като обаче ги трансформира в нови форми, отговарящи за днешното ниво на съзнание. Или по собствените му думи: *Сега аз не ви проповядвам учение, което не знаете, а само ви припомням това, което сте знаели, но сте забравили*³. От друга страна, това учение може да бъде дефинирано като ново, доколкото предава на човечеството съвсем непознати досега идеи, принципи, методи, разкрива духовни закони, непознати до този момент, чрез което внася нова светлина в човешкото съзнание, дава нов импулс за духовно израстване. Бихме могли допълнително да кажем така: част от понятията или идеите са вече налични в традицията, но една от новостите е тяхното съчетание, особено когато те се поставят в уникални аналогии. Един пример за това е обсъждането на идеите за любовта към себе си и любо-

1 В тази връзка препоръчваме обзорната книга *Учителя*, Изд. Бяло Братство, 2005 г., с автори Методи Константинов, Боян Боев, Мария Тодорова, Борис Николов, книгата *Учителя говори със съставител Георги Радев, Науката и възпитанието на младия Петър Дънов*, книгите на Методи Константинов, Боян Боев, Николай Дойнов, Илиан Стратев, от съвременните автори – трите тома на Константин Златев *Учението на Бялото Братство*, статиите и студиите на Димитър Калев, публикациите по тази тема на Деян Пенчев, Соня Митева, Мария Кисова, Живко Стоилов, Светла Балтова, Хари Салман, Дейвид Лоримър и други автори, които трудно бихме могли изчерпателно да изброим тук.

2 Беинса Дуно. *Учителя говори*, София, 2010, с. 30.

3 *Учителя Петър Дънов. Сила и Живот*, т. 8, София, 2014, с. 265.

вта към Бога като аналогични на астрофизични факти: първото е аналогично на въртенето на Земята около себе си, а второто – на въртенето на Земята около Слънцето. Съществуват и други, подобни на тази, уникални метафори, сравнения и алегии.

ФИЛОСОФСКИТЕ ИЗСЛЕДВАНИЯ НА СЛОВOTO НА ПЕТЪР ДЪНОВ – КОМПЛЕКСЕН ПОДХОД

След тези предварителни думи ще изложим последователно основните трудности, които среща едно философско изследване на словото на Петър Дънов, като в това изложение не следваме определен ред, степен на сложност или друг критерий, а само, така да се каже, „списъчно“ представяме какво според нас трябва да има предвид такъв вид изследване.

1. Приоритетът на морално-приложното пред теоретико-спекулативното послание

Тъй като целта на П. Дънов, както сам той отбелязва не на едно място, е много повече практическа, т.е. с приоритет на духовно-нравственото послание и с културно-трансформираща функция (както за отделния човек, така и за обществото), теоретическите контури на доктрината му невинаги са напълно ясни и понякога трябва специално да се търсят в контекста. На множество места П. Дънов твърди, че неговото учение трябва да бъде приложено, в противен случай то не може да бъде разбрано в пълнота от онзи,

който го изучава само теоретично⁴. Темата за „приложението“, за което П. Дънов толкова държи, не бива да се интерпретира буквалитично. Ако това учение би имало единствено приложен аспект, то тогава всички въпроси и проблеми от метафизически характер, които то несъмнено притежава в изобилие, биха се оказали безпредметни, а вероятно и безсмислени. Първата му книга *Науката и възпитанието* – едно свидетелство за изключителната философска проникновеност на младия Петър Дънов⁵ – съдържа значително съдържание относно конкретни правила или методи за ежедневния живот. Следователно „приложението“, за което става дума, не бива да се абсолютизира, защото подобен подход е непослователен. *Приложението* на учението в разгледания от нас контекст означава участие на цялостния човек в разбирането и интерпретациите му. Тъкмо затова е трудно изолираното изследване на метафизични и епистемологични принципи, основни положения и т.н.

Темата за приоритета на приложението спрямо чисто теоретическите му принципи, концепции, рефлексии и т.н., следва да се разбира според нас като апел към цялостния човек (*Selbst*), който не само чете и мисли, а чувства и

4 Това отношение е сходно с новозаветната мисъл на ап. Яков, който в посланието си твърди: Ти вярваш, че има един Бог. Добре правиш, и бесовете вярват и треперят (Иак. 2:19), т.е. бесовете знаят, че има един Бог, но това „теоретично“ знание не им помага в конкретните им действия, защото се предполага, че не изпълняват волята на Бога, а напротив, работят против нея.

5 За повече подробности виж моята монография *Триъгълникът на битието. Философските идеи на младия Петър Дънов*, София, 2017.

действия. Това е апел и към цялостното разбиране, при което осмислянето на върховните принципи се съпътства от преживяването на сърцето и от опита в практиката – тъкмо тук това учение придобива завършеност, но съвсем не тук е неговото начало като принципи. Тъкмо поради обстоятелството, че учението се *завършва* от самите хора, които го следват, когато те го приложат в живота си, то понякога изглежда *незавършено*, в този смисъл *отворено*, без да са му дадени окончателни очертания. Но те не са дадени поради поне две причини: едната е тази, която току-що споменахме – че то се *завършва*, когато всеки следващ го успее да го *въплъти* в живота си; и от друга страна, защото като същност и послание то е безпределно. В този му аспект то е подобно на Христовото учение, което също неслучайно е оставено *отворено*, тъй като изисква *въплъщение* в живота на всеки следващ го. Затова и твърдим, че *по приоритет на приложното спрямо теоретическото* П. Дънов не е имал предвид игнорирането или още по-малко *омаловажаването* на чисто метафизичната страна на доктрината си. Ако би било така, би следвал въпросът: какво *поточно* ще се „*прилага*“? Следователно метафизичните тезиси и твърдения в словото му са изпълнени с много дълбок смисъл; и те не са нито безпредметни, нито *омаловажени* от самият П. Дънов. Следователно *приложението*, за което става дума тук, насочва към *безпредметността* и *безполезнаостта* на само едни виртуалистски схеми и опити, при които само *разсъдъкът* действа, а животът *бездейства*. В този смисъл да се *приложи* учението, означава да не се остава само до теоретическата дейност, а не тя да се *изключи* като ненужна.

Безспорно, познанието за Божествените принципи, както и за духовните закони, не е възможно единствено чрез рационално разбиране. Показателно е в това отношение едно послание в края на книгата-метод *Завета на цветните лъчи на Светлината*, при което след изискването в живота на човека да се *въплътят* добродетели като любов, мъдрост, истина, правда (т.е. справедливост), е изписано изречението *Само тогава ще Ме познаеш и аз ще ти се изявя* – т.е. когато човек приложи в живота си петте основни добродетели. В този смисъл духовното познание е тогава истинско и пълноценно, когато метафизиката е *въплътена* в етика; когато висшите принципи са се *импрегнирали* дълбоко в *тъканта* на индивидуалния опит на човека.

2. Говорното слово

Фактът, че словесното наследство на П. Дънов е *всъщност* говорно слово (изключение правят книгата *Наука* и *възпитанието*, както и няколко брошури и статии), поставя някои трудности пред изследвателя и пред философския анализ. Много често се срещат *изцяло* контекстуални *вмъквания* в текста, които не бива да се *генерализират* до универсално значими принципи. Много често езикът е *метафоричен*, *образен*, *символен*, а на някои места изглежда като че ли *разхвърлян*. Говорното слово, от друга страна, е *по-свободно* откъм *концептуално съдържание*, *последователност* на мисленето и *систематичност*, и понякога *предполага* по-слаба *прецизност* в употребата на определени понятия. Поради *разностранността* на аудиторията, която се състои от хора на най-различно културно, интелектуално и духовно равнище, се *дължат* и

някои недостатъчно прецизни от научна и лингвистична гледна точка изказвания, твърдения и тезиси. Необходимостта една идея да бъде „облечена“ в най-различни форми и понятия, за да бъде схваната от възможно най-широк кръг хора, поражда и нееднозначността на използваните понятия. Поради това обстоятелство разбирането и тълкуването на неговото слово трябва да се схваща цялостно, а не само конкретно и контекстуално. От една страна, необходимо е да се следи внимателно за контекста, а от друга страна, при тълкуване на даден въпрос е необходимо да се обхваща, доколкото това изобщо е възможно, общата насока на неговото слово.

Говорното слово на П. Дънов е класифицирано от първите му ученици и последователи в няколко отделни течения, всяко от които притежава своя специфика. Смятаме за важно да направим опит да открием тези специфични черти на всяко от тези течения, въпреки че те не са необходимо условие за очертаване на философските идеи на П. Дънов, защото последните присъстват във всички споменати от нас разклонения на това слово⁶.

А) Неделни беседи. Цикълът, озаглавен „Неделни беседи“, представлява беседи, изнасяни в 10 часа сутринта в неделя под формата на проповеди. Публичното изнасяне и документиране на неделните беседи започва през 1914 г.

6 Първоначалният вариант на тези опити за класификация съм предоставил за публикуване анонимно в триезичния мултимедиен диск, проследяващ живота и Словото на Учителя Петър Дънов и историята на Бялото Братство под заглавието „Духовният Учител Петър Дънов - Мултимедиен диск за Учителя“, издаден от изд. Бяло Братство през 2009 г.

Обикновено беседите започват с определен стих или стихове от Библията и продължават с тълкуване, давайки отговор на актуални човешки проблеми. Стилът е максимално достъпен за слушателя, предназначен е за широка аудитория. Истините на живота са илюстрирани с множество притчи и примери, а всяка от беседите обхваща разнообразни подтеми. За правилното възприемане и прилагане на Словото Божие (т.е. библейското откровение) е необходимо духовно знание и дълбоко разбиране на вътрешния му смисъл – и неделните беседи са безценен извор на светлина по тези въпроси. Централно е мястото на Христовото послание за Божественото съвършенство и приложението му в живота от отделния човек и от обществото. Основата на Божественото учение са принципите Любов, Мъдрост и Истина. С първата стенографирана неделна беседа *Ето Човекът* започва цикъл от шест тома, известни под заглавието *Сила и Живот*. В тях, по собствените думи на Петър Дънов, се съдържат основите на неговото учение, което той нарича *Новото учение на Всемирното Бяло Братство*.

Б) Утринни слова. Утринните слова са раздел в словото му, които също са били изнасяни в неделя, но в пет часа сутринта. Адресирани са към по-тесен кръг хора и са по-кратки. Първото утринно слово – *Абсолютната истина*, е изнесено на 21 септември 1930 г. П. Дънов говори върху глави от Библията, като превежда духовните им послания на съвременен език. Свещените текстове съдържат в себе си висш смисъл, който понякога е трудно достъпен за човешкия ум. Тълкуването им в опитите за декодиране на този смисъл се съдържа в утринните слова.

В) Общ окултен клас. През 1922 г. Петър Дънов отваря Школата на Бялото Братство. По-задълбочената работа върху духовните принципи и закони се явява естествена необходимост. Този раздел на словото му е именувано „лекции“. Стилът му тук е с повече научен характер; примерите и притчите присъстват, но акцентът е поставен върху духовното изяснение на принципите и законите на природата чрез примери от различните клонове на науката. Изобилстват алгебричните примери и геометричните фигури като метод за илюстрация на духовното послание. Разнообразието от теми е свързано с различните средства за духовно усъвършенстване и хигиена в най-широк смисъл на думата – чистота в мислите, чувствата и постъпките. Развива се обширната наука за антропологичния триъгълник (ум, сърце и воля) и се дават методи за духовна трансформация на мислите, чувствата и волята. Централна тема е Божественото начало и неговите прояви в природата и човешкия живот. По-конкретно Общият окултен клас е открит на 24 февруари 1922 (петък) за слушатели от всички възрасти и семейно положение. Задават се теми, задачи и упражнения. Лекциите са изнасяни всяка сряда в продължение на 22 години.

Г) Младежки окултен клас. В школата на Петър Дънов се откриват едновременно два класа – общ и специален (впоследствие наречен „младежки“). В младежкия клас влизат лично поканени от П. Дънов младежи, а условието за това е те да бъдат неженени. Лекциите пред младежкия клас са подобни на тези пред общия, но са по-кратки и по-конкретно насочени. И тук главна

част от методиката са геометричните фигури, които са образни пояснения на различни духовни въпроси. Задават се повече писмени теми и най-разнообразни задачи и упражнения. Лекциите пред специалния клас са посветени на развиване на по-голяма дълбочина в усвояването и разбирането на законите на битието. Тук се дава нова насока и благоприятна среда за развитието на ума, сърцето и волята. Преобладават различни аспекти от обширната наука за съзнанието и неговите основни степени – подсъзнание, съзнание, самосъзнание и свръхсъзнание. Методите за преобразяването на нисшето човешко естество са един от основните акценти на лекциите. Това се осъществява чрез дълбока вътрешна работа посредством концентрация и медитация, молитва, съзерцание и размишление, самонаблюдение и физически упражнения. Всички тези методи се отнасят към една цел – себепознание и развиване на качества за организиране на вътрешния свят и за хармонизирането му с външния. Съдържанието на тези лекции, от една страна, е задълбочаване на основните знания, предадени вече в неделните му беседи до този момент, а от друга – то може да се интерпретира като разгръщане на една цялостна духовно-образователна и културно-просветна програма.

Д) Съборни беседи. Това направление са беседи, изнасяни по време на съборите на Бялото Братство във Варна, Велико Търново, София и на Рила. Подобно на неделните беседи, те се отличават с по-широк поглед върху въпросите от духовния живот и реализацията му в практическата сфера, изведено на преден план с много житейски примери. В съборните беседи се съдържа

съкровено знание за същността на духовната себerealизация, за еволюцията и идеята за ученичеството. Те са врата към навлизане в познанието на петте Божествени принципа – любов, мъдрост, истина, правда и добродетел, отразени в картината на Пентаграма – символ, изобразяващ пътя на ученика в школата на живота. Тук се съдържа и една от най-важните беседи в това отношение със заглавие *Пътят на ученика*, в която е представена еволюцията на човека в контекста на един всеобщ космически план.

Е) Рилски беседи. Така са именувани беседите, изнасяни на Рила. Петър Дънов извежда своите последователи на лагер край Седемте рилски езера за първи път през 1929 г. В рилските беседи често се говори за живота в планината и за приложението на чистотата както във физическия, така и в психическия и духовния живот. От тази чистота зависи и правилното отношение на човека към Бога. Животът в Христос и за Христос – изявеният Бог в света – е един от основните моменти в рилските беседи. Този живот се осъществява посредством любовта, приложена във всички сфери на индивидуалния, семейния и обществения живот.

Ж) Четвъртъчни беседи. Четвъртъчните беседи, наречени още „беседи пред сестрите“, са били предназначени за особен кръг слушатели – жените, майките, възпитателките, учителките, въобще за всички жени, от които зависи промяната на обществото. Те са изнасяни в продължение на шестнадесет години (1917-1932) в следобедните часове в четвъртък (изключение правят пет от тях), поради което са наречени и „четвъртъчни беседи“. Включени са в сборник със заглавие *Великата май-*

ка. Съдържат наставления, упътвания и методи за духовна практика. В тях са изяснени също някои езотерични понятия и символи.

З) Извънредни беседи. Самото заглавие посочва, че това са беседи, които не попадат в никоя от горните категории, а са изнасяни по повод на различни случаи. Те отразяват основните положения на словото по принцип и също са върху определени теми, имащи връзка с развитието на човешката душа в нейния възход към Великото Разумно Начало.

Говорното слово на Учителя се стенографира и впоследствие стенограмата се трансформира в текст, който се редактира. Това поставя въпроса за автентичността на словесното наследство на Петър Дънов. В процеса на стенографиране се правят множество съкращения, което от своя страна изисква обработване на стенограмата до няколко дни след съставянето ѝ. Стенографи на словото на Петър Дънов в периода след 1914 г. са няколко души, между които основно: Елена Андреева, Савка Керемедчиева, Паша Теодорова, Боян Боев. Знайно е, че обичайно Паша Теодорова прави обобщение на стенограмите (когато има повече от една стенограма) и впоследствие извършва редакция на текста. Има данни, че така подготвяният текст е даван на Петър Дънов за последни корекции, след което е отпечатван⁷.

⁷ Виж по-подробно: Митева, Соня. *Паша Теодорова и Словото Божие*, Сайт: Общество Бяло Братство, <<https://beinsadouno.org/pasha-teodorova-slovoto-bojie/>>, посл. прегледан: 21.06.2022. Виж също сп. „Сила и живот“, бр. 1-2, 1995 г. Виж още книгата „Изгревът на Бялото Братство пее и свири, учи и живее“, т. 9 и статията в нея: „Отваряне на школата и записване словото на Учителя“,

Схващането, че редактирането на текста на стенограмата е особен род кощунство, което засяга автентичността на изреченото от П. Дънов слово, е неразбиране на този процес. Известно е, че самият П. Дънов е изисквал от неговите съмишленици да направят редакция на неговото слово. Емблематичен пример за това са книгата му *Науката и Възпитанието*, както и *Учителя говори* – и двете редактирани от Георги Радев. Известно е, че П. Дънов понякога сам е редактирал своето изговорено слово, снето от стенограма⁸. Освен това, когато става дума за пълна автентичност на изговорено слово, за такава може да се говори единствено ако е налице запис на гласа. Ако такъв липсва, както е случаят с лекциите и беседите на П. Дънов, не може да се претендира за и да се гарантира пълна автентичност. Фактът, че приживе на П. Дънов голяма част от неговите беседи се отпечатват и самият той участва в този процес, поставя извън съмнение автентичността на достигналото до нас негово слово в неговия редактиран, т.е. завършен вид.

също и: Чилингиров, Асен. Редакцията на Словото, Берлин, 1999, <<https://www.otizvora.com/files2012/redslovoto.pdf>>, посл. прегл.: 21.06.2022.

8 Виж увод към беседата „Новият ген“, отпечатана като самостоятелна от изд. Бяло Братство. При сравняване на този редактиран от П. Дънов текст с текста от стенограмата, се виждат съществени различия. Лекцията, озаглавена „Налягане, напрежение, разумност“ в каталога на Елена Андреева, държана от Учителя Петър Дънов пред Общия окултен клас на 17 януари 1940 година, е редактирана от него и издана самостоятелно по-късно. Заглавието „Новият ген“, както и подзаглавията Нови насоки в съзнателния живот на природата, Налягане и напрежение, Разумен живот също са дадени от П. Дънов.

Следователно говорното слово очертава три кръга от теоретически проблеми: първият е свързан с неговите специфики, които липсват при писане на текст, вторият проблем е пряко свързан с първия: П. Дънов не е изложил някъде специално своя философска система, което безспорно затруднява изследователя, защото неговата задача е освен да систематизира и изложи тази система като първа задача, още и да я интерпретира с оглед на социално-историческия контекст, на спецификите на мисленето и т.н. И трето, фактът, че няма оставен запис на словата му, поставя изследователя пред обстоятелството да се довери относно автентичността на приживе публикуваните книги на П. Дънов.

3. Различната употреба на едно понятие

Тази трудност е резултат от преходната. Много често в зависимост от контекста употребата на едни и същи понятия придобива допълнителни нюанси. Това безспорно създава трудност за анализиране и дефиниране на основните принципи. Освен това много често езикът е метафоричен и поетичен, образен. На места съдържанието е *разхвърляно* и тук задачата на изследователя още повече се затруднява, защото преди да се анализират понятия и тези, тяхното съдържание и смисъл трябва да се прецизира и конкретизира, и едва впоследствие да се систематизира.

4. Дуалектичното мислене

Друг важен аспект, свързан с тази трудност, е дуалектичното мислене, с което е богато наситено словото на Петър Дънов. Много често той противопоставя различни тези и твърдения в словото си, обсъжда противоположни

гледни точки по духовни въпроси. Можем да илюстрираме тази мисъл с един конкретен пример. Основното разбиране на П. Дънов за Бога е вложеното в новозаветния стих *Бог е любов* и това е фундаментално негово разбиране, което присъства навсякъде в словото му. Въпреки това той твърди: *Ние казваме: „Бог ни обича!“*. За какво ще ни обича Бог? За лентяйството ли? *Казваме: „Бог е милостив“*. За какво ще е милостив? *Може да бъде милостив за способния човек*⁹. Примери има достатъчно. Тези привидни „противоречия“ в учението му имат строго определен смисъл, който е свързан с един особен принцип срещу догматичното разбиране на словото му, от една страна, и способността за диалектично мислене, от друга страна, при което синтезът на тезата и антитезата много често е задача на самия слушател (читател), т.е. много често синтезът не е експлицитно показан.

Още един пример в това отношение е екзистенциалният аспект на отношението между мисъл и действие¹⁰, по-точно кое от двете трябва да бъде първично и предхождащо другото в определена човешка ситуация. Обичайно поставяме мисълта на първо място. Но Петър Дънов поставя това отношение не само като само-по-себе-си, а като относимо към различните екзистенциални ситуации: в този смисъл ако трябва да се извърши нещо Божествено, отношението е обърнато: първо е действието, а впоследствие – мисленето¹¹. При човешките, т.е. „по-техниче-

ските“ процеси, първично е мисленето (обмислянето). Този пример, а такава има не един или два в словото му, са аргумент в подкрепа на тезата, че не трябва всички твърдения (дори и при предпоставката, че словото е форма на Божествено откровение) да се абсолютизират. По погразбиране Божественото не може да си противоречи. Но то има безкрай възможности, които ние не познаваме. Къде е тогава финалната граница между абсолютисткото и релативисткото разбиране на словото на Учителя Петър Дънов? Тази граница именно може да бъде намерена чрез философско-критическо¹² изследване на словото му.

с духовното разбиране за послушанието от страна на човека. Един добър пример в това отношение е примерът на старозаветния Авраам, който е поставен на един от най-строгите духовни изпити – иска се да пожертва собствения си син, без дори да разбира причината за тази жертва. И понеже Авраам не се поколебава и за миг, знаейки, че онова, което Бог иска, е винаги добро, бива готов да изпълни Божията заръка безпрекословно, т.е. той действа, преди да мисли, защото участва в един Божествен процес. В резултат на това Авраам е единственият старозаветен човек, който е удостоен със званието „приятел Божий“. Подобни процеси се наблюдават и с останалите пророци – пророкът е човек, който първо действа, а после мисли, защото пряко изпълнява Божията Воля. Ала когато човек изпълнява Божията Воля, Бог изпълнява неговата воля, твърди Учителя Петър Дънов.

- 12 Бих искал да поясня за читателя неспециалист, че критическо във философията означава мислене, което способства за разпознаване на валидни аргументи, истинни предпоставки за определени изводи, още валидизиране на аргументи, ясни тези, проблематизиране както на понятия и твърдения, така и на самото мислене като такова. Освен това критическото мислене по погразбиране е независимо от авторитети и традиция, без непременно да бъде в противоречие с тях.

9 Дънов, Петър. Божественото огледало, София, 2015, с. 33.

10 Виж едноименната лекция у Учителя Беинса Дуно. Грите живота (ООК-1), София, 2006, с. 255-278.

11 При Божествените процеси първичността на действието спрямо мисленето е в пряка връзка

Мисленето на Петър Дънов е трудно да бъде поставено в някакви строги рамки и определения – то е и диалектично (философско), и поетико-мистическо, на моменти строго математическо, що се отнася до дефинирането на законите на битието. Ние обаче ще акцентираме тук върху първото. Тази тема е от изключителна важност за разбирането на този текст, който е не предметно, а предимно методологически ориентиран. Като такъв той не е пряко съдържателен, обектен, но същевременно дори и като методологически-формален, той може да се разглежда като условие за възможността за цялостен философски анализ на творчеството на П. Дънов. Защо мислим по този начин? Защото самият П. Дънов твърди, че за разбирането на какъвто и да е въпрос той трябва да бъде разгледан от гледището на трите свята – физически, духовен и Божествен. Но и тук измеренията са доста повече, т.е. разбирането с оглед на който и да е от световите също предполага многоизмерност от своя страна.

Примерите са множество, ала тук ще се ограничим само с някои основни акценти – представяме на вниманието на читателя един пример за светогледна диалектика, при която утвърждението и отрицанието са в динамично взаимодействие: *Като кажат: „Няма Господ“, кажете: „Да, няма Господ“. „Няма живот.“ – „Да, няма живот.“ „Светът е лош.“ – „Да, лош е.“ „Е, животът е безсмислен.“ – „Да, безсмислен е.“ „По-калпаво същество от човека няма.“ – „Да, прав си, по-калпаво същество от човека няма.“ Сега аз говоря за реалности, които съществуват, но как ще се съгласим, то е друг въпрос. Аз не измислям тия неща, но говоря туй, което съществува. После казват: „Като умре човек, с него се*

свършва всичко“. Да, така е, като умре човек, с него се свършва всичко. Сега започвам обратното: като умре човек, ще се свърши всичко, но като се роди, ще започне всичко. Значи ако след смъртта се свършва всичко, с живота започва всичко. Без Бога светът изгубва своята форма; с Бога придобива своята форма. Без Любовта животът няма смисъл; с Любовта животът има смисъл. Без Истината лъжата господства; с Истината какво започва? (подч.м. – б.а.)¹³

Несъмнено подобен диалектически подход прилага в древността Сидхарта Гаутама, известен с прозвището си Буда. Известна от историята е неговата беседа, в която при поставянето на противоположни въпроси той отговаря по един и същ начин на всички тях. Когато странстващият монах Ватсаготра задава на Буда метафизичните въпроси, сред които: дали светът е вечен или преходен, дали е ограничен или неограничен, дали душата и тялото са едно и също нещо, или не, дали Буда ще съществува след смъртта, или не, и т.н., на всички тези въпроси Буда не отговаря утвърдително, смятайки, че самите въпроси са неоснователни и не довеждат до освобождение и безметежност, което е истинската цел на будистката теория и практика¹⁴. Тези въпроси не водят до успокоение, познание, просветление и нирвана, поради което са излишни. По друг повод същият монах задава на Буда въпроси за съществуването или несъществуването на душата, на които Буда не отговаря нищо по сходни мотиви – според него

13 Дънов, Петър. Положителни и отрицателни сили (Общ клас, Година осма), София, 2008, с. 430.

14 Фрауваалнер, Ерих (съст.). Антология на будистката философия. София, 1995, с. 20-23.

въпросите за съществуването или несъществуването на Аза (Атман, душата) са неправилно поставени във философските школи, поради което както утвърждаването им, така и отрицанието им може да доведе до погрешни изводи за неговото (на Буда) учение¹⁵.

Според Петър Дънов противоречията са една необходимост, както битийна, така и екзистенциална: *Противоречия съществуват в природата, но не се старайте да примирите тия противоречия. Вие никога няма да ги примирите. Ако речете да примирите противоречията, вие ще изгубите смисъла на живота... В природата съществуват привидните противоречия. Тия противоречия са висши математически задачи. За глупавите хора съществува противоречие, съществува зло, но тия неща са висши задачи в света. ...Като възприемем закона на Абсолютната Божествена справедливост и разумност, ще оставим противоречията да си съществуват – те са необходими. Те са били една необходимост в нашето минало; те са една необходимост и за нашето настояще, и за нашето бъдеще. Те са явления, които ни подтикват към свобода и за в бъдеще. Изобщо противоречията, които съществуват в света, са потребни¹⁶. И още един пример. Двама души се разговарят, спорят за някой философски въпрос: има ли бъдещ живот, или няма... Щом има сегашен живот, има и бъдещ живот. Новата философия гласи така: щом има сегашен живот, има и бъдещ живот. Щом няма сегашен живот, няма и бъдещ живот. А пък щом има бъдещ живот, има и сегашен живот. Щом*

няма *бъдещ живот*, няма и сегашен *живот*¹⁷. Какво е новото в тази диалектика – тя не е самоцелна, а има духовно измерение и функционира като ориентир за прояснение на духовни закони, сили, принципи. В този смисъл специфичното в тази диалектика е духовната цел, която трябва да се постигне.

5. Обем на първичния текст

Изследователят на творчеството на Петър Дънов има задача да обхване около 4000 негови беседи, което означава минимум около 180 тома. В този случай първичният текст неумоверно превишава вторичната литература върху него.

6. Невъзможност за периодизация на основните идеи

Изходната предпоставка тук е пророческият момент¹⁸ в словото на Петър Дънов, Учителя. Съгласно този момент идеите и основните му послания обхващат твърде голям период от време, почти цялото му творчество. Това означава, че то много трудно може да бъде разделено на превърналите се почти в канон: ранен, зрял и късен период, което означава, че за прецизни изследвания на основните му идеи и понятия трябва да се има предвид цялото му словесно наследство.

7. Проблемът за дефинирането

Често се твърди, че учението на Петър Дънов като пророческа емана-

15 Пак там, с. 19-20.

16 Дънов, Петър. Високият идеал, София, 2009, с. 412-414.

17 Дънов, Петър. Запалена свещ, София, [Изг. Бяло Братство, Година XVI (1936-1937), Общ окултен клас година шестнадесета, ISBN 978-954-744-300-6], с. 150.

18 Понятието „пророческо“ е представено тук в неговото обичайно значение на извествяване на Божествени истини и на Божията воля, изказване на послания от името на Бога.

ция не се поддава на дефиниране чрез понятия: според това мислене това означава да го *ограничим*, свеждайки го до всевъзможните човешки интерпретации и разбираня. Такъв подход обаче крие един голям риск. Защото ако подобно мислене бъде докрай последователно, би последвал изводът, че за това учение и тази философия не трябва да се говори нищо, защото всяко *изричане* за него веднага се превръща в *ограничение*. Критиката на т.нар. (западно) **мислене В „-изми“** не е изцяло лишена от основание и аргументи, но „-измите“ са основен ориентир за разбирането, начин да се сведе до съзнанието голямо по обем съдържание. В крайна сметка не е ли такава всяко едно понятие? Неизбежното ограничение при формулиране на понятия е присъщо изобщо за нашето човешко мислене. Може би никои сериозно не би отхвърлил като ненужна способността ни да формулираме понятия, въпреки че всяко понятие е ограничение. Но то не е само ограничение. То е живот и сила за мисленето, чрез него именно мисленето се издига над образа, представата и „техническата интелигентност“ – способности, характерни и за животното. Точно чрез понятията, дефинициите и символите човешкото мислене е именно човешко мислене, а не просто какво да е мислене. Мисленето през дефиниции е характерно само за човека от (сетивно) емпирично познатите ни същества.

От друга страна, опитите за дефиниране на словесното наследство на П. Дънов чрез обичайните понятия често срещат затруднения. Не защото те не могат да се приложат към него, а защото трябва да се приложат много от тях, някои от които често са взаимноизключващи се. Това е така,

защото творчеството му е политематично и многоизмерно с оглед на различните контексти, на различните нива на разбиране, на разнообразната и много често свободна употреба на понятията и езиковите форми. Разбира се, това обстоятелство е позитивно и има за цел да разкрие как различните понятия и словесни форми в учението на Петър Дънов са неизменно свързани по един или друг начин с определени философски направления, със съответните влияния в теологията, културата, духовността като цяло.

8. Степени на разбиране

Учителя Петър Дънов невинаги казва от какво гледище изяснява даден въпрос – това е задача на слушащия. От друга страна, този факт илюстрира начина, по който той изяснява определени въпроси. Поради това обстоятелство не трябва словото му да се *помества* в някакво единствено възможно и „правилно“ разбиране, защото дадено твърдение може да важи само за физическия свят, може да важи само за духовния свят и т.н. В това отношение П. Дънов твърди: *На всеки зададен въпрос може да се отговори по три начина: от материалистично, от духовно и от Божествено гледище... Значи ние можем да отговорим на зададен въпрос от материалистично, от идеалистично и от философско гледище, т.е. от гледището на чистия разум. Първия отговор могат да разберат всички, втория – половината, а третия – малцина*¹⁹. Следователно абсолютистките интерпретации са твърде едностранчиви и трудно обхващат многообразната палитра на смисли и значения в него-

¹⁹ Дънов, Петър. Сила и живот, т. 7. София, 2013, с. 32.

Вото слово – то е изцяло съзнателно „отворено“ за различни разбирания и интерпретации, т.е. по замисъла на самия му автор, и тъкмо тук е неговото предимство спрямо множество подобни по характер. Изречения, започващи с фрази като: *В дадения случай има ред възможности...*, *Да допуснем, че...*, *Допуснете сега...* потвърждават нашата теза. П. Дънов често дава само примери за илюстрация на дадена идея, което не е равнозначно на нейното прецизно изследване, дефиниране, проблематизиране и систематизиране. Но разбиранията не са разположени само във *вертикална* посока, възможностите за разбиране и интерпретации са и *хоризонтално* ориентирани.

Освен това има голяма разлика между теоретическото изучаване на едно учение и неговото преживяване и въплъщаване в живота, т.е. преживяването му чрез сърцето, душевността и интуицията. Понякога двете са пряко свързани, но може и да не са. В това отношение има три степени на разбиране на една духовна доктрина: 1) преживяване на основните истини и въплъщаването му в живота; 2) разбиране на самата доктрина като цяло; и 3) систематично схващане на първичните принципи чрез анализ на теоретико-философско ниво. Тези нива са антропологично обусловени: сърцето и волята са основни участници в първата степен, втората и третата степен изискват систематичната дейност на разума. Съществува и моментът на контекстуална относителност на словото на П. Дънов: *Това е една теория. Като говоря така, не го вземайте като реалност, то е само за изяснение*²⁰.

Различните нива на разбиране на словото на Петър Дънов, Учителя, всъщност са валидни за всеки един текст, за всяко едно произведение на изкуството. Защото смисълът е винаги много по-широк от конкретния замисъл на автора. Замисълът е авторов, тесен, конкретен; смисълът – универсален, простира се далеч преди и след конкретния замисъл. Замисълът е винаги контекстуален, винаги ограничен по отношение на социалното, културното битие на конкретната епоха, на конкретните мисловни нагласи, настроения и култура на епохата. Смисълът е универсален, неограничен, почти независим спрямо културната епоха, социалното битие и господстващите мисловни тенденции. Замисълът е субективен, конкретно авторово намерение, смисълът – обективен, необусловен, универсален. Тъкмо поради това отношение между замисъл и смисъл наглед парадоксалното твърдение, че днес можем да разберем автори от миналото по-добре, отколкото те са се разбирали, се оказва вярно.

9. Пророческият елемент

Изговореното от Петър Дънов има характер на пророческо слово. След духовното му посвещение през 1897 г. личността на П. Дънов се преобразява в тази на Учителя, т.е. онзи, който е пратеник на Бога, изпълнява волята Му и предава посланията Му на хората. Този пророчески характер не бива да се пренебрегва при едно философско изследване. Защото при този случай философското има инструментален характер спрямо пророческото. Това поставя пред изследователя допълнителна трудност, при която се очертават две възможности: да се съгласи и съответно да уважи и да се съобрази

20 Учителя Беинса Дуно. Истинската реалност, София, 2008, с. 132.

с този особен пророчески характер на словото на П. Дънов или да не се съгласи (или да бъде неутрален към него, което е същото). Във втория случай на философското изследване би му липсвало един много съществен елемент и то би било може би „външно“ логически последователно и системно изследване, но със сигурност – повърхностно и едностранчиво, защото няма да може да долови спецификата на това слово, което не следва единствено критерия за формално-логическа правилност и обичайна философска последователност на изложението, а се фокусира върху разнообразието от подходи при изложение на различни идеи и особено – върху фокуса на приложение на системата от добродетели, което е една от първите му грижи. В първия случай трудността се поражда от „свободната“ употреба на философските понятия, при което те невинаги са изпълнени със своето обичайно и разпознаваемо съдържание. В такъв случай философското изследване трябва да се опита да обхване цялата възможна палитра в употребата на едно понятие, анализирайки го в съответните контексти, а впоследствие да направи опит за систематизация и конкретизация на неговата употреба.

Прозвището Учителя, което е дадено на П. Дънов от неговите ученици и последователи, не е просто синоним на *гуру*, *майстор*, *ментор* или какъвто и да бил модерен в днешно време термин. Това прозвище е наситено с богато съдържание и се родее по-скоро с влаганото в новозаветното понятие чрез стиха *Рави, знаем, че си учител, дошъл от Бога*. Не е тук мястото за обсъждането на понятието *учител* в духовните традиции на Изтока и Запада.

10. Методите на изследване

Всичко, казано дотук, определено поражда и още една трудност при изследването на словесното творчество на П. Дънов – методите, чрез които то ще бъде изследвано. Според нас е нужно съчетаването на съвременните философски методи с онзи ключ, който по-горе обсъдихме в *точката степени на разбиране*. Комплексният подход би имал три насоки: 1) от гледище на кой свят са предадени определени идеи; 2) от позицията на нещо цяло или на нещо специфично се прави дадено твърдение; и 3) каква актуална степен на разбиране притежава съответният слушател, за да разбере казаното. Тези три насоки са свързани помежду си. По такъв начин методи като херменевтичния, феноменологическия и сравнителния анализ, както и други обичайни подходи, ще бъдат подходящи за изследване на това творчество единствено под условието да бъдат в съчетание с разбирането за пророческия елемент на това слово, който по-горе очертахме, както и под условието на всички онези особености, които вече обсъдихме, като говорното слово, различната употреба на идентични понятия, големия обем на първичния текст и т.н. Със сигурност игнорирането на рационалния подход, на обичайните подходи и методи, на точната методология е неподходящо и ще бъде грешка при изследването. Научните (философските) изследвания са по характер рационални и следващи определени правила и методи при изложението. Ако това липсва, те не могат да се нарекат научни изследвания. Тук нямаме предвид различни философски жанрове като философско есе, някои екзистенциални измерения на философията и т.н.

Как обаче едно изследване може да се нарече философско при предпоставката на определен вид духовност, на определен вид езотерична доктрина, на пророчески тип учение? Този въпрос не е маловажен и не трябва лекомислено да се игнорира. Знайно е, че философското изследване не е и не може да бъде изцяло безпредпоставъчно. Да, философската рефлексия, за да е наистина философска, не се основава на авторитети (макар и това да е в условен смисъл), не приема нищо за очевидна даденост и по подраждане осмисля всичко критически и от гледището на разума. На горния въпрос ще се опитаме да отговорим в по-долните редове.

ВМЕСТО ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Философия ли е учението на Петър Дънов (или възможността за философското изследване на идеите му)?

Заглавието и подзаглавието изразяват две различни теми. В първото се пита доколко словото на П. Дънов може да се нарече философия или философско, а второто обсъжда възможността да се изследва с философски методи това слово и учение. Ще се опитаме да обсъдим тези две теми във взаимодействие.

Всичко, казано досега, ни въвежда в обширния мисловен свят и нагласата, че опитите за дефиниране на учението на Петър Дънов, което наистина притежава – и това, вярвам, ще го потвърди всеки непредубеден изследовател – сложен и твърде комплексен характер, както и опитите да се охарактеризира единствено чрез един утвърден светоглед, неизбежно водят до ограничения. Но тъкмо такива „ограничения“ могат да бъдат мислени и в техния положи-

телен смисъл, че е именно говорене в „да“, а не в „не“. То е утвърждение. Да, може би недостатъчно утвърждение, но все пак утвърждение.

Разбира се, трудността на задачата не само не трябва да бъде повод за интелектуално обезсърчаване, а напротив – да се превърне в мотивация. Защото навлиза в тази особена по характер проблематика, в едно поле от идеи, за което се изисква тънък усет – и несъмнено, духовно-мистична, а дори защо не – поетична нагласа, за да може изследването да успее да извлече действителната теза, дори и когато тя е само имплицитно зададена. Описаните дотук трудности са значително по-малко не само като количество, но и като процес, при изследване на по-ранните му философски идеи, изложени в съчинението *Науката и възпитанието*²¹.

Казаното в тези пролегомени поставя въпроса за самата възможност на едно философско изследване на идеите и творчеството на Петър Дънов. Самият той никъде не твърди, че развива своя философия, подобно на множество познати ни до днес образци. Трябва да се има предвид пророческия характер на словото му, т.е. че онова дълбоко вътрешно съдържание е само „облечено“ във философска дреха, но самото то не е негова лична философия, не е собствено негово прозрение, т.е. прозрение на неговата личност. Тази пророческа основа, по думите на П. Дънов, е божествена и в този смисъл не е негово лично притежание. Така философията тук е инструмент, средство. При тази пророческа предпоставка мо-

21 И тук отново бих си позволил да насоча уважания читател към моята монография Триъгълникът на битието. Философските идеи на младия Петър Дънов, София, 2017.

жем да говорим само в този инструментален смисъл за философията на Петър Дънов, както и за философа Петър Дънов. От друга страна обаче съвсем основание неговото учение може да бъде определено като философия и в по-широк, и в по-тесен смисъл. В по-широк смисъл П. Дънов обсъжда множество теми, които са предмет и на философията, и това е разбираемо. Въпросът е дали методът или методите, които той използва, са философски, или не. В действителност за това, дали дадено нещо е философия, или не, според нас не единствено методът е определящ. Защото и религията, както и всяка културна форма, при която е наличен някакъв светоглед, някаква форма на осмисляне на света, обсъжда в по-малка или по-голяма степен тези въпроси. В този по-широк, популярен смисъл на понятието и те са философия. В по-тесен смисъл на понятието обаче философия ще рече да се използват философските методи, т.е. онова, което се обсъжда, да извират от разума, от рационалните основи на субекта. Още значи и да се употребяват философските методи като съмнение, кристика, феноменология и т.н. И в този смисъл – ако се съобразим със съвременните критерии – учението на П. Дънов не е философия, а може да бъде дефинирано като форма на откровение, като Божествена мъдрост и Божествено слово.

Тук е валидно онова, което по-горе определехме като степени на разбиране. За едни читатели книгите на П. Дънов ще бъдат религиозна литература, за други – философия на живота, за трети – определен тип мистика, за четвърти – изцеление на душата и Божествен говор. А за други читатели те няма да имат никакво значение, ще останат

абсолютно неразбрани. В този смисъл различните определения и класификации зависят от субекта на тези определения и класификации. Тогава обаче остава въпросът какво всъщност са тези книги, какъв е характерът на това слово? Каква е истината? Оставаме този въпрос отворен – предлагаме на уважаемия читател сам да прецени, разгръщайки книга на Петър Дънов.

Да се върнем на основната тема. Твърдейки всичко това по отношение на философията на Петър Дънов, въпросът придобива допълнителен аспект, който се състои в разбирането, че и философските методи са само инструменти. Ако Бог живее в душата на човека, душата съдържа вече това откровение в потенциален вид, като вътрешно откровение. Но за философията, в тесния смисъл на думата, тези предмети са само едни от многото. И тя не се притеснява докрай да се усъмнява във всичко; и в крайна сметка рискува да се изгуби в нищото. Всичко това обаче съвсем не означава, както може би изглежда на пръв поглед, че не може собствено да се говори за философия на Петър Дънов. Това поставя важния въпрос: що е философия? Може би е чисто мислене? Питагор, който оглавява духовна школа и е първият, наречен с новото прозвище философ, изхожда в своето разбиране от древните мистерии. Хераклит и Платон, които се вдъхновяват от същите мистерии, са едни от най-почитаните философи. А мъдростта, към която имаме любов [етимологията на *phileo*(обичам)-*sophia*(мъдростта)], все още не е единствено чисто мислене.

Освен казаното дотук, следва да споменем и най-различните направления, школи и дори моди във философията (и особености по характер въпрос

тук: *коя философия?*). Следователно на самия въпрос *Що е философия?* – въпрос, който звучи почти като модерна тавтология – е трудно да се отговори изцяло еднозначно. В началото се отговаря лесно и *набързо*, но колкото повече се навлиза в света на философията, този отговор изключително много *на*тежава и все повече *затруднява*. Да, тя е мисловен процес на обобщаващи изказвания за реалността и познанието, за човека и абсолютното; единствената наука, която се *запитва* за първоосновите си и *задава* пределни въпроси за човешката екзистенция; тя е *питане* за самото *питане*, и *тъй* *нататък*. В този пункт дори трудно може да се говори за философия в широк смисъл (*мъдрост*, *разумност*, *аскеза* и *начин на живот*) и в *тесен* смисъл (като професионална дейност и като мислене от *чист* *разсъдък* и *чист* *разум*). Ако приемем, че преди да има философия, има философи, и ако баща на думата е Питагор (или Хераклит Ефески), то в такъв случай философът е *обичащият* *мъдростта*, *изявяващият* *мистериите*, *осмислящият* *мировите процеси*. Едва по-късно философията се превръща в една почти *самогостатъчна* област. Последното определено е огромно постижение, при условие да не се забравя *древното* ѝ *значение* и *функции*. Тъкмо с *оглед* на тези *функции* можем *съвсем* *релевантно* да говорим за *философия* на *Петър Дънов*. Ако вземем това условно *деление*, то и в такъв случай *Петър Дънов* е *философ* и в *двата* *смисъла* на *понятието*. А относно *въпроса* за *възможността* за *философско* *изследване* на неговото *творчество*, то ще кажем, че *такова* *именно* *философско* *изследване* е *онова*, *което* *може* *да* *се* *опита* *да* *осмисли* и *представи* *най-същностните* и *дълбинни* *елементи* на *това* *учение*.

ЛИТЕРАТУРА

1. Бачев, Мирослав. *Триъгълникът на битието. Философските идеи на младия Петър Дънов*, София, 2017.
2. Беинса Дуно. *Учителя говори*, София, 2010.
3. Дънов, Петър. *Божественото огледало*, София, 2015.
4. Дънов, Петър. *Високият идеал*, София, 2009.
5. Дънов, Петър. *Запалена свещ*, София, [Изг. Бяло Братство, Година XVI (1936–1937), Общ окултен клас, година шестнадесета, ISBN 978-954-744-300-6].
6. Дънов, Петър. *Положителни и отрицателни сили* (Общ клас, Година осма), София, 2008.
7. Митева, Соня. *Паша Теодорова и Словото Божие*, Сайт: Обществото Бяло Братство, <<https://beinsadouno.org/pasha-teodorova-slovoto-bojie/>>, посл. прегледан: 21.06.2022.
8. Учителя Беинса Дуно. *Истинската реалност*, София, 2008.
9. Учителя Беинса Дуно. *Трите живота* (ООК-1), София, 2006.
10. Учителя Петър Дънов. *Сила и Живот*, т. 7. София, 2013.
11. Учителя Петър Дънов. *Сила и Живот*, т. 8, София, 2014.
12. Фраувалнер, Ерих (съст.). *Антология на будистката философия*. София, 1995.
13. Чилингиров, Асен. *Редакцията на Словото*, Берлин, 1999, <<https://www.otizvora.com/files2012/redslovoto.pdf>>, посл. прегл.: 21.06.2022.

**ПОСВЕЩЕНИЕ И МИСЛЕНЕ –
ЛОГИЧЕСКИ РЕКОНСТРУКЦИИ В ШКОЛАТА
НА УЧИТЕЛЯ БЕИНСА ДУНО**

Димитър Калев

ПОСВЕЩЕНИЕ И МИСЛЕНЕ – ЛОГИЧЕСКИ РЕКОНСТРУКЦИИ В ШКОЛАТА НА УЧИТЕЛЯ БЕИНСА ДУНО

Димитър Калев

Дори убедена в неолибералната си секуларност, съвременната личност от сутрин до вечер практикува (предимно несъзнателно) различни отломъци от вежливи мистериални посвещения – пие вино или кофеини, пуши треви, пости, връзва мартеници, черви яйца, сурвака, изрича заклинания, диша медитативно и какво ли не още, т.е. води светотайнствен и богослужебен живот, без да знае на кои богове и с каква цел служи.

Стогодишната история на Школата на Учителя Беинса Дуно е стогодишен дискурс за християнските тайнства и посвещения на съвременето. Естествено, по-лесно и удобно е Школата да бъде преживявана единствено като спиритуална разновидност на епистемологията, което е и традиционното схващане на последователите на Петър Дънов, Учителя, в България. Обаче, ако не е профанация, подобен възглед най-малкото ни лишава от параметафизичното присъствие в Школата, която би трябвало да бъде търсена и намирана като същество от Ангелската йерархия.

Традиционно за окултните тайнства се говори като за малки и големи мистерии, а науката на посвещението се разглежда като методология за съзерцаване и познаване на Божествените

Светли Същества чрез непосредствени образи. Малките мистерии включват култивиране на висши идеали, поддържани в масови култови действия по време (в цикъла) на сезонните природни промени и в този смисъл празничните наряди на Бялото братство, рилските лагери и Паневритмията биха могли да се класифицират като малки школки мистерии. А съществуват ли големи мистерии, които по принцип биват дефинирани като практики за придобиване на мислещото начало?

Цел на това изследване е да анализира логическите конструкции на съвременното мислене като обект на посвещенчески практики в Школата на Учителя Беинса Дуно.

ОТРАЖАТЕЛНО И СЪЗЕРЦАВАЩО МИСЛЕНЕ

„Мисли без съзерцания са празни, съзерцания без понятия са слепи.“¹ Афоризмът на Кант си остава просто афоризъм, ако не се схваща като призив за радикална промяна на закона на мисленето така, че в него да се възроди съзерцанието. Доколкото мисленето наблюдава обект, той му се явява като даден; доколкото то мисли, то се явява само на себе си като действащ субект (мислещо съзнание). Наивното

съзнание счита мисленето за несвързано с вещите, стоящо отражателно встрани от тях и разсъждаващо за света, но в нас не би възниквал подтик към познание, ако мисленето не беше елемент, който ни извежда отвъд отделното ни битие, свързва ни с обектите и влиза в допир с всемирното битие. В това се състои бездната между конвенционалната епистемология и езотеричния светоглед.

Всъщност всяко нещо от действителността ни се подава от две страни – възприятия и мислене, което генерира понятия за външните вещи, но мисленето е отвъд обекта и субекта и за разлика от системата на Хегел, е предпоставено спрямо понятието.² Отражателното мислене вярва на сетивата си, защото те му предоставят възприятия, и счита себе си за нещо трайно, което отразява неща отвън, защото задържа следи от процеса на възприятия във вид на представи и наивно ги счита за субективно свои. Наивният човек счита възприятията за независими от него и както ще видим по-нататък в нашето изследване, тази илюзорна увереност на отражателното мислене Учителя Беинса Дуно ще нарече *свещен егоизъм*.

За окултната гносеология познанието е акт на синтез между възприятието и понятието (идеята) за вещта и само той съставлява цялата вещ. При възприятието нашите по-фини тела (астрално и причинно) са във вещта, а физическият ни организъм (включително етерното ни тяло) е отразяващ огледален апарат, т.е. сетивата, заедно с нашия етерен мозък, отразяват едно съвместно изживяване с душата. Мислейки, с духовно-душевната си дейност човек действително се намира

във вещта, която възприема, самият той е частта от възприемания свят. Накратко, в мисленето си човек е зает да свързва своите индивидуални сетивни възприятия с техните идеални съответствия, кръжащи от Космическата интелигенция. Окултната гносеология неизбежно стига до необходимостта да възроди в мисленето акта на съзercание на тези мисъл-същества (интелигибелни същности според Платон), които като архетипни прафеномени се преживяват рефлексивно във феномените на понятията, а тяхна морфология е логиката.

СЕДЕМСТЕПЕННА ЛОГИКА НА МИСЛЕНЕ

Десетилетие преди началото на школските лекционни цикли Учителя Беинса Дуно формулира пред 32 слушатели седемстепенния път на съвременното християнско посвещение: обръщане, покаяние, спасение, възраждане, новораждане, посвещение (освещение) и възкресение.³ Освен с оригиналната си терминология, удивително различна от седемте ортодоксални църковни тайнства, тази посвещенческа скала по нищо не прилича и на западноевропейската розенкройцерска езотерична традиция, съобщавана от Рудолф Щайнер в следната последователност: измиване на нозете, бичуване, коронясване с трънения венец, мистична смърт, полагане в гроба, възкресение и възнесение.⁴ Розенкройцерските практики предпоставят събитията и делата на Спасителя, описани в Евангелието, докато стъпките, гадени от Учителя, са величествено отражение на всемирната онтология с фазите ѝ на инволюция, еволюция и метагенезис

(творене от нищото на Любовта), т.е. духовна дейност, която се движи като идея на творението. Естеството на тези разлики ни отвеждат към фундаменталния въпрос на съвременния християнски окултизъм: при днешното състояние на човешкото съзнание кое би могло да бъде е най-оптимален обект за въздействие чрез мистериални практики? И въобще възможни ли са днес посвещения в класическия мистериален смисъл? Ако ли да, извършвано ли е посвещение в Школата на Учителя Беинса Дуно? Какъвто и да е отговорът, неизбежна предпоставка за по-нататъшния ни анализ става констатацията, че на днешния етап от човешката еволюция, както никога досега, най-будна, ясна, пластична и достъпна за реконструкции, особено за автореконструкции, се явява логиката на мисленето поради вътрешно присъщия ѝ ритъм на диалектика.

„Когато мисля, аз се отърсвам от своите субективни особености, потапяйки се в предмета, позволявайки на мисълта да се развива от самата себе си, и мисля лошо, ако прибавям нещо от самия себе си.“⁵ Тук Хегел не може да бъде припознат с никой друг мислител, защото само при него субектът на мисленето се оставя да плува с този неподражаем стил в прафеноменологията на мислещите идеи и ако не се ограничаваше само до триади, хегеловата наука логика би била наука за посвещение. Днес всеки първокурсник по философия може да цитира първата триада на хегеловата система: *битие (теза) – нищо (антитеза) – ставане (синтеза)*, но окултното мислене започва там, където ставането, самосъзерцавайки се, изтръгва неподозирани досега диалектични сили, способни да прео-

бразуват „какавидата“ на синтезата в последващи морфози – „пашкул“, „пеперуда“ и т.н. Така окултното познание започва не с обусловена (както е при Хегел), а със самообусловена същност, осъществявайки единство на метод и съдържание. По този начин философията на заобикалящата ни природа престава да бъде натурфилософия, а идеално възприятие – съзерцание на природата, в което непосредствено се открива нейната идеална същност.

Преходът от отражателна към съзерцаваща логика пробужда процеса на мировото развитие (онтологията) в самата наша сетивна реалност и правейки го достойно на мислещото ни съзнание, неизбежно следва неговата седморност. Постоянно изхождаща и връщаща се към диалектичката триада, седемстепенната логика е вътрешно строго организирана така, че синтезата отново преживява хегелово „снемане“, явява ни се в своя архетипен (идеен) облик и претворявайки времевия процес в двумерно пространство, присъщо на образния свят, тя буквално се геометризира. Накратко, съзерцанието на синтезата е ключовата четвърта стъпка, в която мислещият субект генерира такава любов към обекта на познание, че се освобождава от самия себе си (от свещения си егоизъм) и става единно същество със самия обект. Окултната физиология на съзерцанието, като четвъртата стъпка на логиката, включва постепенно откъсване на процесите в кръвта, съпровождащи мисловния процес, от процесите в нервната система; така чистата индивидуална воля, действаща в кръвта, се съединява с мисъл-съществата, които също са с волева природа (интелигивелни същности

според Платон), и това съединяване ние преживяваме като идейно възприятие и/или интуитивно прозрение.² За първи път в Исус Христос онтологичната идея за човека се съединява със земния човек и поставяйки интелектуалния свят в иманентна връзка с индивидуалното човешко мислене, архетипите (идеите) във вещите и в човека стават тъждествени. Съзерцаваща логика е възможна само чрез Христос, защото, движен единствено от силата на отъждествяването, на Любовта, мислещият субект може да възлиза от четвъртата до седмата ѝ степен.

Така откритите на четвъртата стъпка мисъл-същества не са просто съждения, а реалност, която в новороденото си състояние на идейни възприятия (пета стъпка) се стремят да добият индивидуализирано битие; и това е шестият елемент на седемстепенния цикъл. Логиката на съзерцаващото мислене завършва с връщане на идеята, с която е започнало, към възможното за нея всеединство. От окултна гледна точка, мислейки по законите на седемстепенната логика, на всяка стъпка ние раждаме на астрален план елементарни мисъл-същества, а не прости понятийни рефлексии, както е при отразителното мислене.²

Анализираният дотук нов модел във феноменологията на мисленето лесно би могъл да бъде асоцииран със седемстепенния път на християнско посвещение, даден от Учителя Беинса Дуно: обръщане, покаяние, спасение, възраждане, новораждане, посвещение (освещение) и възкресение.³ Неговите степени, описващи пътя на човешката душа от сътворението до обещаното тяло на Любовта, явно апелират към силите на Космическата интелигенция

и към посвещението чрез логически реконструкции на мисленето.

Скалата естествено започва с реформиране на сетивността, която трябва да бъде „обърната“ от илюзорната видимост на майя към свръхсетивната реалност на духовните светове.

Следва „покаянието“ – техническият термин, заменил оригиналното евангелско слово „метаноя“, с което се означава наложителната промяна на способността ни за възприятие на живи понятия (идеи).

По-нататък сетивата и възприятията реализират своя синтез в самите понятия и в тяхната свободна диалектика намират, така да се каже, своето „спасение“.

Настъпва ключовата четвърта степен, по време на която в логиката се „възражда“ силата на любовното съзерцание.

Непосредствено в неговото лоно се „раждат изново“ („новораждане“) самите мисъл-същества, които гносеологията нарича интуитивно съзнание.

На следващата стъпка обитателите на интуицията „освежават“ индивидуалността на своето битие и така ние ставаме създатели на живи астрални същества.

Накрая мисленето завръща познанието за идеята във всеединството на нейния генезис, като идея преди и след нещата, и това е нейното „възкресение“.

СЕДЕМСТЕПЕННА СТРУКТУРА НА ШКОЛСКИТЕ ЛЕКЦИИ

От тук нашият анализ продължава с твърдението, че диалектиката на седемстепенната съзерцаваща логика присъства иманентно в структурата

на школските лекции на Учителя Беинса Дуно – от началото до самия край на 22-годишния им цикъл. В този смисъл схващането на лекциите като тематични разработки по различни окултни проблеми или като методични указания за окултни практики би било твърде профанизирана интерпретация на слово с морфология на съзержаващо мислене и би било своеобразно отричане на посвещенческата му функция. Всяка лекция може да бъде преживявана като „ставане“ на седемстепенната логическа организация на мисленето, чийто диалектически поток Учителя Беинса Дуно буквално излива *пред* и *във* своите слушатели.

Анализирайки *Трите живота*, първа лекция пред Общия окултен клас, още във встъплението ѝ се поставя въпросът за най-добрия метод за работа и с разгръщането на тезата негдусмислено се разбира, че става дума за метода на съвременното мислене.⁶

В самото начало диалектичката теза се формулира от Учителя с понятието „свещен егоизъм“ – термин, с който вече няколко пъти в нашия анализ обозначавахме днешното отражателно мислене. Тъкмо в това състояние на съзнанието става „обръщането“, когато свещеният егоизъм търси алтернатива на материалистичния и религиозния живот, и това е първият тласък на логиката, който „снима“ тезата.

Антитезата се описва като „напущане на свещения егоизъм“ в посока към „третия, същински живот“, наречен Божествен. Това е степенята на „метаноя“, в която човек променя начина на своите възприятия. Въобще, след *Трите живота* полярните категории на теза – *антитеза* ще се полагат в нача-

лото на почти всички школни лекции: *нищо – нещо, млад – стар, богат – сиромах, щастие – нещастие, гладен – сит, топло – студено* и т.н.

Следва синтезата на „спасението“: свещеният егоизъм и Божествения живот се сливат в степенята на „съгласие с Бога“ и мисленето започва да си изгражда духовни представи и понятия според „законите на Живата природа“.

Формулирането на четвъртата степен се предшества в лекцията от сравнително дълго обяснение на окултните сили и възможните спиритуални илюзии, съпътстващи съзержанието. Учителя я представя като „уталожване и утихване на ума“ или „пресяване на мислите“ чрез изучаване на „закона на тонирването“. Така от първата лекция нататък музиката и пеенето ще се явяват винаги в четвъртата степен на окултната логика на Словото като сили на мислещата Любов, които „възраждат“ съзержанието. Съзержанието е музикален интервал, който напуска „терцата“ на отражателното мислене, и би могло да се каже, че съзержаващата логика започва с *фа-диез*.

„Духовното раждане как става?“ С този внезапен въпрос от аудиторията се подхваща темата за интуитивното „новораждане“ на мисъл-съществуване. Учителя го представя като „създаване на голям цирей“, чрез който „свещеният егоизъм ще излезе навън“ и ще те „накара да родиш“. Петата степен е истинската метаморфоза на възприятията и представите – „готовите изливат из своите пашкули“ и преоткривайки първообразите на идеите, „очистват скъпоценния камък“ на познаваемия обект.

По-нататък архетипите на вещите се явяват в образи и живи символи, обитаващи един вид геометрично прос-

транство, което мисленето преживява единствено чрез силите на собствена та си индивидуализация. На тази шеста степен логиката „освещава“ себе си и завръщайки се „в първоначалното си положение“, според израза на Учителя „пребъдва в Рая“. Затова от първата лекция нататък геометричната символика ще се явява почти винаги в шестата степен на окултната логика на Словото като сила на „посвещение“.

Съвсем накрая логиката слива идеята преди и след нещата във всеединството на седмата стъпка; там мисленето намира архиобекта на познанието, реалността на „всеобемното съзнание“, което е Бог. Последната степен е степен на жертва: мисленето веднъж завинаги жертва своята отражателна природа, за да постигне обекта на познание и да живее като чиста мислеща воля.

Преди да завърши лекцията *Трите живота* Учителя прави аналогия с философската наука и подхваща резюме на седемстъпковата диалектика с изречението: „Вие ще имате един метод“. Същият „метод“, но разгърнат с по-метафизична и методологична терминология, може да бъде открит и в първата лекция пред Младежкия (специален) окултен клас *Двата пътя*.⁷ Още в самото ѝ начало Учителя обявява, че ще става дума за „идеята вътре във вашия ум“. Тезата е понятието *наука* с неговото българско и славянско съдържание, антитезата е смисълът на англосаксонското понятие *stientia*, а естествена синтеза на двете е окултната наука с нейната древна повеля: „Познай себе си“. За четвърта степен в развитието на идеите Учителя предлага размишление (съзерцание) върху темата „Най-разумният метод

за работа“ (несъмнено, става дума за Любовта), после ги издига (идеите) „повисоко“, където те пребивават като „методи на Природата“, и това е петата стъпка. „Освещаването“ на шестата стъпка е представено като „създание и изправяне на погрешното“ и тук логиката се трансформира в мислеща воля с явни препратки към науката за кармата. На седмата финална стъпка методът на логиката се завръща в своето всеединство, наречено „същинско самооблагане“. Малко преди да завърши лекцията, Учителя резюмира седемстепенната диалектика и я определя като окултни сили на човешкото развитие, които „вървят в същата посока, в която ние се движим“.

Описаната дотук логика на Словото не трябва да се търси във всяка школка лекция буквално, още по-малко трябва да се прилага като структуралистичен анализ в лингвистичен или литературен смисъл. По своето естество школските лекции са публична реч и седемстепенната логика в тях може да се възприема само като мисловен поток на мислещия субект (в случая – Учителя), но ако предназначението му е да реконструира по свое седемстепенно подобие мисленето на слушателите, речта вече се преживява като Слово, а въздействието ѝ – като мислеща воля, голяма мистерия и отгледно свръхсетивно Същество. В този смисъл седемстепенната логика, струяща в школските лекции, би следвало да притежава окултна индивидуалност на Ангелско същество и тъкмото да е реалният притежател на Словото, предаващо на хората добродетелите на съзерцаващото мислене. „Този, който предава Доброто чрез Слово“ – с този израз в по-ранни наши изследва-

ния ние предложихме да се превежда псевдонима *Беинса Дуно*⁸, но нищо чудно той да се окаже името на Школата.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

В Школата на Учителя Беинса Дуно принципът на големите мистерии на посвещение, който в миналото винаги е бил таен, става актуален и решаващ принцип на културния живот – не какво, а как трябва да се мисли. Съзерцаващото мислене и потокът на неговата седемстепенна диалектика не могат да бъдат нито преподавани, нито запаметявани, в тях може само да се съучаства и точно такава е била ролята на учениците от двата класа – общ и специален. Ако днешният мислещ човек не се насочи към овладяване на създателната сила на логиката, той няма да може да обнови себе си и цялата култура. Бъдещите хора ще мислят седемстепенно с тази естественост, с която сега мислят троично по законите на диалектиката. Школата на Беинса Дуно или Школата-съществуване Беинса Дуно – това различаване, струва ми се, е наложително след сто години от създаването ѝ.

ЛИТЕРАТУРА

1. Кант, Емануел. Критика на чистия разум. АИ „Проф. Марин Дринов“, София, 2013.
2. Бондарев, Геннадий. „Философия свободи“ Рудолфа Штайнера как основание на логиката на созерцающего мышления. Религия мислящей воли. Органон современной культурной эпохи. Москва, 2006.
3. Протоколи от годишната среща на Веригата 1911 г. Във „Всемировият Учител Беинса Дуно и Велико Търново“, том 1. ИК „Алфиола“, София, 1995.
4. Щайнер, Рудолф. От Исус към Христос. АИ „Даскалов“, Стара Загора, 1999.
5. Хегел, Георг Вилхелм Фридрих. Енциклопедия на философските науки, том 1. ИК „Лик“, София, 1997.
6. Трите живота. Лекции от учителя на Общия окултен клас. София, 1942.
7. Двамата пътя. Лекции от учителя на Младежкия окултен клас. София, 1934.
8. Калев, Димитър. Словото на Учителя Беинса Дуно като проява на Божествеността Майтрея. В: Филип Филипов, Преслав Петров, Димитър Калев. „Божествеността на XX век“, ИА „Аб“, София, 2007.

ОСНОВАВАНЕ НА ОКУЛТНИТЕ ШКОЛИ В БЪЛГАРИЯ

Христо Магжаров

ОСНОВАВАНЕ НА ОКУЛТНИТЕ ШКОЛИ В БЪЛГАРИЯ

Христо Магжаров

КАКВО Е ОКУЛТНА ШКОЛА

Днес думата „школа“ е добила популярност и е изгубила езотеричния си смисъл. Срещаме школи по чужди езици, музикални, спортни, балетни, военни, шофьорски, компютърни – за бързо усвояване на някаква квалификация. Чуваме за стари научни и философски школи, но днес функцията им е иззета от модерни академии, университети и научни институти.

Окултната школа е организация, в която на определен брой подготвени хора се предават знание и способности, идващи от по-висш разум. За разлика от философските школи, целта на Школата не е да даде колосални знания, както погрешно се мисли, а да създаде преди всичко нов жизнен стереотип, за да подготви ученика за езотерично познание. Последното не може да се придобие само от информация вън от човека (например просто от книги). То изисква един процес на съзнателна еволюционна промяна на съзнанието – трансформация. При това Посвещение той придобива ново съзнание и светът става друг. Защото гъсеницата е станала пеперуда.

Трансформация се постига, когато

личността с нисш ум, сърце и воля се превърне в *индивидуалност*, чиято разумност сияе, сърцето ѝ топли, а волята ѝ оживотворява и носи свобода на всички същества. За тази готовност на Изток казват: „Когато ученикът е готов, Учителят пристига“.

Висшият разум е притежание на Учителя. През различни времена в различни народи се изпращат Учители, които създават школи, за да повдигнат съзнанието им на следващо ниво според всеобщия План за Космична еволюция. Школата е щафета между културите. Тя е златен плод на старата и семе на новата култура.

„Христос и Учителя Беинса Дуно са 9-ти и 10-ти поредни Учители от нашия следатлантски Манвантарен период“ – говори д-р Методи Константинов в „Новата Култура в Епохата на Водолея“.

Мисията на Учителя е да очертае „Пътя на ученика“ и така да постави жалони на тази нова културна епоха. Учителя изпълнява тази Мисия по концентрични вълни от вътре навън: около него е Школата, около нея са вярващите, около тях – слушателите. Учителя предава Учението на учениците, те – на народа, а той – на другите народи.

МЕТОД

Чрез Окултна (скрита) школа трябва да се работи скромно като житното зърно. Зачатието и раждането на Новата култура трябва да се пазят от царящото наоколо варварство. Защото управляващите изискват способностите на учениците ù за усиляване на деспотичната си власт. Тъй като нравственият кодекс на школите изключва ползване на психични сили за корисни цели, учениците отказват – и тогава започват насилия. В това отношение до ден-днешен нищо не се е променило...

Другите причини за скритост на работата в Школата са поради опасностите от неумело боравене с психични сили. Затова школите са езотерични (тайни) и окултни (скрити). Това, което се вижда, е допуснато от школата като спасителен фар при социални катаклизми: смяна на властта, геноцид, познатата днес разруха на Цивилизацията и др...

РЕЛИГИЯТА

Велик Посветен, Учителя не създава религиозни догми и ритуали. „Религиозните спъват пътя към Царството Божие.“

Под знака на Страх (Стария завет) и вина на Грех (Новия завет) те манипулират душите, без да могат да ги освободят. За ликвидиране на това негативно наследство сред учениците Учителя дава формулата: „Без страх и без тъмнина, с обич и виделина!“

„Не мислете, че ви проповядвам някаква религия. Да ме пази Господ от това! Изнасям едно Божествено Учение, върху което се основава бъдещият строй!“ „Не ... религия, а Учение за живо-

та.“ И добавя: „Само Истината носи Свобода за човешката душа!“

Така освободени, духовните хора свалят New Age откровения... Учителя жалонира идейно Новата епоха в Учението – в Школата си; учениците го прилагат и предават на народа; а социално активните го превеждат и развиват в своите области.

МЯСТО ЗА ШКОЛАТА

След 10-годишни антропологични проучвания – в „малка“ България.

ВРЕМЕ ЗА ШКОЛАТА

Между двете световни войни, когато светът скърби по жертвите от Първата война и има опасност депресивната вълна да повлече съзнанията. Тогава архитектът на душите – Мъдростта на Учителя, изгражда едно ново съзнание, с което те виждат протичащия живот с други очи и с друго разбиране. И когато времето е дошло, като Велик Посветен Учителя режисира една многовековна световна драма, чиито действия се разгръщат и днес. Той казва:

„Защо се дава една драма в света? – За възпитание на хората! Животът е драма, а не трагедия...“

Учителя организира открити събори и окултни школи. Целта му е да покаже спасителна пътека към Вратата на Школата, за да могат готовите да станат ученици и да избегнат деградацията. А вътре са нежелани хора с голямо его, които изтъкват своите астрални и интелектуални „мурафети“. Всъщност те образуват

ОГРАДАТА НА ШКОЛАТА

Школата на Учителя е като мистичната Шамбала, достъпна само за посветени. Тя има проекции на физическото поле, но центърът ѝ е на Космично ниво, недостъпно за неподготвени и за насилници.

Нищо не е така, както изглежда. Портата е уж отворена, а Школата е херметична, т.е. затворена; Учението се разисква открито, а се знае, че то е окултно, т.е. скрито; четат се книгите му, а се казва, че познанието е езотерично (тайно)... Как да си обясним тези парадокси? За правилно разбиране се иска ниво на съзнание. Откритостта и достъпността са само привидни. Поради тази мнима достъпност около нея се трупат същества със себични и нечисти цели за лични облаги. Те предлагат на наивниците „да ги изследват“, „да им гледат“, да им кажат миналите прераждания, да им предскажат бъдещето, да им решат проблемите или да им обяснят набързо Учението... Тези личности се представят за ученици, за специалисти, за ясновидци и отблъскват със своята ексцентричност, авантюризм, лицемерие, честолюбие и сребролюбие – и представляват истинските колове на оградата на Школата. Досада, позната ни от уличните циганки „гледачки“ и от нахалниците около чейнджбюрата...

Тези хора не са ученици на Учителя. Защото виждащите, знаещите, можещите от Бялото Братство не парадират със способностите си и не се облагодетелстват от тях. Това за тях е проституиране с Божествени дарове... Един източен учител говори: „Поставих лицемери и профани да пазят Вратата към Учението“. Това важи и за всяка школа на Бялото Братство.

В тази ограда се блъскат лековерни, обременени, неподготвени, търсещи сензации и лични облаги. Любопитните не разбират езотеричните доктрини (виждат им се като проповеди) – и не могат да усетят зад алегорията полъха на Истината поради липсата им на сетива. Затова за тях Школата остава невидима. Повечето остават готам – учат се да гадаят и мислят, че това е Учението.

Това е поредният тест за кандидатите. А Школата е зад тази ограда.

„ЧУКАЙТЕ...” УСЛОВИЯ ЗА КАНДИДАТИТЕ

Вратата, до която най-после са се добрали, не се отваря ни с молби, ни с рушвети, ни с „връзки“. Защото големият Посветен не търси клиенти, нито любители на евтино щастие. Той очаква ученици със запретнати ръкави. А кандидатите за такива трябва да отговарят на известни условия.

Не могат да бъдат ученици на Мъдростта

- личности със забулени погледи (лукави),
- с притъпен слух (за Истината),
- с недъгави удове (изкривени връзки със света),
- със студено сърце (коравосърдечни) и
- със скрити помисли (користни).

Авантюристите, ексцентриците и търсачите на лично щастие остават отвън, където природата е създала за тях хиляди забави. Те нямат сетива за Истината и не търсят Мъдрост, към която би трябвало да се стремят, както удавникът – към въздух.

Такива ученици търси Учителя. Останалото е куртоазия. Ама „искаме да станем членове на това братство!“. „А аз искам да кандидатствате за ученици на това Братство!“ „Има хора, които обикалят дворовете на Бялото Братство, но не са проникнали в неговото Светилище; не са чули нито една лекция...“.

БРАТСТВОТО И ШКОЛАТА

Братството е база за прием и подготовка на ученици за Школата. То е нейно преддверие, там те се изпитват... Братството е лаборатория, в която Школата прави опити, а Школата е сърцевината на Братството. Затова портите на Братството са отворени за всеки, но в Школата влизат само хора с изработени характери.

Кандидатите за ученици на Школата изработват съответни качества:

- постоянен стремеж към нов живот, към трансформация;
- поддържат Чистота в трите свята: телесна, чувствена, умствена; здраво тяло, топло сърце и ясен ум – свободен Дух;
- в сферата на Любовта – положителни емоционални качества;
- в сферата на Мъдростта – светли интелигентни способности;
- и в сферата на Истината – хармонични волеви сили.
- стремеж за безкористно служене на Бога, на Цялото.

Независимо от достъпността на Школата, на входа ѝ стои заплашително вътрешният строг Закон, който като огнен меч стопява всеки опит за

злоупотреба с доверието и за нарушаване на основните принципи.

В Школата има вътрешен ред и порядък, вътрешни закони, вътрешен живот. В центъра стои идеята за Великото, за Вечното, за Бога. В отношението на ученика към великото се развива животът на Школата и респективно съдбата на ученика. Веднъж пристъпил прага на класа, той трябва да бъде наясно по всичките правила на школата. Както в светското училище има програми и изпитни комисии, така те съществуват и тук. Никой ученик не пристъпва прага на едно училище, ако не е допуснат до него. И докато законите в обикновените училища са снизходителни, законите на окултните школи са строги и неумолими и всяко нарушение се плаща.

Отстраняват се ученици, които:

- се опитват да поправят Абсолютното;
- не правят уроците си;
- не идват на урок без важна причина;
- се нагрубяват взаимно (3 пъти);
- които спорят; флиртуват, ревнуват;
- са сърдити хора, говорят празни думи;
- носят отвън светски влияния, негативи, музики...
- внасят никотин, алкохол, кръвна храна, опиати...
- изнасят навън Словото, преди да е станало тяхно.

„Който не може да спазва правилата на Школата, няма да го задържам, може да се върне в Братството“ – е категоричен Учителя.

ОПИТИ ЗА ОТКРИВАНЕ НА ШКОЛИТЕ

В началото на 1920 г. Учителя държи три беседи с подготвителен характер: „Кротостта и смирението” – за сестри; „Електричество и магнетизъм” – за братя, и „Мъчението” – за смесена аудитория. В тях разкрива изискванията към учениците.

„Не мислете, че е лесно да бъдете ученици в една окултна школа. Тя няма за цел да подобри временния ви живот, а да ви подготви да изпълните разумно Волята Божия във всички области на живота. По-велико училище не познавам, наричам го Основа на вси други училища.”

След тези три беседи Учителя преценява, че слушателите не са още готови за школа. Така минават още две години в подготовка...

А студентите настояват...

ШКОЛАТА

След 22 години подготовка Учителя открива Школата.

„Влизате в една християнска, окултна, научна школа. Християнска, защото трябва да приложите изучаваното за благо и повдигането на другите; окултна, защото ще придобивате скрити сили, добродетели и способности; научна, защото всичко се проверява на опит.”

Школата е Академия за прилагане на разумния живот. В нея не се дават готови вярвания и крайни истини – такива реквизити има в разни религиозни, научни и философски секти. Тук учениците се учат да чувстват красотата на Божията Любов, да мислят творчески с Космична Мъдрост и да гледат мирозглед, основан на Истината и сво-

боден от всякакви ограничения, преградсъдъци и суеверия.

„За да придобием Любовта, трябва да имаме Кротост... Тя е вътрешно качество на сърцето, не на ума.”

Портала на Мъдростта може да отвори само този, който притежава неговия секретен ключ – Смирението. Трябва да бъде смирен към висшето, а не към света.

„Работи върху себе си, за да се смириш естествено!”

„Само светлият Път на Мъдростта води към Истината.”

Порталът на Истината се отваря със секретния ключ на търпението. Които казват, че „не можели повече да търпят”, че „чашата на търпението им е преляла”, бъркат търпението с неволята. Човек без търпение е като дърво без корени. Неврастеникът не е търпелив. Търпението е качество на разумния човек. То е основа на човешкия характер.

„Сега за всички, които сте готови, ще основем Школа, да се развивате физически, духовно, умствено. В тази Школа ще се дават за развиване теми и ще се решават задачи. Искам да внеса един нов импулс във вас като ученици.”

Новото в Учението не е в точното тълкуване на Христовото учение, което Учителя прави в неделните си беседи.

ПЪТЯТ НА УЧЕНИКА

„Пътят на ученика е новото, което Бог днес дава. Него няма да го намерите в Евангелието. Там може да видите само какви са били вашите мисли за живота като новозаветни хора. Учениците ще реализират доброто тъй, както е записано в Божествената книга, която още не е напечатана на Земята.”

Ученикът не се ражда като такъв, а е продукт на Школовата култура. Не става само с четене. Както от ходене на църква човек не става християнин, така и от четене на беседи не се става автоматично ученик.

„Който много чете, е читател. Който много слуша, е слушател. Само приложените идеи са идеи” – говори Учителя.

Свещените книги са духовни пътеписи на посветените и ръководства за действие на учениците. Целта на ученика не е да колекционира красиви цитати, а да придобива едно живо знание, което да го освободи от ограничителните земни условия и той да заживее в света на Истината, за да изпълни възложената му мисия. Той не трупа информация за ума, „не се товари с тях като камила”, а се магнетизира и „оживява”, трансформира съзнанието си и реализира познанията си.

За магнетизиране, психоуправление и трансформация Учителя ни води на изгреви, на планина, спуска ни музика, Паневритмия, дава ни мантри, методи за дишане, за медитация, молитви, формули...

Ученик е само този, който:

- е редовен и никога не закъснява – идва 15 мин. преди занятията;
- не нагрубява никого,
- не проявява любопитство: нито пита, нито отговаря;
- не се обижда, строг е към себе си и е снизходителен към другите;
- не се жени за света (народ, партия), не робува на чужди идеали;
- изпълнява обещанията си и е в хармония с Абсолютното;
- има постоянно будно съзнание и точност; честен и искрен е;

- винаги е чист, със светли грехи, без екстравагантност, тежки гримове и парфюми;
- винаги се стреми към съвършенство.

В Школата ученикът

- започва да схваща единството на Живота сред многообразието;
- получава сили от неподозирани дотогава източници;
- изучава начините за контакт с Висшия разум;
- става съработник в Делото на Учителя, като в същото време (без парадирание) запазва и своята скромна служба в обикновения си живот.

„Бъдете в света, но не от света!” – наставлява Христос. И казва: „По резултатите ще ги познаете“.

Така работи Ученикът/Школата/в света.

В Школата има Живот, опитности, изпити и трансформации. Това е разликата между езотерична и философска школа. Школата не може да се замени с група. Словото на Учителя е Духът на Школата. Кандидатите го следват, изграждат мисъл-форми и ги реализират. Те живеят в хармония с творческия Космичен ритъм, с живота за Цялото.

Пътят на Ученика създава хора от надбиологична еволюция, които са над атавистичните старозаветни, новозаветни и праведни. Те се занимават, а ученикът учи и еволюира. При тези посвещения и трансформации те развиват космично съзнание и стават сътворци на Учителя в създаването на Братство на Обедненото човечество.

Трансформациите не се предават по наследство. Затова ученичеството не се наследява по плът. Биологичните наследници имат благоприятна за живот среда, но нямат наследствени права, докато не са станали ученици и не са издържали матурата си.

„За да се домогнете до Божествената Истина, трябва да има в душата ви, в сърцето ви, в ума ви един свещен импулс. Светът е една велика Школа. Събудете у вас усещане, че сте ученици на Школата. Само така ще се образуват правилни връзки помежду ви. Всичко това няма да стане за 2–3 години. За да организираме тази школа както трябва, нужни са ни поне 20 години. След 20 г. ще видите какви ще бъдат резултатите в живота ви.

Сега ние ще образуваме тази мистична, Окултна школа. Но има опасност окултните знания да се използват за лични цели. Затова трябва да имате висок, непоколебим морал на Любовта, Мъдростта и Истината.

В тази Велика школа ще намерите истинските методи на Новия живот, които душата ви търси. Няма друг път да научите законите на живота и да знаете как да живеете.

Новият живот, който ще учите в Школата, е път към Бялото Братство. Сега ви се дава възможност да учите Великата наука на Бялото Братство.

В тази Школа ще се запознаете с методите и законите, с които Белите братя управляват природата, и ще имате ясна представа какво е Великата природа, в която сега живеем.

В Школата ще има Общ клас, в който ще влязат стари и млади, а за младите студенти ще има Специален клас.”

СПЕЦИАЛНИЯТ КЛАС

Учителя открива Специалния клас на 24 февруари 1922 г.

В него той кани поименно 80 души, главно студенти, жадни за знания. Към тях има строги изисквания: „Който иска да влезе в Специалния клас, трябва да изучава Истината. Тези лица трябва да бъдат образец. Аз наричам Специалния клас „Клас на чистотата”. Едно от условията при сегашните условия: да не са женени”.

Целта на Специалния клас е да се даде тласък за раждането на новия човек, който по ум, по сърце, по душа и дух се различава коренно от всички свои предшественици, които са минали през окултни школи.

Първата лекция е „Двата пътя”.

„От науката едни развиват свещен егоизъм, други гледат да примирят противоречията. Ако искате да се занимавате с окултна наука, трябва първо да изучавате себе си.” Учителя преподава на Специалния клас (МОК) всеки петък в продължение на 22 години.

ОБЩИЯТ ОКУЛТЕН КЛАС

е открит също на 24. 02. 1922 г. Влизането в него е свободно. Тези хора са успели да си направят житейска карма и Учителя постепенно ги „вкарва в Пътя”: дава им задачи, теми, упражнения. Първата лекция „Трите живота” започва с квакерско събрание за вдъхновение.

„Ако мислите, че със сегашните си разбирания можете да влезете в Новата култура, сте на крив път!” „Не мислете, че като влезете в Окултната школа, положението ви ще се подобри. Първо ще се влоши, а после ще се подобри. В тази школа се влиза, за да се учи.”

„В Окултната школа материалът е тъй свързан, че не можете да прескочите един материал. Каквито и хитрости да употребите, то е една необходимост, по който начин не можете да минете. Ще гледате да турите една здрава основа. Без нея не можете да съградите нищо. В Окултната школа първо ще развием центровете на Вяра, Надежда, Любов, музикалните чувства, въображението, математическите способности, разсъдъчните способности, творческия ум, дружелюбието; ще регулираме честолюбие, гордостта, после ще впрегнем ексекутивните способности в работа, ще развием речта и ще я турим в правия път, ще създадем правилните форми на живота...” („Влиянието на музиката”, ООК, 22 юни 1922 г.)

Лекциите на ООК са в сряда, също в продължение на 22 години.

ДРУГИ ШКОЛИ

Успоредно с горните върви и „Класът на добродетелите” с избрани сесстри (1920–26 г.). „Ще се натъкнете на ред житейски проблеми. Приемете Класа на добродетелите като наука, която ще изучавате при всички условия! Чистота и самообладание създават равновесието.”

Има и таен курс по Синархия, която се стреми да въведе в Братството чрез Синархичната верига и 4-те съвета; в страната – чрез депутата Иван Толев, и Археометъра на Сент и в г. Алвейдър.

От 1930 год. Учителя отваря специална школа „Утринни слова” за ученици с развити духовни способности. Използва предутринните лъчи като носещи вълни, за да изгражда Новото небе в аурата на Земята и на ученика. А

то се възприема чрез древни „Божествени традиции” – размишления, медитации. Те обуздават ума и подготвят съзнанието за връзка с духовните светове.

А в следващата 1931 година се открива Вътрешната школа във Варна, която Учителя ръководи отдалеч. Тя има 22 неуздадени тома със съвети за Пътя на ученика с код „Синя книга”.

Заради надзора на Църквата има и таен курс по Кабала.

Задачи на Школата на Изгрева:

1. Да се образува среда на Любовта;
2. Да се изгради мост между материализма и идеализма чрез прилагане на Космичната стълба на Реалността;
3. Да се събудят нови сили и способности у човека;
4. Да се подготвят нови ученици на Бялото Братство;
5. Да се подготвят Божествени проводници за през идните векове, с развити духовни дарби, знания, сили;
6. Човечеството да влезе в контакт с невидимия свят;
7. Да изгради основна клетка – миниатюра на Новата култура.

Защо ШКОЛАТА е необходима на човека:

- за да опознае своята личност и да развие индивидуалност;
- да разбере каква еволюция е възможна за него, тъй като хората са различни и няма общовалидна рецепта за еволюция;
- да получи методи и да придобие умения за съзнателна промяна на своето съзнание и битие – да живее по новому.

Тези принципи и методи се дават от Учителя.

Школата е златният плод на културата: тя синтезира всичко ценно в областта на науката, изкуството, философията и религията:

- съхранява опита на човечеството от незапомнена древност;
- предава го като семе на следващата култура.

В Школата се твори обективно изкуство, създава се нова научна парадигма, развива се науката за биополето, за излъчването на формите, изследват се измеренията след третото... Вдъхновени от тези идеи, много учени развиват идеи за невидимите (за гъсениците) светове. Школата е дотолкова напред в еволюционно отношение спрямо останалото човечество, колкото е това на човешката култура спрямо... „жабешката“.

„Много хора, наблюдаващи повърхностно живота на Братството, не осъзнават точно какво представлява една окултна школа. Говорят за личните чудеса, които прави този маг, но нямат сетива за мълчаливата мощ, която тя излъчва в пространството и във времето. Затова не схващат смисъла на думите му, че е много зает „да прави инсталация“. Защото не се вижда гигантският електричен или магнитен поток в пространството, чрез който Школата създава специалната духовна аура на нашата страна“ – говори ученикът от Вътрешната школа Георги Томалевски в труда си „Учителят Беинса Дуно“, изд. „Алфиола“, 2019 г.

Силовото поле на Школата, в което са потопени учениците, ги предпазва от странични увлечения и психологически ерупции дори при разтърсващи со-

циални събития. Мъдростта на Учителя осветява като прожектор клопките на тъмните сили, спасява учениците от падения и им помага да изграждат духовни тела. Затова учениците в школите на Учителя се познават по ведрината на духа им, по яснотата на мислите им, израз на духовно познание, по чистотата на думите и по безкористните им дела, по хармонията и Светлината, която излъчват.

Имах щастието да поживея и да се уча с тях на Изгрева. Затова говоря като свидетел, а не като „читател“. Беше време на преследване, а те се усмихваха: „уж в света, но не от света“; уж обикновени хора, а всъщност – живи гуаманти, с утвърден духовен мироглед, скромни, но титани по дух... Те са съкровен образец на поведение за истинските ученици и ние днес изучаваме живота им и се стремим да ходим в техните стъпки.

Учениците преди нас спасиха Словото и направиха чудеса във време на духовен терор – посяха тези идеи в света. През това тежко време на преследване на Учението се поздравявахме с древния богомилски поздрав: „Да опазим Словото Божие!“.

Сега Вълната е пусната, обикаля Земята и буди и вдъхновява готовите души. Но в Школата се крият още много съкровища, които ще помогнат на страдащото човечество да осмисли живота си, да позитивизира чувствата си и да облагороди целите и делата си, за да участва в изграждането на Новата култура, в която хората ще бъдат по-добри, по-красиви и по-умни.

Тези съкровища трябва да станат достояние на търсещите. Задача на учениците е да ги преведат и предадат в подходящи чисти ръце.

Тази задача чака нас. Иначе други ще я свършат, макар и с много грешки. Този процес е вече започнал. Учителя е помислил за всичко...

Безсмъртният ЕлВилюри (Виктор Л. Йорданов – поетът на Изгрева, за когото Учителя казва, че е прероденият Гьоте) ни съветва в едно четиристишие:

*Върховното си щастие опрете
В бездънната си вярност към Христа
и заедно с Учителя кажете:
„Дойдох, за да послужа на света!“.*

Мисля, че за днешния ген важи креацията на богомилската формула: „Да приложим идеите на Учителя! Без деформации!“.

Нека Учителя ни ръководи във всичко, което мислим и вършим за неговото Дело – изграждането на основите на Новата епоха – да е за успешното идване и въдворяване на Царството Божие на изстрадалата Земя! Нека неговата Светлина да озарява съзнанията ни!

ШКОЛАТА

Галя Магжарова

ШКОЛАТА

Гая Магжарова

Вълнуващо е да четеш историята на живота и дейността на Великите Посветени през хилядолетията. Българските търсачи на Истината (историци, археолози, писатели...) търсят следите от школите на Орфей, на амазонките, на Залмоксис, на колобрите, на Боян Мага по нашите земи. Вкопчени в древните мистерии, ние не забелязваме каква велика и мащабна работа е извършило Бялото Братство в България през последния век. В най-голямата духовна тъмнина в Европа, посред войни и бедствия, в нашата малка страна, току-що освободена от вековно робство, от Висшите светове слиза Учителя Беинса Дуно. Той е „най-големият Любовен Магнит, който досега е слизал на Земята“, както казва Рене Генон, известен френски окултист. Заедно с него в нашите земи се прераждат плеяда велики души, готови да станат негов ученици и съработници за подготвяне на съзнанието на човечеството за идването на Новата Епоха на Водолея. Започнал с трима ученици във Варна, Учителя разгръща гигантска дейност, като събира готовите души в братство и основава редица школи за самопознание и еволюция.

Нашето поколение е свидетел и участник в отбелязването на стогодишнините от редица събития от дей-

ността на Учителя. Повечето от тези годишнини ги честваме тържествено, но всъщност най-ценното през тези дни е да използваме новия прилив на вълната на Словото и да успеем, както често повтаря Христо Магжаров, да я „яхнем“ като сърфистите. Това е благодатен момент да повдигнем съзнанието си, да пробудим скритите у нас „таланти“ и знания, за да станем цялостни, с други думи, това е възможност за трансформация.

Тази година се навършват 100 години от откриването на две от вътрешните школи – МОК и ООК. Ние нямаме точна представа колко школи е водил Учителя, защото много от тях са били тайни – открити само за малцина готови, както например школите по Кабала, тези за Синархията и др...

Затова и при първата лекция на ООК от 24 февруари 1922 – „Трите живота“, той заявява пред събралите се братя и сестри:

„Вие още не знаете какво е духовният живот. А Божествения живот още не сте изпитвали. Третата стъпка, която трябва да възприемем, е да влезем в Божествения живот. Ще снемете свещения егзюзъм отвън и работата ни наполовина ще бъде свършена. Когато изучавате Евангелието, виждате, че Христос започва от малките

правила и дохожда до съвършенството, като казва: „Да бъдете съвършени, както е съвършен вашият Отец, Който е на Небеса“. Има оглашени, верующи и ученици. Оглашените са хора материалисти, те вярват в многото имане; религиозните са хора верующи, те вярват в свещения егоизъм, а учениците са в Божественото учение“.

Много често повтаряме, че Земята е едно Велико училище, но тогава какво означава Духовната школа и каква е задачата ѝ?

На този въпрос можем да получим обширен отговор от трети том на „Новата Култура през Епохата на Водолея – Школата“ от д-р Методи Константинов и инж. Христо Магжаров. Двамата автори са проследили развитието на човешкото съзнание през вековете и са показали как Божествените йерархии са обучавали и помагали за неговото издигане; и най-вече са разкрили какви са задачите и целта на Школата на Учителя. Много ценна информация можем да получим по въпроса за окултните школи и от книгите на руския математик-окултист Пьотър Успенски. Той заявява, че „когато човек разбира своето състояние и положение, той си поставя за цел промяната на собственото си съществуване“. А такава промяна може да се постигне само с помощта на Учител и на Школа, където се дават необходимите методи за това.

След Падението на човечеството хората са изгубили връзка със своята Божествена душа и със своя Дух, затова нямат вярна представа за посоката и целта на своя живот. След потъването на Атлантида, за да се спаси човешката раса, духовните ѝ водачи организират Малките, Големите и Висшите Мистерии. С идването на

Иисус Христос се сменя посоката на развитие на културата на Земята от инволюционна – потъване все повече в материята, в еволюционна – издигане на съзнанието и свързване с Любовта. За съжаление Христовото учение все още не е разбрано и приложено в своята пълнота, затова Учителя в неделните си беседи обяснява думите на Христос и поправя изкривените разбирания на християните, превърнали живота учение в догми и канони. И тази година – 2022, се навършиха сто години, откак-то Учителя поправя грешния превод на основната молитва на християнството „Отче наш“ в беседата си „Твоео Слово“ (НБ, 19 март 1922 г.):

„Писанието има един стих: „И не въведи нас в изкушение“, но там е криво преведено; то е: „Давай ни знания и мъдрост, да не би със своите глупости ние да попаднем в изкушение и да страдаме“. Тъй е мисълта: „Давай ни знания и мъдрост, да не би със своите глупости да попаднем в изкушение и да страдаме“.

И следователно ние като грешим, ще се ослепим. Сами ще се ослепим и тогава, когато Бог ни говори Истината, няма да Го разберем. Един човек за да разбере Истината, най-първо неговият ум трябва да бъде освободен от всички заблуждения. Тия заблуждения са наши.“

Сто години след тази поправка голяма част от учениците на Учителя продължават да изричат молитвата по изкривения църковен канон.

Трябва ли да се коригира молитвата „Отче наш“?

Преди години (1997 г.) при една от срещите ни с Ваклуш Толев той ми зададе въпроса какъв учител е Беинса Дуно, след като не е оправил най-важната молитва – „Отче Наш“. Опитвах

се да му обясня, че още в 1922 г. Учителя е посочил на учениците си, че фразата „не ни въвеждай в изкушение“ е некоректен превод. Но Ваклуш ме погледна и ми каза: „Важен е резултатът“. Да, важен е резултатът! Като висш духовник, още през 1957 г. Ваклуш Толев е поискал молитвата да бъде редактирана и да се казва „не ни оставяй в изкушение“, вместо „не ни въвеждай“. Тогава той е сезирал с писмо и Светия синод, но и неговият глас не е чул.

Преди пет години, на 08.12.2017, тази тема бе повдигната и от папа Франциск. Той заяви, че молитвата трябва да се промени, защото фразата „и не ни въвеждай в изкушение“ е невярна. Ето и точните думи на папа Франциск: „Бог, Който ни въвежда в изкушение, не е добър превод. И французите са променили текста с превод, който казва: „Не ме оставяй да вляза в изкушение“. Аз съм този, който пада, не Той е този, който ме вкарва в изкушение, за да види после как съм паднал. Един баща не прави така, бащата помага да станеш веднага“.

Знае се, че Евангелието на Матей, обучаван в Школата на есеите, в което е дадена молитвата, е било написано на арамейски, но този оригинал не е достигнал до нас. Ние ползваме гръцкия превод – от латински текст, направен от гръцкия монах Хиеронимус. Той съзнателно затъмнява гностичните тайни, предадени в оригиналния текст.

Затова би трябвало Братството да произнася молитвата така, както я коригира Учителя, но инерцията в мисленето трудно се преодолява. Защото окултният ученик би трябвало да знае кой „въвежда в изкушение“. Всичко е въпрос на съзнание, а оттам – и на разбиране.

Окултната наука разделя личностите според степената на съзнанието им най-общо на четири категории. Според Традицията, т.е. Кабала, те са хора с минерален, растителен, животински и човешки тип съзнание. Според Учителя те са старозаветни, новозаветни, праведни и ученици, като типовете съзнание са съзнание, самосъзнание, подсъзнание и свръхсъзнание.

Възможни за човека състояния на съзнанието му без намеса на някоя школа са сън, „будно“ състояние, т.е. „буден сън“; самосъзнание и обективно съзнание. От типа на съзнанието на човека зависи и неговото разбиране: буквално, алегорично, метафизично и мистично. Произходът на първите три нива се корени в естествените способности на човека: възприемане на усещания, емоции и мисъл. Инстинктивният тип вижда света чрез сетивата, емоционалният – чрез настроеността; мислителният – чрез идеите. Мистичният поглед върху нещата не е достъпен за нито един от тези типове хора. Въпреки че може да се прояви във всеки един от тях в някои редки и необичайни състояния на съзнанието, той е възможен само за ученика.

Учителя прави още едно разделяне на типовете личности:

- Хора, които не знаят, че не знаят – и съветва: „Отбягвай ги, те не са готови за ученици“.
- Хора, които не знаят, че знаят – и казва: „Помагай им да си спомнят“.
- Хора, които знаят, че не знаят – те са готови за Школата.
- Хора, които знаят, че знаят – това са Учителите на човечеството, които трябва да бъдат следвани.

Кой може да влезе в Школата? Този, който не иска да продължава да „спи“ и е разбрал, че не може да продължи в живота си без Учител; този който знае, че не знае и се е смирил пред нозете на Учителя, както и този, който не знае, че знае, за да си припомни миналите познания и да научи Новото, което сега се дава на човечеството.

Всяка Школа на Бялото Братство има най-малко два кръга – братство и Школа. За пример в Школата на Иисус Христос има кръгове ученици – вътрешен – 12-те апостоли и 12 жени апостоли, водени от майка Му; среден кръг от 72 и външен кръг от 500 слушатели. На външния кръг Той е говорил с притчи, а на средния и вътрешния кръг е говорил кабалистично и мистично. Един от известните ни методи за повдигане на съзнанието на учениците Му са десетте блаженства.

Школата на богомилите също има две езотерични доктрини: за „миряните“ (оглашени и верни) и за „монасите“ (избрани и съвършени). Огласяните и верните живеели по Закона на Чистотата, затова на тях учението се поднасяло най-вече като морални напътствия за живота. Избраните и съвършените живеели по линия на Магичното равновесие, т.е. по средната колона на Дървото на Живота, изучавали учението в цялата му пълнота на окултното познание. За да се влезе в Школата, е било необходимо желаещият първо да бъде поканен, и второ, двама от верните да свидетелстват за него, че е готов да бъде приет като оглашен (слушател). Верният, който канел нов човек в братството, носел отговорност за неговите постъпки не само в един живот, а завинаги.

В Школата на Учителя отново съ-

ществуват тези нива, ако и тя да изглежда отворена за всички желаещи. Често пъти тези, които изглеждат най-запалени, отпадат първи, като обикновено се прехвърлят в друга школа, после в трета – и така цял живот търсят „чудеса“, „хармония“, „разбиране“ и „любов“, като не разбират, че първите стъпки в окултната школа са път за трансформация на личността. Затова често пъти в беседите Учителя посочва за пример Школата на Питагор, където първите 5 до 7 години огласяните не са имали право на въпроси. Защо? Защото още не са опознали своята личност, не са се справили със своите навици, желания и претенции.

Пет години, преди да открие двете школи – ООК и МОК, Учителя открива Курс на сестрите, в който ги запознава с основите на окултизма и им дава упражнението „Мога“, а по-късно и „Будя“, за да ги подготви за школите.

В беседите си той често дава редица примери от живота, притчи, приказки, анекдоти, за да въздейства трансформиращо върху слушателите си, а за готовите говори символично и кабалистично.

Още на първите събори Учителя дава различни наряди, упражнения – физически и музикални, за да могат хората да променят своята личност и да изравнят страните на триъгълника на ума, сърцето и волята; за да издигнат съзнанието си и да направят връзка със своята Божествена душа, която би трябвало да създадат като ученици на Иисус Христос; за да бъдат готови да направят и първите стъпки за изграждане на трайна връзка със своята Същност, т.е. със своя Дух, и да бъдат проводници на Космичното съзнание. Във всяко свое Слово той ни напът-

ства да правим малки стъпки в Учението и така постепенно да се сдобием със „златните ключета“, отключващи Портала към нашата Божествена Душа. Кои са ключетата? – Смирение, Търпение, Кротост и Безкористие.

У едного користолюбието е в знанието, друг пък иска да притежава някого. Всичко това е ваше КОРИСТОЛЮБИЕ. Например искате да имате приятел – това е користолюбие; искате да бъдете добър – това е користолюбие; искате да бъдете учен – това е користолюбие, искате да бъдете силен – това е користолюбие. Кажете ми сега нещо, което не е користолюбиво. Аз ви навеждам на една мисъл, но не да се самокритикувате, защото самокритиката е пак користолюбие... Когато искаш да те почитат хората, това е пак користолюбие.

Кажете ми сега кое не е користолюбие? – Да обичаш хората, без да очакваш нищо от тях, и да ти е приятно, че ги обичаш. Сега ти искаш да ги научиш на своя път – учиш ги това да направят, онова да направят. Какво ще научат те от теб? Остави хората сами да направят това, не искай да бъдат като теб, не искай да бъдат учени като тебе...

Рекох: съвременните хора се нуждаят от молитва, която да изправи живота им и да премахне от тях всякакво користолюбие. Користолюбието е порок, язва, която разяжда човешката душа. Като облак то помрачава съзнанието на човека и огрубява неговото сърце.“

Последното „златно ключе“ – безкористието, ни отваря вратите към Христовото Съзнание и към УЧЕНИЧЕСТВОТО. Докато го изработим, ние работим по Законите на Чистотата – чистота на физически план: на първо

място вегетарианство, отказване от опиати – никотин и алкохол; чистота на тялото и облеклото, обличане според гамата на цветовете на планетите, управляващи дните на седмицата, хранене отново според влиянията на планетите и т.н.; чистота в чувствата, чистота в мислите; чистота на изричаните думи, тембъра и т.н. Затова още на търновските събори Учителя дава правила за живота и отношенията в братството.

В писмо до Пеню Киров, един от първите му ученици, от 14 януари 1904 г., Петър Дънов му обяснява седемте стъпки на развитие на човешката душа:

- *Първата фаза – ОБРЪЩЕНИЕ е от Бога;*
- *Втората фаза е ПОКАЯНИЕ. То иде от човека.*
- *Третата фаза е СПАСЕНИЕТО. То е от Бога.*
- *Четвъртата фаза е ВЪЗРАЖДАНЕТО. То е от човека.*
- *Петата фаза е НОВОРАЖДАНЕТО. То е от Бога.*
- *Шестата фаза е ПОСВЕЩЕНИЕТО, предшества се от Новораждането.*
- *Седмата фаза е ВЪЗКРЕСЕНИЕТО.*

Посвещението винаги има „Небесен“ произход, независимо дали е директно, или чрез посредник. Посвещението е знак, че си приет от определено ниво на Божествената йерархия, като то не се извършва, а се случва. Когато ученикът достигне в еволюцията си определено духовно ниво на развитие на съзнанието си, той получава посвещение.

Има разлика между посвещение и униция. Учителя обяснява на учениците си в Бургас („Три процеса“, ИБ, 23 юни 1920 г.):

„В посвещението има обещания, които, като се изпълнят, освобождават се от обещанията, например да не ядеш грозде и пр... Когато човек се посвети, в него обитават вече духове от невидимия свят, и като живее, той трябва да се съобразява с порядките на невидимия свят, иначе ще бъде напуснат от тия духове...

Сега посветеният трябва да се храни с какво? ... Чисто от окултно гледище трябва да се избира от всеки човек оная храна, която е жива и повишава трептенията му. Да се храни с оная храна, към която има обич. Няма ли обич, става ли ти тежко, тази храна е носителка на всевъзможни болести“.

„За Бога трябва непременно да имате една много ясна, реална представа, в която да не остава никакво съмнение – и според тази представа всякога да Го познавате, където и да отидете, да знаете, че Той е, а не друг. Това се изисква от Ученика на Бялото Братство.

Има моменти в живота, в които сам Господ се проявява, сам Господ заповядва – и вие трябва да знаете тези моменти. Това ще научите от някои вътрешни опити – и тогава ще настъпи фазата на посвещението. Когато настъпи тази фаза, умът ви ще тръгне в правилния път на тази философия. Това ще бъде посвещението.“ (СБ, В. Търново, 22 август 1921 г.)

На първото събиране на МОК (СК) Учителя им изнася лекцията „Двата Пътя“, която започва с думите:

„Коя е главната идея, която занимава ученика при постъпването му

в училището? Той иска да стане учен, да придобие знания, да възрасти това, което е вложено в неговата душа, в неговия ум и в неговото сърце. И след като придобие знания, след като разработи своите дарби и способности, той трябва да ги запази. За тази цел се изисква добра почва, за да може всяка мисъл, която падне върху нея, да даде плод.

Следователно и вие, като ученици, искате да се учите, да се занимавате с науката. Какво означава думата „наука“? Ако се спрем върху значението на буквите в тази дума, написана на латински и на някой от славянските езици, ще видим, че в нея се крият две различни понятия. От съчетанието на буквите в думата „наука“ в славянските езици се вижда, че славяните търсят в науката метод, чрез който да примирят противоречията в живота. Обаче англосаксонската раса, която си служи с латинската дума „scientia“ за означаване понятието „знание“, „наука“, показва, че нейният ум е насочен към изучаване на отношенията между различните форми, както и на вечните промени, които се извършват в живата природа. Първата буква „s“ в думата „scientia“ означава безконечност. Следователно от окултно гледище вие можете да изучавате науката или с цел да намерите метод, чрез който да примирите противоречията в живота, или пък да намерите начин, чрез който да използвате силите на природата. Който изучава науката с цел да използва природните сили, той се натъква на голяма опасност. Опасността седи в това, че в него се явява свещеният егоизъм. Той започва да се съзнава по-високо от другите, придобива по-голяма тежест в себе си и казва: „Аз разпола-

гам със сили, които мога да употребя, както намирам за добре“.

Значи има две категории хора: едните имат голямо съзнание за себе си, мислят, че всичко могат да направят, че много неща знаят и т.н. Другите обаче, като славяните, търсят в живота си метод, чрез който могат да примиряват противоречията, на които се натъкват, а едновременно с това да излекуват болките на своето сърце. В това отношение славяните са по-близо до Истината.

И тъй, ако искате да се занимавате с окултната наука, на първо място трябва да изучавате себе си. „Познай себе си!“, казва Сократ. Какво означават думите „познай себе си“? Какво трябва да познаете в себе си: висшето или нисшето?

Да познаете себе си, ще рече да познаете висшето, Божественото начало в себе си. С други думи казано: да познаете Бога в себе си“.

Тези две първоначални лекции очертават характера на Пътя, по който Учителя води двата класа – към израстване на съзнанието на учениците. Методите са различни, защото целите са различни; и затова той не позволява да се посещават едновременно и двата класа. Добре е да се знае и помни, че когато търсецията не е готов за дадено познание, то може да повреди неговата нервна система. Не можем на първокурсници, които се учат да събират и изваждат, да говорим за логаритми; същото се отнася и за окултните ученици. Докато не се изработят добродетелите, необходими ни да бъдем ученици, не могат да ни се поверяват тайните на природата. Затова в различни беседи Учителя ни обяснява, че за да стане дадена добродетел част от

нашата психика, са необходими поне 3 години работа върху нея. А за да станем ученици, са ни необходими най-малко 25–27 години, като той ни съветва да работим на малки хармонични групи, защото ако сами учим и четем Словото му, има опасност да развием тщеславие и гордост, с които след това трудно ще се справим.

Много често Учителя ни предупреждава, че ако не учим Словото му и не го прилагаме, ще ни изгони навън в братството, т.е. във външния кръг, докато станем готови. Но трябва да помним, че освен външен кръг има и ограда на Школата. Това са хора, които искат да променят целия свят, но не виждат собствените си недостатъци, т.е. това са тези, които не знаят, че не знаят, и ще пропилят шанса си да се повдигнат по Стълбата на Дървото на Живота.

Преди 100 години на събора във Велико Търново Учителя държи Словото „Аз съм истинната лоза“, като първо прочита 15. гл. от Евангелието на Йоан.

„Тази глава е за учениците, а не за обикновените хора...“

Сега във всички ви е влязла мисълта, че когато ученикът тръгне в духовния път, трябва да се откаже от материалния си живот. Това е криво схващане. Както духът и материята живеят заедно, макар и в противоположни посоки, така и човек се нуждае и от материалния, и от духовния свят. Щом влезеш в света, ще работиш там, докато свършиш работата си, т.е. докато победиш света. Ако не победиш света, не можеш да бъдеш добър ученик. Ще победиш света и ще разполагаш с това, което си спечелил в него...

И тъй, за да се домогнете до Любовта, трябва да бъдете ученици...

Искаш ли да те обичат, стани като детето. За да бъде обичан, ученикът трябва да се постави в положението на ученик... Ако искате да опитате Любовта, трябва да слезете на земята, да се ограничите, да определите отношенията си към Бога. Щом се смирите и станете като Бога, ще живеете в Него, няма защо да Го търсите отвън. Щом се ограничите и започнете да работите за Бога, Той ще ви се изяви в Своята Любов. За да живеете в Божията Любов, тялото ви трябва да бъде хармонично. Това значи да имате сърце, направено от фина материя; ум, направен от организираните сили на природата; душа, произлязла от субстанцията на Бога, т.е. от Неговата същина, и Дух, подобен на Божествен лъч, който оживява всичко. Когато тези елементи се съчетаят хармонично, човек дохожда до съзнанието, че живее едновременно във всички светове – на физическия, в астралния, менталния, в причинния и Божествения...

Днес аз говоря на онези от вас, които се готвят за ученици, които са пред вратата на ученичеството. Казвате: „Ние сме ученици“. – Разбира се, че сте ученици. Важно е в кой клас сте. Има ученици от отделенията, от прогимназията и от гимназията. При това от един ученик до друг има разлика. Има ученици от университета, има и окултни ученици. Значи има ученици от различни категории. Като казвам, че още не сте ученици, имам предвид, че не сте достигнали до истинското понятие „ученик“...

И тъй, нашата цел през цялата година е да се научим да любим и да обичаме. Второто нещо: да намерим начин да изявим тази любов. Трето: да знаем при какви условия да изявим любовта

си. За да те обичат, трябва да имаш нещо в себе си...

И тъй, задачата на ученика е да се запознае със своя Учител. Де е неговият учител? – На небето. По форма Учителят може да е на земята, във физическо тяло облечен, но по същество той не живее на земята. Вашата първа работа през тази година е да спечелите Любовта на вашия Учител. Дето и да ходите, каквото и да правите, стремете се да придобиеете тази Любов...

Белината трябва да се превърне на светлина, а светлината – в движение, да излезе в съзнателния живот, дето да принесе своите плодове. – „Де зреят тези плодове?“ – На Дървото на Живота. Който вкуси от тези плодове, той ще почувства присъствието на Бога във всичката Му пълнота. С други думи казано: който вкуси от мощното и красиво Слово на Великия Учител, той ще разбере неговия дълбок смисъл...

Тази година на всички се дават възможности и условия да научат езика на своя Учител...

Сега на всички, като на ученици, ви пожелавам добър път. Добър път към Любовта! Добър път към Мъдростта! Добър път към Истината!...

Сега ние отваряме школа. Вие мислите, че в тази школа ще влязат само избраните. Звани и незвани – ще влязат всички, без изключение. Който може да люби, който може да мисли, който може да говори истината, той е добре дошъл, той се приема за ученик в тази школа. Малък или голям, който желае, може да влезе в школата...

Тази година искам да се заемете с изучаването на Христовия език. Първата дума на този език е ЛЮБОВТА. Ако тази дума ви се вижда мъчна, започнете с ОБИЧТА, макар че не е първа дума.

Думата „любов“ трябва да се очисти, понеже хората са я оцапали. В думата „обич“ се крият по-фини чувства от тези в любовта. Един ден, когато тази дума се очисти, ще видите каква мощ, каква сила и красота се крият в нея. Нека всеки си зададе въпроса: „Обичам ли Христа, любя ли Го?“

И като отговор на загадения въпрос да си каже: „Възлюбих Христа“. Частичката „въз“ усилва значението на думата „любя“. „Възлюбен“ е силна дума.“

Нека разгледаме тези думи – ЛЮБОВЪ, ОБИЧ и ВЪЗЛЮБИХ кабалистично:

Любовъ – 792=9

Л – това е висок връх, където се топят снеговете;

Ю – чешма, през която изтича водата;

Б – дръвче край извора;

О – плодът на дръвчето;

В – уста, която опитва плода;

Ъ – почивка.

Думата ОБИЧ включва в себе си три качества: съзнателна мисъл, съзнателно чувство и съзнателно действие.

$O(60)+B(2)+И(9)+Ч(900)=971=8$

Буквата „О“ – Божествени условия, които дават добри плодове;

Буквата „Б“ подразбира познаване на Първия източник на живота;

Буквата „И“ винаги дава разрешение;

Буквата „Ч“ – смето да се посади в земята, да поникне.

Буквата „А“ в думата „обичам“ по-

казва, че смето трябва да даде разумен резултат. От него ще познаем какво нещо е обичта. Всеки резултат, от който можем да съдим за реалността на нещо, без никакво противоречие, показва, че ние сме в Пътя на обичта.

„Възлюбих“ е много силна дума, вложете я в себе си“, казва Учителя.

$B(400)+Ъ(1)+З(800)+Л(30)+Ю(300)+B(2)+И(9)+X(8)=1550=11$

„Според природата на българския език светът трябва да се създаде с буквата „В“. Ако създадете вашия свят с буквата „В“, ще ви върви.

Не с латинското „В“, но с „В“-то от кирилицата – българското „В“.

Буквата „В“ – смето, свързано с Бога; уста, която опитва плода;

Ъ – преди да говори, човек трябва да мисли;

З – закон за размножаване;

Л – енергия, излизаща из един Божествен Център;

Ю – чешма, през която изтича водата;

Б – закон за създаване;

Буквата „И“ – посока, качване и слезане;

Буквата „Х“ – кръстът – човешкото проявление.“

Ще завърши с думите на Учителя отпреди 100 години:

„Помнете: на всеки човек са дадени толкова изпитания, колкото са необходими за развитието му... Като ученик ти трябва да кажеш: „Господи, готов съм да изпълня програмата Ти тъй, както си я наредил. Да бъде Твоята Воля!“

**ЗА КНИГАТА НА ХРИСТО МАДЖАРОВ
„ВРАТАТА НА ШКОЛАТА”**

Диан Семов

ЗА КНИГАТА НА ХРИСТО МАДЖАРОВ „ВРАТАТА НА ШКОЛАТА”

Диан Семов

Ще представим този уникален труд, като цитираме някои основни теми и идеи, разработени в него:

„В тази брошура се синтезират проблемите по основите на цивилизацията от гледището на едно друго Познание, добито чрез специално разширение на Съзнанието. Последното се получава в така наречените езотерични школи, притежаващи парадоксални, неподозирани знания и владеещи невероятни за модерната психология сили и тайни. Те изследват Битието по път, различен от научния, но затова пък водещ по-близо до Истината. Съществуването на тези школи остава в тайна, но това е само част от тяхната защита.

В тежки за човечеството моменти – като днешния, школите излизат от анонимността си, за да спасят това, което може да се спаси, но пак остават скрити зад ограда от психобариери.

Много езотерични школи има по света, на Изток и на Запад. Но само над една стои знакът: „Глава на Твоето Слово е Истината”.

Повестването води читателя от мистериите на прадревна България през Тясната пътека, извеждаща към Вратата на Космичната школа на Бялото Братство.

Тази книга е писана главно за хората, които се пробуждат от Космичния сън, търсят смисъла на живота и се насочват към Школата, но не знаят нито къде да я намерят, нито как да открият ВРАТАТА към нея.

КРИЗА НА ЦИВИЛИЗАЦИЯТА

Епохалните открития в различни области на науката за материята създадоха у съвременния човек една погрешна представа, че се е домогнал до основните тайни на Битието.

Въпреки безспорните успехи в различни сектори на човешкото познание, ограничен от своите пет сетива и принудително затворен в илюзията на тримерния свят, днешният човек се разминава със своята цел. Така, фиксиран в пространството и зависим от потока на времето, в сегашното си състояние той няма големи шансове да се добере до вселенските тайни.

ОТРОВЕНИТЕ КОРЕНИ НА ЖИВОТА

Всяка цивилизация черпи жизнени сокове от четири корена: наука, изкуство, философия и религия.

Науката, превърната в техника,

откъсната от морала и служеща все по-активно на милитаризма (варварството), играе днес все по-антихуманна роля в живота. Оплетена в мрежа от догми и табути, издигнала презгради пред дирещите, тя е случаен и ненадежден инструмент на ума за познание на Мъдростта.

Изкуството, призвано да ни насочва към един свят на красота и хармония от надчовешки космичен порядък и да ни сродява с него, в днешно време става все по-субективно и нуждаещо се от тълкуване. То вече не създава екстази и не води към Ново познание.

Религията се основава на вдъхновени откровения. С остарелите си ритуали и схоластична догматика, без интимна връзка с духовния свят, където пулсира ритъмът на Космичния Живот, това вече не са истински, а псевдорелигии, изродени и материализирани в църкви. Религията днес не изпълнява своето главно предназначение – да осигурява мир и утеха на „грешната човешка душа“, да я адаптира към Живота и да я насочва към нейния Създател.

Философията е основа на всеки миросглед и трябва да съдържа в себе си синтеза на науката, изкуството и религията. Но днешната политизирана философия, изкуствено антагонизирана между вулгарния материализъм и наивния идеализъм, по-скоро разпъва, отколкото разкрепостява търсеция човешки дух. Тя създава идеологии като средства за заблуждение и подчинение на масите, защото също служи на растящото Варварство, а не на Цивилизацията.

Псевдофилософия, която не освобождава човешкия дух, и псевдоизкуство, което не облагородява човешкото сърце, не могат да бъдат верни ориентири в лабиринта от заблуди на

дехуманизираната съвременна цивилизация. Псевдорелигията (без доказателства) – по пътя на Вярата, но по знака на страха, и псевдонауката (без вдъхновение) – по пътя на Логиката, но в мъглите на съмнението, не са в състояние да изведат човешката душа и човешкия ум в Пътя на Истината.

ПРОДАДЕНИТЕ ДОБРОДЕТЕЛИ

В днешно време Любовта – тази космична сила, която движи световите и създава живота, е престанала да бъде вдъхновение и стимул и е подменена с опиума на страстите и със спортен секс.

Светлината на Мъдростта, призована да осветява Пътя на Живота, днес е заменена с практични съвети за нагаждане и преуспяване в живота за сметка на останалите.

Чистотата на Истината – стремеж и цел на хиляди идеалисти, е разменна монета в политическата спекула и в модните течения от всякакъв род.

Правдата, за която хиляди борци проляха своята свещена кръв, днес се представя от бездушни закони, осигуряващи силните на деня.

А Добродетелта – що за забравена стока е това?

БЪЛГАРИЯ – СТРАНА НА МИСТЕРИИ. МОСТ НА СПАСЕНИЕТО.

Човешката история разказва как в тъмните епохи на упадък на цивилизациите, когато Изтокът и Западът са изпадали във всеобща духовно-културна криза, от нашите земи неколккратно е изгрявало като ярък факел

ново спасително учение и движение, което е тласкало еволюцията на човечеството по нов път. Причините за това са здравите духовно-генетични корени на днешните българи и особено то психо-географско местоположение на нашите земи.

И наистина, тук си дават среща степта и морето, Европа и Азия. България е на кръстопът между Изтока и Запада; и в миналото, и в настоящето тя обменя ценности и в двете посоки. „България е Мостът, по който дойде в Европа античната цивилизация“ – заяви френският президент генерал Шарл де Гол. За специалните духовни влияния тук говорят и големи духовно-културни водачи като д-р Рудолф Щайнер /Германия/, Рабингранат Тагор /Индия/, акад. Лихачов /Русия/ и Джонс Ноер /Холандия/.

В езотеричното обучение, за което се говори в настоящата брошура, съществува предмет „астро-космична география“, непознат на съвременната наука, потвърждаващ тези твърдения. Там се изучава също и биоенергетичният скелет на Земята, по чиито върхове се създават големите цивилизации.

УКАЗАНИЯ НА СВЕТОВНИЯ УЧИТЕЛ

Запитан защо е избрал именно България като опитно поле за своята дейност, последният Миров Учител отговаря: „Защото България има високи свещени планини. Техните върхове представляват резервоари на космични енергии и хранилища на световна информация. Тези центрове работят за създаване на Нова цивилизация... От 5 400 години Бялото Братство подготвя българите за тази мисия. В Рила е най-старата Школа. От нея слиза въз-

вишена Божествена струя, създаваща условия за духовна еволюция...“.

А запитан при друг повод откъде са тези особени излъчвания по нашите земи, той пояснява: „Няма друга страна, която да има такъв гръбнак като Балкана! Няма друга страна, която да има такава глава като Рила! Няма друга страна, в която да се раждат толкова ясновидци! Тези ясновидци носят духовния потенциал на древните еврейски и египетски пророци... Българите не помнят своя славен произход: те са забравили, че са от Юдино коляно, и затова не знаят откъде е дошъл лъвът на техния герб...“.

ПРОТОБЪЛГАРИ – УЧЕНИЕ ЗА ВЪРХОВНОТО ЕДИНСТВО

През всичките тези далечни и забравени векове българите, разполагащи с Учението за Световното Единство, са повдигали културното ниво на народите и са излъчвали за тях Световни Учители. Така например през VI век пр. н.е. българинът Боян, наречен от китайците Лао Дзъ, ги е учил на това Единство с една диалектика, подходяща за тяхното мислене. По същото това време скито-хунорският сакски княз Сакия Муни, наречен Буда /Буден/, по свой начин е обяснявал това Единство и е учил индусите на съвършенство, с което да достигнат блажената Нирвана.

СЛЪНЧЕВОТО УЧЕНИЕ НА ОРФЕЙ – ВЪЛНА НА ЛЮБОВТА

Пет века преди Омир и близо 13 века преди Христос посветеният Ор-

фей чрез своята лира укротява бурите и кара зверовете да притихват. Неговото слово, музика и идеи са просмукани в жилите на Тракия и Елада. Духът на Орфей става дух на Тракия.

От свещените храмове на Тракия Древна Гърция научава тайните на хармонията и ритъма, изразители на които са магичната музика, стихотворната архитектуроника и митологичната драма.

„Орфей бе този, който устрои гръцките мистерии” – твърди д-р Щайнер. Неговите ученици организират и богослужението на Аполон в прочутия храм на Делфи и в Елевзинските мистерии. От учението на Орфей звучи музиката и геометрията на неговия ученик Питагор, поезията на Пиндар, съразмерното изкуство на Партемона, духът на Прометей и Зевс Олимпийски... Така са поставени основите на гръцката цивилизация. „Без Орфизма не може да се разбере гръцкото развитие в духовен, културен и философски аспект през първото хилядолетие пр. н.е.” – казва Ег. Майер.

С повика към чистота, съвършенство и братство между хората Орфизмът е предвестник на Християнството. С вълната на Любовта, понесена на крилата на магичната музика, Орфизмът подготвя човешките души за посрещането на последния Миров Учител.

БОГОМИЛСТВОТО – ВЪЛНА НА МЪДРОСТТА

От същите земи, осветени с безсмъртната Орфеева кръв, през X век разцъфва богомилското учение. Наследили любовта към Истината и жертвостта на орфиците, богомилите разтърсват из основи Църква и

Трон като творения на Лукаваго. Те издигат глас за приложение на чистото /тайно/ християнство и за реализация на съвършенството по пътя, показан от Христос. В центъра на движението стои една строга езотерична школа, азбуката на която е писана в продължение на хиляди години. Това е едно съвършено синтетично Учение, съчетало предимствата на Източната и Западната езотерични школи. Този синтез е направен именно тук, в България. Годината на основаване на движението е 928 г., а мястото – манастирът „Света Параскева” – на северозапад от сегашния Преслав. Оттук Боян Магът – основателят – изпраща първите апостоли да разпространяват из света български гносиз, българска теургия, българска космогония. Катари, албигойци, патарени, бузри и много други движения през средновековието са производни на богомилството и се приемат като „българска ерес”, която черпи духовна енергия от България и от тайните книги на българските богомилски жреци.

В своите университети богомилите изучават както „външни” науки като история и философия на древните цивилизации, социални отношения, така и „езотерични” науки, като Учение за Висшата Любов, космогония, „требник за живота” и др.

Движенията, пряко или косвено произлезли от богомилството, разкрепостяват европейския дух, разчупват църковни канони и научни догми и раждат вдъхновени поети, учени, философи, художници, гържавници, общественици. Данте, Леонардо да Винчи, Ян Коменски, Лайбниц, Роберт Флут, Уилям Максуел, Фр. Бейкън, Лафатер, Гьоте, Спиноза, Кеплер, Нютон, Глад-

стон, Рихард Вагнер са само част от този безкраен списък на велики хора, активизирани от огъня, запален от българските богомили. Този именно огън предизвика на Запад Ренесанса и Реформацията.

Огромният брой идеи на Богомилското учение, неговата универсална тематика, неподвластна на времето, и еволютивната му методология за усъвършенстване го характеризират според Учителя като една вълна на Мъдростта, спусната от Бялото Братство.

Днес нашата малка страна се явява отново като център на Всемирно Учение, простиращо се върху всички континенти и разрешаващо проблемите на съвременния свят. Още не е стихнал огънят на противоречията от различните социални, политически, икономически и др. спорове, а пред нашите поразени очи, с неотразима и нечовешка мощ Учителя жалонира контурите на Новата епоха, известна в свещените писания като „Идване на Царството Божие на земята“.

ПРОБЛЕМИ ЗА ПРАВИЛНОТО РАЗБИРАНЕ

За да се ориентираме правилно във всички тези теми и идеи, трябва да разчупим дезинформацията дуализъм и да осъзнаем, че:

- освен бяло и черно, в света съществува богата палитра от цветове;
- освен научен и религиозен има и други пътища за търсене на Истината;
- освен философски има и езотерични школи.

Езотеричните школи вървят към Истината по свой път, издигнат над условностите и над наложените от различни социални, религиозни, научни и други институции ограничения. Затова се и налага те да бъдат „окултни“, „езотерични“, „херметични“, т.е. тайни, скрити, затворени.

В необходимия минимум познания се изисква също така читателят да бъде запознат с основните биологични, космологични и мистични концепции за Живота – същност, място в Битието на Космоса и цел на съществуването му. За да може да се измъкне както от тясно научното тълкуване, така и от теологичните мистификации, той трябва да преразгледа основните твърдения за човешката еволюция, наложени му от старото тенденциозно мислене. Така ще може по-добре да схване космичната гледна точка на Учителя – Животът като Единство.

МИСТЕРИЯТА – ШКОЛАТА

Човечеството е обучавано от школите на Великите Учители като Кришна, Буда, Зороастър, Орфей и Христос и от тях е бликал непресъхващ извор на Чистота и Любов. Трябва да се проучват хронологично делата на тези големи школи, на техните Учители, а също и културите, които те са създали – напр. будистка, херметична, мохамеданска, християнска... Така човек изучава една езотерична и пълна с чудеса, но реално съществуваща история за развоя на човешкото съзнание. Тези Велики посветени никога не са създавали религиозни догми и църковни ритуали. Със своя живот и със своето слово те са давали първоначалните идейни тла-

съци и са оформяли мировъзренията на бъдещите цивилизации.

Тази психоистория ясно показва как от епоха в епоха човечеството е обучавано от Големите учители в училището на Живота.

ШКОЛАТА

Учителя подготвя света за развиване на едно всеобхващащо Космично съзнание. Зародишът на това обучение се създава в тайни школи – езотерични центрове.

Езотеричното знание се характеризира с това, че то може да се придобие само посредством един процес на собствена промяна, а не от информация въвн от човека (напр. просто от книги)! Затова целта на Школата не е да даде колосални знания, както погрешно се мисли, а да създаде преди всичко нов жизнен стереотип и да развие съответно Ново съзнание, за да предизвика една еволюционна промяна.

Без Школата ученикът не може да направи обективна самооценка за състоянието на своето съзнание. Само там той може да добие умение за уверена манипулация с необходимите лостове от командния психопулт за управление и насочване на съзнанието в желаната посока.

И така, ШКОЛАТА е необходима за човека:

- за да може той обективно да опознае своята индивидуалност и личност;
- да разбере каква еволюция е възможна за него, тъй като хората са много различни и няма общовалидна за всички рецепта за еволюция;

- да получи методи и да придобие умения за съзнателна промяна на своето Съзнание-Битие – да мисли, чувства и живее по новому.

Тези принципи и методи се дават от Учителя.

Школата е златният плод на всяка култура:

- Тя синтезира всичко ценно в областта на науката, изкуството, философията и религията;
- съхранява опита на човечеството от незапомнена древност;
- предава го като семе на следващата култура.

Школата е дотолкова напред в еволюционно отношение спрямо останалото човечество, колкото е това на човешката култура спрямо... жабешката (сравнението е от Учителя). Златният плод трябва да се пази от царящото наоколо варварство. Затова и езотеричната школа е винаги невидима. Това, което се вижда, е псевдоезотеризъм. Езотеричните идеи се манифестират съзнателно само в изключително опасни и критични социални моменти, през които преминава човечеството – падането на империя, пълна разруха на цивилизацията и изграждане на нова такава (каквото е и съвременното положение на човечеството).

За да съобщят на хората спасителните идеи, школите са разигравали МИСТЕРИИ. Така светът познава Египетски, Орфееви, Елевзински и други мистерии, играни като театрални представления.

Великият Учител Христос извършва една мистерия не на сцената, а в реалния живот, с реални реквизити: улици и площади, планини, езера и

дървета; с реални тълпи, реални звездеи и реални емоции. Въздействието е съпоставимо само с Неговия мащаб на работа и определено от Неговата цел.

Главната цел на мистериите е била винаги една и съща: да се покаже ВРАТАТА на ШКОЛАТА – Пътя към Новия живот, за да могат готовите да се спасят от приближаващата гибел. Реализирането на тази задача е причината за видимото изявяване на школите.

Така ще стане по-ясно какво точно стана и става сега тук, в България, и какъв е този небивал парадокс: официално съществуване, и то на няколко окултни школи!

СЪЗДАВАНЕТО НА ШКОЛАТА

Тайната на създаването на Школата е творчески акт като този в Библията при сътворяването на Светлината... „Да бъде Виделина“ – изрекъл Творецът. В тази Светлина Школата е единният първоизточник – спектърът на всички разнообразни принципи и методи за очистване, подготвяне и усъвършенстване на Ученика.

Около Божествената светлина, излъчваща се при този акт, се събират жадни за знания и готови за промяна души, от които израства братството. В него са събрани представители на всички социални слоеве, включително на науката, религията, работници, селяни, търговци... Най-трудно е да се разбере, че Големият Учител не държи интелектуални лекции, а говори направо на душата. Затова до акад. Радев е седнал бай Ради, до него – известен композитор, смирен свещеник и т.н. Всички слушат така, сякаш са сами с Учителя, и бавно започват да светят. Запалени

със свещения огън на Любовта, те разпръскват мрака на човешките суеверия, в които е потопено съзнанието на човечеството.

Това запалване става от свещения светилник в алхимическата лаборатория, където Великият Теург – Учителя – подбира, изчиства съзнанията и създава енергетични центрове. Чрез някои индивиди и персонажи изгражда силови фигури, резониращи на биополето на Братството, на страната, на славянството, на бялата раса, на цялото човечество. Като обхожда нашата малка страна, той създава също духовно-силлови центрове и енергетични „вериги“. Така правят най-големите Учители, когато искат да работят с някой народ.

Също както по времето на Христа, Учителя идентифицира Школата със самия живот и ѝ поставя за мото „ЖВУ – Животът е Велик Учител“.

После той вдига завесата и дава първоначалния импулс за започване на Голямата грама, която се нарича „Утрото на Шестия ден“. Под магическата му пръчица-лък прозвучават първите нежни акорди, съживяващи застиналите в неподвижност актьори. Последните започват да играят своята естествена роля, като си мислят, че имат свобода на действие. Техните възможни варианти обаче са ограничени и преценени от Постановчика и не могат да променят замисъла на Автора. Тази грама постепенно се разгръща във все по-широк социален аспект и скоро към нея ще бъде съпричастен целият свят в продължение на хиляди години.

Игните векове ще тълкуват мистериите, които Учителя разиграва в нашата избрана страна, и ще преценяват точните способности, с които той прави това.

НАМИРАНЕ НА ШКОЛАТА

Въпросът за намиране на Школата е много важен, но неподходящ за тезисно изложение.

Ще разкрием само, че за правилното търсене човек трябва да има развит магнетичен център; или както психиатрите казват: гоминанта в съзнанието. Търсенето трябва да бъде достатъчно дълго, достатъчно често и достатъчно усърдно. Освен това човек трябва да има и малко късмет. Намирането на Школата не е причина за отпускане, защото няма нищо по-лесно от това намереният да я изгуби отново. Това е така, защото Школата, за която говорим, не е сбор от хора, водещи клубен живот, при които човек може да се запише и да вземе членска книжка. Тя е състояние на съзнанието, което човек трябва да достигне и да се задържи на него, като обменя информация и умения с тези, които работят на това ниво.

„Тази ШКОЛА върви по Абсолютния Път. Щом искате да вървите по един относителен път, вие се изключвате от Школата – предупреждава Учителя. – И вън от Школата пак е школа. Всичко влиза във Всемирния план.”

ОГРАДАТА НА ШКОЛАТА

Когато говорим за Школата на Учителя, е добре да се направи едно предупреждение относно нейната привидна откритост и достъпност. Поради тази мнима достъпност около нея се трупат същества със съвсем други, себични и нечисти цели, за да черпят от животворящите енергии. Тези именно индивиди, представящи се за ученици и отблъскващи със своята ексцентричност, авантюризм, лицемерие и честолю-

бие, представляват истинските колове на оградата на Школата. В тази именно ограда се блъскат лековерни, неподготвени, любители на сензации и търсещи лични облаги „иманяри”. Тези „екскурзанти” или нищо не могат да видят поради липсата на сетива за „невидимата школа”, или се блъскат в непробиваема стена от неразбиране на езотеричните доктрини („паралогично движение”), или пък Вратата, до която най-после са се добрали, не иска да се отвори ни с молби, ни с рушвети, ни с измама („крое се”). Защото големият Посветен не търси нито клиенти, ни консуматори на евтино щастие със скръстени ръце. Той очаква ученици със запретнати ръкави. Кандидатстващите за такива трябва да отговарят на известни УСЛОВИЯ, записани ясно на тази врата:

- Онзи, на когото нозете не са чисти, да не влиза в Школата на Живота.
- Онзи, на когото сърцето не е топло, да не влиза в Школата на Живота.
- Онзи, на когото ръцете и очите не са здрави, да не влиза в Школата на Живота.

В тази Школа не може да се учи човек със забулен поглед, с притъпен слух, с недъгави ръце и нозе, със студено сърце.

В тази Школа може да се учи само здравият човек, човекът, който няма никакви недъзи. Има ли такива, да седи отвън!

Да седят отвън и ония, които искат да влязат в Школата като любители. Школата на Живота е за ученици, не за любители. Вън от нея Природата е създала хиляди забави за любителите.

Да сегят отвън и ония, които търсят своето лично щастие. В Школата на Живота такъв предмет не съществува.

Школата на Живота е Университет на Мъдростта.

Кандидатът за Ученик трябва да схване вътрешната символика на езотеричния език на Учителя и да съобрази, че „краката“ са пътищата на неговия живот; „сърцето“ – интимният му емоционален свят; „ръцете“ – делата; „очите“ – мирогледът; „ушите“ – информираниостта и т.н.

Горните надписи стоят от външната страна на вратата. Отвори ли се вратата, първата жива формула, която прозвучава отвътре, е следната:

„Само светлият път на Мъдростта води към Истината. В Истината е скрит животът.“

С тези думи Великият Учител в Школата на Живота се явява пред нейния праг. Той е отворил вратата, застанал е на нея и ги изрича като зов отвътре, като призив към ония, които искат да бъдат Ученици.

Защото това е съществената задача на човека на Земята – да учи.

„Едно нещо само не е дадено на човека – знание. Това знание той трябва сам да придобие. Никой не може да извърши това заради него.“

Оттук нататък човешкият живот за ученика придобива друг, космичен смисъл... Като идентифицира Школата с Живота – социален, природен и космичен – и го превръща в опитно поле – обект за наблюдение и работа, Ученикът се радва на всякакви трудности, за да почерпи ценни познания и жив опит. Това знание му е необходимо, за да влезе в Новия Ден, в Новата Епоха не като любител, а като Майстор, притежаващ Космично съзнание.

УЧИТЕЛЯ И БЪЛГАРИЯ

Всred всеобщата разруха от нашите земи отново се изправя един духовен гигант, сочещ „Ново Небе“ и „Нова Земя“ за измореното човечество.

„Задачата на неговите ученици и на българския народ е много отговорна – казва езотерикът Рене Генон. – Те трябва да предадат неговия любовен магнетизъм на всички народи по лицето на Земята.“

„Нова вълна минава сега през българския народ – говори Учителя – ...Любовта ще дойде от България... Но ако България не приеме тези идеи, не я очаква добро бъдеще... Които пречат на Бялото Братство, ще повторят еврейската трагедия, когато не приеха Христа.“

„Когато си замина от България, тогава българите ще ме познаят.“

УЧЕНИЦИТЕ – „БРЪМБАРИ В МРАВУНЯКА“

За да се прояви един Световен Учител, трябва разумните души, гениите, пророците и светиите на миналото и настоящето да се съберат по едно време и на едно място, като образуват Школата. Тя служи за модел при изграждането на Новото Човечество. Затова в Школата при Мировия Учител са събрани толкова ярки индивидуалности с различни психични нюанси, отговарящи на психохарактеристиките на различни типове хора и народи. По този начин тя представя в миниатюра цялото човечество. В нея като в древна алхимична лаборатория, чрез тези „вериги-души“, Великият Теург прочиства народите от събраните тъмни авоари

на миналото и ги подготвя за Новата Епоха. Школата служи като посредник между Учителя и света. Затова през различни периоди от тази Школа са излъчвани нейни представители – посланици в различни части на света.

Чувствителна, самостоятелна, с изискана интелигентност, владееща много езици, Магдалена често пътува с мисии по разни части на света, включително до величия като Кришнамурти. Още през 20-те години за Америка заминава В. Гръблашев. Като професор по философия той основава в Чикаго духовно-културен център.

През 30-те години за Париж заминава Михаил Иванов, който в продължение на 50 години изнася над 5 000 лекции. Те са събрани в 32 тома и са издавани от едно от най-авторитетните издателства във Франция за езотерична литература, носещо българското име „Просвета“. Преведени на 16 езика, те събират будни и свободни от предразсъдъци хора, които се обединяват в братски комунни във Франция, Швейцария, Белгия, Германия, Италия, Русия, Азия, Америка по подобие на тези, които имаше и в България преди настъпването на тоталитаризма. Разучават се български песни, композирани от Учителя, както и плавните движения на Паневритмията, чрез която се влиза във връзка с Всемирната Хармония. Комуните носят български имена, самите чужденци също се преименуват. По телевизията в Аржентина четат беседи на Учителя... Бялото Братство работи.

Други ученици имат друга съдба. Като пръв съветник на цар Борис, Любомир Лулчев помага за спасяването на българските евреи и на много комунисти от хитлеризма. Той успява да излекува много хора от всички социални сло-

еве и съдейства за прокарване на редица хуманни закони. И макар че със своята хуманност и ясновидски способности, развити в Школата на Учителя, помага на цар Борис да се изявява като народен владетел, Лулчев заплаща със смъртта си своята политическа карма.

Въпреки че със своята голяма енергия, егоцентричност и честолюбие последните двама ученици често грешат и представят Учителя в неблагоприятна светлина, тяхната дейност като цяло показва друг мироглед и обръща вниманието на света върху делото на Учителя.

Други като Г. Драганов, Г. Томалевски, Н. Негелчева, К. Стоянов, г-р Стратев, г-р Методи Константинов и много още, трябваше да преодолеем настъпващия след 40-те години духовен мрак и да сведат Словото на Учителя до форми, годни за издаване...

В една тоталитарна държава всеки индивид е фиксиран като в хербарий на точно определено място и от всекиго се изисква производство на блага за елита. Собствената мисъл, разумността са отклонение от и заплаха за автоматичната програма, тъй като може да я променят непредсказуемо и опасно за властимащите. Затова мислещите, учениците, са бръмбари в нравуняка на тоталитаризма и неговите железни закони като отровни пипала се насочват срещу тях. Монтажи, клевети, злепоставяния, морален и физически тормоз – всички средства на насилие се използват от системата, за да обяви светещите като „вредни за обществеността“ и да ги изхвърли от своето Царство на Мрака. Затова Христос казва на учениците Си, че ги пуска като овце сред вълци, а Учителя – че предстои голяма матура.

При тези мракобесни условия голяма маса ученици като Борис Николов, Влад Пашов, Петър Филипов, Николай Дойнов, Сава Калименов и много други, макар че работят „в сянка“, изиграват ролята на „бръмбарите в мравуняка“ и поемат върху себе си последните зловещи удари на тоталитарната система, която и сега е жива, макар при настъпване на Утрото да е посвила своите ужасни пипала... Поосвободени от мъртвите хватки, останалите живи ученици се раздвижват, оглеждат се и се приготвят отново...

Учителя ги зове на работа.

КЪМ НОВА КУЛТУРА

Новият космичен Мироглед, който Учителя завеща, е далеч от всякаква религия, традиция, обряд, догма или сектанство в която и да е област на личния, обществен или международния живот. Той се явява като все по-належаща необходимост за това човечество, задушавано от антагонистични противоречия. Този мироглед е универсален, тъй като разрешава всички противоречия и води по един безкраен път на съвършенство.

„Моята върховна задача на Земята, както и на Школата, е да ви направя интимна връзка с Първата причина, с Абсолютното, с Безкрайното. Зато ва ви вода по един път към Съвършенство, на който не се виждат ни начало то, ни краят...” (Учителя)

Предвид тази универсалност, един от водачите на френските квакери –

Серж Ютен – заявява пред френската телевизия, че бъдещето ще се оформи според идеите на Учителя. Докато на Изток върховете на познанието са достигнати от Маздеизма, а на Запад – от Розенкройцерите, то Школата на Учителя стои над тези гвете, без да ги отрича. Осъществяваща синтез, тя чертае нов път за цялото човечество и го подготвя за една Нова култура.

Нова сетивност, нова парадигма, ново съзнание – това са основни изисквания, необходими като отправни бази за постигане на главната цел на Школата на Учителя: въдворяване на Шестата култура на Бялата раса.

Съгласно езотеричните доктрини е назряло времето за създаване на Шестата култура – славянската, която пък ще бъде базата, от която ще се развие Шестата коренна раса. Последната ще развие у човека ново, шесто сетиво – ясновидството. Чрез тази нова сетивност светът ще се разкрие в нови измерения и възможности, немислими днес.

Поради това трябва да се изгради нова научна парадигма и диалектически свързаният с нея нов Мироглед на базата на едно ново Космично съзнание.

Все по-ясно се усещат мощните импулси на Делото на Учителя във всички сфери на нашия живот, освобождаващи го от натрупаните преградсъдъци и атавизми и подготвящи го за една величествена Нова култура.

ИСТОРИЧЕСКИ АСПЕКТИ НА ШКОЛАТА

ИСТОРИЯ НА ОКУЛТНИТЕ ШКОЛИ В ЕВРОПА

Георги Христов

ИСТОРИЯ НА ОКУЛТНИТЕ ШКОЛИ В ЕВРОПА

Георги Христов

Историята обикновено се разглежда само от външната ѝ страна, базирана на факти, документи и пр., и така остава разбрана основно една много малка част от хода на цивилизацията. Малцина са тези, които са отишли отвъд и са открили вътрешните взаимосвързки, причинно-следствените вериги, отключващи събитията на видим план. Невъзможно е за простосмъртния да осъзнае в пълнота тази вътрешна обусловеност, пораждаща самата история, докато някой извисен човешки дух не разбули тайната. Ще трябва да се вземе под внимание и случващото се в духовния, свръхсетивния свят – неизбежно е. В настоящото изследване задачата ни се усложнява поради това, че самият обект – Окултната школа – е нещо проявено не съвсем явно в обществото. В този контекст основната аргументация главно ще се извлича от мъдростта и словото на Учители, ученици, преки участници и познавачи на Окултните школи през вековете.

Настоящото изследване ще бъде пречупено през призмата на понятията „теза-антитеза-синтеза“¹. Те са

трите елемента, които съставляват процеса на т.нар. диалектическа триада на Хегел. Във философията те са част от спираловидния процес, в който се осмисля реалността, оформена в логическа последователност, или с други думи казано, тезата, антитезата и синтезата са трите фази, които се повтарят в търсене на истината. В този смисъл Хегел потвърждава, че цялата човешка реалност (мисъл, знание, история, еволюция, отношения на власт, политически системи) възниква на първо място от теза, която предизвиква противоречие, наречено антитеза и накрая се появява синтеза, известна като преодоляване на това противоречие (отричането на отричане), пораждайки отново друга теза, която поддържа и продължава процеса².

Непременно трябва да направим и едно уточнение, преди да започнем с изложението. Самото понятие „окултен“ в началото на ХХ в. е с категорично положителна конотация, нямаща нищо общо с тълкуването ѝ днес. Пог „окултно знание“ тогава се е разбирало това, което е свързано със скритите, живи сили на природата, които наука-

---

1 Тук и до края ще използваме остарялата форма на думата, която е в ж.р., поради това, че е по-благозвучна и се римува с предните две понятия.

2 Повеченовъпросамук:<https://bg.about-meaning.com/11034322-meaning-of-thesis-antithesis-and-synthesis>

та все още не може да измери със своите примитивни уреди. А окултизмът е, който владее тези сили, може да ги обясни и да ги предаде на другите. Друг нюанс, който може да се добави към думата „окултен“, е „нов, алтернативен и напредничав“.

ТРИТЕ КЛОНА НА БЯЛОТО БРАТСТВО

Учителите на човечеството – Хермес, Орфей, Христос, Учителя Беинса Дуно³ и всички други основатели на Окултни школи, никога не са създавали религиозни правила и ритуали, не са оставяли нищо написано, за да не се превърне то един ден в догмат. Те са имали своите ученици, на които са предавали тайните на Битието изключително в устна форма и това е неотменен принцип. Всички тези Учители са пратеници на Великото Всемирно Братство, както го нарича Учителя в своето слово: „Под Великото Всемирно Братство ние подразбираме онази йерархия от разумна същества, стоящи на различни степени на развитие, които са завършили своята еволюция милиони и милиарди години преди хората и сега направляват целия Космос. Те го направляват, защото самите са взели участие в неговото създаване под прякото ръководство на Великото Начало.“⁴

Учителя разглежда три клона на Великото Всемирно Братство, които са работили през вековете и са създавали окултни школи: „Първият клон можем да наречем египетски. Той отива от Египет в Персия, Гърция и пр. Втория

клон можем да наречем палестински. Той от Египет отива в Палестина и в християнската епоха отива в Рим, Англия, Германия и пр. Третия клон можем да наречем богомилски в тесен смисъл на думата или български клон. Той от Египет отива в Индия, от там в Арабия, Сирия, Мала Азия и България... В Гърция те се наричат орфеисти, в Палестина – есеисти, в Египет – херметисти, в Персия – маздеисти. Маздеистите са разклонение на първия, египетския клон. Първият клон имал за цел да подготви условията за християнството, да подготви съзнанието на човечеството за християнството. Вторият клон имал за цел да внесе християнството в света, да го разпространи. Третият клон имал за цел да реализира Божественото учение, християнството.“⁵

Според думите на Учителя и трите клона водят началото си от Египет. Всеки от тези три клона следва една единствена цел, закодирана предвечно от Абсолютния дух на Битието. Самият човек, най-съвършеното творение на тази Земя, върви неотклонно по този път още от далечните предисторически епохи, в които мисълта му е следвала мисълта на Космичния човек, Великият първообраз, и е била образна. Но впоследствие тази мисъл става предметна, тъй като тя започва да се формира само от външните сетивни впечатления, така постепенно изгубва жизнеността и дълбочината си и добива абстрактен характер. Според Учителя този начин на мислене е почнал 700 години преди Христа, ето думите му: „Едва 700 години преди Христа са по-

3 Оттук насетне за по-кратко ще изписваме „Учителя“.

4 Беинса Дуно. Учителят говори. С. 1939 г.

5 Беинса Дуно. Разговори на Учителя с Боян Боев – пълна колекция. Сгружение Слънчогледи, 2021 г.

чнали да мислят така, както сега.“⁶ Тази епоха е към края на своето развитие, тъй като ние, според терминологията на Учителя, се намираме в началото на една Нова култура, позната още като: „Славянска култура/раса“, „Епоха на Водолей“ или просто като „Шеста раса“, все синоними на Новото, което се заражда.

АНТИЧНОСТ

Възникване на теза (Платон) и антитеза (Аристотел). В античността Божественият импулс от Великото Всемирно Братство идва с култа към Аполон и Слънцето, към Висшето начало и телесната горница, но наред с това работи и обратният импулс – този към Дионис и Земята, към нисшето начало и телесната долница. Първият импулс ражда философията или любовта към знанието, която да ни доведе до истината и добродетелта в най-чистия ѝ вид. А вторият – внася софистиката, която да изопачи и замъгли първия импулс.

Видни представители на Аполоновия култ са Орфей, Питагор и Сократ. Питагор е първият, който използва и въвежда думата „философ“ за човек, който може да мисли правилно, а съответно „философията“ е наука за правилното мислене. От другата страна значими изразители на софистиката са Протагор (483 – 375 г. пр.н.е.), Горгий (490 – 420 г. пр.н.е.) и Филострат.

Първата окултна Школа на континента Европа е Орфическата. Тракиецът Орфей, който се е родил по нашите земи в XIII век пр. н.е. е поклонник на култа към Аполон. Едуар Шуре описва школата му под връх Мусала, там

където са изворите на река Марица⁷. Знае се още, че първият европейски духовен Учител е бил поет и музикант, който укротявал всички зверове, щом засвирел на своята арфа. Последователите му са посрещали Слънцето и са пеели свещени химни. Изпълнявали са и специални танци в бели дрехи. Интересна е аналогията, която се прави с уподобяването на Орфей с Христос. И двамата губят живота си насилствено, на младини, като Орфей е разкъсан на парчета, а Христос – разпънат. Те имат своите ученици, с притчи и слово им предават вярата, учат хората на мир, любов и добро. Измежду първите, открили подобно сходство, е Св. Климент Александрийски – един от ранните отци на църквата, който нарича Христос Втория Орфей.

Продължител на тази духовна традиция е Питагор (ок 540 – 490 г. пр.н.е.). Той основава своя Школа и развива Орфическата философия, като застъпва математиката и по-специално науката за числата. От негово време символиката на Пентаграма добива популярност в европейски контекст и се свързва именно с Питагорейската школа. Последователите на това учение са били въздържатели от алкохол и месо, занимавали са се с музика и също са почитали слънчевия култ и бог Аполон.

„Орфей е посветеният в зората на древна Елада, Питагор – в яркия ѝ ден, Платон – в нейния залез, чийто горящ пурпур се превръща в ново розово зарево за човечеството.“⁸ Платон обаче се учил на философия от любимия си Учи-

6 Беинса Дуно. НБ, 16 април 1933 г.

7 Едуар Шуре, „Великите посветени“, Орфей.

8 Шуре, Едуар. Великите посветени, Платон, Фототипно издание.

тел Сократ (469 – 399 г. пр.н.е.) и е бил до последно с него, оставайки в историята като най-предания му ученик и продължител на Школата. Сократ не оставя нищо писано, не е автор на трактати, защото смята, че живото слово „се умъртвява“ в писаната реч. Неговите възгледи са изложени в прочутите беседи, в които на основата на най-обикновените факти от житейския опит, се обсъждат сложните проблеми на философската мисъл. В неговия „кръжок“ участват и мнозина от аристокрацията – Платон, Ксенофонт и др.⁹

Платоновата академия е древногръцка философска школа, основана през 387 пр.н.е. в Древна Атина от Платон (427 – 347 г. пр.н.е.). Вероятно идеята за това той получава от общността на питагорейците в Италия. Платон купува парцел, засаден с маслини, в северозападните покрайнини на Атина, в местността „Академова гора“, откъдето идва и името. В академията Платон започва да дава философско-научни уроци и предразполага учениците си да се занимават с изследвания.

След смъртта на Платон през 347 г. пр.н.е. изгрява звездата на Аристотел (384 – 322 г. пр.н.е.), който учи до последно в Академията в продължение на цели двадесет години (367 – 347 г. пр.н.е.). През 334 г., когато той е на 50 години, основава собствена Ликейска школа (латинското произношение е Лицей) по името на местността, където тя се намира (храм на Аполон Ликейски, в източната част на древна Атина). Школата е известна още и под името „перипатетическа“, а последователите ѝ са наричани перипатетици заради алеите (перипатой), по които в разходки се во-

дят беседите и споровете. Провеждат се вечери с беседи, наричани „симпозиуми“. Обучението се осъществява в две основни форми: първата е езотерическа (или акроатическа) и се практикува сутрин – тя е предназначена за избрани или по-напреднали ученици; втората е екзотерическа и се практикува в следобедните и вечерните часове¹⁰. През 343 г. пр.н.е. по покана на македонския цар Филип II той става учител на сина му, бъдещият Александър Велики, тогава 13-годишен. В Македония философът оглавява царската академия и преподава не само на Александър, но и на други благородници, сред които и бъдещите царе Птолемей и Касандър. Аристотел е първият в тази верига, който оставя писани от самият него текстове, главно трактати: „Физика“, „Метафизика“, „Никомахова етика“, „Политика“, „За душата“, „За поетическото изкуство“ и др.

Основни различия между Платон и Аристотел. Основното разминаване между двамата се състои в тяхната космогония – сътворението на света. Платон говори за сътворено битие от Творец (Демийурз), а за Аристотел светът нито е възникнал някога, нито има опасност да загине; той (светът) е несъздаден и неунищожим и има най-съвършената от всички форми – сферичната¹¹. В тази връзка платоновата философия се самоопределя най-вече като антропология. Нейното най-важно питане е: „Какво представлява човекът?“. При Аристотел обратно – няколкото определения, които дава за своята философия, са съвсем мета-

10 Манавска, Веселка. Аристотел.

11 Гичева Д., В лабиринта на Платон и Аристотел. С, УИ „Св. Кл. Охридски“, 1994, 106 с.

9 Ради Радев, Антична Философия, Стара Загора, 1994 г., стр. 282.

физични. Неговата философия е вече готова система, формулираща и описваща неподвижен обект, и в този смисъл е значително по-неекзистенциална от платоновата философия.¹² Най-важното философско питане за Платон като ученик на Сократ било: „Познай себе си!“. За Аристотел съответно въпросът бил: „Какво е същността-битие (Бога)?“¹³ Преходните неща могат да бъдат мислени, обаче не в платонизма, а в аристотелизма. Поради това да кажем, че можем да мислим нещо, което го няма, което не е налично, е абсолютно неточно за платонизма. При Платон мисленето има за обект истинно биващото, истински съществуващото. Затова мисленето може да мисли само онова, което наистина е, което действително съществува. Мисленето за нещо несъществуващо или за нещо, което е съществувало, но вече не съществува, или за нещо, което още не съществува, е възможно в аристотелизма, но не и в платонизма¹⁴. За Платон душата е безсмъртна, а за Аристотел е безсмъртна само част от нея – тази, която няма спомен за пребиваването си в тялото. За първия върховното благо, към което трябва да се стреми човек, за да осмисли живота си е мъдростта и уподобяването на Бога, доколкото това е възможно, а за другия върховното благо е щастието, за което са необходими не само нравствени добродетели, но и добро здраве и умерено материално благополучие.¹⁵

¹⁶

¹² Пак там, с.118.

¹³ Пак там, с.126.

¹⁴ Пак там, с.30.

¹⁵ Пак там, с.109.

¹⁶ Пак там, с.116.

Аристотел се счита за баща на науките и научността, както и на класическата формална логика¹⁷. Не само неговите методи и неговата логика, но по-общото от това аристотелово отношение към света и езика правят възможни научните занимания. Пак поради това Аристотел е много по-симпатичен на учените, на хората, които се занимават с различни науки и с рационално богословие (теология). Платон, от своя страна, е по-симпатичен на хората на изкуството и на религиозните мистици¹⁸. За Платон върховното благо, смисъл и цел на човешкото съществуване, е философстването, заниманието с философия; този термин за първи път се среща у Пифагор, но като отделна наука за първи път е обособена при Платон¹⁹. За Аристотел върховното благо е удовлетворено и постигнато целта си пребиваване в самата философия (метафизика)²⁰; терминът „метафизика“ пък за първи път се среща именно при Аристотел в едноименния му трактат, като днес понякога се употребява като синоним на философия.

Можем да направим следните разсъждения на база гореизложените сравнителни характеристики: Платон борава основно с понятия като „религия“ и „философия“, докато Аристотел с техните антитези – „богословие“ (теология) и „метафизика“. Религията означава интуитивното разбиране на съществуването на Твореца, както

¹⁷ Пак там, с.110.

¹⁸ Пак там, с.138.

¹⁹ Философски р-к, С, 1968г.

²⁰ Гичева Д., В лабиринта на Платон и Аристотел. С, УИ „Св. Кл. Охридски“, 1994, 113 с.

и връзката на човека с Него, докато богословието (теологията) означава опитите на хората да Му припишат индивидуалност, качества и характеристики.²¹ И накрая, но не по значение, Платон е спазвал обета за безбрачие, като всеки един посветен, който е отгаден на принципите на школата. За Аристотел това не е от значение и той създава семейство и деца.

За писателя от български произход Елиас Канети четенето на Аристотел действа „потискащо и задушаващо, а писанията му приличат на средновековен трактат по черна магия“. Той споделя, че „зависимостта на науката от аристотеловите погрешки, чак до наши дни, се превръща в кошмар“. Аристотеловият авторитет, който продължава да работи и днес според Канети, „е виновен не само за стагнацията на науките през средновековието, но и за погрешеността на науките една до друга, студентехничекото в тях, специализираността на клоновете им и т.н.“²²

Този обзор, направен до момента, цели да представи хронологичната рамка, в която ясно се отличава предметът на нашето изследване – зараждането и развоя на окултните школи в антична Европа, основани на тезата и антитезата. Моделът се повтаря напред във времето под една или друга форма, а в перспективата на настоящата тема Сократ можем да разглеждаме като синтеза, Платон е тезата, а Аристотел – антитезата.

Следствие на философската кон-

цепция на Аристотел и своеобразен негов връх в историята на човешката цивилизация остава образът и делото на Александър Македонски, наречен Велики. За последващите 300 години тогавашният свят се променя до неузнаваемост след военните и културно-просветните завоевания на наследника на Аристотел. Настъпва т.нар. елинистичен период, характерен със своя космополитизъм и налагане на единни норми и стандарти във всички области на живота в новоустроенния свят, като например устройството на всеки един град (полис) с неговото законодателство, образованието, търговските отношения и др. Прави се опит за обединение на тогавашния изток и запад, като за канава се използват древногръцкият език и култура. Постепенно замират посвещенията в храмовете и акцентът се измества в новосъздадените образователни центрове/школи. Тази тенденция за излизането на мъдростта от храмовете се запазва и занаят в Европа, което става и основа за създаване на бъдещите университети. Така знанието вече е общодостъпно, а не за малцина избрани/посветени.

За Александър Македонски и за света, който той оставя след себе си, Учителя говори следното: „*Питам, де седи величието на Александър Велики? Има нещо, за което е велик, но не за това, което е направил. Той е разрязал Гордиевия възел, но е разрешил задачата по много механически начин, както се разрешава само в едноизмерния и в двуизмерния свят. Не разреши въпроса, затова след неговата смърт царството му се раздели и после се разпадна. Ако беше развързал този възел, а не със сила да го разсече, той щеше да остави една силна държава. Въобще на Александров-*

21 Тримата посветени. Кибалион. С, Аратрон, 2000 г.

22 Гичева Д., В лабиринта на Платон и Аристотел. С, УИ „Св. Кл. Охридски“, 1994, 110 с.

ците не им върви много, което е един исторически факт.“²³

ХРИСТОВИЯТ ИМПУЛС

Целият античен модел на окултната школа може да се нарече, че е един подготвителен етап за проявата на Христос и неговото епохално обръщане хода на времето. С появата на християнството започва нова ера в разбирането за Бога и за отношенията между Него и човека. За да може да се разбере характера на Христовия импулс, трябва да се овеществят понятията „инволюция и еволюция“, т.е. сливане и възлизане. В духовната наука е известно, че когато човешките души са излезли от Божественото Съзнание, те са поели пътя на странстването в безграничната вселена, за да се озоват в гъстата материя. Това е пътят на сливането от Божествените висини в най-гъстата материя до момента на идването на Христос, когато човечеството започва бавно своя ход на възлизане.

Християнството, подобно на преходните духовни движения, е една окултна школа, внесла нещо ново и специфично в света, не съществуващо до момента – един нов импулс на Духовния свят, един нов импулс на Божествения Дух, един нов импулс на Бялото Братство. През вековете многократно е правен паралел между Сократ и Христос. Изследователите твърдят, че животът и делото на Сократ подготвя античния човек за идването на Христос. Известно е, че и двамата ползват похватите на дебата и беседата, тъй като

тази форма е изключително подходяща със своята диалогичност и достъпност. Златното правило на нравствеността от древността, се приписва ту на Сократ, ту на Конфуций, ту на някой друг античен мъдрец и то звучи съвсем по християнски, изречено от древногръцкия философ: „Не изисквай от другите това, което ти сам не можеш да изпълниш. Не прави на другите нещо, което те ядосва, когато го правят на теб.“ В прочутата си проповед на планината Христос казва нещо много подобно: „Както искате хората да постъпват с вас, така трябва и вие да постъпвате с тях.“ (Матей 7:12; Лука 6:31)

В историята на правото и познанието се открояват два съдебни процеса, които и до днес остават най-значимите – този срещу Сократ и срещу Христос. Независимо че те са в различни периоди, култури и правни регламенти, в тях могат да се открият много общи черти, характеризиращи разбирането за общественото устройство, правната система, културата и начина на мислене както в древна Елада, така и в провинция Юдея на Римската империя²⁴. Атиняните осъждат на смърт своя Учител по две обвинения – че развращава младите с Учението си и че богохулства. Същата е ситуацията и няколко века по късно, когато юдеите разпъват Христос. Интересно е да се отбележи, че своите страдания и кръстна смърт Христос сравнява с чаша, напомняща за чашата с отрова, която Сократ трябва да изпие – метафора, отсъстваща в юдейската традиция на Стария Завет.²⁵

23 Цялостното изследване за образа на Александър Македонски може да се види на: <https://slovoto.info/учителя-за-александър-велики-македон/>

24 Повече по въпроса тук: <https://novosianie.com/?p=44980>

25 Шуре, Едуар. Великите посветени. Платон.

Св. Йоан Богослов в пролога на Евангелието си употребява целенасочено древногръцкото понятие „логос“, като го преработва основно за нуждите на християнската проповед и изискванията на богословието си. Логосът в сократическата школа е по-нисше божество, което твори вместо Трансцедентния Бог. В гностическата система по-късно този Логос се превръща в Сатана – творец на видимия свят, на злата материя. За Йоан Богослов обаче Логосът е Христос, като Той същевременно „е у Бога и Сам е Бог“. Слънчевият Логос, Божественният Дух се вселява в тялото на Исус, който сам по себе си е един велик посветен. В течение на три години Логосът в тялото на Исус ходи по земята и със силата, която носи в себе си, прониква както аурата на земята, така и онези човешки души, които са отворени и възприемчиви за Неговите сили. Именно през трите години Христос изнася на историческата сцена това, което в миналото е живяло в светилищата на храмовете като тайна на посвещението. Три години проповед и изнасяне на Учението отговаря на периода, когато на неофита (ученика) в древните мистерии е предавана духовната наука: той е минавал през процеса на пречистване, за да може да влезе във връзка с Духа и да получи това, което се нарича „озарение“. Следва Тайната вечеря, умиването на краката, предателството на Юда, съденето на Христа, разпятието, възкресението и най-после възнесението. Това са степените, през които трябва да мине ученикът на окултната школа²⁶.

Понятието „Логос/Слово“ използват и манихеите, продължители на

древната традиция. Учението на Манес възниква през III в. и не е пряко свързано с точно този клон на Бялото Братство, а по-скоро, с този, идващ от Сирия и Мала Азия, за което се спомена в началото на изложението. Проф. Йордан Иванов казва в своя сборник следното: „В маздеизма А(х)ура Мазда създава света с думата си (т.е. със Словото). Ариман гледа всичко да разруши и поквари. Според манихеите Живият дух, Който е еманация на Бога създава видимия свят от телата на убитите демони“²⁷.

Ще завършим обзора на окултните школи от периода на античността със стоицизма, който условно разглеждаме като преходното духовно направление към Средновековието. Представители на стоицизма са: Зенон от Китион (332 – 262 пр.н.е.), Хризип (280 – 204 пр.н.е.), Цицерон (106 – 43 пр.н.е.), Сенека (4 пр.н.е. – 65 г.), Епиктет (55 – 135 г.), Марк Аврелий (121 – 180 г.), а като продължители в по-ново време се разглеждат Декарт (1596 – 1650 г.) и Спиноза (1632 – 1677 г.).

Тук ще се спрем върху един от най-ярките представители от тази школа – Епиктет. Основни принципи на това философското учение е мотото „Понасяй и се въздържай!“, което е част от идеите на старата стоическа школа, свързана с аскетизма. Думата „Епиктет“ на гръцки означава „придобит“ от някого, т.е. роб. Учителя го споменава често в своите лекции и беседи: „Един от видните гръцки философи, наречен Епиктет, не е бил християнин, но имал много по-правилни схващания за любовта, отколкото християните. Аз разбирам онази любов, при която при всички

26 Пашов, Влад. Историческият път на Бялото Братство през вековете. Т. 3

27 Иванов, Йордан. Богомилски книги и легенди, С, Фототипно издание на БАН, 1970 г., 372 с.

условия оставаш тих и спокоен. Според мене религията е изкуство, да знаеш как да прилагаш нещата. Такъв пример намирам в този езически философ Епиктет. Религиозен човек го считам. Без да е бил християнин, той прилагал Христовите принципи.²⁸

СРЕДНОВЕКОВИЕ

Понятието „средновековие“ е времеви интервал от схематичното разделяне на европейската история на три периода: Античност, Средновековие и Ново време. Схемата е въведена от Кристоф Селариус през 1688 г. В нашето изложение ще приемем за начало на Средновековието две основни събития, свързани с царуването на император Константин I Велики – Миланският едикт на толерантност, с който през 313 г. се слага край на институционализираното преследване на християните и официалното провъзгласяване на Константинопол през 330 г. за новата столица на Римската империя. За край на Средновековието от учените условно се приема падането на Константинопол под османско владичество през 1453 г.

Апостоли, патристи, епигони. Окултните школи в Европа през Средновековието са свързани главно с Христовия импулс, но много повече с неговата вътрешна (езотерична) страна, отколкото с външната, която се изразява главно в строеж на големи църкви и съставяне на догми. Тук е мястото да въведем още една тройна парадигма в рамките на изследвания предмет за онагледяване на тезата. Характерно за всяка окултна школа е триделното класифициране на ученици, вярва-

щи и оглашени. В общ план учениците са синтезата, вярващите – тезата, оглашените – антитезата. В настоящия контекст с всичките условности, произтичащи от това, предлагаме още една аналогия: апостоли – патристи – епигони. Този модел, работещ конкретно за християнството от епохата на Средновековието, спокойно бихме използвали аналогично както за Античността, така и за Новото време. Погрешно би било, ако разглеждаме тези триделности йерархично, а не целокупно.

Апостолите (от гръцки: *απόστολος*, „пратеник“) са пратениците на Иисус Христос, избрани да проповядват Новото учение. Разделят се основно на три вида: ученици – 12-те, които пряко от Него са получили Учението; вярващи – 72-та – отново преки ученици, но не от най-близкия кръг и третите са оглашените – 500-те, които са приели учението на Христос опосредствено – чрез други апостоли (Тимотей, Тим), или по чудесен път (Апостол Павел). Патристите (от гр. *Πατήρ*, лат. *Pater* – баща), или Отците на Църквата, идват след апостолите, като също следват завещания им модел: ученици, вярващи и оглашени. В патристиката се формира западно (римско) и източно (византийско) направление. Епигони (от гр. „наследници“) в древногръцката митология са синовете на Аргоските герои, които се бият и умират в първия поход срещу Тива. Наследниците на Александър Македонски, поделили помежду си огромната му империя след неговата смърт, също се възприемат като епигони, но са наречени диадохи (от гр. „приемници“). В по-широк смисъл „епигон“ се използва, за да обозначи човек, последовател или деятел в ня-

28 Целият материал за Епиктет може да се види на: <https://slovoto.info/enukmem/>

каква област, лишен от оригиналност и буквално повтарящ идеите на своите предшественици.

В следващата триада, подобно на Сократ – Платон – Аристотел, ще разгледаме и Амоний Сакас – Плотин – Ориген като синтеза, теза и антитеза.

Амоний Сакас. Известно е, че е роден някъде през последните десетилетия на II в. и напуска този свят около 243 година. Той полага основите на неоплатонизма като философско учение, развито по-късно от Плотин, който е негов ученик от 232 г. до 242 г. Други негов ученик е и Ориген.²⁹ Рудолф Щайнер описва свещената традиция, която следва Амоний с думите: „Най-превъзходните умове тъкмо в онова време не са писали изобщо нищо, защото са били на мнение, че съдържанието на мъдростта трябва да съществува като нещо живо, че то не може да бъде предавано чрез писаното слово от един на други, но че то трябва да се предава само от човек на човек в непосредствен личен контакт.“³⁰ Свърхчовешките качества на Амоний Сакас дават основание на последователите му да го наричат Теодигактус – Божествен Учител, но той скромно, следващ примера на Питагор, се задоволява да носи титлата „Филалет“, което значи приятел на Истината. В историята той и неговите ученици първи използват термина „теософия“³¹.

29 Ауди, Робърт. Философски речник. София, Труд, 2009.

30 Щайнер, Рудолф. Човешки въпроси и мирови отговори (GA 213). Издателско ателие Аб, С., 2019, 11 лекция, 16.07.1922 г.

31 Теософия, Архивна копия от 5 октябрия 2008 на Wayback Machine Краткий философский словарь. Алексеев А. П., Васильев Г. Г. и др. Под ред. А. П. Алексеева. 2-е изд., перераб. и

Плотин. Роден е около 205 г. в Египет, тогава част от Римската империя. От 232 г. е ученик в Школата на Амоний Сакас в Александрия, където изучава произведенията на Аристотел и Платон, проучва също така и идеите на редица други философи – аристотелианци, питагорейци и стоици. На 40-годишна възраст заминава за Рим, където остава през по-голямата част от живота си. Там той основава школа и привлича редица ученици като започва да преподава свой тип платонизъм, известен по-късно като „неоплатонизъм“. В ежедневието си живее аскетично, вегетарианец е, обича да медитира. Последните шестнадесет години от живота си Плотин прекарва в Сицилия, близо до мястото, където е починал учителят му Амоний Сакас. Умира през 270 г. пр.н.е. след дълго и болезнено заболяване.

Ориген (ок. 185 – ок. 254 г.). Той е раннохристиянски богослов и философ, един от Отците на Църквата. Роден е в християнско семейство и от малък посещава александрийското катехизисно училище, където слуша християнските наставления на Климент Александрийски. Той награжда дейността на своя учител като укрепва и издига катехизисното училище в школа, изучаваща вътрешната страна на християнството. Посещава Школата и на Амоний Сакас. Признат е за „най-великия богослов на древността“. Води строго аскетичен живот, с което силно влияе на учениците си, някои от които стават в последствие християнски мъченици. Ориген е най-плодовитият от църковните писатели през първите векове на християнството – според Епифаний

гон. М.: ТК Велби, изд-во Проспект, 2004. С. 34-35.

Кипърски (ок. 310/320 – 403 г.) оставя шест хиляди книги, а според Руфин Аквилейски (ок. 345 – ок. 411 г.) – две хиляди. Ориген не пише, а диктува на бързописци (повече от седем според Евсений Кесарийски), които след това превеждат говореното слово на обикновено писмо. Ориген смята за оправдано наличието на „тайна“ на християнската традиция, съпроводена от задачата „да се съхрани учението от брътвежите и насмешките на онези, които не разбират християнските тайнства“³². Ориген интерпретира Логоса като Божу ум, мъдрост, която съдържа в самата себе си началата, идеите и видовете на всичко сътворено. Логосът е посредник между трансцендентния Бог и света. Характерно при Ориген, е че Логосът не е аспект в Бога, а е отделен като втори по-нисшестоящ бог. В учението си за Логоса Ориген показва голяма близост с платоновата философия.

Прилика с Платон се открива и по въпроса за преселението (трансмиграцията) на душите. На много места в едно от основните си произведения „За Началата“³³ Ориген отбелязва, че ангелите, хората и демоните притежават различни тела – светли и фини или по-груби, дори „мрачни“. Ако обаче е възможно, едно разумно същество, да премине от една йерархическа степен в друга, например от човешко състояние да се издигне в ангелско (за Ориген това издигане е действително преминаване от едно ниво на съществуващото в друго), то логично е, че това същество съответно трябва да премине от едно тяло в друго, което собствено се нари-

ча трансмиграция или метемпсихоза (преселение, прераждане на душите)³⁴.

От школата на Плотин (теза) и тази на Ориген (антитеза) се пораждават почти всички последващи окултни школи и течения в Средновековието, подобно на Платон и Аристотел в Античността. Продължители на делото на Плотин са Порфирий (234 – 305), Ямблих (245 – 325) и Прокъл (412 – 485). Неоплатонически възгледи имат император Юлиан Апостат (331 – 363) и Хипатия от Александрия (370 – 415). Последният философ от неоплатоническа школа в Атина е Симплиций (490 – 560).

Роля на Платон и Аристотел в ранното християнство. Целият III и началото на IV век се характеризират с първите опити за систематизиране на раннохристиянското богословие и различното представяне на природата на Христос, което довежда до многобройни опити за разрешаване на този трансцендентален въпрос. Противоречие във възгледите, възплътени, от една страна, от тезата на Атанасий I Александрийски (295 – 378), който твърди, че Христос е божествен, и от друга – в отричането от Арий на неговата божественост. Макар че философията на Климент Александрийски не е систематизирана, Ориген, заимствайки от древногръцката философия понятията, в значителна степен я „помирява“ с идеите на неоплатониците, създавайки по този начин първата богословска система на християнството.

Както вече се спомена, в науката се разглеждат две направления на патристиката – западно (римско) и източно (византийско). Най-почитаните в Католическата църква отци на Църк-

32 Цялата статия: <https://www.chudesanet.org/2134/>

33 Ориген. За Началата. Книга първа, С, 2003 г.

34 Коментар от Иван Спиров към книга първа на „За Началата“.

вата са Григорий Велики, Йероним Блажени, Августин Блажени и Амвросий Медиолански. В православието най-почитаните отци на Църквата са тримата светители: Василий Велики, Григорий Богослов, Йоан Златоуст, както и Атанасий Велики.

Патристите/Отците на Църквата полагат основите на схоластика (от гр. *σχολαστικός* – академично училище) – систематична средновековна философия (IX – XV век), чието изучаване е концентрирано в първите университети. След конституирането на Никеийския символ на вярата (325 г.) и последващите няколко вселенски събора на Църквата се дава хоризонт на новата религия в Империята. Игват Епигоните, за да развият и усъвършенстват схоластиката до такива върхове, че тя става основна доктрина за около 1000 години напред. По същество схоластиката е синтез между ортодоксалното християнство и логиката на Аристотел. Основава се на търсенето на взаимовръзка между вярата и знанието. Тя се превръща в религиозна философия, която по отношение на понятията и начин на разсъждение се налага върху християнското учение и не допуска свободни спекулативни интерпретации по въпроси, отнасящи се или засягащи религиозните и морални категории на средновековното общество.

След разделянето на Римската империя на Западна и Източна през 395 г. по подобен модел се разделят и самите вярвания и школи в Европа. На Запад е Рим с бъдещия Католицизъм, а на Изток – Константинопол и Византия с бъдещото Православие. Както в Античността проследихме Платон (теза) и Аристотел (антитеза), така

техните школи са червена и бяла нишка, които неотклонно се преплитат във времето, за да пораждат всички положителни и отрицателни процеси чак до наши дни. На тях се дължи цялата европейска мисъл, култура и цивилизация.

Окултните школи в западния свят съществуват основно чрез ордени, началото на които бележи Бенедиктинският (529 г.), основан от свети Бенедикт и неговата сестра-близначка Схоластика. В началото западната школа повече следва аристотеловата философия и възгледу за света, докато на Изток се търси приемственост с платоновата. Традициите на Платоновата академия са възстановени в Атина от Теодосий II, а 15 години след това императорът основава в Константинопол и прословутата Магнаурска школа (приемана за първия съвременен университет). Окончателно Платоновата академия е закрыта от император Юстиниан Велики през 529 г., за да остане единствено Магнаурската школа за подготовка на управленския светски елит. Освен Магнаурската школа, друга от ранните средновековни платонически академии е Гондшанурската академия в Сасанидска Персия от VI и началото на VII век.

Интересно е да се проследи и повторното поляризиране в самия източен и западен свят отново на основата на теза (Платон) и антитеза (Аристотел). В Източната Римска империя възникват две мистични учения – богомилство и исихазъм. В западния свят има нещо аналогично, като там се зараждат двата католически ордена – Францискански и Доменикански.

ИЗТОК, ВИЗАНТИЯ, ПРАВОСЛАВИЕ

Богомилство. Заражда се сред българския народ, който е част от голямото семейство на славянството. Това ще рече, че не сме случаен народ, а имаме някаква предвечна мисия, за която Учителя открява леко завесата: „Кое е същественото за българина? Той е най-твърдият елемент, който съществува. Всеки човек, който слеза на Земята, трябва да мине през българите, за да добие твърдост, да му ударят печата на твърдостта. Най-доброто семе, което расте, е българинът. Богомилите са дошли тук, за да придобият това качество – твърдостта, за да проповядват после добре Божественото учение.“³⁵

Официалната наука не е единодушна по отношение на възникването на богомилството. Следвайки Словото на Учителя, можем от по-високо ниво да си разясним някои неизвестни до момента факти и обстоятелства. Учителя казва, че „най-виден богомил е бил Боян Магът.“, а „поп Богомил е бил проповедник, разпространител.“³⁶ Недвусмислено от думите му се разбира, че именно богомилите са дали основния импулс за Реформацията и за европейското Възраждане: „Богомилите занесоха в Европа идеите и станаха основа на европейската Реформация. Това, което трябваше да дадат на българите, дадоха го на европейците.“³⁷ Богоми-

лите са в основата на всички последващи окултни школи в Европа, става ясно от Учителя: „Розенкройцерите са разклонение на третия, богомилския клон. И те имат за цел подготвянето на новата култура. Чешкото братство в Чехия, квакерите в Англия, илюминатите и пр. са произлезли все от богомилите...Богомилите не са били мирен елемент. От България са отишли в Франция, Англия и много други страни. След откриването на Америка те са отишли и там.“³⁸ Най-популярните наименования, с които се назовават богомилите на запад са: катарти, албигойци, патарени или направо българи.

Богомилското учение е продължител на окултната традиция. Византийският критик на богомилите Евтимий Зигавин (1050 – 1120 г.) пише в „Догматическо всеоръжие“, че според тях Бог създал света от четири елемента – огън, въздух, вода и земя. Това разбиране за Сътворението се среща при Сократ, Платон и Аристотел, а преди това и при Емпедокъл (ок. 490 – ок. 430 г. пр.н.е.). За същото говори и изключително авторитетният православен богослови Йоан Дамаскин (ок. 675 – 749 г.).

В същността си богомилите са истински християни, които се стремят да въплътят в живота си Христовите заповеди. Отдават повече внимание на Йоановото евангелие, като го изучават и тълкуват в дълбочина. Димитър Ангелов пише по този повод следното: „Богомилите признавали като извор на християнството всички четири евангелия, но предпочитали това на Йоан,

35 Беинса Дуно. Разговори на Учителя с Боян Боев – пълна колекция. Сдружение Слънчогледи, 2021 г.

36 Беинса Дуно. Разговори при Седемте езера, С., 1949 г.

37 Беинса Дуно. Разговори на Учителя с Боян Боев – пълна колекция. Сдружение

Слънчогледи, 2021 г.

38 Беинса Дуно. Разговори на Учителя с Боян Боев – пълна колекция. Сдружение Слънчогледи, 2021 г.

тъй като в него се съдържали спиритуалистично-гностически тенденции, свойствени на тяхното учение. В това Евангелие се възхвалявала по-отчетливо нематериалната, духовна страна на Битието и на човешкия живот. Христос се явявал там не като богочовек, а само като „Божие Слово“ (Логос) [...]“³⁹ Рудолф Щайнер в негова лекция на тема „Езотерична Космология“ от 1906 г. казва следното: „През Средните Векове няколко братства виждаха в това Евангелие на Йоан същинския извор на християнските истини. Такива братства бяха Братството на св. Йоан, албигойците, катарите, тамплиерите и розенкройцерите. Всички те се занимаваха с практически окултизъм и гледаха на това Евангелие като на своя Библия... Първите четирнадесет стиха на това Евангелие бяха предмет на всекидневна медитация сред розенкройцерите. За тези стихове се считаше, че имат магическа сила – факт, добре познат на окултистите. Повтаряйки тези стихове в един и същи час, ден след ден без прекъсване, розенкройцерите започваха да виждат в съновидения всички събития, записани в Евангелието и ги преживяваха във вътрешна опитност“⁴⁰

Исихазъм (от гр. – спокойствие, уединение, безмълвие). Това е религиозно учение, зародило се през IV век, възобновено през XI век от Симеон Нови, след това продължено и надградено от византийския мистик Григорий Синаит в началото на XIV век. Григорий Синаит (1255 – 1246) започва своите проповеди в Атон в сред многолюдното монашество (около три хиляди монаси),

след което се оттегля в Странджа планина, където основава духовно общество. Между учениците му е и видният български духовник Теодосий Търновски, който след смъртта на своя учител пътува из Атон, Солун и Цариград и най-после се преселва в килифаревската гора, близо до Търново, където основава прочутата Търновска школа с 50 свои ученици, измежду които бъдещият патриарх Евтимий. Теодосий е противник на богомилите и по негово настояване са свикани два събора – 1355 и 1360 г., за да бъдат взети мерки срещу тях. Исихастите проповядват лично спасение посредством приобщаване към Божествената природа. Те се стремят да възстановят разкъсаната връзка между човека и Бога с помощта на система от духовни упражнения. Според Влад Пашов в методите и практиката на исихастите има нещо, което не отговаря на съвременния дух на човечеството и затова в днешно време няма привърженици. Тяхна голяма грешка е, че не разбират и не разпознават богомилството, а колаборират с властта и се опълчват срещу него, с което допринасят за пагането на България под турско робство⁴¹.

ЗАПАД, СВЕЩЕНА РИМСКА ИМПЕРИЯ, КАТОЛИЦИЗЪМ

Св. Франциск (1182 – 1226) и Францисканският орден. За богомилските корени на Св. Франциск говори акад. Антон Дончев, както и проф. г-р Ерика Лазарова в своето изследване за бо-

³⁹ Ангелов, Димитър. Богомилството в България. С, Наука и изкуство, 1961 г., 123 с.

⁴⁰ Щайнер, Рудолф. Изкупление и Освобождение. 13 юни 1906 г., Париж, Франция, GA-92.

⁴¹ Пашов, Влад. Историческият път на Бялото Братство през вековете. Т. 7.

гомилите и катарите⁴². Твърди се, че неговите баща и майка са били катарри, но дори това да не отговаря точно на истината, цялостният му живот и философия са ярко отражение на автентичното и чисто християнство, което е най-характерното качество и за богомилското движение. Именно по времето на светеца богомилският импулс намира широк отзвук в западна Европа, катарите бележат своя възход в северна Италия и южна Франция. Нещо обаче отличава Франциск от катарите: те са жестоко преследвани и унищожавани от Църквата, а той не иска да живее извън лоното на Католическата църква, въпреки че много добре знае за злоупотребата с власт и неморалността в институцията. Това е и основната причина, поради която през 1209 г. Свети Франциск заедно с дванадесет от своите сподвижници поема към папа Иннокентий III. В Рим, за да измоли разрешение и благословия за новата общност. Францисканският орден от самото начало на създаването си представлява братство, в което всички имат еднакви права и задължения и се придържат към пълен отказ от частна собственост, изискване абсолютно задължително и за съвършените богомили. Известни францискански представители от Средновековието са Бонавентура (1221 – 1274), Джон Дънс Скот (1265 – 1308) и др. Франциск е канонизиран за светец много скоро след смъртта си, през 1228 г. Той обаче не оставя тяло, на което да има поклонение, никой днес не знае къде са погребаните тленни останки. Не е така с другият светия – Св. Доминик.

⁴² Лазарова, Ерика .Богомилско-катарската философия като живяна етика. Авангардпринт, Русе, 2014.

Св. Доминик (1170 – 1221) и Доминиканският орден. Само 5 години след основаването на Францисканската общност през 1214 г. същият папа Иннокентий III благославя и Доминиканския орден. Той е един от ордените на проповедниците, известен е и като орден на Божиите кучета (поради сходното звучене на латински: *Domini canes*). Те основават собствени университети – в Болоня, Кьолн, Оксфорд. Не спазват стриктно обета за непритежание, на който особено държат францисканците, тъй като основната им цел е ученето, изискващо уседналост и условия за самообучение и усъвършенстване. Изтъкнати представители на този орден са мислители като Алберт Велики (1193–1280), Тома Аквински (1225–1274), Майстер Екхарт (1260–1327), Фра Бартоломео (1469–1517), Джордано Бруно (1548–1600), Томазо Кампанела (1568–1639) и др. За разлика от свети Франциск, тялото на Свети Доминик се съхранява в един мраморен ковчег, а при неговия гроб от векове се стичат хиляди вярващи от цяла Италия и Европа.

Ако се върнем на основното си твърдение, че цялата история на окултните школи и движения е основана на теза (Платон) и антитеза (Аристотел), то и през Средновековието тази дуалност прорязва кривата на времето неотклонно и закономерно по пътя на своя спираловиден развой. Едното направление идва по линията повече на Платон и неговите разклонения, а другата линия е аристотеловата, тази която структурира и организира християнството и повече се придържа към официална религия. Забелязва се редуване – доминиране ту на платоници, ту на аристотелианци. Този подход из-

ползва и Сергей Аверинцев (1937-2004) – забележителен православен философ и преводач – като разделя византийските философи на аристотелианци и платоници. Юри Черноморец твърди в своя статия, че „в съществуването на такава дихотомия във византийската философия са убедени още редица мислители от XX в. като Алексей Лосев, Василиос Тамакис, Клаус Ойлер и др. Според привържениците на този подход дилемата платонизъм-аристотелианство може да бъде удачен методологичен принцип за анализ на цялата история на философията и, разбира се – на средновековната.“⁴³

Спор за универсалиите. Когато разглеждаме двата най-мощни католически ордена, не можем да подминем и фундаменталната тема, над която те са разсъждавали и полемизирали – въпросът за т.нар. универсалии. Това е термин в средновековната философска схоластика за обозначение на общите понятия. Общите понятия за нещата са реални, ако съществуват независимо и отделно от самите неща – за това разбиране застават т. нар. Реалисти. Привърженици на това разбиране са по-скоро представителите на Доминиканския орден (Тома Аквински, Анселм Кентърбърийски и др.). Втората група са Номиналистите, те разглеждат нещата като номинални или с други думи казано, когато тяхната реалност е само в езика като думи. Прието да се смята, че Францисканците застъпват по-скоро това разбиране (Джон Дънс Скот, Уилям Окам и др.)

И третата група са Концептуалисти, които разглеждат нещата, присъстващи единствено в ума като концепти (Пиер Абелар). Тук ясно се вижда същият модел, заложен като основа на нашето изследване: тезата е Реализмът, антитезата – Номинализмът, а синтезата – Концептуализмът.

Неоплатонизъм в Шартър и във Флоренция. Школата в Шартър е основана в края на X в. от Фулберт, един от учениците на Жербер д'Орийак, по-известен като папа Силвестър II. Времето на разцвет обаче е първата половина на XII в., когато нейни ръководители са последователно двамата братя бретонци Бернар и Тиери от Шартър и Жилбер от Поатие, учители, от своя страна, на Алан от Лил и Джон от Солсбъри. За Бернар от Шартър се казва, че е „най-съвършеният от платониците на нашето време“ (Джон от Солсбъри).

По-късно в епохата на Ренесанса интересът към неоплатонизма се възражда. Италианските философи Марсилио Фичино (1433 – 1499) и Пико делла Мирандола (1463 – 1494) превеждат и пишат върху неоплатоническите текстове, и във Флоренция създават Платонова академия, под покровителството на Козимо (1389 – 1464) и Лоренцо Медичи (1449 – 1492). Тук има една мистична история за много важен ръкопис, събрал херметичните съчиненията от античността и съхраняван в Константинопол, познат под името Корпус Херметикум (Corpus Hermeticum). Той е трябвало да бъде изнесен от горящата столица на Византия, която по това време е рушена и грабена от османските турци, пристига във Флоренция през 1460 г., попада в ръцете Марсилио Фичино и бива преведен от него на ла-

⁴³ Черноморец, Юри. Сергей Аверинцев и съвременната наука за византийската философия. https://dveri.bg/component/com_content/Itemid,100522/catid,281/id,17525/view,article/

тински език. В последствие връзка с Академията имат също Сандро Ботичели, Леонардо да Винчи и Микеланджело. След смъртта на Лоренцо Медичи през 1492 г. и на Марсилио Фичино през 1499 г., Флорентинската академия се разпада, но тя дава такъв мощен импулс на тогавашната Цивилизация, че прави необратими процесите към възхода на науката и изкуството.

Розенкройцери. Според проф. Николай Райнов, както и според други изследователи Богомилството е в основата на розенкройцерството и тамплиерството. Но новите днешните формирования нямат нищо общо с някогашните богомили, твърди проф Райнов: „Босоноги, с една торба на рамото и няколко житни зърна на ген, те обикалят по друмищата и сеят просвета и най-вече Христовата вяра чрез личния си пример. Тъй както и друг един пример, този със Франциск от Асизи. Какво общо има Институцията на Ватикана, потънала в богатство и излишък с примера на босоногия монах от Асизи, който дава безкористен пример на самия папа, как да се служи на Бога?“⁴⁴ Розенкройцерството е разклонение на Богомилството, като същевременно и двете са клони на едно и също дърво. Тази метафора използва Влад Пашов в своето изследване: „Историческият път на Бялото Братство през вековете“.⁴⁵ Някакви подробности за тази обвита в мистика личност дава и френският писател Морис Магр (1877 – 1941), като не е известно точно откъде той черпи своите данни: „Един свеще-

ник, който бил албигоец, се погрижил за невръстното дете като възпитал последния потомък на семейство Гермелхаузен в идеите на богомилството. Християн Розенкройц по-късно образува група от четири души свещеници, богомили, които правят пътешествие на Изток, за да отидат в един център за посвещение, посочен от същия този съвършен богомил.“⁴⁶

До голяма степен, пряко или косвено, именно розенкройцерите повлияват за образуването на редица окултни школи и братства в централна и западна Европа след XIV век, като например: чешки братя, илюминати, масони, последователи на Сен Мартен, Сведенборг и др.

НОВОТО ВРЕМЕ

Днес е прието схващането, че началото на Новото време започва някъде около XV в. и ако следваме логиката, която използвахме при определяне на Средновековието, то за начало на този времеви период трябва да вземем падането на Византия и Константинопол в ръцете на османските турци. Някой би взел за отправна точка Ренесанса (втората половина на XV в.), друг – откриването на Америка (1492), трети – началото на Реформацията (1517) и всеки ще има достатъчно аргументи. Това е епохата, когато Балканският полуостров, където живеят основно южните славяни и всички останали народи от пределите на Византия (Източната Римска империя), попада под робство за следващите 400-500 години. Обратно – западният свят, свързан с Католическата църква, процъфтява, а източ-

⁴⁴ Райнов, Николай (Епископ Симеон). Книга за качества. Хелиопол, С, 2010 г., 37 стр.

⁴⁵ Пашов, Влад. Историческият път на Бялото Братство през вековете. Богомилството, Т. 8.

⁴⁶ Magre, Maurice. Magiciens et Illuminés. Fasquelle, 1930, 302 p.

ният, свързан с Русия и пренесеното там Православие, също е във възход. С падането на Константинопол през XV в. започва големият възход на Русия. Империята се превръща в политически и религиозен център на православно-християнството и се провъзгласява за историческият наследник на Римската и Византийската империи. Тогавашно именно се заговаря за Москва като за „Трети Рим“, наследник на Великия Рим и Константинопол. Като търсят причините за завладяването на Византия и България, руснаците стигат до убеждението, че „те са паднали, защото изгубили истинската вяра“. Учителя допълва и осветлява въпроса, като казва: „Причината е в отношението на българите към Бога – нарушение на отношението им към Бога. Както евреите: като нарушиха своите отношения към Бога, дойдоха страданията. Всички страдания на народите идат от нечисти мисли, желаниа и постъпки. Българите бяха 500 години под турско робство – наказание за гонението против богомилите.“⁴⁷

В началото на XX в. настъпва Новата епоха, раждането на Шестата раса, за което говорят много мистици и пророци. На световната сцена ще трябва изгрее звездата на славянството. Подготовка за това паметно време започва по-осезаемо през XIX в., когато на Запад възниква теософията и антропософията, а Рудолф Щайнер става проводник на аристотеловия импулс, за да обучи и култивира ума на западния човек. На Изток по същото време последователно в Русия, Полша и други славянски страни възрастват движения като панславизъм, месианизъм, славянофилство, а

Толстой провежда платоновото начало, с което да облагороди сърцето на славяните.

Запад, аристотелово влияние, Щайнер. Близо 2000 години след използването за първи път на понятието „теософия“ от Амоний Сакас, Елена Блаватска, медиум от руски произход, го изпълва със съдържание. Заедно с полковник Олкът, архиепископ Чарлз Лембигер и Ани Безант регистрират движение в Ню Йорк през 1875 г. След смъртта на Блаватска през 1891 г. в Теософското общество се оформят главно две направления – едното, оглавявано от Ани Безант и другото – от Рудолф Щайнер. Учителя казва следното по въпроса: „Днес теософите се делят на безантисти и щайнеристи – антропософи. Но и едните, и другите са антропософи. Обаче като хора и те не могат да се търпят. И те се делят на тесни и широки. Безантистите са жени, а щайнеристите – мъже. И едните, и другите се карат помежду си. Всички течения от източната школа се ръководят от жени, а от западната се ръководят от мъже. Това деление изпъква ясно, но то е само външната страна. Който не е издигнат, ще се съблазни от тях. А който се съблазнява, не може да разбере Христа. Както във времето на Христа някои се съблазниха, така и днес хората се съблазняват.“⁴⁸

Антропософско общество е основано от Рудолф Щайнер на 28 декември 1912 г. в Кьолн, Германия, с около 3000 членове. Учителя разяснява задачата на Щайнер: „Щайнер е добър работник на Божията нива. Той е много активен и деятелен. От Бялото Братство му е възложена задача да даде духовен им-

⁴⁷ Беинса Дуно. Разговори на Учителя с Боян Боев – пълна колекция. Сдружение Слънчогледи, 2021 г.

⁴⁸ Беинса Дуно, ИБ, 1.01.1917 г.

пулс на западноевропейската култура, за да я спаси от окончателно рухване, за да може да се възроди и влезе в Новата култура.“⁴⁹

Въпросът за Платон и Аристотел и за тяхното влияние от античния свят до днес занимава създателя на антропософията. Когато Щайнер разглежда превъплъщенията на Платон във времето, свързва неговата индивидуалност първо с Розвита Гандерсхаймска⁵⁰, а по-късно със своя професор по литература в университета – Шрьоер⁵¹: „В индивидуалността на монахията Розвита от X-то столетие ние виждаме действително интензивна християнско-платоническа духовна субстанциалност, свързана със средноевропейския германски дух... Тази индивидуалност отново се преражда в XIX-то столетие... Тази личност, за която говоря, е Карл Юлиус Шрьоер“⁵² „Платон живее всъщност като една душа, която в много неща проявява предварително това, върху което след това човечеството мисли столетия наред. И когато обърнах вниманието върху големите духовни съдържания на школата от Шартър, аз споменах, че платонически дух

отдавна живееше в развитието на християнството и че в известно отношение той намери своето доизграждане, своя облик именно в тези велики учители от школата в Шартър.“⁵³

По-интересна е теорията на Рудолф Щайнер за превъплъщенията на Аристотел, според която античният философ се е инкарнирал да живее в него самия или с други думи казано, те са една и съща индивидуалност. Ерик Кирхнер и Маргарет Кирхнер-Бокхолт в своята статия „Мисията на Рудолф Щайнер и Ита Вегман. Тома Аквински и Реджиналдо от Пиперно“: „Тук трябва да цитираме още един важен знак за тази връзка. Говорейки за Тома Аквински в книгата „Загадки на философията“, Рудолф Щайнер използва следните думи: „Тома се запознава подробно и задълбочено със светогледа на Аристотел, който се превръща в неговия учител в света на мисълта.“ Самият Аристотел – неговият дух – се превръща в Тома в течението на няколко живота. А по-нататък се прави връзка, че близката до Щайнер Ита Вегман е преродения Реджиналдо, а Самият Щайнер – Тома Аквински.“⁵⁴ Веднъж, Dr. V. J. Stein попитал Рудолф Щайнер кога се е появило съществуването „Антропософия“? Рудолф Щайнер отговорил: „Когато Аристотел е поел мисията на Платон“. „Именно в такава светлина трябва да бъдат разглеждани инкарнациите на Аристотел и Александър Велики в епохата на Граала. В частен разговор Рудолф Щайнер казва още нещо за тази инкарнация: „Налагаше се да се инкарнирам в един напълно чужд за мен поток, за да

49 Пашов, Влад .Спомени за Боян Боев. сп. „Житно зърно“, година XXIII, бр. 7, 2001 г.

50 Розвита Гандерсхаймска или Хросвита от Гандерсхайм – родена ок. 935 г. в херцогство Саксония и живее поне до 973 г. Тя е считана за първата немска поетеса, автор на религиозни и исторически произведения от ранното Средновековие.

51 Карл Юлиус Шрьоер (1825-1900), който е професор по немска литература, изследовател на Гьоте. Той е преподавател на д-р Рудолф Щайнер във Висшето техническо училище във Виена.

52 Щайнер, Рудолф. Езотерични разглеждания на кармичните взаимовръзки. GA-238, Дорнах, 23.09.1924 г.

53 Пак там.

54 Ерик Кирхнер и Маргарет Кирхнер-Бокхолт. Мисията на Рудолф Щайнер и Ита Вегман. Тома Аквински и Реджиналдо от Пиперно. <https://med.anthrobg.net/bg/node/1052>

мога да придобия християнския плам, който ми бе необходим за инкарнацията ми като Тома Аквински⁵⁵

Изток, платоново влияние, Толстой. Понятията „панславизъм“, „месианизъм“, „славянофилство“ имат една и съща основа и съдържание – ролята, значението, мисията на една огромна маса хора с общи корени, общ език, обичаи, митология и др. Те са наричани по различни начини в историята, но са познати главно като „словени“ и „славяни“ – люде на словото и славата.

Южнославянският панславизъм предхожда всички идеи за общата съдба и минало на славяните. Още в самото начало на XVII век Мавро Орбини (1563 – 1614) издава „Царство на славяните“⁵⁶, където за първи път ясно се твърди, че южните славяни и готите, които са живели по наши земи, са един и същ народ. След това се ражда и полският месианизъм с представители – Хьоне Вронски, Адам Мицкевич, Юлиуш Словацки. Руското славянофилство води началото си от философа Алексей Хомяков, според което трябва да се изгради такова съзнание, което да се противопостави на западния модел на мислене, основан на строг рационализъм, водещ до краен прагматизъм. Съвсем друг тип месианизъм проповядва протестантството на Запад. Макс Вебер твърди, че калвинизмът възражда вярата за избрания народ, докато православнохристиянският месианизъм се отличава по тези виждания от инди-

видуалистическия⁵⁷. Отново виждаме извечното противопоставяне, където продължава борбата на теза и анти-теза. Съществува естествено и вторично поляризиране по оста: западни и източни славяни – полският месианизъм и руският панславизъм се борят кой е с по-основополагаща роля и кой от двата народа е по-велик по отношение на култура, изкуство и философия.

Ще разглеждаме Толстой като антитеза на горните течения. Той минава през редица изпитания, покайва се и се изповядва пред света. Създава свое учение и философия, близки до богомилските идеи, пряко повлияни от Чешките братя. Учителя говори за Толстой много често в своите беседи и лекции и той е персонажът, който най-много е споменаван в словото му след библейските личности. Учителя като директно посочва превъплъщенията, през които е минала душата му: Соломон – Сократ – Толстой: „Толстой и Соломон си мязат, философията им е близка. И аз наричам Толстой руският Соломон, тъй като и той не разреши въпроса. Кое е неговото последно съчинение? Във „Възкресение“ Толстой се мъчи да докаже направена една погрешка, по Соломоновски начин иска той да я поправи.“⁵⁸ На друго място пак споменава за такава връзка между израилския цар и руския писател по отношение на интересът им към притчите: „Какъв тип трябва да бъде онзи, който пише притчи? В „Притчите“ се явява тщеславието на Соломон. Имаме едно съвпадение – Толстой е събрал много мъдри изречения в „Пътят на живота“. Соломон е написал „Притчи-

55 Ерик Курхнер и Маргарет Курхнер-Бокхолт. Мисията на Рудолф Щайнер и Ита Везман. Тома Аквински и Реджиналдо от Пиперно. <https://med.anthrobg.net/bg/node/1033>

56 Орбини, Мавро. Царството на славяните. Дамян Яков, С. 2012 г.

57 Цялата статия мук: <https://www.kvantov-prehod.org/article/672/руската-месианистична-идея-част-2>

58 Беинса Дуно. НБ, 24.02.1935 г.

те“ като съзнавал своите погрешки, та като ги четат хората, да се поправят.“ И за да няма въобще и капка съмнение Учителя директно казва, че Сократ и Толстой са една и съща душа: „Сократ например е един мъдрец, който е познавал Христа, а това проличава от сегашното му особено появяване в Толстой. Да, Сократ е сегашният Толстой – той е живял едно време в Гърция. Толстой е същинското прераждане на Сократ.“⁵⁹ Казвам: Соломон, Сократ и Толстой са три типа, които носят в себе си известни сили. Всеки тип изобщо крие в себе си известни сили, но от всички типове един ден ще се оформи общ тип, в който ще се включва положителната философия и наука на живота“⁶⁰.

И тук, в частния пример, можем да използваме моделът теза-антитеза-синтеза, където душата достига до пълнота на познанието и опитностите на Земята и в следващото си прераждане доброволно ще се въплъти, за да изпълни волята на Създателя. Учителя говори за бъдещото развитие на Толстой, който отново трябва да се превъплъти в Русия, тъй като тази огромна страна ще бъде арената на всички предстоящи събития при идването на Шестата раса: „Ако руският народ и руското духовенство бяха приели възвишените идеи на Толстой, те щяха да бъдат сега в съвсем друго положение от днешното. Дворянството, духовенството, както и целият руски народ трябва да се пречисти и да се пробуди в него Божественото съзнание, след което Толстой отново ще дойде между руския народ, за да завърши започнатата си работа.“⁶¹ „Толстой каз-

ваше в Русия да се обърнат към Господа, но не го послушаха. Той беше пратеник на Господа, но гласът му остана глас в пустиня. След това Русия пострада.“⁶²

В статията си „Теософията и Толстой, предвестници на Новото учение“ П. Пампоров пише по тази тема: „Новото учение (Учението на Учителя), новата светлина си има свои предтечи. Теософията⁶³ на запад и Толстой на изток са предвестниците на Новото учение. Западните народи, които се развиват по пътя на ума, след като преминаха през най-грубия материализъм, получават първите знания за духовен живот чрез теософията и окултизма. Източните народи, главно славяните, русите се развиват по пътя на сърцето. Те искат първо да примирят противоречията в живота. Всички руски писатели, а особено Толстой, изразяват онзи копнеж на широката славянска душа – да изцери болките на всички страдащи, да се въдвори царството Божие на земята. Теософията подготвя западните народи. Толстой подготвя славянството за Новото учение, което сега се дава на света от Бялото Братство, което е съчетание на широката любов на славянството с мъдростта и знанията на западните народи.“⁶⁴

Взаимодействието между Толстой и теософията е двустранна. Самият той превежда на руски език афоризми от списание „Теософско общество на Германия“ за своята книга „Мисли за всеки ден“ от 1902 и 1903 г. Преди това Блаватска

59 Беинса Дуно. НБ, 24.06.1927 г.

60 Беинса Дуно. СБ, 14.08.1910 г.

61 Беинса Дуно. НБ, 30.01.1927 г.

62 Беинса Дуно. НБ, 18.01.1920 г.

63 Тук се има предвид широкото понятие, в което е включена и антропософията на Рудолф Щайнер.

64 Пампоров, Петър. Теософията и Толстой, предвестници на Новото учение. Младежки събори, 1923 г.

превежда приказка от него през 1889 г., а през 1890 г. публикува статията на Рафаел фон Кьобер „Лев Толстой и неговото нецърковно християнство“. През ноември 1904 г. Рудолф Щайнер изнася лекция в Берлин, озаглавена „Теософия и Толстой“, където разглежда романите „Война и мир“, „Ана Каренина“, новелата „Смъртта на Иван Илич“ и философската му книга „За живота“.

НОВА ЕПОХА

Епохата на Водолей. Кой и защо има основание да обяви идването на Нова епоха/култура? Такава привилегия се дава само на малцина напреднали същества, които имат възможността да съзерцават Космическия хоризонт и от своята висота да видят първият слънчев лъч на изгрева на една или друга епоха. Никой простосмъртен не може с точност да изчисли кога идва една епоха и кога си отива, тъй като тези големи времеви цикли от 26 000 години (Платонова година) няма как да се пресметнат с проста математика по механичен начин. Затова приблизително на 2 000 години, когато се смесят месеците в тази прецесионна година, идва по един Велик Учител, за да даде първоначален импулс и да посее зрънцата на Новото. Можем да кажем, че стрелките на космичния часовник сочат, че Слънчевата система е навлязла в знака Водолей, знак на Новата култура. В този именно космичен момент Учителя слезе на Земята, за да даде Началото и чрез своя живот и своето Слово да зададе ритъма за следващите столетия. Той оповести Новата епоха на 22.03.1914 г. В беседата, посветена на празника на пролетта, където казва: „Мнозинството не схва-

щат важността на днешния ден, но за някои ще остане паметен, защото днес приключва една епоха и започва друга – нова.“ С това Учителя става първият в света, който оповестява епохата на Водолей. Много духовни движения на ХХ и ХХІ в. приемат тази времева рамка и са в час с космичните процеси, но и много от тях все още очакват светлата епоха след 300-400-500, дори 1500 години. Този въпрос остава неясен и за някои от съвременните последователи на Учението, повлияни от интерпретации по темата на някои западни мислителци като Рудолф Щайнер и Макс Хайндел.

Учителя недвусмислено казва: „Тъмната епоха Кали-Юга изтича. Този век, който трае няколко хиляди години изтича. Той е черният, тъмният век. И Шестата раса иде с нещо ново. Периодът на Водолей е една мистична епоха. От няколко години ние сме вече влезли във Водолей. В тази епоха всички снегове и ледове са започнали да се топят. Главното качество на Водолей е чистотата. Който е попаднал в тази област, той непременно ще бъде пречистен. След две хиляди и сто години земята ще влезе в нова зодия⁶⁵, а сега е във Водолей. Трябват две хиляди и сто години, за да изтече епохата на Водолей. Епохата на Водолей всичко ще примири. То е като пролет.“⁶⁶ „Слънчевата система излиза от гъстата материя и влиза в по-рядка среда. Затова ще има условия да се про-

65 Има се предвид ретроградното движение на Зодиака при прецесията – отминалата епоха на християнството е на Риби, сегашната е на Водолей, а следващата ще на Козирог.

66 Беинса Дуно. Разговори на Учителя с Боян Боев – пълна колекция. Сдружение Слънчоглеци, 2021 г.

яви по-висше съзнание в човечеството. Слънчевата система излиза от тъй наречената 13-та сфера. От друга страна, Слънцето влиза във Водолей. Сега изтича тъмната епоха – Кали Юга. Понеже Земята влиза в нова област, всички стари форми ще се изменят. Новите форми ще разрушат старите.“⁶⁷

Мисията на славянството. Както споменахме по-рано, славянството започва да се самоосъзнава като народ с мисия още от началото на XVII век. Минава през Възраждането си в XIX век, за да влезе вече подготвено в XX век. Известно е от историята, че славяните често попадат за продължително време под чуждо владичество (южните славяни – под Османска империя, северните – под Австро-Унгария, а източните – под Монголска империя). Дори някои изследователи извеждат етимологията на името им от думата „slaves“ (роби). Според Учителя обаче всичко това е с предвечна цел: „Бог прекарва славяните през огъня. Няма друг народ в света, който да е преминал през толкова страдание, като славянския. Бог казва: „От вас трябва да излезе нещо добро.“ Определено е славяните, като едно голямо семейство, да извършат Волята Божия. В това е величието на тяхната мисия.“⁶⁸

Първа в тази мисия закономерно изгрява звездата на българите, тъй като според Учителя те са „пионери между славяните“⁶⁹. Именно ние първи

от всички славяни приехме християнството, разпространихме славянската писменост и дадохме възможност на нашите събратя да четат и пишат на родния си език. Но най-важна е окултната школа на богомилите, която през X в. възроди автентичното християнство и даде мощен тласък на цяла Европа. По аналогичен начин този богомилски импулс отново се възвръща по нашите земи, но вече с нови задачи, продукувани от Новата епоха: „Богомилите едно време от България се разпространиха на запад. И сега това движение от България ще се пренесе в другите славянски народи и навсякъде.“

Основната задача на славяните в Новата епоха на Водолея ще бъде да обединят всички народи, но първо трябва да започнат от себе си. Никога не е имало в историята такава компактна маса и който не може да прозре очевидното, е обречен на необратимо изоставане в еволюцията си: „Славяните са определени от Бога да бъдат носители на една нова идея. Че те имат голямо значение се вижда от това, че Бог им е дал обширна земя – 21 млн км² земя⁷⁰. „Азиатските, източните народи имат голямо доверие към славянството. Славяните ще въведат в тези народи това, от което те имат нужда – ред и порядък. Славяните ще бъдат обединени. Те ще бъдат като мост между Европа и Азия. Всички славяни трябва да се приобщат в едно. След обединението на славяните трябва да се обедини цялото човечество. Бъдещата раса ще обедини всички. Славяните ще внесат един духо-

67 Беинса Дуно. Разговори на Учителя с Боян Боев – пълна колекция. Сдружение Слънчогледи, 2021 г.

68 Беинса Дуно. Разговори на Учителя с Боян Боев – пълна колекция. Сдружение Слънчогледи, 2021 г.

69 Беинса Дуно. Разговори на Учителя с Боян Боев – пълна колекция. Сдружение

Слънчогледи, 2021 г.

70 Всъщност тук се има предвид площта на бившия СССР. В момента общата площ на славяните е 18, 7 млн км²., от които само на Русия са 17, 1 млн км².

вен елемент в света – побратимяването. Тяхната мисия е побратимяването на всички народи.“⁷¹

Кой има полза да сее раздор между братските славянски народи, които са забравили своето общо минало и бъдещата мисия? – Разбира се, миналите величия в лицето на ретороманците и англосаксонците – другите две съставни части на Европа. Затова и до днес славянството още не се е обединило, но след този последен катаклизъм, който вече започна, то ще бъде водещата сила и алтернатива на стария, отиващ си вече свят. За ролята на водещите европейски държави и САЩ в тези процеси Учителя споменава следното: „Славянството е дървото, върху което ще бъдат присадени Англия, Германия, Америка и Франция. Те са четири професора на славянството. А Шестата раса ще бъде плодът на това присадено дърво. Този плод ще съчетава всички положителни черти на народите на бялата раса.“

ШКОЛАТА НА УЧИТЕЛЯ БЕИНСА ДУНО

Цялата историческата периодизация, която проследихме до момента, трябва да ни доведе именно до най-светлото събитие в духовния свят на Европа – отваряне на Школата на Бялото Братство в България. На 19 март 1897 г. се вселява Духът на Истината в тялото на Петър Дънов, подготвяно от 5400 години. Това събитие полага началото на делото на Учителя в България. Зщо той избира една малка страна на

Балканите за тази голяма мисия? Същото го пита лично и Боян Боев, който в своите спомени споделя: „През есента на 1917 година посетих Учителя във Варна, в хотел „Лондон“ и го попитах: „Учителю, защо вие избрахте България за център на Новото Учение и движение?“ – „Защото в България има много планини“, беше неговият отговор.“

В последните 1000 години до началото на ХХ в. са съществували отделни малки или по-големи окултни центрове, които са имали за обект дадени обществени среди, но те са нямали универсален характер, подобен на богомилството. Според думите на Учителя от времето на Христос насам най-важна е Школата, зародила се по нашите земи в Х в.: „Окултните школи, които идват след Христа, например богомилството в България, чийто клон са розенкройцерите и албигойците в Европа, са имали за мисия реализирането на християнството, Новата култура на Земята. След Христа най-важната окултна школа е била на богомилите.“⁷² Богомилството представлява една подготовка както на българския, така и на други европейски народи, за отваряне Школата на Учителя, т.е. наблюдава се едно циклично завръщане: „Понеже в България са работили богомилите, сега пак се проявява аналогично движение.“⁷³ „Можете да кажете, че ние сме богомили. Ние сме служители на Бялото Братство, искаме да изпълним Христовия закон, който Той положи преди две хиляди

71 Беинса Дуно. Разговори на Учителя с Боян Боев – пълна колекция. Сдружение Слънчогледа, 2021 г.

72 Беинса Дуно. Разговори на Учителя с Боян Боев – пълна колекция. Сдружение Слънчогледа, 2021 г.

73 Беинса Дуно. Разговори на Учителя с Боян Боев – пълна колекция. Сдружение Слънчогледа, 2021 г.

години.“⁷⁴ „Богомилите отидоха горе и сега, като се освободи България, пак дойдоха. Това е, дето се казва: слизане и качване. Те са сегашните ученици на Бялото Братство.“⁷⁵

Теософското общество знаеше и очакваше времето за изявяването на новия световен Учител през XX в. То подготви Кришнамурти, който още като дете прави чудеса. Обаче на учредения за тази цел световен конгрес в Омен (Отмен) Холандия, през 1929 г. той изненадващо обявява, че не е Миров Учител, тъй като прави грешки и се стреми да ги поправи. Казва обаче многозначително следното: „Вярно е, че времето за Мировия Учител е вече дошло и той, облечен в плът, вече ходи по земята на Балканите“. По-късно Кришнамурти разформирова Теософския орден „Звездата на Изток“, на който е духовен водач, и обявява, че не желае ученици⁷⁶.

Ние хората сме твърде малки величини, за да можем да измерим тази мощна изява на Невидимия свят, живяла и стъпвала по нашите земи. Школата, която Учителя Беинса Дуно отваря, действително е интегрална, затова споменава той самият в един от речките случаи, когато говори за себе си: „Всички окултни движения в света се делят на три разреда: едни вървят по

пътя на Любовта, други по пътя на Мъдростта и трети по пътя на Истината. Школата на Бялото Братство съединява трите пътя в едно. Аз съм във връзка с всички мистични движения в света и то духовно. Но не искам да вляза в механична връзка с тях.“⁷⁷

За това, че отварянето на истинска Окултна школа в Европа е събитие, съдим отново от думите на Учителя: „Много малко учени хора има в Европа, които имат окултни познания. Бялото Братство сега отваря тази Школа, а досега то е държало своята Школа затворена. И малцина са влезли в нея.“⁷⁸ И действително, с коя от предходните школи от Средновековието до наши дни можем да сравним тази, открита през 1922 г. в България? Явно това от една страна е привилегия за нашия народ, но от друга, е някаква закономерност и заслуга. За това съдим отново от словото на Учителя: „Школата се е образувала на няколко пъти в Европа, но се е затваряла за по-благоприятно време, понеже се явявали спорове. Няколко пъти се е отваряла и затваряла и сега пак може да се затвори.“⁷⁹

И това отново би било проява на диалектическия принцип теза-антитеза-синтеза...

74 Беинса Дуно, СБ, 19.08.1922 г.

75 Беинса Дуно. Разговори на Учителя с Боян Боев – пълна колекция. Сдружение Слънчоглед, 2021 г.

76 Константинов, Методи. Новата култура през епохата на Водолей. Електронно издание.

77 Беинса Дуно. Разговори на Учителя с Боян Боев – пълна колекция. Сдружение Слънчоглед, 2021 г.

78 Беинса Дуно, СБ, 23.08.1922 г.

79 Беинса Дуно, ООК, 4.04.1922 г.

**БЯЛОТО БРАТСТВО И ДУХОВНАТА ОБЩНОСТ
НА НАЗОРЕИТЕ – ВЗАИМОДЕЙСТВИЯ ПРЕЗ
20–70-ТЕ ГОДИНИ НА ХХ ВЕК**

проф. Жоржета Назърска, г-р

БЯЛОТО БРАТСТВО И ДУХОВНАТА ОБЩНОСТ НА НАЗОРЕИТЕ – ВЗАИМОДЕЙСТВИЯ ПРЕЗ 20–70-ТЕ ГОДИНИ НА ХХ ВЕК

проф. Жоржета Назърска, д-р

Настоящото проучване представява историческа реконструкция на връзките и взаимодействията между Бялото братство и Духовната общност на назореите през 20-70-те год. на ХХ в. (срв. Nazarska, 2022). Акценти в него са приносът на учениците от Младежкия окултен клас (МОК) за формирането на назорейската общност и техните контакти през втората половина на ХХ в. Двете духовни общности се разглеждат като част от Новите религиозни движения в България и като примери на устойчиво пренасяне на религиозни идеи и ценности по време на атеистичния комунистически режим.

МЛАДЕЖКИЯТ ОКУЛТЕН КЛАС И ДУХОВНАТА ОБЩНОСТ НА НАЗОРЕИТЕ (20-40-ТЕ ГОД. НА ХХ В.)

Духовният кръг на назореите е формация, основана в Пазарджик от Тодор Събков Костурков (1888-1958) – потомък на панагюрски протестанти, гребен предприемач, брашнар и градинар. В началото на ХХ в. той заминава на гурбет в САЩ заедно със свои роднини, където влиза в Църквата на Назаряни

– разклонение на Баптистката църква, което през ХІХ в. дава началото на петдесетното движение в рамките на Първата вълна на Св. Дух (Бюне, 1993:13-15,27-31)¹. Вероятно след завръщането си около Първата световна война Костурков сформира по примера на назарянските домашни църкви своя мрежа от роднини и приятели: „самотен и унесен, той се отдал на духовни работи – четене, самопознание, съзерцание, от 1923 г. създаде духовен кръг от мислещи и търсещи назореи“ (Георгиев, 1976:4).

Прерастването на религиозната група в теософски и антропософски „кръг“ е белязано с промяна на названието на нейните участници: от „назаряни“ в „назореи“ – посветени на Бога, дали обет за съвършенство.

Трансформацията е иницирана от създателите на новото сп. „Изис [Изида]“, започнало да излиза в столицата през 1924 г. под менторството на Стоян Диловски – Тод (1877-1946). Учил за кратко философия във Франция, той

1 В България назарените (назаренци, треперисти) се преселват от Сръбски Банат, Войводина и Румъния и формират тинчевисткото крило на петдесетното движение (бъдеща Божия църква) (Нягулов, 1999:133; Алтънов, 2011; Ангелова, 2016: 49,77-78; срв. Държавна, 2017: 447-452).

първоначално учителства в родното си Орхане (Романски, 2005:128-131), а впоследствие става търговец на фонографи и грамофонни плочи в столицата. През 1920-1925 г. получава по интуитивен път текста на седем божествени грами на живота (Тог, 1920; 1921а,б,в; 1922а,б,в,г; 1923а,б; 1925), които записва „нощем, на тавана на магазина“². Според него те са боговдъхновени, диктувани му от Небесната жена, и затова се заема с тяхното издаване и разпространение в малки тиражи (Георгиев, 1976:2гр.). Книгите на Тог са еkleктично четиво, съчетаващо елементи от древноегипетската религия, будизма, християнството, теософията, антропософията, розенкройцерството и масонството. На граматургичен език те разясняват назорейството – учение, дадено от богомилите, според което началото на живота е поставено от Озирис и Изис (Изида). Създали царство на любовта, хармонията и красотата, те раждат Орос – Бога Логос, който спасява света чрез хиерогамия със своята майка. Понеже в новото човечество се включват само извисени и просветени същества, земните хора трябва да се стремят да превъзмогват материалното и непрестанно да еволюират, достигайки духовни йерархии – стълби към светлината. Крайната им цел е формулирана като освобождаване от тленното (прераждане) и достигане до Божието царство в човешкото сърце, където живее Всемирното братство (Георгиева, 2008: 360-412; Илков, 2014).

Скоро към тях назорейците прибавят творбите на германския художник Йозеф Шнайдерфранкен – Бо Ин Ра (Вô

Yin Râ) (1876-1943). От 32-томния му корпус, публикуван през 1919-1936 г., те избират първите три книги, смятани за низпослани откровения. Макар да не представлява оригинална философия, а компилация от будистки, индуистки и християнски идеи с примес от теософия, т.нар. учение за живота на Бо Ин Ра се фокусира над човека – бог, добил човешки образ. Подобно на антропософската концепция на Тог целта на земния живот е да се преодолее плътското тяло и да се прекъсне трупането на вини и грехове. Само тогава той ще постигне сила и съвършенство (раждане на Живия Бог в Аза), ще намери истината (Възлюбленият) и ще се прероди в свят на здраве, мир и ред. Достигналите го светлината ще сформират избрано общество, живеещо в царство на участието и съвършенството.

Естествено е, че подобна хетерогенна платформа, основаваща се на множество идеи – някои от които твърде популярни в Западна Европа и Америка, а други слабо познати, но продукт на „екзотичния“ Изток – привлича към себе си разнолика аудитория. Известно е, че Диловски търси съмишленици предимно сред своите приятели и клиенти. Един от тях е Тодор Костурков, който с времето става читател на драмите и ги прави достояние на членовете на своята домашна църква в Пазарджик. Приобщен е също проф. Александър Балабанов – квартирант на Диловски, но добре запознат с масонството и антропософията, сам оглавяващ подобен духовен кръг на свои студенти с окултни интереси „Бяло море“.

Хипотетични членове на назорейския кръг и автори в списанието стават неколцина последователи на Бялото братство. Наред с Иван Толев

2 Откъси и отзиви за тях са публикувани във Всемирна, 1921; 1922; Централен гържавен архив (ЦДА), ф. 1319К, оп.1, а.е. 734, л. 30.

– дългогодишен редактор на окултно-то сп. „Всемирна летопис“ (Всемирна, 1921,1922) и издател на няколко грами на Тод, в него влизат Георги Радев, Георги Томалевски и Боян Боев. В онзи момент първите двама участват в МОК, а заедно редактират неговия орган сп. „Житно зърно“ (1924-1944) и показват интерес към идеите на назорейството. Боев е пряк ученик на Рудолф Щайнер, а Радев активно превежда Бо Ин Ра, като отначало помества откъси в списанието (1924), а през 1929-1932 г. издава самостоятелно първите му три книги на свои разноски (Бо Ин Ра, 1929; 1931; 1932а,б). През 1929 г. Г. Томалевски пише на много сходна основа книгата си „Псалми за живия Бог“ (Томалевски, 1929). И тримата се познават с Т. Костурков: Боев покрай учителстването си в Панагюрище (1916-1917), а Радев и Томалевски – чрез съучениците си от Пазарджик Йорданка (Дарлинг) Доспевска и Стоян Джуджев³. Агенти на назорейския кръг са вероятно и останалите ангажирани с издаването на трилогията на Бо Ин Ра: минният инженер г-р Елиезер Коен⁴ и севлиевският печатар

и издател Сава Калименов⁵. Те са част от младежката група в Изгрева.

Според съвременниците още с публикуването на първата преводна книга на Бо Ин Ра „Книга за живия Бог“ Учителя се изказва крайно негативно както за автора („окултист, обърнат с главата надолу, и е представител на Черната Ложа“), така и за необмислената постъпка на Г. Радев. Той го осъжда, че не е потърсил мнението му и се е подал на собствените си предпочитания. Дънов го предупреждава за сериозните кармични последици от това, а последователите му свързват прогресиращата туберкулоза на преводача и ранната му смърт именно с „провинението“ да лансира Бо Ин Ра (Николов, 1956). Подобни са тълкуванията на членовете на Братството и за кончината в средата на 50-те години на Елиезер Коен, автор на предговора към трилогията (Константинов, 1995).

Възможно е както Дънов, така и жителите на Изгрева да не са били запознати с членството на двамата в назорейския кръг и да не са създавали трудното съвместяване на желанието за персонална преданост към Учителя с идейната свързаност с групи свещени текстове и лидери. Пример за това е поведението на Г. Радев в края на живота му. През 1940 г. той формално се подчинява на волята на Дънов, замивайки за Родопите, където самият Беинса Дуно е водил учениците си през 1921 г. (Боев, 2007), но избира местност-

3 Дарлинг (Йорданка) Доспевска (1893-1959) – цигуларка, завършила в Прага, концертирала във Франция и САЩ, живее в Изгрева през 30-40-те год. на ХХ в. (Баракова, 2020:33-41). Стоян Джуджев (1902-1998) – етномузиколог, теософ, есперантист, професор в Музикалната академия. От Пазарджик произхождат също известните дейци на Братството сем. Гина и Петко Гумнерови, Тодор Стоименов и Мария Недялкова, а от Панагюрище – Пантелей Карапетров и Владо Пашов.

4 Елиезер Коен (1905-1956) – завършила естествена история в СУ и минно инженерство в Берлин, г-р по естествени науки, работи в Мини „Перник“ и в МТПТ (Юбилей, 1995: 123).

5 Сава Калименов (1901-1990) – печатар, издател, писател, преводач, редактор на в. „Братство“ и „Фратецо“, есперантист. Запознава е с окултизма през 1916 г. чрез теософа Ст. Караиванов. От 1923 г. влиза в Братството, открива своя печатница в София (1923-1927) (Табакон, 2003).

та Цигов чарк (вкл. Куртови поляни) над Ракитово – място, което назорейците смятат за свещено, защото там е живял техният предтеча Орфей. Може би неслучайно семейството на Радев, повече от 20 г. категорично отрицавало неговата принадлежност към Братството, се съгласява да го погребее в подножието на този планински масив, в дн. Велинград (Николов, 1995а).

ДУХОВНАТА ОБЩНОСТ НА НАЗОРЕИТЕ И БЯЛОТО БРАТСТВО (50- 70-ТЕ ГОД. НА ХХ В.)

Непосредствено след Втората световна война „кръгът се разпилял“ – част от участниците почиват или се отказват от окултна дейност⁶. Въпреки това в средата на 50-те год. на ХХ в. Костурков събира „нови последователи – образовани, интелигентни, умни, четящи, сред тях има и съвсем неграмотни и простодушни хора, богата гама“ (Георгиев, 1976:4). Той ги мотивира да продължат дейността на общността по утвърдените модели, независимо от настъпателната атеистична политика, водена от комунистическата държава.

Началните му усилия обхващат непосредствената териториално-съседска общност в Пазарджик, където се обръща към членове на Бялото братство. Там и на други места те откликват позитивно, движени от различни побуди: предвид традиционните контакти с назорейците отпреди войната; вследствие идеите паралели на осно-

вата на теософията и будизма (схващането за човешкия живот като път за самоусъвършенстване, приемането на кармата, вярата в прераждането); по линия на етичните сходства (изискването за поддържане на нравствена чистота, почитането на абсолютната истина, поставянето на любовта като основа за жизнената дейност); ръководейки се от ритуалните погребия (пиетет към свещеното Слово и тълкуването му от „съвършените“ във формацията, усърдна индивидуална и колективна медитация, тълкуване на сънищата като Божии знамения, използване на високотрансцендентните места за хармонизиране с природата). Присъединяването им към назорейския кръг не означава отказ от Братството, а начин за укрепване религиозната им идентичност и за заздравяване на духовните мрежи в условията на тежката криза, в която то изпада през 50-70-те год. на ХХ в., когато държавата конфискува неговите имоти, движими ценности и книжовното наследство на Учителя, и когато лидерите му са преследвани, съдени и подменени с „послушни“ на режима (Лефтеров, 2018: 145-233).

Към назорейския кръг в Пазарджик е привлечен най-рано Илия (Йончо) Лазаров (1901-?). Преди 1944 г. той работи като счетоводител в социалдемократическата кооперация „Напред“ в града, а впоследствие – в тази на с. Карабунар. Постъпва в Братството след опита си в Обществото за психични издирвания и духознание на Александър Кръстников⁷. След смъртта

6 Георги Радев умира през 1940 г., Иван Толев през 1942 г., Стоян Диловски – Тод през 1946 г., Елиезер Коен през 1956 г.

7 Архив на Комгос, ф. III раз., а.е. 31559, т. 1, л. 51-53; ф. VO, а.е. 3472, л. 23; ЦДА, ф. 1319К, оп. 1 а.е. 679, л. 10-10гр. Александър Кръстников (1879-1970) – спиритист, мистик, ясновидец, създател и ръководител на Духовното

на Костурков през 1958 г. се откроява като неформален лидер на общността, събирайки симпатиите на много съверци⁸. В назорейския кръг влиза и още една съгражданка на „чичо Тодор“ – Мария Доспевска (1888-1972)⁹. Тя е дъщеря на един от пионерите на Веригата¹⁰, професионална художничка, силно ангажирана с каузата на Братството през целия си живот (Баракова, 2020: 13-22). След одържавяването на семейния си чифлик в с. Главиница и разпадането на действащата там братска комуна Мария се съсредоточава върху духовна работа в градския си дом: четене на беседите на Учителя и на теософски съчинения, изпълняване на паневритмия, разпространяване на окултни идеи и литература. Тя и сестра ѝ Дарлинг наставничат в училището на Дънов на немалко млади хора (Баракова, 2020: 26-32, 43-47), някои от които насочват също към назорейския кръг¹¹.

До края на 50-те години Костурков разширява мрежата на общността в Пазарджишки окръг, където по традиция съществуват силни харизматични протестантски църкви (баптистки или петдесятни), има традиции във въздържателното (аболю-

ционистко) и есперантисткото движение и структури на Бялото братство. От смятаното за свещено селище Ракитово е приобщено семейство Тагджер: зъботехникът Хаим¹² е близък роднина на Иван Толев и брат на толстоиста Витош Тагджер, често публикуващ в изданията на Братството¹³, а съпругата му, началната учителка Анастасия Христова, е толстоистка и бъдеща ръководителка на назорейците¹⁴. От панагюрските села Бъта и Попинци са привлечени дейните дъновистки Стайка Танковска и Куна Н. Добрева – учителка пенсионерка.¹⁵ Впоследствие тя се свързва със симпатизанти на Братството от София, където живее сестра ѝ Боянка Бачинска, и от Варна, където тя самата се преселва¹⁶. В морския град ядро на назорейската група стават сем. Веселина Попниколова-Панчева и Панчо Георгиев – дейци на местното Братство¹⁷.

Духовният кръг осъществява връзката си с Изгрева чрез Боян Боев

общество (1910-1970), редактор на в. „Витлеемска звезда“ (1920-1942), автор на окултни книги. Участва в събора на Братството в Търново (1911). Репресуран след 1944 г. Запазва религиозната мрежа от свои последователи до смъртта си.

8 ЦДА, ф. 1319К, оп. 1, а.е. 714, л. 1-1гр.

9 Архив на Комгос, Оф. VO, а.е. 3472, л. 22, 24.

10 Борис Доспевски (1861-1947) – агроном и общественик (Баракова, 2020: 23-25).

11 Един от тях е Борислав Георгиев (1928-2013) – класически филолог и византинист, преводач и писател. (срв. Бояджиева, 1997; Георгиева, 1995).

12 Хаим-Христо Тагджер (1898-?) – зъботехник, анархист, работи в Родопите, Босилеградско, живее в Ракитово, емигрира в Израел през 60-те години (Зяпков, 2014; Архив на Комгос, ф. VO, а.е. 3472, л. 46-48).

13 Витош Тагджер (1896-?) – печатар-словослагател, писател (вж. ЦДА, ф.1871К).

14 Анастасия Христова-Тагджер (1905-след 1988) – учителка в Златоградско, Разложко, Босилеградско, с. Огоя и Г. Лозен, Ракитово и София, сътрудничка на Радио София, лидерка на назорейската общност от 1958 до средата на 60-те години (ЦДА, ф. 1319К, оп.1 а.е 734, л. 37-37гр.; ф. 1Б, оп.78, а.е. 467, л. 6-7, 14-19; Архив на Комгос, ф. VO, а.е. 3472, л. 46-48).

15 Пак там, ф. III раз., а.е. 31559, т.1, л. 51-53.

16 Пак там, л. 35-38, 58-63.

17 Пак там, л. 35-38 (за тях вж. Петрушев, 1999: 196).

до неговата смърт (1963). Вероятно с посредничеството му от София са привлечени личности от няколко поколения. Много тачен като мъдрец и пророк се откроява скулпторът Георги Йончев (1904-1967)¹⁸. За известно време в назорейските сбирки участва и Григорий Къосев (род. 1943) – потомствен гъновист, преводач, част от групата на Крум Вържаров¹⁹. Той се сприятелява с новите лидери, оглавява духовната общност през 60-те години – Анастасия Христова-Таджер и скулпторът Владимир Гиновски, които предприемат кампания за привличане на нови членове, така че учението на Тод и Бо Ин Ра да има своите агенти, а посланията на „чичо Тодор“ от отвъдното да се осъществяват на дело. Те смятат, че „трябва да се търсят нуждаещи се от прочистване души, за да ги запознаем с нашия мироглед, да им помагаме за изучаване пътя на новото раждане“, „да се възпламенява човек по пътя на духа и да поддържа духа за новото раждане“²⁰. За целта се свързват на свой ред с някои известни дейци на Бялото братство. Такава е Дона Кошева (1908-1985) – начална учителка в Казанлък, поетеса и цигуларка. Убедена толстоистка и деятелка на въздържателното движение, тя е сред членовете на Братството, поддържащи близки контакти със С. Калименов и Б. Боев. Вероятно чрез тях е „запалена“ по назорейството (Саранделчев, 2021)²¹.

18 Архив на Комгос, ф. VO, а.е. 13472, л. 20-21; ЦДА, ф. 1319К, оп. 1, а.е. 713, л. 7; а.е. 1096, л. 1-1гр.

19 За семейството му вж. Къосева, 1996.

20 Архив на Комгос, ф. III раз., а.е. 31559, т.1, л. 58-63.

21 Пак там, л. 51-53.

Антикварят букинист Георги Че- лебиев от Бургас е също включен в мрежата, най-вече за да осигурява членовете ѝ с четива. Чрез него Гиновски закупува книгите на Тод или ги разменя с беседи на Дънов²². През 1963 г. Христова също прави постъпки да набави от жители на Изгрева преводи на книги на Бо Ин Ра, понеже се ползват издания на немски и френски, както и да се свърже с притежател на „десетки неразрязани драми [на Тод]“²³. Тези молби са отблъснати от членовете на Братството не само заради „ревнивото им съхраняване“, което не допускало преписване и размножаване²⁴, но с подозрението, че назорейците са провокатори, насочвани от властите, които могат да предприемат поредните си обиски и конфискации (Лефтеров, 2018). Не е изключено гъновистите да са били наясно с изразяваното в частни разговори неприязнено отношение на Гиновски към Учителя, който настоява членовете на кръга да прекратят почитането на негови портрети²⁵.

През 60-те години в назорейската общност постепенно навлизат хора с различен духовен опит²⁶: толстоисти-

22 Пак там, л. 25, 58-63. Част от членовете на Братството, влезли и в назорейския кръг, закупуват сами книги от Изгрева.

23 ЦДА, ф. 1319К, оп. 1, а.е. 734, л.15-15гр.

24 Пак там; оп. 2, а.е. 298, л. 1. Това налага нуждата от собствени преводи, които правят през 1975-1989 г. Борис Стоянов и Страшимир Джамджиев (1901-1987) – братовчед на Цв. Щилянова, чиновник в БНБ (<https://tsvetop.wordpress.com/tag>)

25 ЦДА, ф. 1319К, оп. 1, а.е. 713, л. 16; а.е. 734, л.15-15гр.

26 Архив на Комгос, ф. III раз., а.е. 31559, т.1, л. 51-53.

те Добри Юруков²⁷ (от с. Бъта), Христо Кадънков и Йордан Ковачев²⁸ (от Казанлък); протестантският пастор Николай Михайлов²⁹ и Мария Калоянова – медицина сестра във Варна и съпруга на баптисткия пастор Иван Изгов³⁰.

Поради това повечето членове на назорейската общност поддържат широки контакти с представители на разнообразни религиозни и духовни деноминации. Така през 50-60-те години, бидейки още в „кръга“, Борислав Георгиев контактува едновременно с агенти на Братството в Плевен (Надежда Казанцева, Томка Илиева³¹), Пазарджик (сестрите Доспевски) и София (Боян Боев, Борис Николов, Дарлинг Доспевска, Цветана Щилянова), със самия Александър Кръстников³² и с много теософи (балерините Фео Мустакова и Хени Даваджиева, хореографа Асен Ру-

сков и др.)³³. След изключването му от общността Георгиев и неговата сестра Адриана³⁴ заминават за Париж, където през 70-те години интензивно общуват с местните последователи на Учителя Ярмила Менцлова, Анина Бертоли, Величка Няголова, Марсел Пиколи³⁵, сем. Люс и Мишел Моние и др. (Няголова, 2005; Георгиева, 1995). Десетилетие по-късно Владимир Гиновски използва командировките и специализацията си във френската столица (1984-1986), за да се срещне с някои от вече изброените дейци на Братството³⁶.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

„Освен официалните религии у нас са съществували и три окултни школи: Бялото всемирно братство на Петър Дънов, теософите на Софроний Ников и назорейците на Тодор Костурков“, пише Борислав Георгиев (1976: 3). Макар да не е достатъчно прецизно, понеже наред с тях възникват редица други езотерични общности (срв. Назърска, 2021; Азманова-Рударска, 2018), твърдението насочва към едни от най-устойчивите окултни формации, които бележат появата и разцвета на Новите религиозни движения у нас през ХХ в. (Донкова, 2011).

Създаването на Бялото братство и на Духовния кръг на назорейците не е

27 Добри Юруков (1880-1971) – толстоист, писател, редактор на сп. „Факел“ (1919-1924).

28 Йордан Ковачев (1895-1966) – толстоист, еспертнист, геец на въздържателното движение, пацифист, поет, преводач, юрист и политик. Придружава Р. Тагор в българската му обиколка (1926). Затварян в ТВО – Куциян и Белене (1947-1958).

29 Николай Михайлов (1899-1975) – баптисткия пастор в Казанлък, Лом, София и Варна, подпредседател на Съюза на Обединените евангелски баптисткия църкви и редактор на сп. „Добри вести“, осъден по Пасторския процес (1949) (Ангелова, 2016: 22, 186; Фурнаджиев и кол., 1994: 329, 332, 334, 335, 336; Куличев, 2012: 191)

30 Иван Изгов (1900-1967) – завършил богословие в Хамбург, баптисткия пастор в Русе, София, Лом, Варна и Пловдив, репресиран в ТВО – Богданов дол и Белене (1948-1954) (Куличев, 2012: 202-203). За Калоянова вж. Архив на Комгос, ф. III раз., а.е. 31559, т.1, л. 35-38.

31 ЦДА, ф. 1319К, оп. 1, а.е. 1096, л.1-1гр.

32 Пак там, а.е. 713, л. 2; оп. 2, а.е. 697, л. 1.

33 Пак там, оп. 1, а.е. 734, л.15-15гр.; оп. 2, а.е. 867; а.е. 901.

34 Адриана Георгиева-Гюндурова (1930-1994) – чиновничка в „Българска фотография“ и Софстрой.

35 Марсел Еспер-Безансон Пиколи (1892-1990) – пианистка, дъщеря на френски индустриалец и политик, майка на актьора Мишел Пиколи. Организира хор, който изпълнява песните на Учителя.

36 Архив на Комгос, ПП, сл. 41851/86, л.1, 7.

синхронно във времето, не са сравними техните мащаби, последователи и културно влияние. Но макар „кръгът“ да е елитарен и затворен, той показва сходства в своята идеология и етика с учението на Дънов. И двете формации базират вижданията си върху теософска основа, допълнена от редица източни култови практики, и двете се концентрират върху изучаването на собствените „свещени книги“, и двете поставят личното усъвършенстване в основата на еволюцията, и двете извеждат на преден план важната роля на своите духовни учители и елита от „съвършени“ агенти. Неслучайно именно участниците в МОК на Братството стават основатели и пионери в дейността на назорейския кръг.

В десетилетията след Втората световна война двете духовни общности са подложени на засилен натиск от комунистическия режим. Той се плаши както от опасните масови акции на Братството (Лефтеров, 2018), така и от наглед пасивната работа на назорейците да изградят „организация от виши тип, [...] нова духовна власт, понеже старата власт скоро ще си отиде“. По тази причина срещу тях е задействана Групова агентурна разработка „Тапир“ (1963-1968), обвиняваща ги в „реакционен фанатизъм“ и „работа против народната власт“ и включваща контрол върху кореспонденцията, подслушване, агентурни сведения, следене на домовете, вербуване на участници, секретни обиски, изземане на компрометиращи документи, разпити и др.³⁷ Въпреки репресията обаче мнозинството участници запазват своята религиозна идентичност и укрепват убежденията

си. Свързването на окултните мрежи на полузаконното Братство с намиращите се в нелегалност назорейски кръг и остатъци от Теософското общество, от организациите „Добрий самарянин“ и Народотбранително православно общество, от толстоистките и старите въздържателни дружества, от комасонските ложи и др., допринася за оцеляването на духовно-религиозната традиция по време на целия атеистичен период, за трансграничното ѝ разпространяване, вкл. отвъд Желязната завеса, и за пренасянето ѝ като нематериално културно наследство към следващите поколения.

ЛИТЕРАТУРА

1. Азманова-Рударска, Е., 2018. *Иван Грозев в българската литература. Социални, политически, исторически и религиозно-мистични контексти, полемики и диалози*. София.
2. Алтънов, В., 2011. Протестантските ъндърграунд общества на тинчевистите. *Християнство и култура*, 9 (66), 133-138
3. Ангелова, Р., 2016. *Петдесетната църква в България, 1920-1949. Историческо изследване*. В. Търново.
4. Баракова, З. 2020. *Роговият дух Доспевски в историята на Бялото братство*. Варна.
5. Бо Йин Ра., 1929. *Книга за отвъдния свят*. Нова Загора.
6. Бо Йин Ра., 1931. *Книга за живия Бог*. София.
7. Бо Йин Ра., 1932а. *Книга за отвъдния свят*. София.
8. Бо Йин Ра., 1932б. *Книга за човека*. София.
9. Боев, Б. 2007. *Вземане и даване*. – В: Същият. *Акордиране на човешката душа*. Т.1, https://retardanov.com/topic/282-2_33
10. Бояджиева, В., 1997. *Диалози с Борислав Георгиев*. София
11. Бюне, В., 1993. *Игра с огъня*. София.
12. Всемирна. 1921. *Всемирна летопис*, год. II, 1-2; 3.
13. Всемирна. 1922. *Всемирна летопис*, год. III, 6-7.
14. Георгиев, Б., 1976. *Малка биография на Тод (Стоян Кръстев Диловски, 1877-1946)*. – В: ЦДА, ф. 1319К, оп. 2, а.е. 141, л.1-5гр.

37 Пак там, ф. III раз., а.е. 31559, т.1, л.1-4, 9, 15-23.

15. Георгиева, А., 1995. *Българската интелигенция в случки и анекдоти*. София.
16. Георгиева, Цв., 2008. *Unio mystica и българският символизъм*. София.
17. Донкова, Ж., 2011. *Новите религиозни движения в България след 1989 г.* София.
18. Държавна. 2017. *Държавна сигурност и вероизповеданията*. Документален сборник. Т. 43, ч. 3. София.
19. Житно. 1924. *Житно зърно*, год. I, 8.
20. Зяпков, К. 2014. *Анархизмът в Ракитово, Дорково и в рода ни*. – В: *Анархо портал*, <https://www.anarchy.bg/articles/anarhizmat-v-rakitovo-dorkovo-v-roda-ni/>
21. Илков, А. 2014. *Chiasmus. Възрожденска културна идиоматика, XIX и XX в.* София
22. Константинов, М. 1995. Елиезер Коен. – В: Кръстев, В., съст. *Изгревът на Бялото братство пее и свири, учи и живее*. Т.4, <https://beinsa.bg/izgrev.php?id=1247>
23. Куличев, Хр. 2012. *Процесите – Партията срещу Църквата*. София.
24. Къосева, Н. 1996. *Жорж Гизов Къосев*. – В: Кръстев, В., съст. *Изгревът на Бялото братство пее и свири, учи и живее*. Т.6, <https://beinsa.bg/izgrev.php?id=1986>
25. Лефтеров, Ж., 2018. *Религиозната политика на Българската комунистическа партия и Бялото братство*. София.
26. Назърска, Ж., 2021. *Социорелигиозни визионери в България (20-50-те год. на XX в.): случаят Христо Устабашиев*. *Balkanistic Forum*, 3, 195-218.
27. Николов, Б. 1995а. *Георги Радев*. – В: Кръстев, В., съст. *Изгревът на Бялото братство пее и свири, учи и живее*. Т.3, <https://petardanov.com/topic/5267-69>
28. Николов, Б. 1995б. *Георги Радев и цената на откупа*. – В: Кръстев, В., съст. *Изгревът на Бялото братство пее и свири, учи и живее*. Т.3, <https://petardanov.com/topic/5268-70>
29. Няголова, В. 2005. *Писма до В. Кръстев*. – В: Кръстев, В., съст. *Изгревът на Бялото братство пее и свири, учи и живее*. Т.21, https://beinsa.bg/izgrev_s.php?s_type=all&id=7990
30. Нягулов, Б., 1999. *Банатските българи. Историята на една малцинствена общност във времето на националните държави*. София.
31. Петрушев, В. 1999. *Кратки бележки за началото на братската група във Варна*. – В: Калев, Д., съст. *Учителя във Варна. Документална хроника на делото на Учителя Беинса Дуно (Петър Дънов) във Варна*. Варна, 188-200.
32. Романски, П., 2005. *Ботевград – родно място*. София
33. Сарангелчев, Ст. 2021. *Началната учителка Дона Кошева*. – В: *Зарата инфо*, <https://zarata.info>
34. Табаков, К. 2003. *По пътя на духа*. Севлиево.
35. Тод [Диловски, Ст.]. 1920. *Две поеми из божествената поема на живота*. София.
36. Тод [Диловски, Ст.]. 1921а. *Звездата на Изток*. София.
37. Тод [Диловски, Ст.]. 1921б. *Изис – Озирус*. София.
38. Тод [Диловски, Ст.]. 1921в. *Както на небето, така и на земята*. София.
39. Тод [Диловски, Ст.]. 1922а. *Ахура Мазда. Всемирната грама на любовта. Макрокосмическа медитация*. София.
40. Тод [Диловски, Ст.]. 1922б. *Да бъде светлина! Макрокосмическа грама*. София.
41. Тод [Диловски, Ст.]. 1922в. *При изгрев. Медитации*. София.
42. Тод [Диловски, Ст.]. 1922г. *Светлината на Ахура. Из Великата Божествена мъдрост*. София.
43. Тод [Диловски, Ст.]. 1923а. *Всемирният култ на боговете. Соланита. Драма*. София.
44. Тод [Диловски, Ст.]. 1923б. *Клоу и Ое. Най-великата поема на света*. София.
45. Тод [Диловски, Ст.]. 1923в. *Съдбата на певеца*. София.
46. Тод [Диловски, Ст.]. 1925. *Из спомените на Изис*. София.
47. Томалевски, Г., 1929. *Псалми за живия бог*. София.
48. Фурнаджиев, Д. и кол., съст. 1994. *Вестители на истината. История на евангелските църкви в България*. София.
49. Юбилеи. 1995. *Юбилеи на бележити български геолози*. *Сп. Българско геологическо дружество*, 1, 123.
50. Nazarska, G., 2022. *The Nazirites Spiritual Community in Bulgaria (1950s-1980s)*. *Balkanistic Forum*, 2, 120-135.

**МЕТОДИЧЕСКИТЕ ЗАДАЧИ ЗА
САМОПОДГОТОВКА
В ОБЩИЯ ОКУЛТЕН КЛАС НА ПЕТЪР ДЪНОВ
ПРЕЗ ПЪРВАТА УЧЕБНА ГОДИНА**

Светла Шанкалова, 9-р

МЕТОДИЧЕСКИТЕ ЗАДАЧИ ЗА САМОПОДГОТОВКА В ОБЩИЯ ОКУЛТЕН КЛАС НА ПЕТЪР ДЪНОВ ПРЕЗ ПЪРВАТА УЧЕБНА ГОДИНА

Светла Шапкалова, д-р

ВЪВЕДЕНИЕ

Петър Дънов е призван от Всевишния за Учител от планетарен мащаб. Неговата личност, учение и дело са в постоянен динамичен процес на вдъхновение, живеене и изследване. В това първо проучване от позицията на богословската и педагогическата наука с интерес се проследява образователния процес в Общия окултен клас през първата учебна година. Поставените задачи са доста амбициозни и се свързват с опита за обяснение на концептуалния методичен модел на Учителя, в който той систематично и целенасочено води своите ученици в процеса на Богопознание. Изследователските параметри се фиксират само за първата школна година, за да може по-обстойно да се проследят беседите, техните самостоятелни задания и да се обобщат методичният новаторски възглед на Учителя. В научната хипотеза се твърди, че беседите от Петър Дънов създават една благоприятна духовна среда за учебно-възпитателната работа, а усвоените теологични знания откриват нови Божествени хоризонти пред обучаемите. Методиката, която се използва, е традиционна за теологическата и педагогическата наука. Прави се прочит на беседите, анализира се информацията и се синтезират на-

учните резултати. Работи се основно със сайта¹, като се препрочитат беседите, съставените таблици и ключовите понятия.

ОБЩ ОКУЛТЕН КЛАС

Една от съвременните изследователки на Братството е Жорже-та Назърска, която твърди, че първите десетилетия от развитието на общността са сравнително добре документирани,² но остават сред слабо проучените в научно отношение пе-

- 1 http://beinsa.bg/a_list_titles_OOK.php, това са темите, давани за писане като самостоятелна работа в Общия окултен клас.
- 2 Кръстев, В., съст. *Изгревът на Бялото братство пее и свири, учи и живее*. Т. 1–34. София: Живен клас, 1993–2019; Левордашка, Р. *Благодаря ти, Учителю*. София: Бяло братство, 2010; Дънов, П. К. *Писма до първите ученици*. София: Астрала, 1999; Нушев, Цв., съст. *Писма на Учителя Петър Дънов до д-р Георги Миркович, 1898–1902*. София: НБКМ, Бяло братство, 1999; Христов, Г., съст. *Епистолярни диалози. Петър Дънов – Пеню Киров*, ч. 1. София: Захарий Стоянов, Бяло братство, 2010; ч. 2. Бургас: Слънчоглегу, 2012 и др. Голям документален масив съществува в електронните портали: <http://petardanov.com>, <http://www.bialobratstvo.info/>, <https://beinsa.bg/>, <https://beinsadouno.bg/chronologia.html>.

риоди от историята му. Често изследвани са биографиите на Учителя, на първите му ученици и развитието на отделните центрове,³ по-рядко обект на внимание са взаимоотношенията на Братството с държавата и с други общности⁴. Тя смята, че към настоящия момент не е осмислена напълно свързаността на отделните части от Веригата [2, с 181].

С направения първоначален научен обзор върху Окултния клас се установи един огромен мащаб от педагогически иновации, които използва Учителя. Съответно първоначалният замисъл

да се изследва и обобщи методиката на работа в целия Окултен клас се оказва невъзможна поради големия масив от информация. Съответно фокусът в това изследване се поставя само за първата година и се проследяват беседите с теми за домашна работа. Това проучване се явява и скромнен първи опит за анализ на темите за самоподготовка, но вероятно предстоят още много изследователски работи и в бъдеще, защото има постоянен интерес от страна на духовните последователи и научните изследователи към Божественото дело на Учителя.

СЪЗДАВАНЕ НА ШКОЛАТА⁵

За начало на Школата на Всемирното Велико Бяло Братство в София се посочва 1922 г. Учителя Петър Дънов създава уникална и единствена по рода си учебна форма за духовно развитие под водителството на Светия Дух. Словото на Бога се явява чрез плътта на Петър Данов, който е посочен за миров учител. Беинса Дуно провежда обучения от 1922 до 1944 г. и в продължение на двадесет и две години Бялото Братство се озарява от поучителните слова на Учителя. Учениците му придобиват сили за нов живот, с духовен ентузиазъм и вдъхновение се развиват личностно. В Школата на Учителя всички осъзнават, че се обучават в параметрите на невидимия свят, където се намира истинското общество на Всемирното Велико Бяло Братство.

3 Златев, К. *Личността и учението на Петър Дънов. Богословски анализ*. София: Верен, 1994; *Всемировият учител Беинса Дуно и Велико Търново. Документална хроника*, т. 1–2. Варна: Алфиола, 1995; Славов, Ат. *Пътят и времето. Светска биография на Петър Дънов*, Т. 1. София: Бяло братство, 1998 (= София: Захарий Стоянов, 2001); Калев, Д., съст. *Учителя във Варна. Документална хроника на делото на Учителя Беинса Дуно (Петър Дънов) във Варна*. София: Бяло братство, 1999; Христов, Г., съст. *Младият Петър Дънов. Биография*. Бургас: Слънчогледи, 2012; Димитрова, Л. *Личните тефтерчета на Учителя Петър Дънов, съхранявани в Българския исторически архив в Националната библиотека – извори за уточняване на факти и събития от живота му*. – *Библиотека*, № 2, 2015, с. 113–123 и др.

4 Atanasova, V. *The Social Adaptation of the White Brotherhood (mid.40s-late 60s)*. – *Bulgarian Historical Review*, 2001, № 1–2, pp. 163–166; Лефтеров, Ж. *Религиозната политика на Българската комунистическа партия и Бялото братство (1944–1953)*. – *Год. Деп. История, НБУ*, 2009 (2012), т. 4, с. 83–186; Лефтеров, Ж. „Реабилитацията“ на Бялото братство през 70-те год. на ХХ в. – *Християнство и култура*, 2014, № 8 (95), с. 41–53; Лефтеров, Ж. *Религиозната политика на БКП и Бялото братство*. София: НБУ, 2018.

5 За информацията е използван сайтът <https://beinsa.bg/izgrev>, където са публикувани спомену на участниците в школата. В случая се използват тези на Борис Николов „Школата е открита“.

Учителя Беинса Дуно създава Изгрева, където се провеждат обученията в Школите. Последователите реално се виждат със самото лице на Бога в Път чрез Слово и с духовната Сила. Учениците имат невероятното щастие и уникалната възможност всеки ден да общуват с Всемировия Учител, да съжителстват всички заедно като в дома Господен. На това се оприличава Изгрева, където всички ученици се възприемат като светли и чисти същества, готови да слушат, осмислят и възприемат висшата наука от Школата на Учителя.

Още със създаването на Школата се оформят две обучителни звена – Младежкия и Общият окултен клас. В двете възможни образователни форми се открояват фигурите на Учителя и ученика. Към учениците се подхожда с много любов, но и с очакване да се спазват поставените правила – учениците да са винаги в присъствена форма на обучението. Отсъствията не се толерират, а ако се случват, то е само по изключение и със специално разрешение. Учениците са предупредени, че ако липсват дори и само веднъж, без да имат уважителна причина, се изключват от Школата, защото се прекъсва връзката им с техния Учител. По този начин се развива и вътрешната духовна нагласа на учениците в Школата, където те се научават да се справят с всички житейски трудности и без противоречия да са на точното място в определеното време. Петър Дънов постоянно дава практически насоки и упражнения на учениците си за справяне с житейските им задължения. Учи ги как да съчетават задълженията си и да успяват да са винаги там, където трябва да бъдат според промисъла на Бога.

Младежката група е много ентузиазна и редовно посещава лекциите и упражненията. Появява се ревност от страна на възрастните участници и те се опитват да не канят младите хора на братските сбирки, за да слушат и общуват само те с Учителя. Тези ситуации се наблюдават и в други религиозни общности. Петър Дънов преобладава това напрежение, като създава Младежкия окултен клас. Сутрешните неделни сбирки са с разходки в гората. На полянките се изпълняват молитви, песни и гимнастика. След общото утринно молитвено събрание група от 20-30 младежи започва да се отдели на друга полянка, където продължават разговорите, а възрастните остават с Учителя. След една покана при младежите Петър Дънов вижда желанието и ентузиазма им да учат, а самите те споделят необходимостта си от учител. Беинса Дуно утихва в безмълвна молитва, а след това изнася една беседа, в която отговаря на всички житейски въпроси и религиозни търсения на младите хора.

Школата се отваря, защото ученикът иска и е в готовност да възприема уроците на своя учител. Това е известен космически закон, чрез който ученикът се приема в Окултната школа. Революционната и новаторска методична обнова идва от факта, че за пръв път Бялото Братство открива обучение, в което освен мъже са допуснати и жени. Всички очакват да получат духовни дарби, окултни способности, да се сдобият с мощна сила, да придобият умения, с които могат да управляват дори и света. Учителя още в самото начало дава да се разбере, че пътят на ученика не е лесен, придобивките идват бавно, в резултат на усилен, по-

стоянна и целенасочена вътрешна работа. Съответно не всеки желаещ да върви по пътя може да достигне и финала. Има ученици, които се оттеглят доброволно, други отпадат поради семейни обстоятелства, а трети не са готови за толкова сложна мисия и за постоянна работа. Учителя ясно обяснява на учениците си, че това е духовна школа, а не научен факултет, където сам, по своя воля всеки може да постъпи, да се учи и да завърши. Не само знанията са от значение, а и призиванието за духовното служение, което не е за всеки човек, както се казва в Евангелието: „защото мнозина са звани, а малцина избрани“ (Мат. 22:14)) [1, с. 1221].

Общият окултен клас се открива в същата година и по сходни мотиви, продиктувани от ревностното желание на по-възрастните също да се учат. По модела на младежите група от възрастни братя и сестри, които са с Учителя от дълго време, отиват при него с молба да ги обучава. Той отваря специален клас и за тях. В първия Окултен клас се обучават 52 човека – братя и сестри. (Виж. Приложение № 3) Те намират възможност да развият братски отношения и сътрудничество с младежите, които поемат техните задължения към братството, когато те се обучават. В Общия окултен клас има по-възрастни, но много активни в интелектуалния живот хора. Те са езиково грамотни, превеждат окултна литература и помагат за отпечатване на Словата на Учителя. Общият окултен клас се събира в сряда в 5 часа сутринта. Преминава през няколко салона, докато се взема решение и се построява помещение специално за целите на обучението. Общият и Младежкия клас се преместват да учат

на улица „Оборище“ 14. През 1927 г. се изгражда и салонът на Изгрева и обучението в Общия окултен клас започва да се провежда там. Ранното ставане в 3-4 часа през нощта е част от начина на живот и традицията в Братството. Колективно се посреща изгревът на Слънцето, защото това физическо явление е изпълнено с богато духовно съдържание. В дните, когато се провеждат занятия в Общия клас, всички се събират 20 минути преди 5 часа. Учителя отдава голямо значение на дисциплината и точността на ученика. Очаква всички да са навреме при започването на беседите, като дори препоръчва на тези, които не могат да се събуждат, да си вземат петел. Така те ще са на точното място в уречения час. Обучението започва с групово пееие, придружено със свирене на хармонийум. Идеята е да се придобие хармонична настройка за обучение в приятелска атмосфера. Всеки сам си намира място по избор, което му харесва и подхожда. Не се закъснява, а ако се случи някой да идва след началния час, той не се допуска, защото се нарушава общата хармония в школната атмосфера.

Учителя застава точно в пет без една минута на катедрата и посочва коя песен да се изпее, след това идва моментът на молитвата. Беинса Дуно изнася своето Божествено Слово, диктувано от Светия Дух, и затова след беседата не се допускат никакви коментари и спорове. Всичко минава в погледеност и тишина в теологично подобие на Божествена литургия. Тихо и бавно се отива на поляната, където се правят шест упражнения и се играе Паневритмия. В седем часа е времето за закуска, а след това всеки отива на работа, студентите – съответно в университет-

та. Целият ден минава в бодрост и свежест. Това е режимът на сутрините в сряда, когато е и Общият окултен клас. С това обогатяване от лекциите, с духовно познание, допълнено с красотата на общия братски живот, се развива идеята за Братството. Двете школи са отворени за обучение в продължение на 22 години, което е един слънчев цикъл. Това време е определено от Бога, за да се предаде Словото Му за Школата чрез Беинса Дуно. Идеята е той да води учениците си по духовния път за достигане до съвършенството на Бога по Евангелския призив: „И тъй, бъдете съвършени, както е съвършен и Небесният ваш Отец“ (Мат. 5:12) [1, с. 1221].

ДУХОВНИ ПРАКТИКИ В ШКОЛАТА

Първа и най-важна духовна практика в Школата е молитвата, с която Учителя започва всяка своя беседа по апостолското поръчение: „Непрестанно се молете, за всичко благодарете; защото такава е спрямо вас волята Божия в Христа Исуса“ (1 Сол. 5:17-18) [1, с. 1457]. Тя се определя като свободна, понякога без конкретен молитвен текст, но много често е тайна и безмълвна. Всеки сам отправя мисълта си към Бога с възхвала и благодарност, казва своята лична молба, като представя нуждите си, споделя и разбиранията си. Молитвата е личен и интимен акт, който се отправя с едно дълбоко религиозно чувство към Бога. Тайната молитва в Школата винаги се произнася преди беседа или преди друго важно събитие. Следва духовна практика с общи молитви и песни и се започва образователният процес. Идеята на молитвата е Бог да благослови учителя

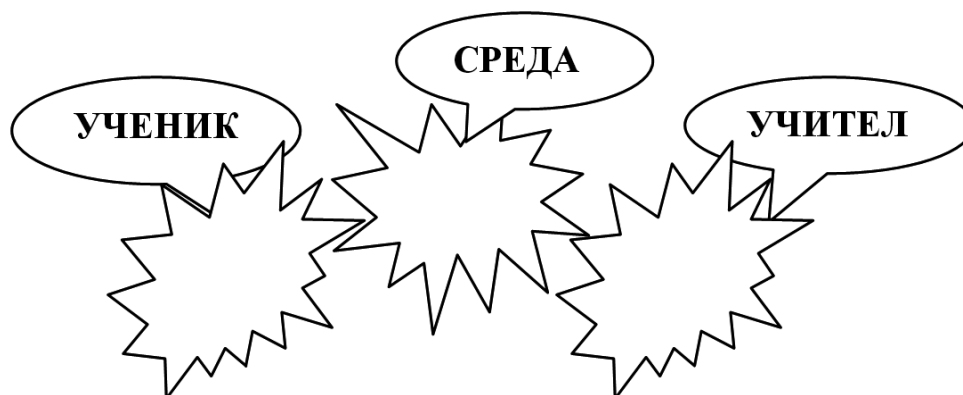
да преподава, а ученикът да възприема и разбира духовните задания с лекота.

Има стремеж към вътрешен и външен живот в чистота и въздържание. В развитието на ученика се препоръчва безбрачие и въздържание от семейни взаимоотношения. От изказванията на Учителя се вижда дълбокото му уважение към брака, но той го определя като сложен, важен, но преди всичко личен въпрос на избор. В Божествения път, избран от ученика, се реализира идейният вътрешен стремеж за духовна чистота. В годината, когато се открива Школата, се разрешава да се обучават и семейни хора, но по-късно това се променя, защото се казва, че „На окултния ученик не му е позволено да се омъжи или ожени“⁶. Учителя добавя, че това се отнася до окултните ученици, а не за тези, които сега започват да се обучават в школата. С времето се въвеждат изисквания в Младежкия клас да се обучават само несемейни, защото обучението е с по-високи учебно-преподавателски и духовно-методични цели. МОК е предназначен за личности с чист морал, високи идеали, отгадени изцяло на себеразвитието си. Учителя популяризира и гържи на семейните ценности, но битовите ангажименти и светските проблеми разсейват личността и влияят негативно на цялата атмосферата в класа.

Петър Дънов уважава свободния избор на учениците си, но винаги разрешава този тип въпроси индивидуално, често прави изключения от поставените предварителни изисквания към обучаемите. Идеята е да не се гържи толкова на външната форма, а на пре-

⁶ Цитатът е от Борис Николов, „Школата е открита“ в том № 2 https://beinsa.bg/izgrev_s.php?

Фигура 1. Взаимодействие между учител, ученик и среда

ген план да са вътрешните духовни подбуди, които движат всички ученици в класовете. Средата е много важна за обучението, но Петър Дънов държи най-вече на идеалистичните цели и на вътрешния стремеж в развитието. Акцентира се на чистотата в мислите на ученика, който тръгва по Божественния път и не се занимава с гребна-востите на житейското битие.

За успешното развитие на ученика в образователен процес е от съществено значение правилният духовен учител. Нравственото развитие на личността зависи от интерактивния начин на преподаване, както и от възможностите за възприемане на знанията. Общуването между учител и ученик се случва адекватно само в подходяща образователна среда, където всичко е в ползотворно сътрудничество и в постоянно развитие. От значение са отношенията между Бога и човека, както и позицията на човека към природата. За да се развива ученикът, определящо значение има спокойната обстановка, вибрациите на участниците в учебния процес и методичните похвати на учителя. Но и трите компонента – учител, ученик и среда, са много динамични системи и в тях няма

нищо константно. Човешките личности са различни индивиди, постоянно променящи се и по своему развиващи се. Общият окултен клас е отворен за всички хора, търсещи Божествената наука, няма ограничение в годините, може да се посещава от всеки, желаещ да се развива, но за Младежкия окултен клас освен възраст и безбрачие се изисква и препоръка или гаранция от член на Братството.

Важна духовна практика е усъвършенстването на отношенията с жената, като се развива уважение към личността ѝ. Още от ранна младежка възраст Учителя препоръчва въздържание и възпитава в морално чист живот с добродетелни мисли и реални дела. Беинса Дуно гледа към жената с почит, тя е издигната на пиедестал заради гетерогната ѝ функция, заради възможността ѝ да е майка, за чувствителното ѝ отношение към света. В общността всички се стремят към създаване на чисти и красиви взаимоотношения, като братя и сестри, и на практика живеят един прекрасен братски живот. Това се препоръчва и от св. ап. Петър: „Също и вие, мъжете, живеете благоразумно с жените си и отдавайте чест на женския пол като на по-слаб

съсърд и като на сънаследници на благодатния живот, за да нямате спънка в молитвите си. Най-сетне бъдете всички едномислени, състрадателни, братолюбиви, милосърдни, дружелюбни, смиреномъдри; не връщайте зло за зло или хула за хула, а наопаки, благославяйте, като знаете, че към това сте призвани, за да наследите благословение" (1 Петр. 3:7-9) [1, с. 1373].

Друга разпространена духовна практика е вегетариантският режим на хранене. Причините за него не са само здравословни, но и религиозни. За Учителя начинът на хранене е велика наука. Той освен че има смисъл, защото доставя необходимите елементи за живот, но може да промени и съзнанието. Петър Дънов смята, че между молитвата, музиката и храненето има тясна връзка. Това се потвърждава и в Новозаветното послание: „Немощния във вярата приемайте без препирни за мнения. Един вярва, че може да яде всичко, а немощният яде зеленчук. Който яде, да не презира оногова, който не яде; и който не яде, да не осъжда оногова, който яде, понеже Бог го е приел" (Рим.14:1-3) [1, с. 1402].

Важна духовна задача е да се пази чистотата на сърцето. Учителя смята, че всички ангели са събрани в сърцето на човека. Там се създават и братските чувства, и музикалността. Сърдечната чистота е от огромно значение за ученика. Космическата обич е свързана със сърцето, което носи добродетелите. „От всичко, що е за пазене, най-много пази сърцето си, защото от него са изворите на живота. Отхвърли от себе си лъжливостта на устата, и лукавството на езика от себе си отдаечи" (Притчи.4:23-24) [1, с. 715].

МЕТОДИ НА ПРЕПОДАВАНЕ В ШКОЛАТА

Петър Дънов е убеден, че успехът на участниците в образователния процес е свързан с изповядването на сходни идейни принципи, еднакви образователни стратегии и нравствено-възпитателни цели. Със създаването на Школата основните ѝ замисли са свързани с развитието на хармонични личности и с изграждане на прекрасни взаимоотношения между хората. Обяснението на духовните принципи и на житейските закони се явява като естествена необходимост и задължително условие в обучението на класовете. На 24 февруари 1922 г. (петък) Учителя отваря Общия окултен клас. Той е открит за слушатели от всички възрасти, без ограничения в семейното положение. Лекциите се провеждат всяка сряда в продължение на 22 години. Първоначалният замисъл е часовете да са по вечерно време, за да могат да се посещават и от работещите хора. Впоследствие Учителя откликва на молбата на жените и лекциите се променят в сутрешни занятия. Това се налага, защото ако една домакиня отсъства вечер от дома си, това води до семейно напрежение, а и късното прибиране по тъмно също е проблем. Петър Дънов е убеден, че не трябва да се създава дистанция във взаимоотношенията между учител и ученик и съответно се съобразява с желанията на всички, на които преподава.

В процеса на обучение от съществено значение е личността на учителя. Учителя Беинса Дуно е високо морална и духовна личност и като такъв е образец на подражание с поведението си през целия си земен живот. Направен е

Фигура 2. Личностните качества на Петър Дънов като методист

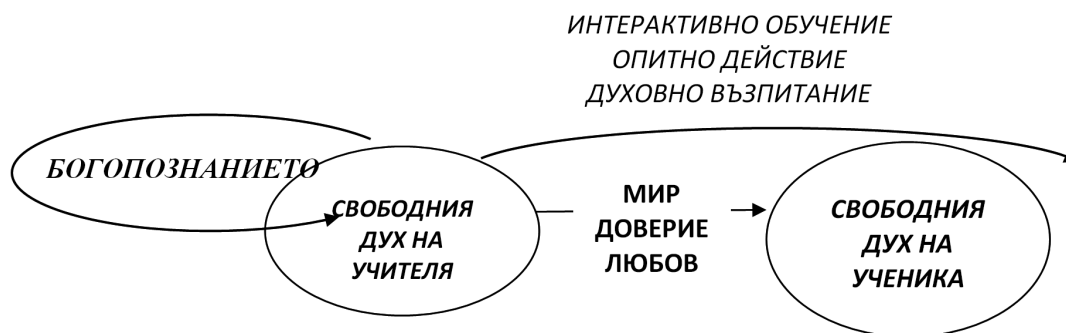
опит за физурален израз на личностните качества на Петър Дънов, които го правят успешен методист, новатор в учебно-възпитателния процес.

В цялата биография на Беинса Дуно се вижда, че всички добродетели, които той изисква от околните, ги притежава и самият той. С големи изисквания към себе си, но снизходителен в очакванията към учениците си, той е в постоянна концентрация, съсредоточен в делата си и строг към себе си. Много точно спазва времето за своите изказвания, сказки и беседи. Няма никакви користни очаквания, едновременно и безпристрастно възприема всички свои ученици и последователи. Той се усеща като възлюбен, избран и предпочетен от Бога за мисията си. Живее със съзнание, че винаги е вдъхновен и изпълнен със Светия Дух. Личността му

е възродена чрез Христос във Всемиров учител. Беинса Дуно успява духовно да възпитава учениците си, защото самият той се труди постоянно и неуморно на Божията нива като достоен работник. „Залягай да се представиш пред Бога достоен, безукорен работник, който вярно преподава словото на истината” (2 Тим. 2:15)) [1, с. 1466].

След общата характеристика на личностните качества на Учителя, както и след уточняване на времето и мястото на провеждане на занятията в Общия окултен клас, идва ред за кратък коментар на методологията му. Непозната и интерактивна, вдъхновяваща и мотивираща във всичките си форми на работа е иновативната методика на Беинса Дуно.

На фигурата Учителя Петър Дънов е представен като личност със

Фигура 3. Духовният метод на преподаване в Школата

свободен дух в постоянен процес на Богопознание. Неговите разбирания за обучение са свързани с мир, кротост, благост, доверие и любов към своите ученици. В духа на ученика се изгражда постоянно свободата на избора, защото Христовото учение предполага тази лична изява на волята на човека в неговите желания. Всеки сам избира от какво да се поучава в нравоучително естество, как практически да го приложи в живота си: „Всичко ми е позволено, но не всичко е полезно; всичко ми е позволено, ала не всичко е за поука” (1 Кор.10:23) [2, с. 1416].

Със своя свободен дух се установяват и духовните добродетели на мира, доверието и любовта. Петър Дънов залага изцяло на интерактивното образование чрез опитното действие и достига до духовното възпитание. Учителя се съобразява с желанията на учениците си, както и със свободната им воля, но с любов формира в тях определени духовни качества. Развива и отваря съзнанието на учениците към обширната окултна наука. Интерактивно развива подсъзнанието им, което ги води до осъзнаване на житейските ситуации. Успява да провокира самосъзнанието и да усъвършенства свръхсъзнанието на учениците си.

С помощта на педагогическите методи нисшето човешко естество се преобразява във висш осъзнат индивид. Това може да се случи само със задълбочена вътрешна работа върху личността. Практическите духовни техники са свързани с ежедневна концентрация, дълбока медитация, постоянна молитва, дълбоко съзерцание, библейски размишления, внимателно самонаблюдение и физически упражнения. Изброените методични техники водят до

високи резултати в себепознанието и развиват личностните качества за организиране на вътрешния свят, за видимото му хармонизиране с външния в постоянно приложение на наученото в Общия окултен клас.

ТЕМИ ЗА САМОСТОЯТЕЛНА ПОДГОТОВКА

Петър Дънов изгражда своя методически концептуален модел на основа на любовта. Само с тази сила могат да се създават хармонични взаимоотношения между учителя и учениците му. Учителя смята, че най-лесно се възприема и разбира знанието, което е представено образно, картинно, а не в отвличена форма, затова си служи с тези методични инструменти по време на работа в Общия окултен клас. Моралните принципи и закони най-добре се разбират от ученика, когато се виждат с практически примери и се изживяват в земното битие.

Методично занятията в Общия окултен клас започват с класическото название „лекции”, но се записват като беседи по теми в окултните класове. Темите за първата година могат да се видят в Приложение № 2. Те често започват с конкретни библейски цитати и тематично се фокусират с духовна поука в нравствено-поучително естество и цялото съдържание е обвързано и осмислено с мотото на беседата. Учителя използва научен стил, има стегнат изказ, а достъпността в терминологията е осигурена чрез многобройни притчи и примери от житейски ситуации. В богословски план ударението се поставя на духовното познание от невидимия свят. По-

стоянни са и библейските цитати, които подкрепят научните тези. Учителя често изяснява природните принципи и закони, позовавайки се на точните науки като математика, физика, химия и биология. Учителя обича да си служи с алгебрични примери, с геометричните фигури като иновативен метод за изказване и обяснения на духовното послание. Разнообразието от теми е свързано с различните средства за духовно усъвършенстване и хигиена в най-широк смисъл на думата – чистота в мислите, чувствата и постъпките.

Развива се обширната наука за антропологичния триъгълник – ум, сърце и воля, като се дават методики за конкретни духовни трансформации. В дълбочина се променят мислите и чувствата в необятните невидими пространства на Божествената космополитна сфера. Централна тема, която присъства в цялостното му обучение, е Божественото начало и Неговите прояви в природата и човешкия живот.

Същността на настоящото изследване са задачите за самоподготовка, които се явяват като основен движещ образователен елемент в класовете. Тук се коментират темите за първата учебна година и поставените задачи към тях. (Виж Приложение № 1) В миналото често употребяваният методически термин „домашна работа“ сега се замества със самостоятелна работа или теми за самоподготовка. В своята методическа работа Учителя задава теми, които трябва да се развият за следващия учебен час. Всички се очаква да се появят с подготвени задачи. Дава се възможност доброволно да се прочетат пред всички в началото на новия час. Коментират се и се обобщават групово пред целия клас. Ако

времето не достига за четене, честа методическа практика е работите да се събират и се прави общо резюме на зададената тема. Не се печатат, но дълго се пазят. Често и самият Беинса Дуно прави коментар върху темата, която дава за самостоятелна работа, когато с прозорливата си мисъл преценява, че това е необходимо. Случва се да пояснява, да разширява, отново в просторно изложение да коментира прочетени теми.

Петър Дънов изисква, но не се налага. Няма задължителен елемент в подготовката на домашните работи. Той препоръчва да се изработва резюме, защото то е утвърден метод в академичното писане. Очаква да се извадят основни мисли и идеи. Редовните ученици изпълняват това с лекота. Тези резюмета всеки си ги запазва в тетрадката; не се изнасят публично, не се печатат. Имат методическа иновативна стойност като входно-изходно ниво за измерване на образователния процес.

Добра методическа практика по време на упражнения се оказва работата на терен – Учителя води обучаемите на екскурзии. Определя се ден и час за пътуването, тръгва се навреме. Занятието е особено приятно и стегнато. Учителя методично изработва положително отношение към самата учебна практика, уважение към преподавателя и почитание към Бога. Той създава у учениците едно сериозно отношение към работата, отговорно отношение към образователния процес и свещено чувство към всички учебновъзпитателни дейности. По време на обучението няма излишни разговори, всеки е на място, което сам избира. Има сведения, че Учителя иска да на-

прави опит за подредба на учениците в класа и да посочи кой къде да седне, защото смята, че с неговата прозорливост може да създаде още по-благоприятна атмосфера и хармонични взаимоотношения помежду им.

В различните класове темите са подредени по алгоритъма на развитието на личността, но не като приоритет на религиозни знания, а като духовно познание. Анализът на домашните от първата година показва, че се спазва принципът за награждане на знанията. В табличен вид се представят само беседите, където има поставени задачи за самостоятелна подготовка и използваните иновативни методи.

Систематизираната информация е само от посочените 21 теми, защото в тях има задания за самоподготовка.

Таблицата онагледява анализите, защото дава възможност прегледно да се видят използваните интерактивни методи при домашните работи. Прави много добро впечатление абсолютната толерантност към учениците. Участниците са методично подбрани на принципа на Божията справедливост и уважението на личността. Ви наги броят на братята и сестрите, които се посочват за участието на заданията в самостоятелната подготовка, е еднакъв, по равно са жените и мъжете. Това се явява съществена иновация за времето на създаването на Общия и Младежкия окултен клас – 1922 г. Учителя сам изказва целите на своето обучение в Окултната школа: „Ние имаме за цел първо да развием центровете на вярата, надеждата, Любо-вта; да развием музикалните чувства;

Таблица на темите за самоподготовка и методическата иновация за първата школна година

Заглавията на темата за самоподготовка	Заглавието на лекцията (беседата)	Методическа иновация
1. Кой е най-добрият ум?	Четирите правила	Ще напишете 1/2 лист, 10 реда, без да си туряте името. Ще прочетем кой какво мисли за „най-добрия ум“. РЕЗЮМЕ
2. Да се извадят важните мисли от написаните теми „Кой е най-добрият ум?“	Първото задължение на учениците	Да се направи едно общо определение кой е най-добрият ум. (Учителя избира 7 братя и 7 сестри, които да работят по тази задача.) ОБЩО ОПРЕДЕЛЕНИЕ
3. Предназначението на човешкия език	Три разряда ученици	Значи 10 души ще пишат върху тази тема: 5 братя и 5 сестри. Които ще пишат, да си вдигнат ръката. ИЗБИРА СЕ СЕКРЕТАР ИЛИ АРХИВАР
4. Предназначението на сегашните пет чувства (напътствие)	Отрицателни и положителни черти на ученика	Ще бъде обща тема за всички, които могат да пишат. Пишете вкратце, колкото се може по-кратко. Сега аз ще ви поздравя с думите: „Без страх!“. А вие ще отговорите: „Без тъмнина!“. ПОСЛАНИЯТА: БЕЗ СТРАХ И БЕЗ ТЪМНИНА

5. Предназначението на водата	Природни методи	Избра се една комисия от трима души, която да извади същественото и най-важното от прочетените теми „Предназначението на петте чувства”. ЕДИН ХУБАВ ИЗВОД
	Предназначението на музиката	Прочетоха се 20 теми върху „Предназначението на водата”. ЧЕТЕНЕ НА ТЕМИ
6. Написване на едно изречение от себе си	Окултни правила	Ще имате едно събрание в мълчание и съзерцание за цял един час. МЪЛЧАНИЕ И СЪЗЕРЦАНИЕ
7. За младия момък и десетте господари 8. За десетте цигулари 9. За човека, който казва по една възкресяваща дума.	Символически, окултни правила и мерки	Ще ви дам по една тема, за да ги развиете. И тъй, трите теми: за младия момък, за цигулара и за човека, който говори само по една дума. Три теми за три седмици. А моята цел не е толкова да напишете нещо на книга, колкото да остане нещо в сърцето, в ума и във волята ви. ОСЪЗНАВАНЕ НА ВРЕМЕТО
10. Най-обичната дума или най-обичното изречение.	Мястото на човека в природата	Значи ще напишете или една дума, или едно изречение, което ви е произвело най-голямо впечатление. ОСЪЗНАВАНЕ НА СИЛАТА НА ДУМИТЕ
11. Най-големият личен недостатък	Необятната любов	Следния път ще си напишете най-големия недостатък, който имате. Само един, но най-големия. ОСЪЗНАВАНЕ НА НЕГАТИВИТЕ
12. Да се напише това, което всеки ученик иска от Учителя	По пътя	Искането ви нека бъде от материален, от духовен или от умствен характер. ОСЪЗНАВАНЕ НА ЖЕЛАНИЯТА
13. Влиянието на музиката в живота	Мисъл и действие	Най-малко 5-10 минути на ден ученикът трябва да се спира да мисли. Може да мислите върху разни предмети. ОСЪЗНАВАНЕ НА МИСЪЛАТА
14. Ползата от планинските върхове	Влиянието на музиката	Колкото теми сте написали, ще се спирате върху тях и ще ги преглеждате наново, защото за бъдеще ще минем към това, да съчетаваме. За пример ще искам да съчетаемте отношенията, които съществуват между музиката и планинските върхове. ОСЪЗНАВАНЕ НА МУЗИКАТА
15. Историята на житното зърно (напътствие)	Мечешкият капан!	Когато ви се зададе някоя тема от окултно гледище, ще характеризирате най-отличителната черта. Например за хляба коя е най-отличителната черта? За водата коя е отличителната черта? За светлината коя е отличителната черта? На Любовта коя е отличителната черта? На Мъдростта коя е отличителната черта? Вие може да кажете много работи, но отличителната черта е само тази, която се проявява най-първо от всички, тази, която изпъква. ОСЪЗНАВАНЕ НА ХАРАКТЕРИСТИКИТЕ

<p>16. Защо създаде Бог човека (напътствие) 17. Коя е отличителната черта на ученика 18. Какво представлява физическият свят 19. Какво представлява Астралният свят 20. Какво представлява Менталният свят (напътствие)</p>	<p>Трите основни закона: Любов, Мъдрост и Истина</p>	<p>Първото нещо, с което един ученик, като влиза в школата, трябва да се занимава – благата в този живот и радостите; и след туй ще мине да изучава мъдростта, ще мине в истината и най-после по този начин ще се приготви за по-висшето свое предназначение в света. ОСЪЗНАВАНЕ НА ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕТО</p>
<p>21. Най-добрият метод за възпитание на волята</p>	<p>Живите сили в природата</p>	<p>Сега окултният ученик трябва да живее по закона на Любовта. Само така може да осъзнае природата и да възпита Волята си. ОСЪЗНАВАНЕ НА СИЛИТЕ</p>

да развием въображението; да развием математическите способности, разсъдителните способности, творческия ум; да развием дружелюбието, да урегулируем човешкото честолюбие, човешката гордост, после да впрегнем ексекутивните способности на човека в работа, да развием речта, да я турим в правилен път; после да създадем правилните форми за живота. Това са задачи, върху които трябва да се работи. И след като се развият тия центрове, тогава ще ги свържем. Всеки един център е свързан с известно течение – и тогава може да се манипулира вече. Та предстоят упражнения, упражнения”⁷.

Участието във всички домашни работи е поставено на доброволен принцип, което е абсолютна иновация в самоподготовката, която обикновено се счита за задължителен елемент от образователния процес. Още в самото начало Учителя учи учениците да четат с разбиране темите, да систематизират резюмета, колективно да

правят изводи, да обобщават заключения, задълбочено да се концентрират. Придава им умения да стопанисват документите, показва им как се архивира информацията и им дава възможност да съхраняват умствено научното познание. Всичко това е важен принос към науките на културното наследство. Петър Дънов им показва методика за краткото писане на текстове, дава и познания как да тълкуват Божествените послания. Духовното упражнение, свързано с мълчание и съзерцание, открива нови усещания за учениците. В първата година от обучението основно се дават домашни за осъзнаване на основните личностни категории, което води и до досег с Божествената сфера.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Както е известно, в Школата на Учителя Петър Дънов за периода от 1922 г. до 1944 г. включително се откриват едновременно два окултни класа – Общ и Специален (наречен впоследствие „младежки“) . В Младежкия окултен клас се влиза само с покана от Учителя. Лекциите пред Младежкия

⁷ Дънов, Петър. От книгата „Трите живота“. Общ окултен клас. I школна година (1922). Второ издание. Кърджали, Издателска къща „Жануа-98“, 1999. <https://beinsa.bg/index.php>

окултен клас са подобни на тези пред Общия окултен клас, но са по-кратки и с по-конкретна тематична насоченост. Интересна методика, която използва Учителя, е чрез геометричните фигури да се обясняват различните духовни въпроси. Изобилстват писмени теми с различни методически задачи и упражнения за самоподготовка. Основна методическа цел е да се развиват умът, сърцето и волята на обучаемите, но се стимулират и индивидуалните способности на всеки индивид.

В Общия окултен клас поради самата среда учениците са повече отгледени на светските си задачи, обвързани са с личния си живот. Забелязва се известна липса на задълбочена концентрация, на цялостно съсредоточаване и отгаденост на духовната дейност, както е в Младежкия клас. Но и в двете обучителни звена се създава обща благоприятна атмосфера за духовна работа. Учителя има силно развит усет към настроението на аудиторията, на интелектуалната среда и състоянието на личността. Спрямо нагласата на учениците Беинса Дуно интуитивно определя и иновативните методически подходи. Когато атмосферата е спокойна, той изнася идеите си с усмивка, сияещ, а присъствието му създава хармония в целия образователен процес.

Учителя води учениците си към дълбоко себепознание, ясновидско себеосъзнаване и постоянно себеразвитие. Основната идея на обучението в Общия окултен клас е развитието на личностните качества, които водят до осмисляне на вътрешния свят и до балансиране с външните влияния и об-

стоятелства. Усърдната доброволна самоподготовка по домашните работи, поставяни от Учителя към учениците в Общия окултен клас, ясно свидетелства за едни красиви взаимоотношения между учител и ученик. Методическите иновации, използвани по време на домашните работи, са в основата на придобиването на Божественото познание и нравствения напредък на обучаемите. Духовното послание на Общия окултен клас, което осъществява Беинса Дуно, се изгражда по модела на св. ап. Павел към учениците на Христос: *„И тъй, ако има някоя утеха в Христа, ако има някоя разтуха в любовта, ако има някое общуване на духа, ако има някое милосърдие и състрадание, направете пълна радостта ми: имайте едни мисли, като имате една и съща любов, и бъдете единодушни и единомислени; нищо не вършете от обич към препирня или от пустословие, но от смиреномъдрие смятайте един другия за по-горен от себе си. Не се грижете всеки само за себе си, но и за другите. Понеже вие трябва да имате същите мисли, каквито е имал Иисус Христос”* (Фил 4:1-5) [1, с. 1448].

ЛИТЕРАТУРА

1. Библия. – София: Издава Светия Синод на Българската Православна Църква, 1998.- 1516 с.
2. Назърска, Жоржета. Фрагменти от ранната история на Бялото братство: религиозни мрежи в началото на ХХ в.: Шапкалова, Светла., Жоржета Назърска. Петър Дънов и Бялото братство – културно наследство и духовни пространства. София: За буквите – О писменехъ, 2021, с.181.

ПРИЛОЖЕНИЯ

Приложение № 1. Таблица със заглавията на темите за самоподготовка⁸ през първата учебна година – 1922

8 Таблицата е направена с малки преработки по модела на голямата таблица, дадена за Общия окултен клас – http://beinsa.bg/list_OOK.php

Заглавията на темата за самоподготовка	Заглавието на лекцията, по която се работи	Заглавието на темата от предишната беседа	Датата на изнасяне на беседата	Градът, където е изнесена беседата
Първа школна (учебна) година – 1922				
	Трите живота		24.2.1922 г.	София
	Трите метода на природата		2.3.1922 г.	София
1. Кой е най-добрият ум?	Четирите правила		9.3.1922 г.	София
2. Да се извадят важните мисли от написаните теми „Кой е най-добрият ум?“ и да се направи едно общо определение кой е най-добрият ум. (Учителя избира 7 братя и 7 сестри, които да работят по тази задача).	Първото задължение на учениците		16.3.1922 г.	София
3. Предназначението на човешкия език	Три разряда ученици		30.3.1922 г.	София
4. Предназначението на сегашните пет чувства (напътствие)	Отрицателни и положителни черти на ученика	3. Предназначението на човешкия език	4.4.1922 г.	София
5. Предназначението на водата	Природни методи	4. Предназначението на сегашните пет чувства (напътствие)	13.4.1922 г.	София
	Предназначението на музиката		20.4.1922 г.	София
6. Написване на едно изречение от себе си	Окултни правила	5. Предназначението на водата	27.4.1922 г.	София
7. За младия момък и десетте господари 8. За десетте цигулари 9. За човека, който казва по една възкресяваща дума	Символически, окултни правила и мерки		2.5.1922 г.	София

10. Най-обичната дума или най-обичното изречение	Мястото на човека в природата		11.5.1922 г.	София
11. Най-големият личен недостатък	Необятната любов	10. Най-обичната дума или най-обичното изречение	18.5.1922 г.	София
12. Да се напише това, което всеки ученик иска от Учителя	По пътя	11. Най-големият личен недостатък	26.5.1922 г.	Витоша
	Изгрев и залез		2.6.1922 г.	София
	Окултна хигиена / Природна хигиена		8.6.1922 г.	София
13. Влиянието на музиката в живота	Мисъл и действие		15.6.1922 г.	София
14. Ползата от планинските върхове	Влиянието на музиката	13. Влиянието на музиката в живота	22.6.1922 г.	София
15. Историята на житното зърно (напътствие)	Мечешкият капан!	14. Ползата от планинските върхове	29.6.1922 г.	София
16. Защо създаде Бог човека (напътствие) 17. Коя е отличителната черта на ученика 18. Какво представлява физическият свят 19. Какво представлява Астралният свят 20. Какво представлява Менталният свят (напътствие)	Трите основни закона: Любов, Мъдрост и Истина	15. Историята на житното зърно (напътствие)	7.7.1922 г.	София
	Простите и сложни движения в природата	16. Защо създаде Бог човека	13.7.1922 г.	Чамкория
21. Най-добрият метод за възпитание на волята	Живите сили в природата		20.7.1922 г.	Чамкория
	Развитие на съзнанието	21. Най-добрият метод за възпитание на волята 18. Какво представлява физическият свят	27.7.1922 г.	Чамкория
	Превръщане на енергиите		4.8.1922 г.	София

Приложение № 2. Беседите пред Общия окултен клас за първата школна година – 1922⁹

Списък на темите – първи вариант

1. Трите живота, 24 февруари 1922 г.
2. Трите метода на природата, 2 март 1922 г.
3. Четирите правила, 9 март 1922 г.
4. Първото задължение на учениците, 16 март 1922 г.
5. Три разряда ученици, 30 март 1922 г.
6. Отрицателни и положителни черти на ученика, 4 април 1922 г.
7. Природни методи, 13 април 1922 г.
8. Предназначението на музиката, 20 април 1922 г.
9. Окултни правила, 27 април 1922 г.
10. Символически, окултни правила и мерки, 2 май 1922 г.
11. Мястото на човека в природата, 11 май 1922 г.
12. Необятната любов, 18 май 1922 г.
13. По пътя, 26 май 1922 г.
14. Изгрев и залез, 2 юни 1922 г.
15. Окултна хигиена, 8 юни 1922 г. (стар правопис)
16. Мисъл и действие, 15 юни 1922 г.
17. Влиянието на музиката, 22 юни 1922 г.
18. Мечешкият капан!, 29 юни 1922 г.
19. Трите основни закона: Любов, Мъдрост и Истина, 6 юли 1922 г.
20. Простите и сложните движение в природата, 13 юли 1922 г.
21. Живите сили в природата, 20 юли 1922 г.
22. Развитие на съзнанието, 27 юли 1922 г.
23. Превръщане на енергиите, 3 август 1922 г.
24. Правила за Окултната школа, 01.10.1922
25. Положителни и отрицателни сили в природата, 06.10.1922
26. Практическо приложение на музиката, 12.10.1922
27. Влияние на музиката, пеенето и движенията, 15.10.1922
28. Окултна музика, 22.10.1922
29. Влиянието на електричеството, 29.10.1922
30. Никаква лъжа, 05.11.1922
31. Музика и пеене – средство за постигане на Божественото, 12.11.1922
32. Музика и пеене – средство за тонирание, 19.11.1922
33. Практическо приложение на окултната музика, 26.11.1922
34. Окултна музика, 3.12.1922
35. Значение на гласните при окултното пеене, 10.12.1922
36. Музиката – средство за концентриране, 17.12.1922
37. Окултна медицина, 24.12.1922

9 Това са беседите през първата школна година и те са подредени според времето на провеждането им пред Общия окултен клас. Използвана е информацията от двата линка: 03. Общия Окултен клас (1922 г. до 1944 г.) – хронология – Хронология на беседите, подредени по класове – Петър Дънов – Библиотека (petardanov.com) https://beinsa.bg/class_year.php?cat

Списък на темите – втори вариант

1. Трите живота / Трите живота, ООК – 20:00 ч. – София, 24.2.1922 г. (петък)
2. Трите метода на природата / Методи на природата, ООК – 19:00 ч. – София, 2.3.1922 г. (четвъртък)
3. Четирите правила / Важни правила, ООК – 19:00 ч. – София, 9.3.1922 г. (четвъртък)
4. Първото задължение на учениците / Задължения на ученика, ООК – 19:00 ч. – София, 16.3.1922 г. (четвъртък)
5. Три разряда ученици / Три категории ученици, ООК – 19:00 ч. – София, 30.3.1922 г. (четвъртък)
6. Отрицателни и положителни черти на ученика / Качества на ученика, ООК – 19:00 ч. – София, 4.4.1922 г. (вторник)
7. Природни методи / Природни методи, ООК – 19:00 ч. – София, 13.4.1922 г. (четвъртък) Предназначението на музиката / Силите на мозъка, ООК – 19:00 ч. – София, 20.4.1922 г. (четвъртък)
8. Окултни правила / Правила за живота, ООК – 19:00 ч. – София, 27.4.1922 г. (четвъртък)
9. Символически окултни правила и мерки / Символични и научни правила, ООК – 19:30 ч. – София, 2.5.1922 г. (вторник)
10. Мястото на човека в природата / Мястото на човека в природата, ООК - 19:00 ч. – София, 11.5.1922 г. (четвъртък)
11. Необятната любов / Необятната любов, ООК - 19:00 ч. – София, 18.5.1922 г. (четвъртък)
12. По пътя / Правият път, ООК - 10:00 ч. – Витоша, 26.5.1922 г. (петък)
13. Изгрев и залез / Изгрев и залез, ООК - 19:00 ч. – София, 2.6.1922 г. (петък)
14. Окултна хигиена / Природна хигиена, ООК – 19:00 ч. – София, 8.6.1922 г. (четвъртък)
15. Мисъл и действие / Мисъл и действие, ООК - 19:00 ч. – София, 15.6.1922 г. (четвъртък)
16. Влиянието на музиката / Влияние на музиката, ООК - 19:00 ч. – София 22.6.1922 г. (четвъртък)
17. Мечешкият капан! / Мечешкият капан, ООК - 19:00 ч. – София, 29.6.1922 г. (четвъртък)
18. Трите основни закона: Любов, Мъдрост и Истина / Основни закони, ООК - 8:15 ч. – София, 7.7.1922 г. (петък)
19. Простите и сложните движение в природата / Прости и сложни движения, ООК - 19:00 ч. – Чамкория, 13.7.1922 г. (четвъртък)
20. Живите сили в природата / Живите сили на природата, ООК - 19:00 ч. – Чамкория, 20.7.1922 г. (четвъртък)
21. Развитие на съзнанието / Развитие на съзнанието, ООК - 19:00 ч. – Чамкория, 27.7.1922 г. (четвъртък)

22. Превръщане на енергиите / Превръщане на енергиите, ООК - 19:00 ч. – София, 4.8.1922 г. (петък)
23. Правила за Окултната школа, ООК - 20:00 ч. – Русе, 1.10.1922 г. (неделя)
24. Положителни и отрицателни сили в природата, ООК - 20:00 ч. – София, 6.10.1922 г. (петък)
25. Практическо приложение на музиката, ООК - 20:00 ч. – София, 12.10.1922 г. (четвъртък)
26. Влияние на музиката, пеенето и движенията, ООК - 20:00 ч. – София, 15.10.1922 г. (неделя)
27. Окултна музика, ООК - 20:00 ч. – София, 22.10.1922 г. (неделя)
28. Влиянието на електричеството, ООК – 20:00 ч. – София, 29.10.1922 г. (неделя)
29. Никаква лъжа, ООК – 20:00 ч. – София, 5.11.1922 г. (неделя)
30. Музика и пеене – средство за постигане на Божественото, ООК – 20:00 ч. – София, 12.11.1922 г. (неделя)
31. Музика и пеене – средство за тонирание, ООК – 20:00 ч. – София, 19.11.1922 г. (неделя)
32. Практическо приложение на окултната музика, ООК – 20:00 ч. – София, .11.1922 г. (неделя) Окултна музика, ООК – 20:00 ч. – София, 3.12.1922 г. (неделя)
33. Значение на гласните при окултното пеене, ООК - 20:00 ч. – София, 10.12.1922 г. (неделя)
34. Музиката – средство за концентриране, ООК – 20:00 ч. – София, 17.12.1922 г. (неделя)
35. Окултна медицина, ООК – 20:00 ч. – София, 24.12.1922 г. (неделя)

Приложение № 3. Списък на учениците от първия окултен клас на Бялото братство¹⁰ – октомври 1923 г., София

¹⁰ Списъкът е направен по времето на Учителя, със стария ръкопис. Няма сведения дали е писан лично от него самия. Публикуван е на линка https://beinsa.bg/izgrev_s.php?s_type=plus&id=286&status=1&hig

1. Александър Стрезов	12. Георги Томалевски
2. Ана Матеева	13. Дафинка Доганова
3. Анастасия Динова	14. Димитър Стоянов
4. Анастас Щерев	15. Добран Гарвалов
5. Асен Кантарджиев	16. Евдокия Иванович
6. Богдан Икономов	17. Еленка Ангреева
7. Борис Николов	18. Кирил Икономов
8. Василка Иванова	19. Кирил Паскалев
9. Виктория Христова	20. Константин Константинов
10. Георги Марков	21. Кръстю Тюлешков
11. Георги Радев	22. Кузман Кузманов

23. Люба Радославова	39. Цветанка Щилянова
24. Мария Зафирова	40. Цеко Етузов
25. Марийка Петкова	41. Кръстю Христов
26. Мария Тодорова	42. Методи Константинов
27. Невенка Петкова	43. Иван Жеков
28. Олга Славчева	44. Костагина Чопаринова
29. Паша Теодорова	45. Елизер Коен
30. Пенка Михайлова	46. Жечо Жеков
31. Петър Пампоров	47. Генчо Алексиев
32. Петър Попов	48. Елена Хаджи Григорова
33. Савка Керемидчиева	49. Петър Камбуров
34. Сотирка Бабаджова	50. Цветан Стайков
35. Стоян Джуджев	51. Мария Савова
36. Стоян Караенев	52. Милка Танева
37. Тодор Попов	
38. Христо Койчев	

Благодарности: Изказвам своята искрена благодарност и почит към доц. д-р Димитър Калев, който е инициатор на Международната научна конференция, посветена на стогодишнината от създаване на Школата на Учителя. Признателност и уважение към Христо Вџтев и неговия екип за неуморната работа по дигитализацията на културно-историческото наследство на Братството.

**ПРЕДСТАВЯНЕ НА ШКОЛАТА
В „НОВАТА КУЛТУРА ПРЕЗ ЕПОХАТА НА
ВОДОЛЕЯ”**

Диан Семов

ПРЕДСТАВЯНЕ НА ШКОЛАТА В „НОВАТА КУЛТУРА ПРЕЗ ЕПОХАТА НА ВОДОЛЕЯ”

Диан Семов

*Който иска да разбере Школата на Учителя в цялата ѝ пълнота,
той трябва да е преминал
през забавачницата на наивната религия,
през училището на недостатъчната наука,
през сивия поток на обществения живот
и... трябва да стане Ученик...*

КРАТКА ИСТОРИЯ НА СЪЗДАВАНЕТО НА ТОЗИ ФУНДАМЕНТАЛЕН ТРУД

Учителският път на Методи Константинов рано преминава през социалните борби – анархизъм и комунизъм, през манастирската кулия и през научната школовка в чужбина. Той завършва четири факултета: философия, социология, международно право и консулство. После работи на правителствена служба в разни министерства, но това не удовлетворява търсеция му дух, затова той се отправя по тесните пътеки към високите върхове на свръхчовешкото познание и на неръкомворната красота под вещото ръководство на Учител, отдавна надраснал човешката еволюция.

ПОРЪЧЕНИЕТО НА УЧИТЕЛЯ (из предговора на книгата)

През ноември 1944 г., възмутен от неправдите на комунистическия режим, Методи Константинов се оплаква

Методи Константинов и Учителя пред Салона на Изгрева

на Учителя, като го моли да му разреши да замине за Швейцария, за да създаде център на Учението, тъй като „тук е невъзможно да се работи”... Учителя го прекъсва: „Не критикувай, Методий!... Ще останеш тук и ще напишеш няколко книги. Не бой се, аз ще бъда с тебе!”.

Учителя го облича в своя балтон, като казва: „Да не те познават духовете!”.

В продължение на три часа Учителя сбито и есенциално описва пред Ме-

тоди Константинов бъдещия развой на света и на човешката душа, като скицира проблемите, които ще има България в идните десетилетия, както и разрешаването на световните социални и международни конфликти, срещата в Хелзинки (1975), прехода и излизането от кризата, а също и бъдещите констелации на политическите сили, водещи към Ново Човечество...

Така М. Константинов получава Поръчение да напише няколко фундаментални труда за Учението. „Още на другия ден бях назначен за шеф в едно от министерствата“ – пише Методу в своя автобиографичен труд „Човекът по пътя на Космичната спирала“.

На 20 декември той е арестуван заедно с Любомир Лулчев. Методу Константинов отива, облечен с новия си балтон, и скоро го освобождават. Седмица по-късно си заминава Учителя, като в последния момент предава на Методу заветната формула: „Злото ще стане служител на Доброто!“.

През 1947 г. Методу изпълнява част от Поръчението, като успява да организира издаването на голямата книга „Учителят“. След излизането ѝ в комунистическото правителство настъпва паника: Георги Димитров вика министъра на културата на рапорт, а Министерският съвет се свиква на заседание... Методу се е приготвил да го изпратят в концлагера в Белене, но за негова изненада се отървава само с уволнение. После докторът с четирите факултета изкарва прехраната си с тежка физическа работа в бригада за мозайки. Балтонът на Учителя и благословията му го пазят още дълги години, за да изпълни мисията си. Подобен сценарий се разиграва и при издаването на „Разговори при Седемте рилски езера“

(1948 г.). Впоследствие Методу пише още няколко книги: „Новата култура през Епохата на Водолея“, „Световна астросоциология“, „Човекът по пътя на космическата спирала“, „Освобождение чрез космично съзнание“, някои от които все още не са издадени.

През 1962 г. Методу Константинов успява да издаде във Франция „Новата култура през Епохата на Водолея“, а по-късно и „Световна астросоциология“. Те предизвикват такъв интерес, че пристигат професори и други гости от чужбина, за да се срещнат с автора, а някои от писмата до него са адресирани така: „София, д-р Методу Константинов“ – и го намират! Всяка негова стъпка е следена, а също и на хората, които се срещат с него. През 1977 г. му е направен обиск, а през 1979 г. Методу Константинов е вкаран в болница, от която не излиза жив.

Хр. Магжаров пише в предговора на книгата „Ориентацията относно Учителя, авторите и техния труд“: „Но свещените архиви, ръкописите и Поръчението вече ми бяха предадени“. По същото време и за същите идеи пишещите тези редове е уволнен от работа. През следващата 1980 г. в Париж Хр. Магжаров предава ръкописите за второто издание на книгата на френския издател Жерар Низе.

В България „Новата култура през Епохата на Водолея“ се издава веднага, когато условията позволяват това – в периода 1991–1994 г., от изд. „Алфиола“, Варна. Наг издаването на книгата работи екип от филолози, художници, поети, дизайнери, инженери и пр., които заедно с автора доуточняват структурата, текста и оформлението на изданието. По това време Хр. Магжаров заминава за Америка, като прогъл-

жава да изпраща указания и материали за книгата – предговори, послеслови, илюстрации и пр. Книгата се издава в три тематични тома – „Основи“, „Принципи“ и „Школата“. Спомням си, че когато книгата бе показана на пл. „Славейков“ и на още няколко места в София, предизвика голям интерес, а няколко човека казаха, че това е първата сериозна езотерична книга, която излиза в България... Въпреки интереса към него, мисля, ще този труд все още не е оценен достатъчно и не е популяризиран. Сега, 30 години по-късно, бе направено ново издание на книгата, което представяме във връзка със 100-годишнината от Школата.

За да отговорим на някои въпроси и спекулации във връзка с подготовката, издаването и авторството на този труд, ще цитираме какво разказва Хр. Магжаров в предговора „Методий и неговите „силови линии“:

„От града на мъдростта (София) г-р Методи Константинов провеждаше експерименти в космичните центрове на СССР, основаваше духовно-културни центрове в Европа и Америка, диктуваше на индийски йога учители есенциални структури от учението на Учителя и по времето на мракобесния тоталитаризъм издаваше уникални трудове у нас и в чужбина... Той не се криеше, не конспирираше, но и не парадираше със своите колосални знания и възможности“.

„Движим се по други силови линии – отговаряше с усмивка Методи Константинов на озадачените ми въпроси. – За бухалите Светлината е недостъпен свят“.

„Силовите линии“ започваха от Варна, където М. Константинов отсядаше за две седмици в почивната стан-

ция на миньорите в курорта Дружба. Често казваше: „Тук има особени влияния. Това е едно Начало. Оттук започвам всичките си трудове...“. След 10 дни той вече имаше структурата на новата си книга; знаеше точно как ще изглежда, колко страници ще бъде... Той казваше, че съм от неговата Верига и ще продължа Делото, а аз си мислех, че нямам неговия богат окултен опит и че понякога трудно го разбирам... Тези силови линии... Минаха години, докато ги усетя. Чак сега си давам сметка, че той всъщност ме е подготвял търпеливо...

Като видя, че мистериозните силови полета са ме поели, че вдъхновението ме е завладяло и интересът ми е нестихващ, Методи започна да ми възлага задачи. Моята роля в случая бе съвсем скромна. Тъй като г-р Константинов почти не пишеше, а главно диктуваше трудовете си, за мен остана задачата да правя пояснения, редакции и подреждане, да добавям материали към тази структура, да илюстрирам текста с таблици и фигури за нагледното му изучаване... Периодично се виждахме, за да отчете работата си. Той слушаше внимателно, кимаше одобрително и рядко поставяше въпроси или правеше корекции.

Когато завършихме труда, Методи ми предаде неочакван урок по скромност:

„Заедно с теб участвахме в редакцията на Неговото Слово. Сега този труд е толкова мой, колкото и твой. Никога не забравяй, че ние сме само проводници... Понякога, когато, минавайки през долините на живота, изпадна в емоционален срив, аз разгръщам страниците на тази книга и нейният магнетизъм отново възвръща нивото на моята жизненост и повдига тонуса на моя дух.

Опитай... А когато аз си замина, ти ще продължиш работата по издаването... тук и в чужбина.” Той виждаше напред по веригата с онзи ясновидски взор – продължение на творческия лъч, проузлизаш от Учителя – Първовдъхновител на тази творба... „Ще дойде време, когато ще можеш да издадеш Завета на Учителя към новото човечество“ – казваше Методи за настоящия труд.

Това време настъпи... Делото на Методи даде плод... И плодът му ще пребъде... Ето защо излизането на този труд за мен не е просто издаване на една книга, а е едно от възложените ми специални поръчения, което сега изпълнявам”.

Тук е мястото да споменем, че развивайки темата за Школата, Хр. Магжаров написа „Вратата на Школата”, една уникална книжка, в която авторът води читателя от старите мистерии на Древна България по Тясната пътека към Вратата на Школата. Така Методи Константинов и Хр. Магжаров изпълниха своето Поръчение...

КНИГАТА И НЕЙНИЯТ МАГНЕТИЗЪМ

Хр. Магжаров пише: „Този труд не е информационен справочник за идеите и мислите на един човек – Учител, който, макар и духовно велик, е живял някога и после е умрял. Това е една от Шестте врати на Школата на Учителя, която ученикът Методи откряна за интелектуалните съзнания. Идейна Светлина, бликаща от вечно жив Източник, носеща Мъдрост, разрешаваща проблемите на живота от лично, национално и общочовешко ниво. Закони за духовно-общественото развитие и многобройни социални предсказания

се редуват в този обемист труд, енциклопедия на творческите идеи и на миросгледа на Учителя”. Бихме могли да добавим, че този труд не е обикновена книга, а е своего рода една книга учебник за връзката с Учението и Школата на Учителя. В него се дава пълен спектър от въпроси, изучавани в езотеричните школи и в частност в Школата на Учителя; и той може да е незаменяем помощник на всички, търсещи духовна светлина и тръгнащи в духовния път на развитие.

В книгата има над сто илюстрации – уникални схеми, диаграми и таблици, разработени от Хр. Магжаров, както и много други материали, онагледяващи по-добро възприемане на разглежданите въпроси. Има направени и тематични съдържания, които ще помогнат на учениците, учещи по този учебник, за бързо ориентиране и за намиране на интересуващите ги теми...

В книгата може да бъдат видени и прочетени и още няколко уникални неща:

Непубликувани картини от художника на Школата Борис Шаров: „При Учителя” и др.

Специално написана за книгата ода „Вечното сияние” от поета на Школата Елвилюри, посветена на Учителя и Школата. (Впрочем той написва оди и за първите два тома.)

Стихове от тенора Огнян Николов, посветени на Школата.

„Макар и популярно написан, със своите динамични идеи този труд може да послужи на много общественици, политици, историци, социолози и други интелектуалци, търсещи духовна светлина, да оценят днешния ден и да намерят ориентир за това, което има да става. Защото след синтез на Миналото тру-

гът осмисля Настоящото и жалонира Бъдещето. От него се излъчва един магнетизъм, предаден му от автора като пряк проводник на Големия магнит – Учителя” – пише Хр. Магжаров.

ТЕМИ, ИДЕИ И ВЪПРОСИ, ЗАЛОЖЕНИ В „НОВАТА КУЛТУРА ПРЕЗ ЕПОХАТА НА ВОДОЛЕЯ”

В този фундаментален труд по-робно са разгледани голям спектър от теми и въпроси, между които следните:

На какви принципи се крепи Битието и какво е астрокосмичен синтез?

Какво е езотеричното разбиране за „Школа”, „Ученик” и „Учител” в миналото, днес и за в бъдеще?

Човекът, Школата и Новата Шеста раса.

Какво отражение има Богомилството в Европа и защо то се явява като предвестник на Новото учение?

Какво се случва с т.нар. Славянство, като не се вслуша в гласа на своите духовни пророци, и какво е неговото бъдеще?

Защо Учителя избира България за духовен център на Школата?

Изгревът – благовестие за настъпването на Новия ден на Човечеството.

Какви събития очакват човечеството в близките две хилядолетия?

Закони за духовно-общественото развитие и многобройни социални предсказания се редуват в този обемист труд, енциклопедия на творческите идеи и на мирогледа на Учителя.

Ето още някои от темите, разгледани в трите дяла на том трети – „Школата”:

В първата част – „Човекът и Школата”, се разглеждат темите: „Пътят на човешките души”; „Трите кардинални етапа в универсалната човешка история: Човекът извън Школата, Човекът на прага на Школата, Светът на праведните”; „Степените на човешкото съзнание”; „Учител и Ученик”; „Учителя за себе си, за Ученика и за Школата”; „Школата и жената”; „Посвещението някога и сега”; „Духовният образ на Ученика. Трите вериги”; „Идеалът на Ученика. Шестата раса”; „Възвръщане към вечния живот”; „Първите стъпки на Ученика”; „Работата на идейния Ученик”; „Учителят: задачите на Школата”; „Изпити на Ученика”; „Същност и цел на изпитанията”; „Задачи и поведение на Ученика при изпитите”; „Отношение на Ученика към околната среда”.

Втората част е посветена на богомилството като предвестник на Новото учение. Разгледани са трите клона на богомилството в светлината на Учителя; богомилството като фактор за Реформацията на Запада; връзките на славянството и богомилството и др.

В третата част – „Новата култура под знака на Водолея”, се разглеждат темите: „Космичен подход при изследване на философията на историята”; „Смяна на „декорите” при всяка нова култура”; „Три направления за реализация на Новата култура”; „XX век – период на ликвидация между двете култури”; „Космичната обстановка, при която Учителя открива Школата”; „Защо Учителя избира България за духовно-мистичен център”; „Изгревът” – център на Новото Учение”; „Бъдещето живее днес!”.

Тук представяме и две от десетките таблици в книгата, илюстрира-

Таблица 1. Форми и прояви на Любовта

№	ЕВОЛЮЦИОННИ ФАЗИ	КАТЕГОРИЯ СЪЗНАНИЕ	Форми, степени на проявление на Любовта при различните съзнания				ПОЯСНЕНИЕ	ВИД СЪЗНАНИЕ	
			ВИД ЛЮБОВ (форма)	СТЕПЕН на ЛЮБОВТА (съдържание)	ПРОМЕНЛИВОСТ на ЛЮБОВТА (проявление)	ХАР. ОСОБ. на ЛЮБОВТА В СВЕТА на ПРОМЕНИТЕ (проявление)			
6.	Посвещение	Ученици Изпити	Абсолютна "Божествена"	Любовта като Принцип	Не се мени	Абсолютна вяност		Космично съзнание	Ученици
5.	Новораждане	Страдания Праведни Голямо страдание	"Ангелска"	Любовта като сила	Мени се по форма	Свободна от страсти Родена в дълбока скръб и страдание	Кандидат за ученик. Нови течения в изкуство, наука и общ. живот	Животът като единство	Праведници
4.	Възраждане	Новозаветни	Човешка	Любовта като чувство	Мени се по форма и съдържание	Ограничаваща стремежа към чистота	Кандидат за праведник Разчупват тесните религ. формалности	Колективно съзнание	Новозаветни
3.	Спасение						Свят на съблазн. нови условия на живот, по-висша културна степен		
2.	Покаяние	Вътрешна криза					Проблясък на светъл и чист живот, нов критерий за оценка, разкаяния, равностетка		Старозаветни
1.	Обръщение						Озарение Голяма мъка		
		Старозаветни	Животинска	Любовта като стремеж (страст)	Мени се по форма, съдържание и смисъл	Забравя всичко; материални интереси в любовта, всякакви страсти без чистота	Безпътица Стара религия	Спящо съзнание	

Таблица 2. Изпити в пътя на ученика

№	ИЗПИТ	ЗАБЕЛЕЖКА	РАЗРЕШАВАНЕ ЧРЕЗ
1	БОГАТСТВО	Двуостър нож	Жива вяра
2	МОРАЛ	Главно: отношение към другия пол	Взаимност и идейна творческа работа, хармония, а не обсебване
3	ВЛАСТ	Преходна	Обхода
4	КОРИСТ	Въпросът се разрешава още в съзнанието	Безкористие – справедливост
5	ЗЛО	Не се разрешава с външни средства – може да се избегне	Хармонизиране на „доброто“ и „злото“ вътре в нас и оттам – в живота
6	САМОТА и ИЗОСТАВЕНОСТ (Великото безмълвие)	Предхожда сътворяването на Вселената на Ученика	Призоваване на Учителя

щи в синтезиран вид и обобщаващи някои от основните теми на този труд – „Степените на съзнание в Школата на Бялото Братство” (Фиг. 2) и „Изпити в пътя на Ученика” (Фиг. 3).

Темите и идеите, заложенi в „Новата култура през Епохата на Водолея”, ще бъдат извявани от водещите представители на науката, изкуството, философията и религията през цялата следваща епоха – Епохата на Водолея. Те постепенно ще се осмислят, ще се изпълват със съдържание и ще се разработват, за да се възприемат от различните видове и нива на съзнание то и да се реализират в света на формите.

ИЗГРЕВЪТ И ШКОЛАТА. ПОСЛАНИЯ НА АВТОРИТЕ (из послеслова към книгата)

Изгревът в покрайнините на София, където Учителя откри Школата, може да бъде разрушен от атеистите – „комунисти“. Учителя обаче работи и на други, по-висши нива, недостъпни за физическо насилие. „Вие сте една малка част от полето на моята работа“ – често казва той на озадачената си аудитория.

„Така че Школата и Изгревът никога не са прекъсвали своята дейност и продължават своята активност. Тази блага вест е част от Посланието на авторите“ – пише Хр. Магжаров в Послеслова към книгата. Тук е добре да се уточни, че Изгревът не е свързан с

определено географско място и може да се проектира на различни места и че Школата е там, където е Учителя... И всеки ще ги осъзнае и открие по своему... В тази връзка Хр. Магжаров пише още: „Както златната зора е предвестник на изгряващия светъл ден, така и Изгревът е предвестник на новата светла епоха на радост, творчество и свобода. Всяка душа, всяко общество и всеки народ по-рано или по-късно ще преживее тежката си нощ, ще открие своя Изгрев и ще започне нов цикъл в своя безкраен еволюционен път...”

Моето послание тук, в синхрон със завещанието на Методи, е да обявя на търсещите, че сред деградиралата черно-бяла техническа цивилизация, изчерпала своята жизненост, съществува един Оазис с радващи сърцето пишци цветя, с оживотворяващи Духа плодове и с възраждаща душата музика. В замъка на този Оазис се изучават методите за изгонване на болестите и за подмладяване на тялото, за стопяване леда на сърцето, за осветяване на ума, за освобождаване на душата и за укрепване на Духа. Прилагането на тези методи извежда човека на по-висш еволюционен стадий, затова казвам, че в тази Школа бъдещето живее днес. Защото това е Школата на Учителя.

Да се покаже изход от съществуващата тотална криза и да се пожелае участието „заедно с Учителя“ в изграждането на основите на една Нова човешка култура – по-хуманна и по-съвършена – е същността на Посланието на този труд.”

ДВАМА ТИХИ ТИТАНИ В ОРБИТАТА НА УЧИТЕЛЯ

Меонлина

ДВАМА ТИХИ ТИТАНИ В ОРБИТАТА НА УЧИТЕЛЯ

Меонлина

След пристигането си от Америка през пролетта на 1895 г. младият доктор по богословие Петър Дънов се заема с бъдещата си общочовешка мисия, като установява връзка първо с френския възпитаник г-р Георги Миркович от Сливен, после с Мария Казакова от Търново, с Пеньо Киров и Тодор Стоименов от Бургас, с Анастасия г-р Желязкова, с Васил Козлов и някои други лица, с които е сформирана Синархическата верига. Нейният първи събор е проведен във Варна между 18 – 25 юли 1900 г.

След разрастването на броя на последователите си Петър Дънов се установява в София на ул. „Опълченска“ 66 на квартира в дома на семейство Гумнерови, в чийто „калкан“ обитават техните съидейници – протестантите Димитър Тренчев и Парашкева Досева – родителите на „коминтерновеца“ Георги Димитров.

Скоро дори дворът на този скромен дом отеснява за желаещите да слушат Словото на младия пастор и след беседите му в различни столични салони ръководството на Бялото братство решава да закупи крайградския парцел на ирландския журналист и кореспондент на в-к „Таймс“ за Балканите Джеймс Баучер.

Тържественото откриване на самата Школа „Изгрева“ става на 24 фев-

руари 1922 г. – и оттам в продължение на 22 години към света се излъчва най-новото Божие слово – до 27 декември 1944 г., когато Учителя се излъчва от тази Земя заради суровия комунистически терор в страната.

Знайно е, че в началото на ХХ век на нашата планета се прераждат много древни души, които жадно попиват лекциите на г-р Рудолф Щайнер (пророците Амос и Илия, Платон, Харун Ал Рашид, Игнасио Лойола, Нерон и др.), а около Учителя Беинса Дуно гравитират тези на Георги Раковски, Климент Охридски, Чингис хан, Пилат Понтийски и т.н. Сред тази колоритна плеяда негови последователи фигурира и последният български патриарх Евтимий, запомнен от всички „изгревяни“ с нечовешката си скромност.

Той се преражда у нас отново след 5 столетия в тялото на брат Рагу Танчев от Ямбол, нагърбил се доброволно с тежкото задължение на градинаря на Школата, занимаващ се неуморно с обработването на зеленчуковата градина, оформена в съседство до първите палатки и бараки на Братството. Благодарение на неговото усърдие всичките ѝ обитатели и многобройни гости биват стоплени ежедневно с вкусна порция храна. На фона на повечето предамно „подвизаващи се духом“ братя

и сестри, той е в градината от ранни зори до зрач или бърза за липсващи продукти до близкия пазар „Римската стена“.

Цялата си младост прекарва в родния Ямбол до смъртта на съпругата си, след което той оставя дома и гъщеричката си на своята сестра, за да „полети“ към София, привлечен като с магнит от Словото на последния Миров учител, вълпътен на Земята.

Често предмет на откровенията иронични подмятания от страна на по-начетените и заможните си братя и сестри, той се прочува внезапно след поканата на скулптора Марко Марков да му позира за паметника на Патриарх Евтимий в София. Разбира се, далеч от всяка светска суета, брат Ради му отказва и тогава се намесва Учителя, за да разкрие на всеослушание неговата предишна самоличност. Нещо повече – разяснява и старата връзка между твореца и модела: „Един твой ученик те срещна и те позна“ – му казва Учителя. Не може да е случайно, че паметникът на този бележит посветен – бивш исихаст – е осветен през 1939 година – на 1 ноември, когато честваме нашите народни будители!

В съвременната ни история този последен патриарх на Търновското царство (1185 – 1395 г.) е представян за създателя на книжовните школи в съградения от самия него манастир „Света Троица“ край Търново и в манастира „Света Богородица Петричка и Бачковска“, където приключва земният му път. Той се въздига до „народен закрилник“ по времето, когато цар Иван Шишман изоставя на произвола на съдбата трона си и се скрива от събитията в Никополската крепост. Още се помни сърцераздирателната раздяла

на Евтимий с част от търновската аристокрация, поела към Одрин, която става „отвъд Стара планина“, около село Шунка. Оттам самият той се отправя към Родопите, където, както се твърди, е „бил заточен“ от султан Баязид I. Тъй като в нашата история няма нито един нередактиран „изворов материал“, може смело да се предположи, че той не е бил интерниран, а вероятно сам е избрал усамотението си в Бачковската обител „Света Богородица Петричка“. Тя е въздигната през 1083 г. от арменските аристократи, братята Крикор и Абас Бакуриян от Тбилиси, които са били висши военнослужещи в двора на Алексий I Комнин. Обаче само на 30 км на север от нея се намира Пловдив – вековна твърдина на богомилството и на арменското павликянство, заради което в гл. 3 на нейния „Типикон“ /Устав/ ктиторите са вмъкнали изричната уговорка за „автономния статут на новоосновения манастир“ и особено за „неговата независимост от близкия Пловдивски митрополит“ – служител на гръцкия ортодокс (право-славие).

В Бачково Евтимий прекарва близо 10 години и нито за ден не прекратява своята книжовна дейност, като подготвя мнозина свои последователи. Тъкмо те го погребват на 4 април 1404 г. в олтара на най-стария храм на комплекса – църквата „Свети Архангели Михаил и Гавриил“.

Изключителната извисеност на този някогашен духовен баща на нашия народ, прероден като брат Ради, се изразява и в неговото вродено отвращение към парите. Той никога не ги докосва с ръце, а с шопите, докаралите стоката си на Изгрева, се разплаща чрез една щайга с разхвърляни в нея

банкноти, която им протяга, за да си взимат сами дължимата сума...

В Школата на Бялото братство край София нему равен по смирение и трудолюбие е бил само брат Васил Карагеоргиев – Вуйчото, за чието прераждане за съжаление нямаме сведения... Той е онзи „невидим“ труженник, който ежедневно, по няколко пъти на ден, е доставял водата за кухнята на Изгрева от около 300 м от съседния разсадник. Това ставало с голяма, ниска бъчва, закрепена за ръчен колесник; и докато спускането надолу по наклона едва ли е го затруднявало, то връщането назад с пълния съд го заставляло да прави дълги почивки, за да си поеме

дъх и... да изпее няколко песни от Учителя. За това „изгревяни“ научават след един грандиозен концерт по случай Петровден, след който именникът Петър Дънов непринудено пита все още развълнуваните солисти и музиканти: „Знаете ли кой е най-добрият певец на моите песни на Изгрева?“. И изтръпналите изпълнители чуват невероятния отговор на Учителя: „Най-добрият човек и най-добрият певец на моите песни е Вуйчото!“.

Ето какъв грандиозен дух е стъпвал по нашата земя само преди век и колко „скромни“ духовни титани са подпомагали Учителя в изпълнението на всемирната му мисия!

ОПЫТ РАБОТЫ КЛАССОВ В МОСКОВСКОЙ ГРУППЕ

Михаил Левин

ОПЫТ РАБОТЫ КЛАССОВ В МОСКОВСКОЙ ГРУППЕ

Михаил Левин

Московская группа существует уже 50 лет. В этом году, осенью, в конце лета, исполнилось 50 лет существования Русского братства, так что можете нас поздравить. Сам я пришел в Братство на год позже, мой стаж здесь 49 лет.

На первом этапе знакомства с Учением мы читали Учителя, пытались разучивать упражнения, музыку, формулы, молитвы по тем книгам и материалам, которые удалось привезти в Россию из Болгарии. Группа была небольшая. Вначале был большой интерес у многих, кто искал духовный путь. Но потом, когда нам резко ограничили пространство силовые структуры, многие ушли и осталось нас совсем немного. Так мы и существовали в небольшом количестве, несколько семей, до 1992 года. В 1992-м уже существовала Академия Астрологии и мы пригласили студентов Академии познакомиться с Братством. Случилось это, когда к нам приехали на гастроли Инна Дойнова, Иоанна Стратева и Петлю Цанов. Мы пригласили большое количество новичков, чтобы они им показали Паневритмию и познакомили с основами Учения. После этого наш круг расширился. Петлю Цанов рассказал о работе классов, мы захотели также организовать работу класса и с 1993 года у нас

начал работать Молодежный оккультный класс.

Мы начали заниматься, но были ещё наивными. Пытались конечно поддерживать дисциплину и в первую очередь те 5 правил, которые были даны на второй лекции МОК, но наша неопытность и недостаточная подготовка привели к тому, что класс работал так себе, слабенько, уровень концентрации был низкий. По наивности мы приняли большое количество новичков. Это была ошибка, многих надо было вводить в курс дела постепенно, знакомить и с песнями, и с основами Учения. Мы поняли, что надо что-то менять и предложили всем желающим покинуть класс, а остаться только тем, кто хотел работать всерьёз. После этого дисциплина слегка повысилась. Так мы работали 22 года. За это время группа ширилась, приходили многие люди, хотели активно учиться, но в Класс мы их не принимали. Хочу сказать, что существенным нашим отклонением от Класса в Софии было то, что мы принимали женатых. Это было вынужденным решением потому, что первые, кто пришёл в Школы, все были женатые, других не было. А только они могли вести, потому, что имели опыт работы в Школе и могли читать по болгарски.

В начале 2000-х группа начала активно расширяться, в Братство приходили новые люди. Мы их в Класс не принимали, давали им сначала возможность познакомиться с Учением. К этому времени мы уже поняли, что кого угодно, даже самого влюбленного в Школу, принимать нельзя, что прежде, чем принять человека в Класс, его нужно подготовить. Поэтому класс не расширялся. Через несколько лет у молодежи возникло сильное желание заниматься в Классе. Кто-то пытался сам читать тексты Класса, но естественно, что это паллиатив. По настоящему работать можно только в группе. Как бы серьезно не пытаться заниматься самостоятельно, групповое пространство, атмосфера, это нечто совершенно иное. И кто по уважительной причине пропускал класс – был болен или уезжал в другой город, такое часто случается – читал сам. И все говорили, что атмосфера в Классе – это значительно более высокий уровень, и одно дело – заниматься в Классе, другое – читать самому. Мы решили создать ещё одну группу Молодежного оккультного класса. Кому-то надо было её вести, я взял на себя эту ответственность. Получилось, что я начал проходить молодежный оккультный Класс второй раз: ещё не закончив первый Класс, начал со второго. Второй МОК работает уже 14-й год.

Общий Оккультный Класс мы начали на год позже, чем МОК, в 1994 году. Туда вошли более подготовленные люди, которые были в Братстве уже 2-3 года и имели некоторое представление об Учении. Костяк Общего класса составляли самые старшие члены Братства. В итоге Общий класс работал более устойчиво, более ровно, чем Специальный. Закончили мы ООК

в 2016-м году и почти сразу же решили начать заново. И сейчас у нас параллельно идут Специальный класс, на 14-м году обучения, и Общий класс – на 6-м году обучения. За это время мы прочли практически все тексты Учителя, что были напечатаны и изданы, за исключением некоторых текстов. Сейчас читаем протоколы первых Вериг, ранние тексты, вышедшие недавно. Если в 70-80-х годах у нас были разрозненные тексты в небольшом количестве, то сейчас, благодаря работе болгарских братьев и сестёр, у нас есть почти всё. Более полное знакомство с текстами дало нам возможность по-другому осознать суть Учения и понять как работать. Мы обнаружили неожиданно для себя, что в первых сериях «Сила и живот» Учитель время от времени давал упражнения. Будучи уже более опытными, мы начали их делать, и делать строго, соблюдая все правила. Мы даже установили требование к тем, кто занимается в Классах, обязательно делать все упражнения.

Параллельно мы начали заново читать тексты Соборов, потому что к 2016 году прочли уже все тома по 1944 год включительно. И так же установили требование, что занимающиеся в Классах обязаны их делать. Там есть очень мощные упражнения. На некоторые из них требуется год, есть упражнение на 2,5 года. И спустя некоторое время, мы поняли, что в Класс надо входить только после того, как подготовишься с помощью этих упражнений. Мы увидели, что те упражнения, которые, казалось бы, мимоходом, даются на Воскресных беседах, и упражнения, данные на ранних Соборах 19-20-21-22-х годов, очень важны, и мимо них нельзя проходить ни в коем случае.

К занятиям в Классах мы на втором цикле стали относиться более строго, чем раньше. На первом цикле мы старались придерживаться пяти правил, данных Учителем, но относились к нарушителям достаточно либерально. Во второй раз мы установили строгую дисциплину и человек, пропуская занятия несколько раз подряд, отчислялся из класса. С опозданиями у нас не так строго, но тоже стараемся соблюдать это правило как можно аккуратнее. Домашние задания выполняются обязательно все. За всё время больше одного раза никто не пропускал домашнего задания: второй раз пропустить никто не решается – за два невыполненных задания ученик отчисляется. Может, это жестко, но совершенно необходимо. Итак, мы стали строго исполнять дисциплину в Классе, ввели требование обязательной десятины. Для членов Братства, не входящих в класс, у нас нет такого требования. Что значит ввели требование? Никто не ведет списков, не записывает имена, каждый сам приносит, отдаёт эти деньги. Мы не записываем кто их принёс, но каждый должен понимать, что если ты ходишь в Класс и хочешь заниматься всерьёз, это обязательно. У нас нет контроля, официального членства, хотя список класса фиксирован. Каждый член Класса понимает, что он должен выполнять определённую работу для Бога и сдавать десятину. Ты ответственен перед самим собой, перед Богом, перед Учителем, никто тебя контролировать не будет, но это обязательное условие. С одной стороны свобода, с другой обязательность. Мы понимаем, что свобода очень важна, но и порядок тоже – это Школа. В Школе

должен быть четкий порядок. Поэтому тебе дана полная свобода, если ты еще не ходишь в Класс, а только на воскресные беседы – ты волен жить как угодно, никаких претензий к тебе нет. Но если ты выбираешь Класс, то принимаешь на себя обязательство частично ограничить свою свободу требованиями Класса. Ты волен уйти, но пока ты в Классе, должен выполнять требования Класса. Контролировать не будем, сам будешь себя контролировать своей совестью, тебя будут контролировать Бог и Учитель. Оказалось, что это очень сильное средство – необходимость работать для Класса, сдавать десятину, соблюдать все правила Класса: выполнять домашние задания, обязательно присутствовать на занятиях, не опаздывать. Самое сложное было не опаздывать. В результате удалось создать атмосферу в Классе. Хочу рассказать о своих впечатлениях по Общему классу и по Специальному. Во-первых, соблюдение дисциплины резко повышает уровень восприятия: чем строже дисциплина, тем выше уровень вибраций на занятиях, тем серьезней атмосфера и глубже работа. И второе – нам самим стало интересно, мы стали видеть, что дисциплина не просто необходима, но и хороша, все стараются за ней следить и ее поддерживать.

В настоящий момент в нашей стране поднимается новая духовная волна. К нам пришло много новых людей, которые интересуются Учением, регулярно ходят на воскресные занятия, на Паневритмию, участвуют с нами в летних Соборах и они тоже высказали пожелание пройти обучение в Классах. До завершения второго цикла МОК осталось 9 лет. Мы планируем по

завершении начать третий цикл и уже ведём подготовку к нему. Я сам планирую пройти МОК третий раз, если Бог даст такую возможность.

Несколько слов о впечатлениях от занятий в Классах. Когда мы начали читать лекции второй раз, возникло ощущение, будто никогда не читали этих лекций раньше, что читаем их впервые. С первого цикла запомнилось многое, но даже то, что запомнилось, и запомнилось хорошо, прочитывалось заново, будто мы ничего из этого не знали. Оказалось, что второй цикла – это второй уровень, значительно выше и глубже. Упражнения делаем те же самые, пишем те же самые темы, но они раскрываются по-новому. Все делаем строго, без поблажек самим себе. И видим, что это совсем другой уровень Класса. Мы стали замечать, что сами сильно изменились: незаметно изменилось мышление, обнаружилось, что мыслим, чувствуем по-другому, что по-другому строим отношения между собой, по-другому воспринимаем мир, мы стали иными людьми.

В результате мы выработали следующие требования к тем, кто хочет заниматься в каждом из двух Классов:

- пять лет пребывания в Братстве;
- регулярное присутствие на воскресных чтениях Бесед Учителя;
- участие в летних Соборах;
- последовательное выполнение все упражнений, которые давались на Соборах и в воскресных Беседах до начала Классов;
- серьёзная работа в Школе, в том числе братская работа;

- готовность исполнять правила Класса;
- десятина;
- знание основных молитв, формул, песен и Паневритмии.

Эти условия совершенно необходимы для того, чтобы человек мог войти в Класс. Одной влюблённости в Учителя мало. Нужно пройти предварительную подготовку, приучиться к определенной дисциплине ума – и только после этого можно войти в Класс.

Вообще Класс – это нечто удивительное. В какой-то момент нам казалось, что сильнее МОК, потом стало казаться, что Общий значительно сильнее. Из моего опыта учёбы в Школе самое сильное, что есть в Школе – это Воскресные беседы, открытые для всех, – они самые мощные. Хотя, конечно, и Беседы, и работа в Классах, и Соборы, и Паневритмия, и индивидуальная работа составляют единое целое, важно всё.

В окончание хочу поблагодарить за все. В какой-то момент я стал понимать какое это счастье – удивительное, неповторимое счастье – что мы встретили Учителя, что мы в этой Школе и живём этой жизнью. Не представляю какое счастье может быть больше. Я поздравляю и вас, и себя с тем, что мы все вместе живём и работаем в этой Школе, что нам даны такие удивительные возможности, уникальные и неповторимые. Спасибо вам! Благодарю Бога, благодарю Учителя, и особо благодарю старших братьев и сестёр, которые приняли Слово, расшифровали, сохранили и передали нам. Хочу также поблагодарить братьев и сестёр, работающих в Братстве сегодня, которые поддерживают нас в наших

занятиях, помогают, дают рекомендации. Особо благодарен старшим, но и младшим тоже.

Наши болгарские братья и сестры, как же мы вас любим, как же благодарны вам, что вы ввели нас в Школу, открыли нам эти возможности и помогаете нам! Желаем, чтобы ваша работа шла успешно, чтобы все трудности и про-

тиворечия были разрешены. Хотя противоречия должны быть, чтобы была динамика. И ещё мы надеемся, нет, мы уверены, что связь русского и болгарского Братства прочная и навсегда.

Только Божья Любовь есть Любовь!

ПУТЬ УЧЕНИКА

Галина Левина

ПУТЬ УЧЕНИКА

Галина Левина

Оглядываясь назад, я осознаю следующее: как хорошо, что поначалу у нас было очень мало книг с беседами Учителя. Первая и единственная книга (до поры до времени), которая попала к нам, была «Путь ученика». Представляете? – «Путь ученика»! Вряд ли мы тогда осознавали какое счастье нам выпало. Языка мы не знали, переводили беседу небольшими частями, но читали регулярно. Дальше появился том «Ето Човекът». Как мудро направляли нас старшие, передавая определенные книги с беседами Учителя. Со временем книг стало больше, мы лучше понимали язык и вскоре читали беседы целиком. В основном это были Воскресные и Соборные беседы, изданные ещё при Учителе. Поскольку книг было мало, мы читали взахлеб всё, что нам передавали из Болгарии наши старшие братья и сестры. Низкий поклон им за это. Таким образом, именно постепенное, не изобилующее беседами, вхождение в пространство Слова Учителя подготовило нас к восприятию Слова в форме оккультных лекций. Когда 1993 году мы открыли оккультные классы, «поле» в наших умах и сердцах было уже «вспахано». Мы более осознанно, в соответствии с тогдашним уровнем нашего развития, принимали условия и требования к ученику

оккультной Школы. Конечно, мы были далеки от глубокого понимания того, каким должен быть ученик Школы. Но очень хотели и готовы были учиться.

Опыт учёбы в оккультных классах показал, что главный метод работы ученика в Школе – это практическое применение знаний, которые даёт Учитель. Именно практика выявляет сильные и слабые стороны ученика и помогает осознать над чем особенно усиленно нужно работать. Конечно, мы были не идеальными учениками, но приобрели огромный опыт и от своей старательности, и от своей небрежности. Завершив 22-х летний цикл обучения, мы начали всё заново. И, учитывая ошибки первых двадцати двух лет учёбы в Школе, исправляем их и открываем новое в уже «пройденном». И чем дальше, тем больше мы осознаём сколько ещё нужно работать над собой, как мало знаем и как велик океан знаний, частичкой которых делится с нами Учитель. И как радостно осознавать, что есть чему учиться и в этой, и в будущих жизнях.

И ещё. В Евангелии от Матфея, 13(10-11) сказано: «И приступивши ученики сказали Ему: для чего притчами говоришь им? Он сказал им в ответ: для того, что вам дано знать тайны Царствия Небесного, а им не дано».

Возможно мало кто со мной согласится, но я вижу в этом параллель между тем, как «сеял» Слово Христос среди Своих учеников – с одной стороны, и в народе – с другой. И как «сеял» Слово Учитель среди своих учеников в Оккультной школе и среди простых людей в Воскресных и других общедоступных беседах.

Христос говорил простым людям притчами. И Учитель в своих беседах приводит много притч и легенд, чтобы основные мысли были более доступны для понимания тех, кто приходил к нему. А ученикам Оккультной школы Учитель говорил о вещах прямо, как бы «оголая» их, называя своими, иногда неприглядными, именами. Такое могут понять и не отторгнуться только подготовленные души. В связи с этим я хорошо осознала почему Учитель строго требовал от учеников не выносить ничего из оккультного класса вовне.

И ещё хочу поделиться своим наблюдением относительно того, какое влияние оказывало и оказывает Слово Учителя на нас. Переводя беседы на русский, мы отметили, что те, которые были изданы до 1948 года, было намного легче воспринимать, читать и переводить, чем поздние издания так называемых «аутентичных» бесед. Сначала мы были обескуражены, потому что, во-первых, эти беседы понимать и переводить было значительно сложнее; во-вторых, по объёму они

иногда сильно отличались в сторону увеличения. Так было с томом «Завет любви»: он открыл нам различия между изданиями бесед до 1948 года и после 1990-х годов. Мы помучились и продолжили читать те книги, которые были изданы уже в 90-х прошлого века. Мы перечитали все, что было издано первыми учениками Учителя... А ведь учёбу надо было продолжать, и нам пришлось освоить «аутентичные» беседы, чему были очень рады. Сам процесс чтения и осмысления беседы или лекции даёт такие проблески в сознании, такое расширение в душе, такое вдохновение и такой прилив сил, что каждый раз хочется только благодарить Бога за то, что мы встретились в этой жизни с Учителем. Мы с радостью и восхищением для себя открыли, что слово Учителя работает в любых, каких бы то ни было форматах. Слово работает независимо от того, как глубоко или неглубоко мы его поняли. Оно работает! Оно как освежающий и орошающий дождь для сухой земли; как животворящая энергия, которая изливается на нас – и хороших, и плохих, орошая землю внутри нас, откуда прорастают семена, посеянные словом Учителя. Главное только, чтобы сердце и ум были открыты этому Слову.

А на беседах Учителя, как и на Библии, лежит барака – Божественное благословение.

**ДРАГАН И ЗДРАВКА ПОПОВИ –
ЖИВОТ И КОРЕСПОНДЕНЦИЯ С УЧИТЕЛЯ**

Даниела Пангулчева, г-р
Данчо Пангулчев, г-р

ДРАГАН И ЗДРАВКА ПОПОВИ – ЖИВОТ И КОРЕСПОНДЕНЦИЯ С УЧИТЕЛЯ

Даниела Пандулчева, д-р

Данчо Пандулчев, д-р

Драган и Здравка Попови са от първите ученици на Учителя Петър Дънов във Велико Търново. В историческите ни проучвания са запазени спомени как са станали неговии последователи и имената им са в протоколите от съборите [1; 2], но Павлина Даскалова указва, че не е успяла да издире техни наследници и повече информация [2, с. 343]. В албума с адреси техният е само ул. „Гурко“, без номер, в раздел „къщи, където Учителя е лекувал последователите си“ [23, с.18], а в непубликувания сборник „Биографии на бележити търновци, последователи и ученици на Учителя Беинса Дуно“, те не са включени [3]. В други източници Драган и Здравка Попови са назовани само „последователи“ [4, с. 482]. Въпреки това е известно писмо на Учителя Петър Дънов, според което мястото на Арбанаси, на къщата на Завета на цветните лъчи на светлината, е записано на името на Драган Попов [1, с. 164]. Във връзка с изследване за къщата започнахме издирване на информация за тях по документи в beinsa.bg и в интернет открихме и установихме контакт с тяхната правнучка проф. Юлиана Василева.

Целта на изследването е проучване и обобщено представяне на откритите от нас исторически данни за

Драган и Здравка Попови, за връзката им с Учителя Петър Дънов, за работата им в Школата, както и публикуване на документи от техните архиви.

БИОГРАФИЯ И ПОЛИТИКА

Според биографични данни от проф. Юлиана Василева, Драган Попов е роден на 21 май 1876 г. в с. Беброво, Еленско. Работи като адвокат в Търново и в София. Народен представител от 1908 г. Участва в политическия живот от страна на Демократическата партия до 1930 г. По едно време е „дясната ръка на Александър Малинов“, който иска да го прави министър през 1918 г., но Драган Попов отказва. Това го спасява от репресии по време на режима на земеделците към министрите от правителството, които попадат в затвора през 1922 г., където „им скубят брадите и се гаврят с тях“. Оттегля се от политиката по настояване на жена си. Завършва земния си път в София на 28 февруари 1945 г. Имат двама сина – проф. Иван Попов и Симеон Попов [31].

Здравка Попова, по баща Матева, е родена на 26 август 1876 г. в Търново и завършва земния си път в София през 1956 г. Произхожда от бедно търновско семейство, Матеви, с черногорски

корен. Баща ѝ е шивач. Много красива, ученолюбива и амбициозна, работи като учителка в Търново, където среща Драган Попов. Тя е една от първите последователки на Учителя Петър Дънов, който често отсяда в техния дом, когато е в Търново. Под неговото влияние Здравка Попова убеждава мъжа си да се откаже от политиката [32]. (Уточняваме, че по време на търновските събори и при други посещения от 1911 г. до 1925 г. Учителя живее на ул. „Зеленка“ 28, където има негова стая [2, с.337]).

Драган и Здравка Попови живеят в Търново на квартира на ул. „Гурко“ и през 1918 г. се преместват в София, където пак живеят на квартира до 1923 г. В семейните архиви се палят писма, адресирани до площад „Черната джамия“ № 6. Според снаха им Люба това е на същата улица, където живеят по-късно, но е зад църквата „Свети Седмочисленици“ (бившата Черна джамия). Този адрес към момента не може да се определи точно (виж Приложение 2). Той е важен за историята на Братството, защото там са ставали срещи на Синархическата верига. От 1924 г. Драган и Здравка Попови си построяват дом на ул. „Цар Шишман“ № 11 – надстроен от тях етаж на къща, и живеят там до смъртта си.

По семейни документи Драган и Здравка Попови са имали барака на Изгрева. Имотът е национализиран след 9-ти септември и попада частично на терена, даден на Руското посолство, и върху част от него има блок. Намира се в близост до градинката с мястото на Учителя. През 1992 семейството проверява документите в общината и установява, че няма възможност да бъде възстановена собствеността.

Драган Попов е член на Демократическата партия и народен представител в 14-то обикновено народно събрание (ОНС) (15.06.1908-15.02.1911). В дигитализирания архив на парламента със стенограми от пленарни заседания [33] и хронология [35] проследихме присъстващите на първото заседание, когато те се обявяват поименно. За Драган Попов не открихме участие в друго ОНС, въпреки че цитираната биографична справка го предполага и че в спомени за търновските събори от 1913 г. и 1915 г. той е наречен „народен представител“. 172 народни представители започват работа през юни 1908, през септември те гласуват независимостта на България и през мандата си работят с две правителства на Александър Малинов. Драган Попов е член

на комисията по проверка на изборите [26] и член на постоянната комисия „по Министерство на правосъдието“ [27]. При проверката на избора му, който за Еленска избирателна околия на Търновски окръг е без възражения, намираме две жалби: че гласуването е започнало с 10 минути закъснение и че в секцията са влезли хора със сопи (всъщност възрастни с бастуни) (виж Приложение 1) [28]. Във времето, когато е народен представител, Драган Попов приема поканата да стане член и да участва в годишната среща на Веригата в Търново през 1910 г. През 1918 е канен от Малинов за министър, когато за кратко се сформират две негови правителства, но отказва. Вероятно под въздействие на мнението на Учителя Петър Дънов за политиката, но и по настояване на Здравка Попова.

Като депутат от Демократическата партия Драган Попов се явява една от най-изявените политически фигури в Братството. Своето отношение към политиката Учителя Петър Дънов излага в показанията си при разпита му в сградата на Обществена безопасност – протокол от 21 юли 1925 г.: „С политика не се занимавам, защото тя не представлява за нас никаква цел. С политика се занимават само хората, които тепърва изучават живота“ [22, с. 118-119]. На годишната среща на Веригата през 1910 Учителя Петър Дънов разяснява условието за участие в политиката: „Винаги трябва да обмисляте постъпките си, ако се мешате в политически работи. Трябва да обмисляте дали можете да бъдете полезни, защото ако се включвате в политическа партия само за облага, тогава да знаете, че се поставяте на плъзгава почва за вашето развитие. Ето защо

желателно е, когато някой от вас иска да вземе стъпка в политическо отношение, да се отнесе до приятелите на Веригата, до тримата ръководещи Духове. Тогава ще имате по-малко мъчнотии, работите ще се уреждат и ще имаме по-обширна дейтелност. И като се подобри положението на България, знайте, че едновременно се подобрява и вашето положение“ [4, с. 193]. Драган Попов успява да съчетае духовната си дейност в двете вериги, в ООК в Школата и като ръководител на братска група в София, с участие в политическия живот от 1918 до 1930 г. Други известни политици – народни представители, от учениците на Учителя са д-р Миркович и Иван Толев.

БРАТСКИ ЖИВОТ В ТЪРНОВО

В Търново духовните събрания се провеждат в къщата на Елена и Константин Иларионовичи на ул. „Зеленка“ № 28, където сем. Попови участват от 1909 г. до 1918 г. Дъщерята на сем. Иларионовичи разказва: „Събранията ставаха у дома. На тях идваха сем. Бойнови, Мария Пирьова, Стефана Симеонова, Мария Карачорова, Здравка Попова, Стефан Куртев, Костакиев и жена му Елена и др. След смъртта на баща ми през 1929 г. събранията се прехвърлиха в съборната вила, защото останяхме без средства и цялата къща давахме под наем“ [2, с. 337]. Драган Попов не е изброен в групата вероятно поради честите си пътувания до София.

Близкото общуване на сем. Поповичи със сем. Иларионовичи е отразено в спомените и писмата им. В спомените на Е. Иларионова четем: „Учителя беше у дома и Драган помоли Костагина да за-

Веде Учителя при Здравка“ [1, с.101]; „Семейство Драган Попови дойдоха една вечер у нас. Учителя излезе от стаята си“ [1, с. 101]; „Когато румънците навлязоха в България, Драган Попов дойде изплашен у нас и каза на Учителя: „Да изпратим Здравка и Елена в Беброво“ [1, с.261]; „През Турско-българската война ... дойде Драган Попов малко смутен, повика Учителя настрана и му съобщи, че имало официално тайно съобщение, че в Пирин планина от гърците са обградени няколко наши полка, между които и Костадиновия 27-ми полк“ [1, с.262]. В писмото от 24.10.1911 г. до К. Иларионов четем: „Поздравя на Драгана, Здравка и Елена“ [1, с. 164]; от 24.04.1917 до Е. Иларионова: „Изпращаме ви и 30 яйца за приятелите, разпределете ги съобразно според както ще ви съобщи Драган Попов“ (за Великден) [2, с.114]; от 09.10.1921 до К. Иларионов: „Дайте петдесет хиляди в съхранение на брат Драган Попов“ [2, с.179]; от 30.03.1922 до К. Иларионов: „Получих Вашите писма. Върху някои въпроси Драган лично ще Ви осветли“ [2, с.210].

В духовната им биография в Търново намираме различни ситуации, описани в протоколите и в спомените, в които Драган и Здравка Попови участват, изброени хронологично:

Лечение, 1909 г. Много търновци стават последователи на Учителя Петър Дънов, след като той ги излекува от тежки заболявания. На 12 юли 1909 Учителя Петър Дънов идва в Търново. Елена Иларионова разказва: „Здравка Драган Попова боледувала от ишиас. Много често била на легло от силните болки. Учителя беше у дома и Драган помолу Костадина да заведе Учителя при Здравка, като обещава да изпълняват изискванията му (оброка). Учи-

теля се съгласи, даде им наставления и Здравка оздравя“ [1, с. 101]. Описани са и други случаи, в които излекувани в Търново от Учителя дават оброк (обещание в духовен план) – напр. да служат на Господа, да престанат да ядат месо и др. [1, с. 101, с. 37, и с. 264].

Среща на Веригата, 1910 г. (14-18.08.1910) На 14 август 28 участници влизат в заседателната стая по ред на приемане за членове на Веригата и сядат около маса с три копирени ленти – синя, жълта и розова. Публикувана е скицата как са насядали с имената им [4, с. 142]. На 15 август се прави обща вечеря и преди нея всеки взема от трапезата и внася в олтара за освещаване от храната: Здравка Попова – праскови, а Драган Попов – гиня [4, с. 154]. На 16 август преди беседата за числата всеки написва на общ лист по една дума, срещу която се поставя номер. Даден е редът на записването им и по схемата на сядане можем да изчислим, че Здравка Попова е написала думата „правда“ – 17, а Драган Попов – „любов“ – 20 [4, с. 158]. Определят се двама, които да препишат листа с 29 думи и с числа – 29 пъти, по един за всеки участник. Това е Словото, което им се дава тази година, да го носят през годината [4, с. 162]. На 17 август Учителя пише индивидуално за всеки думи на гърба, листът се поставя в плик, благодарят в олтара за получаването му и поръката е този лист и плик да го пазят чист и да не го изгубят [4, с.167].

Архив, 1910 г. В архива на сем. Попови се съхранява единият плик, даден на срещата, надписан с молив – „Драган Попов“. Все още запазен в безупречно състояние, вътре сгънат на две, е един зеленикав лист; едната половина е празна, на другата са написани от

1	Горност	15	Милост
2	Правда	16	Смирение
3	Смирение	17	Милост
4	Послушание	18	Правда
5	Любов	19	Смирение
6	Милост	20	Любов
7	Послушание	21	Слава
8	Смирение	22	Милост
9	Възвишение	23	Любов
10	Удо	24	Сърдце
11	Ръководителство	25	Живот
12	Надежда	26	Отврът
13	Вера	27	Търпение
14	Мъдрост	28	Съзнание
	29	Изтънение	

Гледай да
 получиш Пътят
 ми в което
 се въведем от
 мен. Бъди
 верен. Ходи с
 радост в
 живота и аз
 ще ти благосло-
 вя.

външната страна 29 числа и думи, а от вътрешната – личното послание на Учителя Петър Дънов, подписано така:

„Гледай да пазиш Пътят Ми, в който си въведен от мен. Бъди верен. Ходи с радост в живота и аз ще те благослоvia“.

Следват символи и свещеният подпис.

За тези символи обяснението от Протокола на Веригата е, че като се препишат числата с думите, „ще се постави под думите знакът на Веригата“ [4, с. 162].

Здраве, 1910 г. За здравословен проблем на Драган Попов научаваме от стенограма на 14-то ОНС за 12.11. 1910 г., когато той отсъства и му се гласува един месец отпуска с представено

медицинско свидетелство [29]; и после на 11.01.1911 Драган Попов отново отсъства и иска 3 гена отпуск [30]. Възможно е за това боледуване да се разказва в следната беседа: „Преди години беше заболял един брат от Търново и някои мислеха, че могат да го лекуват. Много трудно се лекува човек, трябва да знаеш как да правиш това. Пратих двама напреднали братя – Константин Иларионов и Драган Попов, дадох им наставления как да го лекуват. Болният брат беше скован, не можеше да мръдне, готвеше се за другия свят. Отидоха двамата да го лекуват, но и двамата се разболяха. Казах си: „Не трябваше да ги пращам, тази работа не е за тях“. Това

са тънки сили, които минават – и понякога щом изпъдиш духовете от едно място, те влизат в теб“ [8, с.175-176].

Архив, наряд за очистване. В лично тефтерче на Здравка Попова, с готварски рецепти от семейния архив, на последните страници е записан „Наряд за очистване“, недатиран. Предполагаме, че е от първите години, защото впоследствие Учителя поръчва да имат специални тефтерчета за тези цели:

За очистване:

1. Да ме съблече Господ от стария живот на мисли, желаня, чувства, дела и постъпки (обливане от горе главата до краката), 3 пъти.

2. И да ме облече в новия живот на любов, мъдрост и истина (от краката обливане до главата), 3 пъти.

3. Божията любов, Божията мъдрост и Божията истина да се вселят в мен (обливане от главата до сърцето), 3 пъти.

За кръжока – 133. псалм

За душата – 23. псалм

За дома – 128. псалм

За побеждаване врагов – 110. псалм

4. Да се всели Великият Божествен дух (вдишване) и да очисти всичките лоши мисли, чувства, желаня и дела в мен (духане).

С „търновски кръжок“ в протоколите се означава братската група [1, с. 249; 2 с. 56]. Формулите са оригинални. Най-близко до първите две е описанието в раздел „Упражнения с формули“ – „Формули, дадени на събора 1910 г.“: „Събличам стария човек на греха, събличам всички мои немощи, болести и заблуждения, и ги изпращам в земята. (Ръцете се изхвърлят над главата, срещат се една глан с друга, с пръстите нагоре, и се прави обливане с пасѝ надо-

лу до земята, като ръцете се изтърсват в земята.) Обличам новия човек на Любовта, Мъдростта, Истината, Правдата и Доброгетелта. (Ръцете се издигат нагоре над главата по обратния път.) Упражнението се прави три пъти“ [5, с. 128].

Събор, 1911 г. (10-15.08.1911 г.) Участниците са 32, извиквани поред в заседателната стая: 15-ти – Драган Попов, и 29-та – Здравка Попова. Има скица на масата и описание поименно как са насядали около нея [4, с. 200]. В протокола по записки на Д. Голов намираме и кратки биографични данни: „Драган Попов, родом от с. Беброво, Еленско, живущ в Търново“ и „Здравка Попова от Търново, родом от Търново, гдето и живее“ [4, с.199].

Къща на Завета, 1911 г. Историческите сведения за закупуването на къщата черпим от писмо, изпратено от София, 24.10.1911 г. [1, с. 164]:

Люб. К. Иларионов,

Получих Вашето писмо. В четвъртък на 27-того аз ще тръгна оттук за Търново. Мястото ще се вземе Върху името на Г-н Попов (Драган Попов – бел. ред.) и твоето. Двама ще фигурират в актовете. За сега така се решава отгоре. Аз като дойда, ще ви улесня в работата.

Моят поздрав на теб и Драгана, на Елена и Здравка.

Ваш верен: П. К. Дънов

Така имотът се закупува и записва както следва: къщата – на името на Константин Иларионов, а дворното място, на което е построена къщата – на името на Драган Попов. За това разполагаме с втори документ – нотариален акт от 1919 г. за закупуване на съседния имот от юг. В него се описват собствениците на граничните имоти:

„...при съседни Драган Попов, Добри Стоянов, баба Маруца и улица“ [2, с.123].

Събор, 1912 г. (15-21.08.1915) Изброени са 62 души, сред които Драган и Здравка Попови, които се качват в заседателния салон и заемат своето място около маса с формата на паралелограм, покрита с бял ленен плат, върху който е постлана моравка лента. Скица липсва [4, с. 256].

Земетресение, 1913 г. След земетресението в Търново на 1 юни 1913 г. Учителя посещава града. В спомените на Стефан Тошев пише: „Учителя, аз и търновският адвокат (тогава народен представител) брат Драган Попов посетихме Горна Оряховица и Лясковец. Аз и Учителя се върнахме в Търново, а Драган Попов замина за София“ [13, с. 8]. В личните архиви на сем. Попови се съхранява техен препис на писмото на Учителя Петър Дънов до Елена Иларионова от 9 април 1913 г., с което той ги предупреждава по символен начин за земетресението, а при неговото идване в Търново след първите силни трусове им разяснява написаното [1, с. 272-273].

Събор, 1914 г. (10-17.08.1914) На 18 август се състои среща с неотпътували 14 участници, поименно изброени, сред които е и Драган Попов. „На тия 14 души се дадоха от Г-н Дънов по девет житни зърна, след което им се каза: „Тези зърна ще ги пазите. Те ще бъдат за духовното и материално развитие на българския народ. Ако не грешите, в тия зърна е складирана известна сила и енергия, която може да влезе във вас. Ще ги пазите добре: гледайте да не пропаднат някъде, да ги изядат мишки или друго“ [4, с. 409].

Събор, 1915 г. Този събор е разтурен от властта на 8 август, а в протоколите е записано: „Сутринта,

преди обяд, към 10 ч. Всички бяхме събрани в салона. Повикаха отвън Учителя, а след него излязоха и трима от братята – г-р Хр. Дуков, Д. Голов и В. Граблашев... Местното комендантско управление, предвид на това, че страната е обявена във военно положение, през което събрания вроде нашето не се позволяват, искало да разтури нашия събор, та горните три лица, заедно с Драган Попов, били изпратени в комендантството да изучат работата и решението на последното и да се върнат и ни съобщят“ [4, с. 469-470]. Спомените на участници в събитията хвърлят светлина на случилото се. Стефан Тошев пише: „...една група от десетина души, между които бях и аз (а също и търновският адвокат и народен представител Драган Попов –демократ). Той насаме постави въпроса на Учителя за изхода на започналата Първа световна война – „Съгласението“ ли, или „Съюзът“ ще победи. Българското правителство и цар Фердинанд не бяха се още формално обвързали, но беше ясно, че България ще върви с Германия и Италия, а не с Англия и пр. Учителя пред нас безрезервно заяви, че победата ще бъде на страната на „Съгласението“. Това тайно съобщение, което Учителя направи пред нас, още до вечерта става достояние на военния комендант в Търново. Кой издаде тайната, не е важно, но то е станало неумишлено, уж пред верни хора [13, с. 31]. Според Иван Данаилов „един от братята, търновски адвокат и народен представител, има неблагоприятното да каже на един търновски гражданин, радославист (тогава Радославов беше министър-председател), че нашият Учител е предсказал, че в започналата Първа световна вой-

на ще победи групата начело с Англия. Вярно е, че Учителя каза това пред една трупа от пет-шест души, между които бях и аз, разбира се, поверително. Този радославист съобщил това на търновския комендант и той наредил да разтурят събора“ [2, с. 68]. Жечо Панайотов допълва: „Вечерта няколко братя и сестри се събрахме в дома на брат Драган Попов, който тогава още живееше в Търново, направихме молитва да се размине това нареждане, като всеки един от нас се помоли със свои думи, да апелираме към Небето за помощ“ [15, с. 46-47]. През 1917 г. в София Учителя напомня, че достатъчно рано е предупредил правителството за изхода от войната [13, с. 31].

Къщата от юг, 1919 г. На 1 ноември се закупува мястото в Арбанаси, намиращо се от южна страна на имота с къщата на Завета. Два нотариални акта – за него и за нива от 2 дек., са на името на Константин Иларионов. Към тях има и Декларация от Константин Иларионов, в която намираме името на Драган Попов с текст: „Имота, означен в настоящия нотариален акт, е купен за сметка на мен, Драган Попов, на Анастас Бойнов, Иван М. Дивитаков и Петър Чорбаджиев, без да има някой от нас право да го владее за своя лична сметка, а остава за сметка на Бялото Братство“ [21].

Големите събори. В спомените на Мария Тодорова намираме *Известие за организирането на събор*. То не е датирено, но в него са посочени осем длъжности на организатори: квартирна комисия, касиер, домакини, нагледник, готвачи, трапезоуредници, разпоредители, коменданти. В организацията участват 30 човека. Сред тях Драган Попов е един от четиримата трапезоуредници [10, с. 362].

Събор, 1922 г. Игват 837 поканени участници. Запазени са разни спомени и случки. Тодор Попов разказва спомен с Драган Попов, „софийски адвокат“, който носи пенсне, и споделя следната история с него: „Учителя го вика и му поръчва да донесе бакърена тава и вода, а после да изкопае сам трап, два метра дълбок; след което двамата отиват там, Учителя поставя бутилка, пълна с вода, и отново сам Драган Попов зарива трапа. След това Учителя му обяснява, че в бутилката е затворил тъмен дух, който е смущавал провеждането на събора“. От този разказ разбираме, че Драган Попов се ползва с особеното доверие за една такава необичайна мисия, която изисква духовно познание за света и пълно доверие към Учителя [11, с. 705-706].

В ШКОЛАТА В СОФИЯ

Здравка Попова – името ѝ срещаме в три беседи от 1922 г.

На 16 март 1922 г. в лекция пред Общ окултен клас в София Учителя Петър Дънов предлага да се сформира комисия от 7 братя и 7 сестри, която да прочита всички теми, които той дава за индивидуална домашна работа, да изважда „най-важните работи“ и да направи „едно общо определение“. Тъй като няма доброволци, той ги определя, като знае талантите им, и сред сестрите посочва Здравка Попова. Като на учителка нейният талант и култура да се изразява писмено, да работи с текстове и да обобщава е добре развит. Кореспонденцията ѝ с Учителя също е свързана с тези качества [9, с. 68-69].

На 26 май 1922 г. в лекция, гържана на Витоша, Здравка Попова става член на комисия за въдворяване на ред, коя-

то ще се сменя всеки месец. Тя е определена за това от своите „съученици“ – Учителя посочва първия член на комисията, той – втория, вторият – третия и т.н. [9, с. 203]. Това предполага, че се е изявила като активна ученичка, с авторитет, поради което е подходяща да въдворява ред. Тази дейност освен с дисциплина е свързана с качеството справедливост и напомня на първата дума, която Здравка пише на събор през 1910 г. – „правда“ [4, с. 158].

На 25 август 1922 г. на събора в Търново Здравка Попова се определя доброволно да бъде „специалният“ кореспондент за търновския кръжок от София, заедно с Гарвалов: „Учениците от Окултната школа от всеки град в провинцията трябва да си имат в София по един представител, който да ги държи в течение на всички разпореждания... до когото направо ще пишат, а той ще им изпраща лекциите за класа. За всеки град може да бъде един, могат да бъдат двама, могат да бъдат и трима... Ангажирането ще бъде доброволно. Онези, които се ангажират, трябва да бъдат изправни и експедитивни – да няма отлагане. Сега всички тия кореспонденти ще съставляват един съвет и ще се събират най-малко един път в месеца в София, за да обменят някои мисли върху работата си“ [6, с. 257].

Драган Попов. Освен член на Веригата от 1910 г., каквито са всички поканени на годишните срещи във Варна и Търново, чийто брой с годините нараства, Драган Попов заедно с още 9 братя от Веригата е член и на Синархическата верига [11, с. 98; 17, с. 22; 25, с. 87]. Имената им са написани в тефтерчето на Георги Куртев, също неин член, в което той е записал една от срещите, на която не е посочена дата и място

[11, с. 98-99]. Текстът в тефтерчето е част от съдържанието, с почти пълно съответствие на двата текста, на срещата от 31 август 1921 г. в Търново, публикувана от Георги Христов в „Наръчник за самоорганизиране на Братството по методите на Учителя“ [25, с. 101-103]. Източникът на информацията в „Наръчника“ е тетрадка, на която не е вписан нейният притежател, и предвид съдържанието ѝ предполагаме, че е на член на Синархическата верига. В тетрадката се съдържат записки за още 10 срещи на Синархическата верига – на 15 юни 1921 г. в Саран бей [гр. Септември], четири през 1922 и пет през 1923, проведени в София [25, с. 87-141]. За две от срещите в София – на 21 юни 1922 г. и 25 март 1923 г., е упоменато, че са проведени в дома на Драган Попов [25, с. 104, с. 121] – с адрес площад „Черната джамия“ № 6 (виж Приложение 2), като за останалите срещи през 1922 г. е посочена само София, а срещите през 1923 г. са на ул. „Опълченска“ №66. На първата среща – на 15 юни в Саран бей [гр. Септември], е посочено, че Синархическата верига „служи като станция на Бялото Братство“. Осем от членовете на Синархическата верига са и ръководители на най-големите братства в страната. И двете Вериги изпълняват определени от Учителя за тях конкретни задачи за духовна работа – размишления, пост, наряди през годината и др. за повдигането на Веригите и на членовете им, на българския народ и славянството. За Синархическата верига Учителя Петър Дънов казва, че ще бъде Веригата на Любовта – „веригата на десеттях е веригата на Любовта и ще работи с хармонията“; и също казва, че членовете на веригата са „представители на десет души от ангелския свят“ [25, с. 94].

Драган Попов е един от тримата ръководители на Братството в София заедно с Тодор Стоименов и Деню Цанев. Като такъв е вписан за участник при братските срещи с Учителя, на които той им изнася беседи през 1923 г. (5 беседи – 9-11 септември), 1924 (3 беседи – 1-2 септември), 1930 (5 беседи – 28-30 август) и 5 разговора (19-25 април 1927) [14, с. 656-767].

Кооперативно сдружение „Бяло братство“, 1923 г. Общественика Драган Попов виждаме и в тази инициатива, където той е един от петимата ѝ учредители на 15.07.1923 г., с цел „с общ труд и усилия, при връзките, които всички братя и сестри, градове, паланки и села имат“, да се създаде кооператив. Публикувано е Предложение от учредителите, от 20 юли 1923 г., до ръководителите на братства, за разгласяване на идеята, за набиране на членове и за свикване на общо събрание в Търново по времето на събора. Главните задачи са: „Доставка на известни продукти без посредници, на по-евтина цена, рационалната обработка на земя, усъвършенствано производство на разни потреби и предмети, а главно просветна и книжовна дейност“, а мотото е: „Чрез Кооперацията, комуната – към великата задача: Братство между хората“. Капиталът на сдружението ще се сформира от дялове от 100 лева, които всеки може да изтегли обратно при напускане, а началната вноска е 10 лева, срещу която се дава удостоверение за пътуване с 50% намаление по железниците [12, с. 44-45]. Използваната дума „комуна“ показва, че това е малък опит за форма на комунален живот във време, когато на зрява и се реализира идеята за комуни в Арбанаси и в Русе.

Писмо до народа, 1928 г. Драган Попов е сред първите имена, изброени след възванието, наречено „Писмо до народа“ – „писмо от 36 човека“, датирано: София, 27 август 1928 год. Писмото е опит да се представят накратко основните идеи в учението на Всемирното Бяло Братство пред широката общественост. Освен това то е своеобразна защита за Учителя: „От дълги години той тихо и неуморно работи между българите... Вече ред години той е подложен на хиляди несправедливи нападки и клевети, на които отговаря само по един начин – с едно необикновено търпение“ [12, с. 70-71].

Рила, 1932 г. В дневника си от Рила Пеню Ганев описва дейностите за 13 и 14 август: закуска, гимнастики, поход за плочи и за греди, както и фотографии на редица братя, сред които споменава Драган Попов [16, 295-296]. Действително от август 1932 г. има запазена снимка на Учителя с ученици, сред които са Драган Попов и Здравка Попова [18, снимка 48].

ПИСМА

Писмо от 17 януари 1918 г. Писмо на Учителя до Здравка Попова от 17 януари, Варна. С първите ученици кореспонденцията е била обичайна практика. Писмото липсва в семейния архив. То е публикувано многократно и засяга важните теми за смисъла на живота и за вярата, за надеждата и любовта и че всичко е за добро [19, с. 17; 20, с. 294-295; 24, с.170] (виж Приложение 3).

Писмо от 9 февруари 1918 г. В архива на Драган Попов намираме пощенски плик, адресиран така: „г-н Драган Попов (хотел Москва) Варна“. Пликът има пощенско клеймо от Варна и е от-

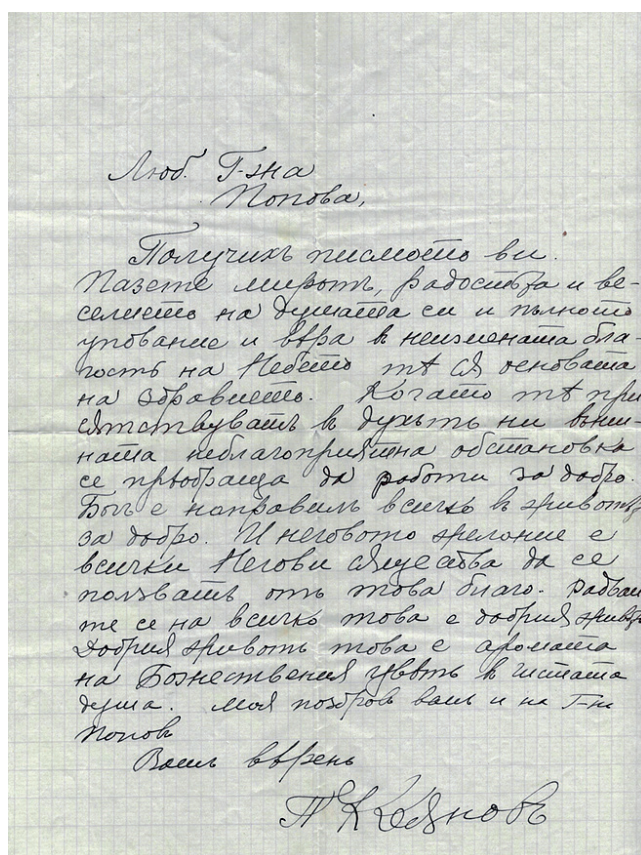
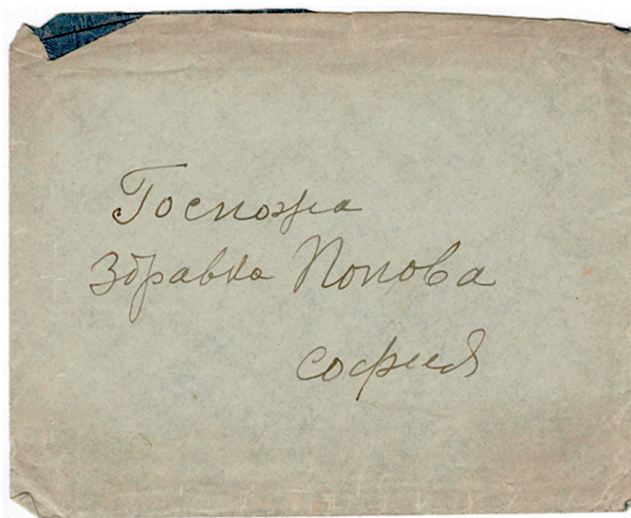
къснат горният му десен ъгъл с размери и форма на пощенска марка. Писмото, което се намира вътре в плика, е с дата 9 февруари 1918 г. и представлява препис на оригинала. Старият хотел „Москва“ във Варна (1885) е бил на ъгъла на ул. „Бр. Миладинови“ и ул. „Опълченска“. Изглежда, че Драган Попов е отседнал в хотел „Москва“ във времето, когато Учителя е интерниран в х-л „Лондон“, но че нямат възможност лично да се срещнат и затова писмото е изпратено по пощенска служба. Писмото няма точно посочен адресат и съдържа препоръка да се преписа: „Всички, които горещо обичат истината, на които сърцата са пълни със смирение Божествено, с милостиво сърце Господне, могат да си препишат тия думи“. Предполагаме, че чрез Драган Попов това писмо е изпратено в този плик на всички приятели. Вероятно оригиналът е предаден на други, но преписът е запазен в същия плик. Това писмо е публикувано като извънредна беседа (виж Приложение 4) [7, с.122].

Непубликувано писмо. В семейния архив намираме писмо, адресирано до Здравка Попова. Писмото е недатирано и непубликувано. Поставено е в плик, надписан: „Госпожа Здравка Попова, град София“. Възможно е да е от времето, когато Учителя не е в София, а Здравка Попова е в София, което може да е през 1918 г., когато той е във Варна. Пликът няма пощенско клеймо или марка, предадено е на ръка. Ако липсваше пликът, получателят нямаше да може да се определи точно, тъй като в Братството има няколко семейства с фамилия Попови.

Люб. Г-жа

Попова,

Получих писмото ви. Пазете мира,

радостта и веселието на душата си и пълното упование и вяра в неизменната благодат на Небето, те са основата на здравето. Когато те присъстват в духа ни, външната неблагоприятна обстановка се преобръща да работи за добро. Бог е направил всичко в живота за добро.

И Неговото желание е всички Негови същества да се ползват от това благо. Рагвайте се на всичко, това е добрият живот. Добрият живот, това е ароматът на Божественния цвят в чистата душа. Моят поздрав вам и на Г-н Попов.

Ваш верен:

П. К. Дънов

В следващите години кореспонденцията не продължава, тъй като Здравка и Драган Попови живеят в София и посещават Школата.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Драган и Здравка Попови са сред първите учениците на Учителя Петър Дънов в Търново от 1909 г. и членове на Веригата, в чиито срещи участват от 1910 г. Драган Попов е член и на Синархическата верига, един от ръководителите на братство от София, и на него е поверено да се запише на името му мястото на къщата на Завета в Арбанаси. Двамата са активни участници в братския живот и са сред пионерите, допринесли за създаване на благоприятна духовна атмосфера, за разрастване на движението и за духовно пробуждане на българския народ.

ЛИТЕРАТУРА

1. Всемирния Учител Беинса Дуно и Велико Търново, 1 том. Документална хроника, Алфиола, 1995.
2. Всемирния Учител Беинса Дуно и Велико Търново, 2 том. Документална хроника, Алфиола, 1996, 2 том
3. Даскалова, П. Биографии на бележити търновци, последователи и ученици на Учителя Беинса Дуно (Петър Константинов Дънов), неиздадена.
4. Дънов, П. Веригата на Божествената Любов (1903 – 1915), Изг. „Захарий Стоянов“ и Изг. „Бяло Братство“, София, 2007.
5. Дънов, П. Молитвеник. Молитви, формули, наряди, песни и упражнения, дадени от Учителя Петър Дънов. София, Издателска къща „Сонита-5“, 1995.
6. Дънов, П. Новият живот, СС (1922 – 1924), б. Върху задачите на Школата от 25.08.1922, Изг. „Бяло Братство“, София 2009 г.
7. Дънов, П. Писмо от 9 февруари 1918. В: Искайте сила – имайте вяра, ИБ (1914 – 1919), ИК „Всемир“, София 1994.
8. Дънов, П. Разумните същества, МОК, т. II (1936 – 1937), б. Любов и безлюбие. Изг. „Бяло Братство“, София, 2003.
9. Дънов, П. Трите живота, ООК (1922), Изг. „Бяло Братство“, София, 2006.
10. Изгревът на Бялото Братство пее и свири, учи и живее, Том 5, съст. В. Кръстев, София: Житен клас, София, 1996.
11. Изгревът на Бялото Братство пее и свири, учи и живее, Том 10, съст. В. Кръстев, София: Житен клас, София, 1999.
12. Изгревът на Бялото Братство пее и свири, учи и живее, Том 12, съст. В. Кръстев, София: Житен клас, София, 1999.
13. Изгревът на Бялото Братство пее и свири, учи и живее, Том 13, съст. В. Кръстев, София: Житен клас, София, 2000.
14. Изгревът на Бялото Братство пее и свири, учи и живее, Том 14, съст. В. Кръстев, София: Житен клас, София, 2002.
15. Изгревът на Бялото Братство пее и свири, учи и живее, Том 15, съст. В. Кръстев, София: Житен клас, София, 2002.
16. Изгревът на Бялото Братство пее и свири, учи и живее, Том 16, съст. В. Кръстев, София: Житен клас, София, 2002.
17. Изгревът на Бялото Братство пее и свири, учи и живее, Том 22, съст. В. Кръстев, София: Житен клас, София, 2005.
18. Изгревът на Бялото Братство пее и свири, учи и живее, Том 26, съст. В. Кръстев, София: Житен клас, София, 2012.
19. Писмата. Три писма на Учителя до ученици. сп. „Сила и Живот“. Бр. 2, 1992 г., ИК Сила и живот, Бургас.
20. Писма до първите ученици (1889-1906г.) – изг. „Астрала“: 1999 г, ред. Свилен Чорбаджиев.
21. Пандулчева, Д., Пандулчев, Д. Къщата на Завета

та на цветните лъчи на светлината, братският живот и дейността на Учителя Петър Дънов в Арбанаси. 11.3.2021, непубликувано.

22. Славов, А. Изгревът. Към светската биография на Петър Дънов, Изд. „Хелиопол“, 2010.
23. Учителя и Велико Търново (Пътеводител), Братска група – В.Търново, Издателство „Бяло Братство“ ISBN 954-8091-96-8
24. Учителя във Варна. Документална хроника на гелото на Учителя Беинса Дуно (Петър Дънов) във Варна; Издателство „Бяло Братство“, София, 1999.
25. Христов, Г. Наръчник за самоорганизиране на Братството по методите на Учителя, Сдружение „Слънчогледи“, Бургас, 2017.

ИНТЕРНЕТ ИЗТОЧНИЦИ

26. Дневник стенографски на 14-то обикновено народно събрание. 15 юни 1908 г., с. 3 и с. 34, <https://www.parliament.bg/bg/plenaryst/ns/55/ID/7579>
27. Дневник стенографски на 14-то обикновено народно събрание. 16 юни 1908 г., с. 38 <https://www.parliament.bg/bg/plenaryst/ns/55/ID/7580>
28. Дневник стенографски на 14-то обикновено народно събрание. 18 юни 1908 г., стр. 99-100, <https://www.parliament.bg/bg/plenaryst/ns/55/ID/7582>
29. Дневник стенографски на 14-то обикновено народно събрание. 12 ноември 1910 https://parliament.bg/pub/StenD/20191107093048XX_12-11-1910.pdf,
30. Дневник стенографски на 14-то обикновено народно събрание. 11 януари 1911 <https://www.parliament.bg/bg/plenaryst/ns/55/ID/7817>
31. Драган Попов: <https://www.geni.com/people/Драган-Попов/6000000004383785232>
32. Здравка Попова: <https://www.geni.com/people/Здравка-Матеева-Попова/6000000004383703867>
33. Стенограми от пленарни заседания <https://www.parliament.bg/bg/plenaryst>
34. Учителя Беинса Дуно – Петър Дънов, интернет търсачка, www.beinsa.bg
35. Хронология на ОНС <https://www.parliament.bg/bg/16>

Приложение 1

Стенографски дневник на 14-то ОНС, първа извънредна сесия, 4-то заседание от 18 юни 1908 г. за проведените избори в Еленска избирателна околия: „И в четирите избирателни секции не са станали никакви нарушения, никакви нередности. Протоколите са подписани от всички членове на бюрата, пак без никакви забележки... Д-р Стефан Попов е получил 3.364 гласа, а Драган Попов е получил 3.354. Избрани са там д-р Стефан Попов и Драган Попов. Опозиционните кандидати г.г. Бакалов и Михайловски са получили – първият – 102, и вторият – 87 гласа. В четвъртата секция има подадено само едно заявление от Марин Т. Радославов и от него се вижда, че бюрото късно открило гласоподаването, в 7 часа и 10 минути. Оставащо е без последствие, понеже председателят на бюрото казва, че изборът почнал тъкмо в 7 часа, а не в 7 часа и 10 минути, понеже часовникът на тъжителя може да е бил малко по-напред. От същия има и друго заявление, че някой си Никола Чергиланов и други няколко души избиратели влезли в изборното място със сопи и с тояги. Бюрото констатира този факт в смисъл, че понеже лицата, които са влезли в изборното бюро със сопи, с тояги, са били стари, куци и сакати, невъзможно било да им се отнемат патериците, защото по друг начин не могли да гласоподават. По туй съображение комисията намери избора в Еленската околия за редовен.

Приложение 2

За адреса, на който живеят сем. Попови до 1924 г., разказва Юлита Василева: „Според баба ми Люба те преди 1924 г. са живеели пак на ул. „Цар Шишман“, но „заг“ църквата „Свети Седмочисленици“. В кореспонденцията им имаше плик, адресиран до (пра)баба Здравка, и друг, до (пра)дядо ми (предполагам през 1918 г.), с ад-

рес „Площад „Черната джамия“ б. „Черната джамия“ е старото име на църквата „Свети Седмочисленици“. Но не знам къде се води този адрес, не се разбира от тези стари немски карти на София от 1902 г. и 1920 г. <http://stara-sofia.com/karti.html>

Номерацията на ул. „Цар Шишман“ започва от площад „Цар Освободител“. Улицата пресича ул. „Граф Игнатиев“ (там е точно църквата, улицата „Цар Шишман“ минава зад нея) и стига до бул. „Патриарх Евтимий“. Откъдето и да е започвала номерацията на улицата по онова време, малко вероятно е този сегмент от нея да е имал друго име. Улиците, ограждащи сегашната градинка, са „6-ти септември“ (там се намира Шесто училище), „Паренсов“ (там е МВР), и „Граф Игнатиев“ (там е имало къщи, сега са кооперации с магазини отдолу). Градинката пред църквата е там от 1920-те години, преди това сградата на църквата е била бивша джамия, използвана за затвор, а откъм ул. „6-ти септември“ е имало сгради (бивши казарми), където са били стражите към затвора. Възможно е в една от тях да са живели, но не ми се вярва. По-скоро е възможно сегментите от улиците, ограждащи църквата, да са се водили официално или неофициално като „Площад „Черната джамия“. Възможно е този адрес да се е водил по старому, както хората са го знаели, и пощаджиите да са си знаели на коя от обрамчващите улици се намира номер 6. Но няма как ние да узнаем това. Не съм видяла никъде карта, на която да има означена номерация. На картата от 1902 църквата все още е затвор „Черната джамия“, и вероятно това дава името на площада, но улиците около него съществуват и са същите (само дето „Паренсов“ е още „Драгалевска“). Точно зад църквата, на „Шишман“, има една запазена красива стара къща, която от 1990-те го-

дини е пицария-ресторант. (<https://goo.gl/maps/p2aZsoh9YCKr1MUg6>) Възможно е и да са били в ъгловата къща с „Графа“, макар че тя ми изглежда по-нова (по-висока е). Но в този сегмент на „Шишман“ всичките кооперации са били къщи едно време. Възможно е да е била друга къща, ако изобщо е било на самата улица „Шишман“, а не някъде другаде наоколо.

Приложение 3

Варна, 17.01.1918 г.

Любезна Здр. Попова,

Трябва постоянно прилагане на Божественото учение на Христа. Само така животът придобива смисъл. Необходимо е ръководството на Духа. Да се изпълня всеки ден Волята Божия, това съставлява радостта на душата, като знаем, че всичко работи за добро, че сега се насновават ония нишки на живота, които ще образуват бъдещето. Вярта ни свързва със света на ангелите, от там тя извира. Надеждата, с всички хора и добри души, от там начева, а Любовта ни свързва с Бога, с Божествения свят. Да любиш, това значи да живееш в Бога и с Бога. Да вярваш, това значи да живееш с ангелите, а да се надяваш, то е да живееш с хората – и тъй животът има тройко изявление, което го определят с думите Вярта, Надежда и Любов. Бъдете пълни с радост и веселие. Всичко е за човека. Туряйте душата си, сърцето си постоянно във връзка със светлината, с топлината, с влагата на живота. Малкото зрънце най-първо трябва да се преобрази на малко стъбълце, после на клончета, листа, цветенца, плодове, и най-после на нова семка на Божия живот.

Поздрав на всички добри приятели.
Поздрав и вам.

В.В.Ж.К.В.О.

(Свещеният подпис)

Приложение 4

Варна, 9.2.1918

Любовта, вярата, надеждата всякога обновява живота. Всичко в проявения свят се дължи на тях. Те са носителки на всичките Божии блага. Да любиш, да вярваш, да се надяваш, това е велика работа на човешкия дух. Това е все едно да познаваш Христа във всичките Негови проявления, да примиряваш в себе си и да хармонизираш всичките свои действия и стремежи. Работете усърдно и разумно. Всякога поставяйте любовта за основа във всичките свои мисли и желания, вярата – за двигателна сила в душата, а надеждата – за реализиране, осъществяване на Божиите мисли и желания в живота. И мистически Л означава проявление на Божията обич към всичко живо. В във вярата означава връзка, единство. Н в надеждата – примиряване, осъществяване на всички противоположности. Господ приближава да се прояви наново в света и всички, които чакат хиляди години, трябва да имат масло в маслениците си. Да стоят будни и готови и да не губят напразно своята душевна енергия. Те трябва да бъдат подобни на скрити пъпки, които очакват благоприятно време на своето разцъфтяване. Да се не разцъфтят ни по-рано, ни по-късно. Светът вече се движи и отгоре, и отдолу. Соковете на дървото – едни слизат, други се качват нагоре. Едновременно събаряне и обновяване вървят наедно. Господ слиза надолу от висшите светове. Отправя Той вече Своя величествен и творчески поглед. Слуша се Неговото Слово и земята като майка се радва на Неговата светлина и топлина, която Той ѝ изпраща. Радват се вече земята и небето, защото и те се обновяват. Радват се малките камъчета, пляскат с ръце бистрите изворчета и рекички, веселят се малките цветче-

та, подскачат малките бръмбари, пеят птичките на дърветата, ликуват високите планински върхове, пробуждат се човешките духове в слава, въздигат се Божествените души в красотата. Струва си човек да е само прост зрител на това, което се разкрива. Събарят се стари крепости, стари затвори, разпадат се стари форми, събличат се старите грехи, пропадат изкривените учения, прекланя се мрачната философия и мъдростта на живота се явява в своята пълнота. Слиза Господ на живота и Той говори вече с разбран език за тия, на които душата Го чака. Приготвя Той всички с делото на любовта. Бащи, майки, синове, дъщери – всички до един досега ученици на любовта. Стани, стани, Господ ще те съживи.

Стани, стани, Господ ще те възкреси.

Стани, стани и с любовта започни.

Стани, стани и истината облечи.

Господ да ви даде на всички да постигнете всички ваши добри желания, добри мисли и стремежи на вашата душа. Поздрав от Него на всички приятели, малки и големи, и на всички добри ученици, бедни и богати. Всички, които горещо обичат истината, на които сърцата са пълни със смирение Божествено, с милостиво сърце Господне, могат да си препишат тия думи. Те са простички, но пълнички, те са готови да разцелуват всекиго от вас, да ви дадат братски и сестрински прием и в техните обятия да намерите Божието благословение, Господа, Който ви говори и отвън, и отвътре.

Благославяйте Господа, Който се грижи за вас. Благославяйте Господа, Който ръководи съдбините на всички народи. Баща е Той на всичко живо.

Ж.К.В.О.

(Жив е, който ви обича)

П. К. Дънов

9 февруари 1918 г.

Варна

**L'ÉCOLE SPIRITUELLE DU MAÎTRE OMRAAM
MIKHAËL AÏVANHOV DANS LA CONTINUITÉ
DE LA TRADITION ÉSOTÉRIQUE DU MAITRE
PETER DEUNOV**

Marie-Ginette Lichère
Frédéric Lichère

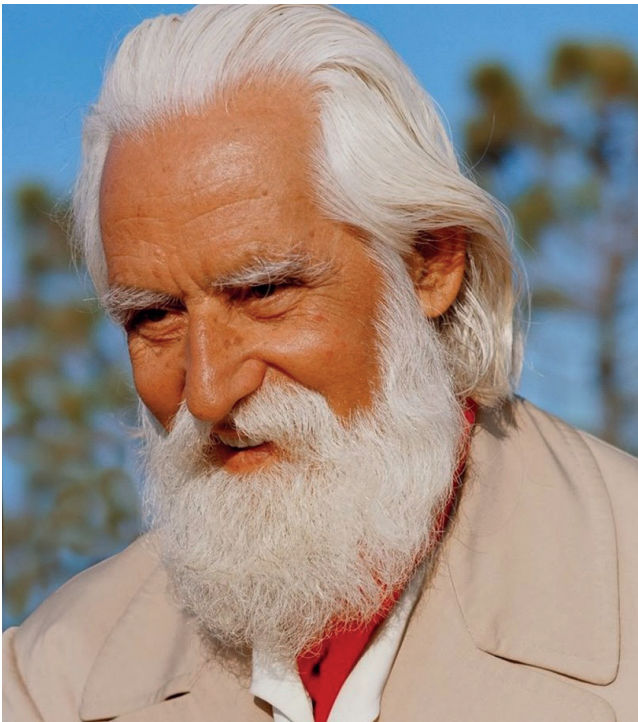

L'ÉCOLE SPIRITUELLE DU MAÎTRE OMRAAM MIKHAËL AÏVANHOV DANS LA CONTINUITÉ DE LA TRADITION ÉSOTÉRIQUE DU MAÎTRE PETER DEUNOV

Marie-Ginette Lichère
Frédéric Lichère

La vie ne prend de sens que pour les êtres qui se mettent au service d'une grande idée, car une idée est un être vivant qui fait un travail sur eux et vous fait bénéficier de ses richesses.¹

1 Omraam Mikhaël Aïvanhov

L'école spirituelle du Maître Omraam Mikhaël Aïvanhov s'inscrit dans la continuité du travail entrepris par le Maître Peter Deunov. Nous sommes les frères et sœurs d'une même source, d'un même Enseignement, celui qui tire son origine dans la nuit des temps. Cet enseignement christique que nous donne le Maître Peter Deunov, le Maître Omraam Mikhaël Aïvanhov l'a fait connaître en France et dans le monde. Travailler ensemble pour porter et traduire les courants de la nouvelle vie est un signe de l'époque, le verseau qui vient. C'est de manière collective que nous sommes appelés à être les germes de cette nouvelle humanité, à être des conducteurs de la grande Fraternité Blanche Universelle d'en haut. De ce savoir millénaire ce qui compte c'est ce que nous pouvons réaliser et la base de cette réalisation nous demande avant tout de cultiver un esprit fraternel.

I. L'ÉCOLE SPIRITUELLE DU MAÎTRE OMRAAM MIKHAËL AÏVANHOV - QUELQUES FAITS HISTORIQUES

Le grand secret c'est de s'habituer à vivre la vie intensément. A être toujours dans cet état de dilatation, d'émerveillement et d'enthousiasme. La source de la vie. Et qui est la source? Le Seigneur, le Saint-Esprit, le Christ. Il faut donc éveiller cette source en dedans ; l'amour, le haut idéal. Seulement quand vous l'appellez, quand vous le voyez tellement resplendissant, tellement au-dessus de tout, tellement lumineux, tellement beau, qu'on ne peut plus rester tranquille. Voilà la vie intense, la vie enthousiaste, la vie vivante.²

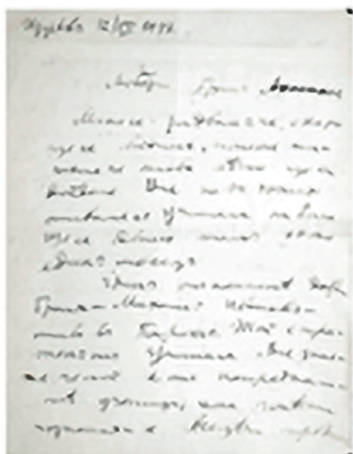
La première conférence publique du Maître Omraam Mikhaël Aïvanhov a été donnée à Paris en 1938. Sous le thème de l'eau et du feu, elle y traite la relation entre les deux principes ; masculin et féminin, lumière et amour. Le Maître Omraam

Mikhaël Aïvanhov dira qu'elle résume le programme de l'Enseignement. Comment faire couler l'eau, l'amour. L'eau est le symbole le plus complet qui parle de la vie et le Maître veut nous amener au degré supérieur de la vie; la vie divine. Comment y parvenir? En mettant une idée d'amour au centre de notre existence. Tout doit y converger, c'est le plus grand secret magique qui soit, c'est la puissance d'un idéal. Le Maître Peter Deunov nous a donné cette règle d'or à suivre: le haut idéal.

*Ayez le cœur pur comme un cristal
Un intellect lumineux comme le soleil
Une âme vaste comme l'univers
Et un Esprit puissant comme Dieu et uni à Dieu*

C'est dans la continuation de la tradition ésotérique du Maître Peter Deunov que l'école divine a vu le jour à Paris

Le Maître Peter Deunov a longtemps préparé son disciple pour que l'Enseignement puisse être propagé en occident et dans le monde entier. C'est en 1937 qu'il envoie Frère Mikhaël à Paris au prétexte de l'Exposition universelle. Pour une raison qui a certainement un sens du

2 Le Bonfin conférence du 16 juillet 1975

point vu initiatique, lorsque le Maître Peter Deunov envoie Frère Mikhaël en France, il n'en parle à personne. Seul son secrétaire Boyan Boëv connaît la teneur de la lettre d'introduction³ qui avait été confiée à Fr. Mikhaël avant son départ.

Très aimable Frère Anastassi, [...] Je me réjouis beaucoup que nous nous reverrons bientôt, car vous avez écrit que vous reviendrez cet été. Nous, le 14 juillet, nous allons avec le Maître à Rila. Nous nous y attarderons, environ, un mois. Un de nos frères – Mikhaël Ivanov – part à Paris. Il est envoyé par le Maître. Vous savez qu'il fait partie des disciples bien avancés ; il a de grandes connaissances et il est entièrement dévoué à la grande œuvre divine, pour laquelle il travaille et vit. Vous avez beaucoup de liens avec diverses sociétés spirituelles, occultes et mystiques à Paris. S'il vous plaît, mettez-le en contact avec toutes les sociétés et spiritualistes célèbres, pour qu'il puisse accomplir sa mission, pour laquelle il part à Paris. Prenez soin de lui. Quand vous l'aidez à son travail, vous aidez le grand œuvre du Maître. Je vous écris, et le Maître le sait. [...]

Un plan divin

La venue du Maître Omraam Mikhaël Aïvanhov en France fait partie d'un plan divin prévu de longue date pour l'avènement d'un nouvel âge sur la terre. Des événements d'une telle importance ne s'improvisent pas. L'impulsion qui a été donnée par ces deux grands êtres contient un vaste programme, celui de la Grande Fraternité Blanche Universelle, celle qui est en haut. Il y aurait beaucoup à dire sur le lien qui unit la France et la Bulgarie. Pourrait-on y voir un parallèle avec la venue des bogomiles en France, emportant avec eux la richesse d'un vaste savoir initiatique.

³ Lettre du 12 juillet 1937, à l'attention de Frère Athanase, disciple bulgare se trouvant à Paris.

C'est dans les écrits de Sœur Stella Bellemin que nous rencontrons les premiers témoignages du travail qui allait se faire en France. Sr Stella était clairvoyante, très jeune elle avait cherché la voie spirituelle et elle fût longtemps guidée par une voix de l'intérieur. C'est en juillet 1937 qu'on lui prête le livre «Le Maître parle». Elle est bouleversée en y retrouvant l'enseignement intérieur qu'elle recevait depuis des années. Quelques jours plus tard, elle fait la rencontre à Paris de Frère Bertoli, un disciple du Maître Peter Deunov. Il décrit le camp d'été à Rila. Mais c'est lorsqu'il mentionne le Maître Peter Deunov, sa voix prend une telle expression qu'une sensation fulgurante traverse Sœur Stella, elle se met en contact intérieurement avec ce Maître et elle voit et entend: «Je suis celui qui te parle depuis longtemps. Viens sans retard!» Deux jours plus tard, elle est en route pour les montagnes de Rila avec Frère Bertoli à la grande surprise de ses amis.

Rencontres avec le Maître Peter Deunov

Lors de son séjour à Rila, Sr Stella a plusieurs rendez-vous avec le Maître. Les mots ne peuvent rien traduire de la joie claire et cristalline qu'elle éprouve au contact de celui-ci. Elle dira: «Que d'amour dans son regard. Que de bonté dans sa voix. Une lumière divine l'entourne et j'ai senti une intense paix descendre en moi.» Il répond à ses nombreuses questions et la prépare à son retour en France, car c'est là qu'un grand travail l'attend. Le Maître dit:

Que cette sœur ancre profondément en elle la persuasion que le monde invisible prédestine les hommes et leur indique leur tâche. [...] Trois sœurs apportent à ce moment sur la table du Maître du pain, du raisin et du citron. Le Maître explique: «Le pain est la parole divine. Le raisin est la vie éternelle venant de l'amour. Le citron est la sagesse. L'homme est représenté par la sagesse, la

*femme par l'amour. Ce sont là les symboles de l'initiation. Les raisins prouvent que notre travail en commun portera des fruits.*⁴

Elle était loin de se douter du grand travail qui l'attendait, le Maître donnant peu de détail, mais il la conforte et lui assure son soutien invisible. Il lui dit:

*Vous rencontrerez les personnes prédestinées depuis des siècles par le monde invisible. Lorsque vous les rencontrerez, il n'y aura pas besoin de douter à leur sujet.*⁵

À son retour en France, le 17 août 1937 Sœur Stella fait la rencontre de Frère Mikhaël, elle le reconnaît immédiatement comme celui désigné par le Maître Peter Deunov. Jusqu'à la fin de sa vie Sœur Stella reste une fidèle collaboratrice, une cheville ouvrière précieuse à la Fraternité.

Le jeune Mikhaël

Très jeune, Mikhaël s'est consacré. Il étudie les sciences occultes et sa quête spirituelle l'amène à ne rechercher que ce qui peut l'amener vers le sublime. Il prie, médite, lit, mange peu, se désintéresse de l'école. Des expériences mystiques le transportent, le transforment. Il est en relation avec un guide intérieur.

*Je me suis acharné à penser aux Initiés que j'avais découverts dans les livres, à les appeler, à les aimer. Rien ne m'intéressait à part ce travail intérieur que je faisais. J'étais complètement plongé dans le domaine mystique et occulte.*⁶

Ses exercices assidus de concentration lui donnèrent une grande puissance, mais très vite c'est le chemin de l'amour, de la tendresse, de la finesse, qu'il choisit. Après des années à avoir prié, imploré, demandé, médité ; c'est vers l'âge de 16 ans

que Mikhaël est foudroyé par la lumière, il goûte toute la splendeur du ciel. Cette première expérience d'une indescriptible intensité oriente sa destinée.

*Ce n'était pas la force que je cherchais, mais l'amour. Et vous, choisissez l'amour, il vous donnera tous les pouvoirs. Le vrai pouvoir, c'est d'agir sur les consciences, ce n'est pas de faire des miracles, c'est d'éclairer les humains, de leur faire goûter les vraies joies, de les rapprocher du Ciel. C'est pourquoi j'ai choisi ce chemin-là. L'amour m'a envoûté.*⁷

Sa rencontre avec le Maître Peter Deunov

Sa rencontre avec le Maître Peter Deunov marque un tournant décisif dans sa vie. Mikhaël a 17 ans. Le Maître Peter Deunov doit lui apprendre la mesure et le guider dans ses expériences spirituelles. Il demeure 20 ans auprès de lui avant d'être envoyé en France pour y porter le flambeau de l'Enseignement. Il retrouve celui avec qui il a déjà travaillé dans un passé lointain. Ils reviennent ensemble pour une œuvre commune extraordinaire propre à notre époque. Il lui porte un tel amour, il le projette dans une telle lumière, qu'il finit par lui ressembler même physiquement.

*Avoir un Maître, vous vous rendez compte, quel bonheur, quelle joie ! Je sentais que grâce à lui, j'aurais le ciel et la terre, et que je réaliserais tout ce que je souhaitais de plus précieux. Car seul un Maître est capable de vous mettre en communication avec le Seigneur, avec toutes les hiérarchies célestes.*⁸

Un Maître spirituel donne ses énergies et les particules pour accélérer et harmoniser le mouvement des électrons de nos cellules. Un vrai Maître, celui qui est pleinement réalisé, nous relie avec le ciel, il est un représentant de Dieu sur terre. À ce niveau de conscience, tous les Maîtres ne font qu'un.

4 Rila, rendez-vous avec le Maître Peter Deunov le 30 juillet 1937

5 Rila, rendez-vous avec le Maître Peter Deunov le 2 août 1937

6 Le Bonfin, conférence du 24 septembre 1976

7 Le Bonfin, conférence du 13 avril 1971

8 Le Bonfin, conférence du 15 avril 1963

Les épreuves du disciple

Nous savons quelles épreuves Pythagore faisait passer aux aspirants. Ils devaient résoudre un problème et lorsqu'il présentait la réponse devant tous, les disciples étaient chargés de se moquer d'eux, de le dénigrer. Le nouveau venu entraînait le plus souvent dans une grande colère et sortait furieux de l'école. Celui qui ne comprend pas les épreuves que peuvent donner les grands Maîtres ne deviendra jamais un disciple. Ce n'est qu'avec la patience, la persévérance et l'humilité que nous pourrions obtenir de percer le secret des grands mystères.

[...] Les Maîtres agissent de cette façon, avec des procédés différents, et le Maître a fait de même avec moi. Il me négligeait en apparence. Or un jour, devant un congrès de centaines de personnes, un congrès spirituel important, il a parlé publiquement contre moi et aussi contre un autre disciple. Il m'a abaissé, écrasé, humilié. Comment ai-je supporté cet outrage ? Je savais que le Maître parlait exprès de cette façon et que c'était nécessaire. Il était dans un état mystérieux et tout le monde me regardait. Vous pouvez imaginer dans quel état on se trouve en pareil cas. Moi, au contraire, j'étais souriant et tranquille. Ceux qui n'ont pas compris ce qui se passait se sont éloignés de moi, mais les autres sont venus me dire: «Frère Mikhaël, réjouis-toi, car le Maître t'aime profondément!» Après cet incident, je suis allé auprès du Maître, plein de respect, d'amour, d'humilité. Il m'a souri d'une façon inoubliable et m'a serré la main, tout autrement qu'à l'ordinaire. Il n'a rien dit, et pourtant, il m'a rempli de joie, de lumière et d'une force extraordinaire par son sourire et son regard inénarrables. Je devais traverser cette épreuve, qui eut de nombreuses conséquences. Beaucoup de personnes se sont éloignées de moi et ont

essayé de m'écraser par la suite».⁹

Instinctivement, en travaillant dans le secret, Mikhaël gagnait des forces, des énergies, des pouvoirs. Pourtant, les critiques et l'incompréhension de la part de certains frères et sœurs bulgares n'ayant pas saisi le travail qui était accompli, particulièrement après le départ du Maître Deunov, ont perduré longtemps. Heureusement que le Maître dans sa délicatesse et sa grande noblesse, par ses pensées, par ses lettres et par des messagers venus de Bulgarie de sa part, n'a cessé d'encourager et d'approuver Frère Mikhaël dans son travail et ses méthodes.

Travaillez comme Dieu vous le conseille. Je suis content de votre action.

Faites comme vous le pensez bon.¹⁰

La transmission d'un flambeau, 1937

Le Maître Peter Deunov s'est souvent montré distant avec son disciple, surtout publiquement. Il était réservé et avare de ses paroles. Il ne voulait peut-être pas créer de jalousie ou d'interprétations fausses. Il avait une grande sagesse. Mais lorsque Frère Mikhaël se trouvait seul avec lui, son regard devenait plein d'amour et de lumière.

Pendant des années, il ne m'a jamais montré qu'il avait des projets à mon sujet, et un beau jour il m'a étonné. Je continuais à le regarder avec respect, amour, admiration, mais sans jamais rien demander. Mon affaire à moi, c'était de lui exprimer ce qui était dans mon cœur. Il m'a invité chez lui et m'a révélé tout. Tout, à propos de l'avenir. J'étais comblé. Quelque temps après, il m'a envoyé en France, mais il ne l'a dit à personne. Même moi, il ne m'a pas prévenu.¹¹

9 Izgrev, conférence du 11 mars 1939

10 Courrier du 26 octobre 1938 de Frère Boyan Boëv

11 Le Bonfin, conférence du 1er août 1960

Le travail en France

Dès son arrivée en France Frère Mikhaël se fait connaître. Ses premières conférences sont un franc succès et rapidement la Fraternité se développe en attirant de plus en plus d'auditeurs. Très tôt on lui donne la stature d'un Maître, mais il insiste pour qu'on l'appelle frère. Il ne cesse de se référer au Maître Peter Deunov et au ciel avant d'entreprendre toute action. La grandeur d'un homme c'est de savoir se faire petit, mais l'humilité est souvent une chose mal comprise.

C'est en 1947 que le premier centre fraternel est acquis à Sèvres, dans la région parisienne. Il est baptisé „Izgrev“, en souvenir du centre fraternel où résidaient le Maître Peter Deunov et ses disciples à Sofia. L'association Fraternité Blanche Universelle voit le jour et y établit son siège social.

La propriété d'Izgrev ne m'appartient pas, elle n'est pas à l'un ou à l'autre, elle est à la Fraternité. Tous doivent veiller et travailler à son arrangement. Si chacun s'en occupe comme de la sienne propre, si la conscience de la maison fraternelle devient réelle, on l'embellira, on l'installera, et ce sera merveilleux. Dans l'ère du Verseau, seules des fraternités pourront subsister. Le Verseau ne tolérera aucune autre solution. Séparés, on sera malheureux. Il faudra répondre aux vibrations élevées du Verseau, donc nous affiner et subtiliser nos antennes pour capter ces vibrations. Le Verseau est synonyme d'universalité.¹²

L'épreuve de la prison

Mais une série d'épreuves attend Frère Mikhaël. Le Maître Peter Deunov lui avait révélé qu'il passerait par la porte étroite, mais sans lui en donner le détail. Dans le contexte tourmenté de l'après-guerre,

Frère Mikhaël est victime d'un complot et condamné sur la foi de faux témoignages. Autant de pierres reçues à transformer en pierres précieuses, fruits, d'une véritable alchimie spirituelle. Il faut attendre 1960 pour qu'il soit réhabilité. Beaucoup plus tard, Vanga¹³ a confirmé comment cette épreuve de la prison et les souffrances endurées étaient nécessaires à sa mission. La prison l'avait protégé. Il devait passer par là, et aussi étrange que cela puisse paraître, c'était pour sauver l'Enseignement. Seul le ciel dirige son destin. Lorsque nous étudions en détail les faits issus de cette période, non seulement ils ne ternissent pas l'image du Maître Omraam Mikhaël Aïvanhov, mais bien au contraire celui-ci en ressort grandi.¹⁴

Le Bonfin

En 1953, Frère Mikhaël inaugure le premier congrès d'été au Domaine du Bonfin, à Fréjus, sur la Côte d'Azur. Le Bonfin devient rapidement le deuxième centre de rencontres, avec Izgrev (Sèvres). Lorsque les frères et sœurs dressent leurs tentes sur cette propriété isolée sur une colline, les conditions sont dures et il n'y a pratiquement aucune commodité. Mais la flamme de l'enseignement comble leurs âmes.

La vie au Bonfin qui se développe au fil des ans est riche et variée. C'est l'école spirituelle qui nous permet d'appliquer les enseignements reçus et de nous épanouir au cœur de la vie collective. Bien que la vie y est intense en activités, c'est en s'ouvrant au monde invisible, en ressentant ce que le visible seul ne peut révéler, qu'on peut vraiment sentir les effluves qui ont imprégné les lieux depuis des décennies et rece-

¹² Izgrev, conférence du 30 mars 1951

¹³ Commentaire de Vanga à qui on a présenté un morceau de sucre donné par Omraam Mikhaël Aïvanhov – 16 avril 1975

¹⁴ Le sujet mériterait ici un développement pour mieux comprendre tout ce qui s'est passé.

voir les réponses propres à nos questions. On y fait le plein d'énergies nouvelles pour inspirer nos activités dans le monde, et par un travail collectif conscient, nous invitons les puissances lumineuses à éclairer les consciences humaines.

Avant l'aube, nous montons silencieusement à travers les pins jusqu'au Rocher de la prière assister au lever du soleil. Puis la gymnastique, la paneurythmie, les chants en bulgare accompagnent nos journées. Pendant des décennies les travaux de construction se font sous le regard bienveillant du Maître Omraam Mikhaël Aïvanhov qui va voir les chantiers, donne un coup de main et apporte souvent des fruits aux travailleurs. Il indique 4 critères à prendre en compte lorsqu'on veut réaliser quelque chose : cela doit être pratique (utile), esthétique, rapide et économique. Le Maître nous parle après le lever du soleil, après le déjeuner, ou parfois encore après le dîner. Ses causeries et conférences sont prises en sténo puis enregistrées en audio dès le début des années 60 et en vidéo à partir de 1980.

C'est dans la vie quotidienne que le Maître Omraam Mikhaël Aïvanhov révélait ce qui était encore mystères dans le passé. C'était sa pédagogie initiatique vivante. Il ne parlait pas en paraboles, en hermétisme, ni ne faisait état de ses inimaginables connaissances sur l'énergie, le cosmos, l'homme.

Pas de rhétorique initiatique. ...Tout parlait en lui de l'amour de la vie, du quotidien, du vécu au jour le jour. Il expliquait une journée et on la vivait.¹⁵

Un nouveau nom: Omraam Mikhaël Aïvanhov

En 1959, Frère Mikhaël part seul pour un voyage d'un an en Inde. Ce voyage marque un tournant dans sa vie. Il rencontre les gourous les plus estimés, dont l'avatar

himalayen Babaji, et visite des ashrams réputés. Mikhaël avait reçu l'ordre de faire ce voyage qui lui était nécessaire. C'est là-bas qu'il reçut le nom d'Omraam.

Ce nom extraordinaire et significatif peut être prononcé quand vous en avez besoin. Les deux syllabes de ce nom agissent sur les deux chakras supérieurs, Ajna et Sahasrara. En le prononçant, vous désagrégez ce qui vous limite, vous alourdit, et vous condensez ce que vous souhaitez de bon, de lumineux. C'est un mot magique, à prononcer quand vous en aurez besoin.¹⁶

À son retour, les frères et sœurs sont stupéfaits, ils retrouvent un être transformé. Ses disciples le reconnaissent alors comme un «Maître» et insistent pour lui témoigner ce respect. Désormais le Maître Omraam Mikhaël Aïvanhov parle de sa propre voix. Il poursuit l'œuvre commencée par le Maître Peter Deunov en y ajoutant ses propres développements, il n'y a aucune contradiction entre eux. Ils marchent sur le même chemin, dans la même direction, toujours vers la lumière, vers Dieu.

C'est grâce au travail enthousiaste et bénévole de nombreux frères et sœurs que le Bonfin, autrefois une terre ingrate et rocailleuse, prend progressivement son aspect actuel avec des cultures, des arbres, des vignes, des vergers, des fleurs, des bâtiments multiples. Il devient un centre international de congrès pour accueillir des participants venant, chaque année, des 5 continents.

Le souhait du Maître était qu'Izgrev et le Bonfin deviennent des lieux de liberté où personne ne se sente limité, brimé ou réprimé. Il faut que disparaisse tout ce qui empêche les âmes de s'épanouir en tant que flamme et lumière.¹⁷

Le développement de la Fraternalité

15 Pierre C. Renard, «Un maître spirituel», Editions Prosveta

16 Le Bonfin, conférence du 6 mars 1960

17 Le Bonfin, conférence du 2 septembre 1958

té passe aussi par la Suisse qui accueille le Maître pour les congrès d'hiver. Son centre principal Vidélinata a vu naître la maison d'édition Prosveta qui travaille à la diffusion et la publication de l'œuvre du Maître Omraam Mikhaël Aïvanhov. L'héritage est immense et consiste en plus de 5000 conférences et causeries improvisées sur des supports variés. On trouve aujourd'hui des traductions dans plus de 32 langues.

Les Voyages du Maître

Chaque pays que visite le Maître Omraam Mikhaël Aïvanhov est l'occasion pour lui d'y faire un travail particulier. Il inspire la création de groupes fraternels et d'association Fraternité Blanche Universelle dans des dizaines de pays. Cependant ce n'est qu'en 1981 qu'il retourne en Bulgarie pour la première fois grâce à l'invitation de Ludmilla Zhivkova, ministre de la Culture de l'époque. Il y reçoit deux médailles pour services rendus à la Bulgarie et pour sa contribution à la culture bulgare dans le monde (la médaille commémorative du 1300e anniversaire de la création de la Bulgarie et la médaille honorifique de Saints Cyrille et Méthode). Cela souligne la richesse immense apportée par l'Enseignement qui a été donné inlassablement pendant près de 50 ans. Le travail d'un Maître touche sans que nous nous en doutions à de multiples dimensions. En particulier, la puissance des chants et de la musique du Maître Peter Deunov occupe une place de choix à l'école du Maître Omraam Mikhaël Aïvanhov, toutes nos Fraternités apprennent les chants en langue bulgare, ils sont un aspect essentiel de notre travail.

La Fraternité dans le monde

Aujourd'hui la Fraternité compte des milliers de membres et dans de nombreux pays des centres fraternels s'érigent comme

de véritables foyers de lumière. Mais elle n'est qu'un reflet de la véritable Fraternité Blanche Universelle qui est en haut et qui comprend les êtres les plus évolués. L'appellation Fraternité Blanche Universelle contient toute une science, elle évoque un monde fraternel, elle nous indique la tâche à accomplir, elle trace le chemin lumineux sur lequel nous pouvons marcher. Avant de quitter ce monde en décembre 1986, le tout dernier message du Maître tient en peu de mot :

Dites aux frères et sœurs que je serai toujours avec eux, qu'ils préservent l'unité et l'harmonie, qu'ils continuent à propager l'Enseignement dans le monde entier.

II. L'ÉCOLE SPIRITUELLE DU MAÎTRE OMRAAM MIKHAËL AÏVANHOV – LES MÉTHODES

Il n'y a pas de travail plus important, plus essentiel que celui qui consiste à transformer sa propre matière en radiation lumineuse du feu sacré de l'amour divin.

Illuminer la terre voilà le nouvel enseignement qui vient dans le monde.¹⁸

Des méthodes adaptées au fil des époques, des cultures et des mentalités

L'Enseignement de la grande Fraternité Blanche Universelle est là pour éveiller chez l'être humain le côté divin, sensé, la beauté, la splendeur et aider les âmes à retrouver le chemin vers Dieu. Il est la quintessence de tout ce qu'on savait et enseignait dans le passé lointain. Les principes sont éternels, seules les formes et les méthodes utilisées changent au fil des siècles, des cultures et des êtres. Les grandes vérités transmises par le Maître Peter Deunov, le Maître Omraam Mikhaël Aïvanhov les a expliquées d'une façon nouvelle, vivifiante,

¹⁸ Le Bonfin, conférence du 2 août 1960 -

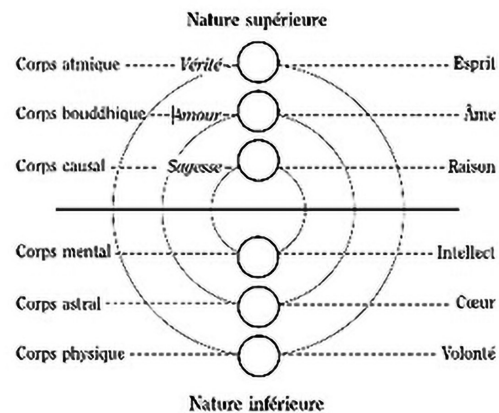
adaptée à notre temps.

*L'élargissement de la conscience de l'être humain se fait par un travail quotidien pour faire descendre l'Esprit en lui, pour tout vivifier, apaiser, illuminer, subtiliser sa matière. C'est non seulement pour lui-même qu'il le fait, mais pour toute l'humanité.*¹⁹

Les méthodes proposées par le Maître Omraam Mikhaël Aïvanhov sont innombrables et basées sur un travail au quotidien. Il y en a pour les tendances et les goûts de chacun. Pour les énumérer toutes, il faudrait des volumes et des volumes. Elles nous aident à faire converger nos énergies pour vivre la vie intense, illimitée, celle de l'Esprit. C'est par les chants, la musique, la méditation, la prière, l'observation, la maîtrise, l'imagination, la pensée, l'art, la danse, les repas, les gestes, les gymnastiques, le jeûne, l'éducation, la nature, le travail avec l'eau, l'air, la terre et le feu, le soleil, avec les anges et les hiérarchies célestes, qu'on apprend à élargir sa conscience pour non seulement harmoniser nos cellules entre elles, mais pour s'harmoniser avec tout le cosmos et vivre dans les courants d'amour et de lumière qu'apporte la nouvelle vie.

*S'ouvrir à la nouvelle vie qui est partout, dans tout l'univers, toujours fraîche, toujours pure, toujours jaillissante, toujours lumineuse, chaleureuse. À ce moment-là, on aide énormément tout son être à se transformer, à commencer à vivre, enfin. Souhaitez que la nouvelle vie vous pénètre, qu'elle commence à couler, à jaillir, à chanter comme une source, en vous.*²⁰

Dès 1938 le Maître Omraam Mikhaël Aïvanhov parle du pouvoir formateur de la femme. Bien comprise, cette question peut favoriser l'émergence de générations futures mieux préparées à recevoir les ef-

fluves de l'Esprit. Le rôle de la mère et de la femme est primordial pour cette époque. Par sa capacité à façonner la matière, elle détient les clés de la réalisation de l'âge d'or. Le Maître revient sans cesse sur le thème de la lumière, comment se fondre avec elle jusqu'à la deuxième naissance. Dès sa jeunesse il a lui-même beaucoup travaillé avec la lumière et les couleurs du prisme.

*Il y a une méthode que je peux vous donner: c'est de savoir que dans l'univers tout entier il y a une lumière propagée, qui est partout, qui pénètre tout, qui est vivante, qui est puissante, qui est intelligente. Mais l'homme n'arrive pas encore à la sentir, à l'avoir, à la capter. Il ne connaît pas encore l'existence de cette lumière. Mais lorsqu'il « sait » qu'il y a cette lumière qui pénètre tout et qu'il s'y branche, et qu'il médite et qu'il imagine se lier avec elle, pour l'absorber, la recevoir et vibrer à l'unisson avec elle. Ça, c'est la méthode la plus puissante la plus efficace pour arriver à la perfection.*²¹

La clé essentielle pour résoudre les problèmes de l'existence

Le Maître Omraam Mikhaël Aïvanhov nous enseigne que l'homme possède une double nature. Ces deux natures se manifestent dans deux directions opposées, mais elles ont en commun la même

19 Pensées quotidiennes, Editions Prosveta

20 Le Bonfin, conférence du 17 juillet 1966

21 Le Bonfin, conférence du 31 juillet 1980

structure, car l'une et l'autre ont leur origine en Dieu. Le schéma qu'il donne en est une magnifique synthèse. Toutes nos faiblesses ont leur racine dans la personnalité, c'est-à-dire la nature inférieure. Que ce soit au niveau mental, émotionnel ou artistique sa nature est de prendre, elle est égocentrique, elle cherche à être à la première place et se vexe facilement, toujours prête à donner des coups, si on contrarie ses projets. La plupart des gens s'identifient à leur corps physique et se laissent complètement guidés, dirigés, conseillés par cette personnalité. Ils ne connaissent pas encore l'existence de l'individualité (Moi supérieur ou nature divine) qui demande à être développée. C'est sa douce voix, celle qui émerge du silence, qu'on doit écouter, parce qu'elle voit tout, elle prévoit tout, elle est puissante, et peut arranger beaucoup de choses.

Les gens ne comprennent pas que tous les malheurs qui vont maintenant arriver, sont dus à cet assombrissement, à ce rétrécissement, cette limitation de soi-même, seulement la personnalité, de voir seulement ses propres intérêts et de se tromper.

*Tandis que dans la Fraternité on tâche d'éveiller la conscience de la collectivité, de la fraternité, pour pouvoir élargir, s'unir, se comporter bien et aimer tout le monde.*²²

L'idée bien sûr n'est pas de supprimer la personnalité, mais de la mettre au service de la trinité supérieure, de l'idéal divin. Le Maître Omraam Mikhaël Aïvanhov nous dit que la vraie science, la plus essentielle, est d'apprendre à se sortir de l'emprise de la personnalité. En s'analysant bien on arrive à la reconnaître pour ne pas la suivre dans ses conseils. Pour cela il faut beaucoup s'observer, s'analyser et savoir à tout moment qui se manifeste en nous.

C'est un travail de longue haleine.

*Apprivoiser en vous toutes les tendances hétéroclites et contradictoires, les convaincre, les asservir, s'imposer à elles. Et lorsque vous avez fait une unité de toutes ces énergies, lorsque vous avez appris à les lancer et les projeter dans une direction unique, glorieuse, lumineuse, salutaire, vous devenez un foyer allumé, si chaleureux et si puissant que vous pouvez vous permettre ensuite de rayonner dans toutes les directions, comme le soleil.*²³

Arriver à ne faire qu'un avec son moi supérieur est le but ultime de l'existence. C'est alors qu'une force monte des profondeurs de son être et s'empare de l'homme. Cette force transcende l'intelligence. Elle est infinie, divine, éternelle. C'est une conscience nouvelle. Le moi inférieur n'existe plus de manière séparée, il ne fait plus qu'un avec le Moi supérieur, universel et immortel, l'Esprit est le Moi réel de tout être humain. L'homme parvient alors à la vie consciente, qui le met en lien avec tout l'univers, avec toutes les âmes évoluées. Il est un. En Inde on l'appelle la conscience bouddhique, chez les chrétiens la naissance du Christ.

L'école initiatique du Maître Omraam Mikhaël Aïvanhov

Le travail à l'école divine s'est structuré autour de deux yogas essentiels. Le yoga du soleil (Surya yoga) et le yoga de la nutrition (Hrani yoga), le plus accessible et le plus mystérieux à la fois. On pourrait en ajouter un troisième celui de la vie collective qui nous façonne. Manger, penser, parler, embrasser, tout ce que nous faisons c'est toujours pour harmoniser les énergies et les faire converger vers le ciel. C'est par le comportement, en se frottant aux autres qu'on se transforme et se réalise. Il ne s'agit pas seulement de se sauver soi-même, mais

²² Le Bonfin, conférence 4 juillet 1982

²³ Pensées quotidiennes, Editions Prosveta, 21 juin 2017

d'entraîner toute l'humanité dans quelque chose de beau.

*Il faut arriver à être un modèle pour nos propres cellules, elles observent, elles obéissent.*²⁴

Le yoga du soleil – Surya yoga

La méditation au lever du soleil est une pratique donnée par le Maître Peter Deunov. Le Maître Omraam Mikhaël Aïvanhov en a développé la richesse et la profondeur et lui accorde une place prépondérante dans la pratique spirituelle. C'est le Surya yoga. À l'aube, les frères et sœurs s'installent pour méditer et se préparent à accueillir ce moment sacré où le soleil nous inonde de ses premiers rayons. La méditation se poursuit longtemps après et se termine généralement par des exercices de respirations.

*Aucune présence au monde ne peut comme le soleil introduire en vous l'ordre et l'harmonie et vous donner la lumière, l'amour, la paix, la joie.*²⁵

Plus nous nous approchons du soleil avec notre esprit, notre âme, notre pensée, notre amour, notre volonté, plus nous nous approchons de notre propre centre et du centre universel qui est Dieu lui-même, car dans le plan physique le soleil est le symbole de la Divinité, sa représentation visible, tangible. Le Maître nous invite à aimer la lumière du soleil, à penser à elle, à nous fusionner avec elle, car à ce moment-là elle peut nous parler, nous aider, nous guérir.

Apprenez à recevoir les rayons du soleil en sachant que toutes les bénédictions sont là, dans ces particules de lumière que vous pouvez capter, respirer. Dieu a mis dans la lumière tout ce dont nous avons besoin pour

*nous sentir vivants, riches, dans la paix et la joie pendant l'éternité. Mais encore faut-il en être conscient.*²⁶

Comment ne pas souhaiter que tous les humains puissent un jour sentir cette beauté, cette pureté, cette vie abondante, et s'y abreuver chaque matin? Le soleil est universel, le monde entier a besoin de lui. Il éclaire, il chauffe, il vivifie. Le Maître dit que c'est l'Esprit du Christ qui travaille à travers le soleil pour nous vivifier.

*En le regardant, pensez que vous rejetez toutes les impuretés de votre organisme pour les remplacer par les particules de lumière qu'il vous envoie. De tout votre cœur, de toute votre âme, essayez de prendre ces particules divines et de les placer en vous. C'est ainsi que, peu à peu, vous imprégnez la matière de votre être de vibrations spirituelles, et vous deviendrez de plus en plus vivant, grâce au soleil.*²⁷

Tout un volume²⁸ est consacré au soleil, on y trouve le travail que l'on peut faire avec le soleil et de nombreuses méthodes simples, imagées, mais tellement explicites. Si pendant des années, nous allons consciemment vers le soleil, par la loi de résonance et d'affinité nous nous approchons de cet idéal sublime qui est de lui ressembler.

Il mangeait du feu et buvait de la lumière

Vous êtes au lever du soleil et vous attendez le premier rayon... Vous êtes vigilant, attentif, et quand ce premier rayon apparaît, vous essayez de le boire, vous l'aspirez; ainsi vous commencez à boire le soleil. Au lieu seulement de le regarder et de le respirer, vous le buvez, vous le mangez, et vous imagi-

²⁴ Le Bonfin, conférence du 11 avril 1966

²⁵ Pensées quotidiennes, Editions Prosveta, 23 mars 2007

²⁶ Pensées quotidiennes, Editions Prosveta, 3 septembre 2009

²⁷ Le Bonfin, conférence du 8 avril 1980

²⁸ Les splendeurs de Tiphéret, Editions Prosveta

nez que cette lumière qui est vivante se propage dans toutes les cellules de vos organes, et qu'elle les renforce, les vivifie, les purifie.²⁹

Cet exercice vous aide à vous concentrer et les résultats sont fantastiques à ce moment-là, tout change: votre âme s'ouvre, une source jaillit, vous vous imprégnez de la splendeur de l'aube et quelque chose de cette pure lumière dans laquelle vous baignez pénètre peu à peu en vous. Quand Zarathoustra avait demandé à Ahura Mazda comment se nourrissait le premier homme, le dieu lui répondit: «Il mangeait du feu et buvait de la lumière.»³⁰

Le yoga de la nutrition – Hrani Yoga

Dans l'Enseignement tout est nutrition, on apprend à se nourrir avec les particules les plus célestes, les plus sublimes. A se nourrir de la quintessence des étoiles.³¹

L'acte de se nourrir est sacré et tout notre être en bénéficie si nous apprenons à nous nourrir consciemment. La nutrition peut être considérée comme l'un des meilleurs yogas qui existent, bien que nulle part mentionnée. Tous les yogas sont magnifiques, mais il faut parfois des années pour obtenir un résultat. Tandis qu'avec «Hrani yoga», le yoga de la nutrition, les résultats sont très rapides. C'est le yoga le plus facile, le plus accessible; il est pratiqué par tous sans exception, bien qu'inconsciemment pour le moment. L'alchimie et la magie sont contenues dans ce yoga pourtant méconnu, il est à même de nous transformer et nous révéler de grands mystères.

Dans l'école du Maître, lors de nos réunions, on s'applique à manger dans le silence, les tables sont disposées de telle

sorte que nous puissions nous concentrer sur ce travail magnifique, en restant attentifs à servir nos voisins. Ce silence nous apprend la concentration et la maîtrise de nos gestes. La maîtrise est la base de l'initiation. Mais le silence est d'abord un silence intérieur, il demande à laisser de côté tous ses soucis pour se concentrer sur la nourriture, en respirant profondément, dans un sentiment d'ouverture, de gratitude et d'amour. Nous nous préparons ainsi à recevoir et lire cette lettre d'amour envoyé par le créateur qui peut nous faire vivre des choses inexprimables.

Vous devez savoir combien vous vous développez en mangeant consciemment avec amour et reconnaissance: d'autres facultés s'éveillent et vous bénéficiez vraiment en profondeur de toute la richesse qui est autour de vous... Entraînez-vous sans arrêt pour pouvoir vraiment comprendre, un jour, la quintessence, le sens magique de la nutrition.³²

Ce yoga nous amène à non seulement nourrir le corps physique, mais à nourrir nos corps les plus subtils pour les dynamiser. Cela demande de la concentration, de l'attention, de la maîtrise, mais aussi de l'intelligence, de l'amour, de la volonté. Lorsque nous sommes réunis, manger en silence, avec conscience, contribue à créer collectivement une atmosphère extraordinaire qui participe à la transformation de la terre par les ondes lumineuses qui sont propagées. Il n'y a rien comme la puissance d'une ambiance harmonieuse pour favoriser le travail spirituel.

Il vient l'époque où la grandeur de l'homme se verra dans sa manière de vivre, son comportement. On le reconnaîtra par la nature de ses vibrations, de ses émanations et de son rayonnement. C'est notre

29 La Nouvelle Terre, exercices et formules, Editions Prosveta

30 Pensées quotidiennes, Editions Prosveta, 5 avril 1986

31 Le Bonfin, conférence du 18 avril 1976

32 Le Bonfin, conférence du 18 août 1971

volonté qui fait la vibration, nos sentiments qui font l'émanation, nos pensées qui font le rayonnement nous dit le Maître. Le nouveau dans l'Enseignement c'est de penser à la collectivité pour que le Royaume de Dieu descende ici sur la terre, afin que l'humanité tout entière soit heureuse et dans la paix, sans guerre et sans frontière.

*Le côté énergétique est le plus important. Nous sommes ici pour créer ensemble un champ de force. D'où l'importance de la présence et du nombre.*³³

Le laser spirituel

Quand nous mangeons, quand nous méditons, quand nous faisons les gymnastiques, il est possible de réaliser un véritable laser spirituel. C'est une chose que peu connaissent ou mettent en pratique. Comment harmoniser nos énergies pour être des conducteurs des puissances célestes qui savent les utiliser. C'est ainsi que sont envoyées des ondes d'une telle puissance qu'elles peuvent travailler sur les cerveaux du monde entier pour y inscrire de nouvelles valeurs. C'est le côté énergétique du travail qui est le plus important.

*En pensant tous en même temps sur la lumière divine qui est propagée partout dans l'univers, tous concentrés, avec les mêmes gestes, la même image, au moins pour quelques minutes on arrive à obtenir les mêmes longueurs d'onde et à vibrer à l'unisson, c'est alors que des puissances formidables peuvent se déverser du Ciel, et tous peuvent en bénéficier, et non seulement nous, mais l'humanité tout entière.*³⁴

Faire une unité formidable dans le monde entier

Il faut que tous ceux qui cherchent le Royaume de Dieu et Sa justice, la bonté et la lumière, se tendent la main, afin de former

*une puissance universelle, collective, pour le bien. C'est comme ça qu'on peut vaincre les forces obscures, ce n'est en restant seul. C'est ça la Fraternité Blanche Universelle, de s'unir et de devenir tellement lumineux que les autres ne pourront plus rien faire. Il faut travailler pour se libérer, s'éclairer, mettre de l'ordre en dedans, et devenir comme le soleil, briller, rayonner, projeter. Alors cette lumière vaincra tout, sans armes, sans rien, les autres devront capituler devant vous ... Mais il faut beaucoup de soleils, beaucoup de puissances, beaucoup de lumières.*³⁵

La vie collective

*La vie individuelle doit préparer les conditions pour la vie collective, la vie cosmique, universelle. Quand chacun est correctement développé, il doit se fondre dans la collectivité, parce que c'est à ce moment-là qu'il devient puissant. L'union fait la force. Pourquoi ne comprendre cela que dans le plan physique ? C'est l'union des frères et des sœurs pour une Grande Fraternité Blanche Universelle qui fera la force, et avec cette force on pourra transformer le monde ! Jamais le monde ne se transformera tant que chacun restera isolé dans son coin. Tous doivent s'unir dans le but unique de créer une puissance et que cette puissance se propage, afin que le Royaume de Dieu se propage. Alors le monde entier en bénéficiera.*³⁶

*L'Enseignement de la grande Fraternité Blanche Universelle vient dans le monde afin que pour la première fois la lumière triomphe avec la beauté, avec la splendeur, avec la pureté, avec l'intelligence, et même avec la puissance aussi ça peut arriver.*³⁷

L'Âge d'or des prophètes n'est pas un mythe

Un nouvel Âge d'Or s'établira. Pendant

33 Le Bonfin, conférence du 17 juillet 1978

34 Le Bonfin, conférence du 21 août 1980

35 Le Bonfin, conférence du 4 juillet 1982

36 Izgrev, conférence du 25 décembre 1963

37 Le Bonfin, conférence du 4 juillet 1982

toute sa durée, il n'y aura plus de guerres, de maladies, de prisons, et cela pour des siècles. Pour la première fois depuis l'époque de Ram³⁸, les êtres sages et intelligents s'uniront et prendront la direction de la terre. Un

travail gigantesque est en train de s'accomplir dans le côté subtil de la terre et du ciel. Dans les ateliers du Seigneur se préparent depuis longtemps «un nouveau ciel et une nouvelle terre».³⁹

---

38 Ram ou Rama, mentionné dans les Védas, aurait dans un passé lointain, apporté à l'humanité un véritable Âge d'Or

---

39 Le Bonfin, conférence du 19 août 1958

ПРИЛОЖНИ АСПЕКТИ НА ШКОЛАТА

**ПАНЕВРИТМИЯТА КУЛТИВИРА
ВДЪХНОВЕНИЕТО И ЗАСИЛВА ТВОРЧЕСКИТЕ
СПОСОБНОСТИ**

Людмила Червенкова, г-р

ПАНЕВРИТМИЯТА КУЛТИВИРА ВДЪХНОВЕНИЕТО И ЗАСИЛВА ТВОРЧЕСКИТЕ СПОСОБНОСТИ

Людмила Червенкова, д-р

Вдъхновението обикновено се определя като чувство на ентусиазъм, получавано от някого или нещо, което дава на човека нови и творчески идеи. Според Hart (1998) вдъхновението е специфичен епистемичен (свързан със знанието и познанието) процес, който осигурява психологическа и духовна подкрепа. Според Thrash (2021) вдъхновението е епистемично-мотивационен епизод, в който индивидът се събужда за това, което е ценно, и е пропит с духа, за да изрази това разбиране. Траш и Елиът определят вдъхновението чрез три негови характеристики. Първата е *събуждане* и гласи, че вдъхновението се предизвиква от някаква идея или човек, вместо да се случва без видима причина. Второто е *трансцендентност*, което твърди, че вдъхновението води до осъзнаване на нещо, което е по-добро или по-важно от обичайните грижи. Третият се нарича *мотивация*, което означава, че вдъхновението енергизира и задвижва поведението (Milayanska et al., 2012).

Въпреки че вдъхновението може да бъде разглеждано и като личностна черта, което означава, че някои хора могат да бъдат по-вдъхновени от други, днес все повече хора осъзнават, че вдъхновението е специално състояние в живота на всеки човек, а не привиле-

гия само на необикновени хора, занимаващи се с изкуство, мистика или наука.

Например Hart (1998) провежда 70 интервюта с обикновени хора и разкрива, че вдъхновението изглежда е нещо, което почти всеки от нас преживява и за което има известно разбиране. Всичките 70 участници в изследването на Hart успяват да опишат преживявания на вдъхновение в различни контексти. Обхватът на тези преживявания включва описания на дълбоко мистични и върхови преживявания, но включва и по-малко монументални моменти, понякога в творчеството или решаването на проблеми, а също и в ежедневните преживявания (Hart, 1998).

Карлан (2005) пише, че исторически вдъхновението е имало строги религиозни и мистични конотации. Той смята, че от тази гледна точка вдъхновението е свързано с движение на Духа, проникващ в преживяванията на човека. Може да се каже, че чрез вдъхновението човек диша в Божественото. Опитът на човечеството показва, че това дишане в Божественото води до откровения в мистиката, в творческите виждания на хората на изкуството, в раждането на нови идеи за изобретателите, в промените в разбирането и в схващанията на учения, както и в трансформиращо осъзнаване за чове-

ка, следващ духовен път (Karlan, 2005). От духовната история по нашите земи познаваме легендарната и мистична фигура на Орфей, който, според Дийн, е „архетип на съвременния творец“ (Дийн, 2015).

Независимо от разбирането за произхода на вдъхновението, то е все повече търсено от съвременните хора. В този смисъл е полезно да се изучава какви дейности и практики са в състояние да засилват вдъхновението и съответно творческите способности.

Паневритмията е уникална българска и европейска психофизическа практика, която се практикува близо век и намира все повече привърженици по цял свят. В нея се съчетава благотворното влияние на множество хармонично съчетани фактори като музика, движение, слово, поезия, философия, концентрация на мисълта, геометрия, контакт с природата и социално взаимодействие. По-нататък в тази статия ще обсъдим как Паневритмията създава благоприятна среда за култивиране на вдъхновение.

МЕТОДИКА НА ИЗСЛЕДВАНЕТО

Настоящото изследване има за цел да събере данни от практикуващи Паневритмия за нейното влияние върху вдъхновението им и върху творческите им способности. За целта на това изследване съставихме въпросник с отворени и затворени въпроси (виж приложение 1). Да се отговори на всички затворени въпроси/твърдения беше задължително и изискваше избор на една от следните пет степени: „никога, рядко, понякога, често, много често, винаги“. Изключение прави само

въпрос №2 за честотата на практикуване, който има отново степенуване, но по-различни възможни отговори. Въпросникът беше предоставен в електронна форма и разпространен сред групи на практикуващи и изучаващи Паневритмия в социалните мрежи и на преподаватели по Паневритмия.

Изследвани лица: 77 човека на възраст от 23 до 82 години (средно 50,1; SD 9,13), от които 62 (80,5%) са жени и 15 (19,5%) – мъже. Те са практикували Паневритмия между 6 месеца и 50 години (средно 10,9; SD 10,7) и мнозинството от тях (73 човека) живеят и обичайно практикуват Паневритмия в големи и малки населени места в България, като практикуващите в по-големите градове са мнозинство (София (n=32), Пловдив (n=8), Варна (n=4), Русе (n=4), Бургас (n=3), Габрово (n=2), Белово, Благоевград, Велико Търново, Казанлък, Нови пазар, Пазарджик, Севлиево, Сливен, Стамболийски, Троян, Трън, Харманли, Хасково и в няколко села). Освен това четирима от участниците живеят и обичайно практикуват Паневритмия в чужбина – Канада (n=3) и Норвегия (n=1). Един от респондентите е студент. От отговорите на въпрос каква е професията им се установява, че изследваните лица практикуват много разнообразни професии: в областта на образованието и науката (учители, преподаватели, учени), здравеопазването, икономиката, търговията, музиката, изобразителното изкуство, застраховането, както и програмисти, еколог, юрист, дизайнер, агроном, готвач и др.

Отпаднали от изследването: въпросникът беше попълнен от 83 лица, от които четири бяха отстранени от изследването, защото никога не са практикували Паневритмия от 22

март до 22 септември на открито (n=3) или имат големи липси в отговорите. Отстранихме и отговорите на двамата юноши, защото преценихме, че са твърде малко, за да се обособят в отделна група, и в такъв случай предпочитаме изследването да е само с лица в зряла възраст. Така изследването ни се базира на отговорите на 77 лица в зряла възраст.

Статистически методи. За статистическите изчисления в това изследване беше използвана статистическата програма JASP 0.16.3.0.

РЕЗУЛТАТИ И ОБСЪЖДАНЕ

Получените резултати са видни в таблици 1-4.

път месечно и 2 пъти седмично. Само 13 души (17%) обичайно практикуват Паневритмия на открито с по-висока честота, а пък 11 души (14%) практикуват Паневритмия много рядко. Въпросите 2b и 2c, видни в табл. 1, показват, че почти всички от изследваните лица също така слушат и пеят музиката на Паневритмията, като на 34 от тях (44%) това се случва доста често (3-7 пъти седмично). Сравнението на отговорите 2a, 2b и 2c показва, че изследваните слушат музиката на Паневритмията и пеят нейните песни много по-често, отколкото практикуват Паневритмия.

Само 16 човека (21%) от изследваните посочват, че свирят музиката на Паневритмията, което изглежда на пръв поглед малко, но всъщност вероятно е нормална или дори вероятно леко завишена стойност, ако се сравни

Таблица 1. Вид и честота на заниманията с Паневритмия

Въпрос №	Какви и колко често са обичайно заниманията Ви с Паневритмия?						
	Подвъпроси / брой отговорили >	никога	много рядко	1-3 пъти в месеца	1-2 пъти седмично	3-4 пъти седмично	5-7 пъти седмично
2a	Практикувам Паневритмия между 22.03. и 22.09. на открито	-	11	25	28	5	8
2b	Слушам музиката на Паневритмията	1	11	17	14	19	15
2c	Пея песните на Паневритмията	1	11	16	22	15	12
2d	Свиря музиката на Паневритмията	61	7	4	2	-	3
2e	Ходих на курс по Паневритмия за начинаещи	24	6	16	25	2	4
2f	Преподавам Паневритмия	60	8	4	2	1	2

В табл. 1 (№2a) се вижда, че най-голям процент (36%) от изследваните лица обичайно практикуват 1-2 пъти седмично Паневритмия на открито от март до септември. Мнозинството от респондентите – 53 души (69%) практикуват Паневритмия обичайно между 1

с процента, свирещи на инструмент сред българската популация. Установихме, че от всички изследвани 24 души никога не са посещавали курс по Паневритмия, а 41 души (53%) са посещавали такъв между 1 път месечно и 2 пъти седмично. Преподаващите Паневритмия сред изследваните са 17 души.

Таблица 2. Основни твърдения за връзката на заниманията с Паневритмия и вдъхновението

Въпрос №	Твърдение	Възможни отговори (избира се един от тях) и брой лица, дали съответния отговор					
		никога	рядко	понякога	често	много често	винаги
3	Заниманията ми с Паневритмия ме вдъхновяват да сътворя или направя нещо	-	6	15	27	17	12
4	По време на Паневритмия или след нея ми идват вдъхновяващи идеи за решаване на творчески задачи	-	4	25	23	19	6
13	Заниманията ми с Паневритмия засилват способностите ми да намирам решения на творчески задачи в професията си	1	4	24	20	15	13
14	Заниманията с Паневритмия ми помагат да намирам творчески решения на задачи от ежедневието ми	-	5	21	25	13	13
16	От Паневритмията се засилват способностите ми да намирам необичайни решения на творчески задачи	2	3	22	22	14	14
24	Заниманията ми с Паневритмия засилват моите творчески способности	-	3	16	24	12	22
25	Заниманията ми с Паневритмия влошават моите творчески способности	71	4	2	-	-	-

В табл. 2 са показани основните твърдения за връзката на заниманията с Паневритмия и вдъхновението с броя отговори, дадени за всяка степен. Отговорите общо показват, че на почти всички изследвани (75-77 от 77 души) им се е случвало да забележат, че Паневритмията засилва творческите им способности по един или друг начин, като на мнозинството от тях това се случва често или много често, или винаги. Смятаме, че това е впечатляващ факт.

Всички изследвани смятат, че заниманията им с Паневритмия ги вдъхновяват да сътворят или направят нещо, като на 27 от тях това се случва често, на 17 – много често, а на 12 – винаги. На всички анкетирувани им се е случвало по време на Паневритмия или след нея да им идват вдъхновяващи идеи за решаване на творчески задачи, като на 23-ма това се случва често, на 19 – много често, а на 6 – винаги.

Забележителна част – 22 души (29%) от изследваните, смятат, че Паневритмията засилва творческите им способности винаги, на 16% това се случва много често, а на 31% – често.

Цели 97% (75 души) смятат, че Паневритмията засилва способностите им да намират необичайни решения на творчески задачи, като на 29% (22 души) това се случва понякога, на други 29% – често, на 18% – много често, и на 18% – винаги.

На въпроса относно влошаване на творческите способности от Паневритмията, 92% отговарят, че това никога не им се е случвало. Само на 5,2% (4 души) рядко, а на 2,6% (2 души) понякога им се е случвало да им се влошат творческите способности от Паневритмия. За съжаление 5 от тези 6 не са пожелали да уточнят защо им се случва това. Само един уточнява, че след Паневритмия се чувствал уморен и затова след нея го обяд не извършвал творчески дейности. Обичайно след Паневритмия здравите хора с добра физическа годност се чувстват освежени, пълни с енергия и добро настроение, но е възможно при определени хора с остри или хронични заболявания, с твърде заседнал начин на живот, особено ако е съчетан и с много напреднала възраст, да има ограничена поносимост към физическа активност и практикуването на Паневритмия да е твърде уморително за тях.

Всички изследвани посочват, че им се е случвало заниманията с Паневритмия да им помагат да намират творчески решения на задачи от ежедневието си живот, като на 32,5% (25 души) това се случва често, на 16,9% (13 души) – много често, и на 16,9% се случва винаги (виж табл. 2).

На 98,70% им се е случвало Паневритмията да засилва способностите им да намират решения на творчески задачи в професията си, като на 26% (20 души) това се случва често, на 19,5% (15 лица) – много често, и на 16,9% (13 лица) се случва винаги. Тези факти е добре да получат внимание от вземащите управленски решения и от работодателите, които търсят и ценят повишаването на творческите способности на служителите си.

Следващата група въпроси (виж табл. 3) изследват способността на Паневритмията да носи вдъхновение в конкретни творчески области. Hart (1998) отбелязва емпиричния опит, показващ, че някои хора намират вдъхновение в някои области, но не го разширяват в други области от живота си. Затова данните в табл. 3 по-скоро показват способността на Паневритмията да засилва вдъхновението и творческата работа на хора с вече развити и утвърдени творчески интереси в определени области, отколкото да разширява областите, в които те творят. Въпреки това е възможно и разширяването на областите, в които човек твори, благодарение на Паневритмията. Последното се потвърждава и от споделеното от двама наши участници, които посочват, че имат развиване в нова творческа област, което свързват с Паневритмията.

Един от мъжете в това изследване споделя: „Паневритмията е сред една от малкото практики, които съм намерил, които ме повдигат, оживяват, вдъхновяват. Прави ме по-уверен, по-издръжлив на външните и вътрешни препятствия и противоречия (...). Започнах да пиша понякога и стихове”.

А една от жените пише: „От няколко години се занимавам с плъстене на вълна, като това се превърна в мое хоби. Първоначално започнах с малки елементи, а след това започнах да правя пана, килими. Отскоро се замислих, че този процес се разви при мен вследствие на Паневритмията, на приобщаване към братството. Всичко стана някак постепенно и неочаквано“.

е способността на Паневритмията да вдъхновява 100% от практикуващите я да работят за своето усъвършенстване. Това е една по-висша проява на изкуство, в която самият човек е произведението на изкуството, което той сътворява. На внушителните по количество 45,5% (35 души) вдъхновение за това благодарение на Паневритмията идва винаги, на 10,4% идва много често,

Таблица 3. Вдъхновение в конкретни творчески области

Въпрос №	Твърдение	Възможни отговори (избира се един от тях) и брой лица, дали съответния отговор					
		никога	рядко	понякога	често	много често	винаги
5	Заниманията ми с Паневритмията ме вдъхновяват да творя в областта на музиката – съчинявам песни, музика и др.	37	15	13	9	-	3
7	Заниманията ми с Паневритмията ме вдъхновяват да творя текстове – поезия, проза и т.н.	29	20	19	3	3	3
8	Заниманията с Паневритмията ме вдъхновяват да творя в областта на визуалното изкуство и занаяти – рисуване, скулптура, фотография, творческо тъкане и др.	21	18	21	7	6	4
9	Заниманията ми с Паневритмията ме вдъхновяват да творя в областта на танцовото изкуство	28	17	15	12	1	4
10	Заниманията ми с Паневритмията засилват чувството ми за хумор	10	9	23	19	9	7
11	Паневритмията ме вдъхновява да творя в областта на театралното или филмовото изкуство	51	14	7	3	-	2
12	Паневритмията ме вдъхновява да творя в областта на кулинарното изкуство	15	25	18	6	8	5
15	Паневритмията ме вдъхновява да работя за своето усъвършенстване като човек – да сътворявам себе си	-	-	5	29	8	35

Данните в табл. 3 показват, че от предложените сфери на вдъхновение най-силно и категорично проявена

а на 37,7% идва често. Следващата област по сила на проява от посочените в табл. 3 е засилването на чувството

за хумор. Цели 87% от участниците посочват, че заниманията с Паневритмия засилват в една или друга степен чувството им за хумор. Макар и не толкова известно, чувството за хумор бива причислявано също към творческите прояви на човека. Следва да посочим, че във всички области на творчество, посочени в табл. 3: музикалното и словесното творчество, визуалното изкуство, танцовото изкуство, театралното и филмовото изкуство и култарното изкуство, има често/много често и винаги вдъхновени от Паневритмията.

Следващата група показатели, включени в нашия въпросник, се отнасят до създаването на благоприятни условия за проява на вдъхновението, които смятаме, че са налични в Паневритмията (виж табл. 4). Hart (1998) пише: „Въпреки че не изглежда възможно да създадем вдъхновение, изглежда вероятно да можем да създадем благоприятни условия, за да го ухажваме или поканим“. Именно към темата „култивиране на вдъхновение“ се отнася следващата част от изследването ни.

Първото твърдение в тази таблица: „Заниманията ми с Паневритмия ме вдъхновяват да пея или свиря“, сме отнесли към темата култивиране на вдъхновение, въпреки че то може да се отнесе и към вдъхновението за творчески изяви в областта на музиката. Според автора на Паневритмията – Учителя Беинса Дуно (Петър Дънов), „музиката облагородява и развива чувствителността на човека“ (Дънов, 2011). Той също казва: „Сега аз разглеждам музиката не само във външната, но и във вътрешната ѝ страна (...). Писателят не може да пише, ако не е музикант. Художникът не може да рисува

добре, ако той не е музикант“ (Дънов, 2011). Учителя Беинса Дуно смята, че заниманията с музика облагородяват, създават характера на човека и му помагат усилията му в каквото и да е направление да се увенчаят с успех, включително и дори в творческата сфера (Дънов, 2008). Затова ние тук разглеждаме пеенето и свиренето като средство за култивиране на вдъхновение. Данните ни (табл. 4) показват, че на 96% от анкетиранията им се случва да се вдъхновят да пеят или свирят от заниманията си с Паневритмия, като на 65% това се случва често, много често или винаги.

Установено е, че положителните настроения подтикват към творчество (Xiao et al., 2015). Това се потвърждава и от изследваните от нас лица. Установихме, че 100% от тях смятат, че Паневритмията засилва положителните им емоционални състояния, което им помага да творят по-успешно, и на цели 88% от тях това се случва често, много често или винаги. Този резултат от настоящото изследване е в синхрон с данните за засилването на положителните емоционални състояния от Паневритмията, установено експериментално и в други изследвания (Червенкова, 2013; Червенкова, 2010).

Паневритмията е практика, която цели да хармонизира вътрешния свят на човека и да му помогне да има по-хармонични отношения с цялото битие. Така тя стимулира здравето, развитието и благополучието на човека и обществото (Беинса Дуно, 1938). Изглежда, че тя наистина успешно балансира вътрешно практикуващите я и така им помага в творчеството, защото подобно нещо са преживявали 100% от нашите изследвани, като на 90%

от тях това се е случвало често, много често или винаги. Установено е, че Паневритмията стимулира социалното формиране на децата, а също подобрява емоционалното и когнитивното им функциониране (Матанова, Янкова, 2007а и 2007б; Михалкова, и съавт., 2001; Matanova, Dimitrova, Ancheva, 2004). Тя също подобрява социалните умения при възрастните и подобрява социалното функциониране (Червенкова, 2004; Червенкова, 2013, с.165). Публикуван е обстоен теоретичен анализ на пътищата, по които заниманията по Паневритмията успешно развиват партньорските и социалните умения (Червенкова, 2018). Сто процента (100%) от анкетираниите в настоящото изследване лица също потвърждават, че заниманията с Паневритмията засилват уменията им за добро общуване, а също смятат, че това им помага при колективно сътворяване на нещо. При 75% от тях това се случва често, много често или винаги; и неслучайно един от тях споделя: „Паневритмията засилва вярата ми в доброто във всеки човек, без значение какъв е. Засилва желанието ми за колективен труд и съграждане на нещо заедно“.

Също 100% от анкетираниите посочват, че Паневритмията ги прави по-работоспособни и така мога да творят повече, и 84% от тях посочват, че преживяват това често, много често или винаги. Този факт също показва, че дори онзи анкетирани, който беше посочил, че макар и рядко, му се случва да се влошават творческите му способности от Паневритмията, защото се чувствал уморен след нея, тук се е присъединил към мнозинството, считащо, че Паневритмията ги прави по-работоспособни и така по-способни да творят.

Всички, попълнили нашия въпросник, смятат, че Паневритмията подобрява умствените им способности, и благодарение на това по-лесно намират решения на творчески задачи. Благодарение на силното си благоприятно въздействие върху психичното състояние (Червенкова, 2013, с. 134-167) и наличието на множество фактори, присъщи на Паневритмията, като геометрични фигури, синхронизиране с музика, абстрактни идеи и т.н., Паневритмията съдържа обясними фактори, които подобряват свойствата на вниманието, разширяват неговия обхват, засилват психичната гъвкавост и осъзнатостта и подобряват паметта (Червенкова, 2013, с. 114, 149, 154, 254).

Известни са три социални фактора, които изглеждат важни за творческото поведение: социално подпомагане, предизвикано от простото присъствие на другите; моделиране, имитация на наблюдавано поведение и мотивационна ориентация (Amabile et al., 2018). Hart (1998) намира, че вдъхновението е поглъщащо и заразно, защото се култивира от простото ни общуване с вдъхновяващо нещо или някой. Всички участници в нашето изследване потвърждават, че Паневритмията им помага да общуват с хора, които имат творческа нагласа и творчески способности над обичайните и това ги вдъхновява да творят, като 61% преживяват това често, много често или винаги.

Установено е, че заниманията с Паневритмията повишават оптимизма, самочувствието на личността, надеждата като личностна черта и способността за справяне с трудности в живота (Червенкова, 2013, с. 171-173).

В настоящото ни проучване 100% от участниците смятат, че Паневритмията ги зарежда с оптимизъм и увереност, че ще успеят да решат дори по-трудните си творчески задачи успешно, което е в синхрон с посочените изследвания.

Паневритмията е основана на дълбока философска и идейна основа, която в Паневритмията представя, обсъжда и утвърждава висши ценности и добродетели със средствата на музиката, словото и движението. Затова смятаме за лесно обясним факта, че всички анкетирани посочват, че Паневритмията ги свързва с висши идеи и ценности, които ги вдъхновяват, като на 86% това се случва често, много често и винаги.

До момента беше установено, че 5-6-месечно начално обучение по Паневритмията засилва честотата на вдъхновението (Червенкова, 2013). Също така изследване на практикуващи Паневритмията (поне един път седмично) в началото и края на един паневритмичен сезон не показва повишаване на вдъхновението, изследвано със скалата за вдъхновение на Траш и Елиът (Червенкова, 2013). Последното не се потвърждава от настоящото изследване, което показва през личния опит на анкетирани практикуващи силно изразено позитивно влияние на Паневритмията върху преживяванията на вдъхновение. Възможно е скалата за вдъхновение на Траш и Елиът, която е доста кратка, да не е най-подходящият и чувствителен инструмент за изследва-

Таблица 4. Вътрешни и външни благоприятни условия за творчество, повлиявани от Паневритмията

Въпрос №	Твърдение	Възможни отговори (избира се един от тях) и брой лица, дали съответния отговор					
		никога	рядко	понякога	често	много често	винаги
16	Заниманията ми с Паневритмията ме вдъхновяват да пея или свиря	3	5	19	26	10	14
17	Паневритмията засилва положителните ми емоционални състояния, което ми помага да творя по-успешно	-	-	9	23	17	28
18	Паневритмията ме балансира вътрешно, което ми помага в творчеството	-	-	8	22	14	33
19	Заниманията с Паневритмията засилват уменията ми за добро общуване, което ми помага при колективно сътворяване на нещо	-	2	17	22	15	21
20	Паневритмията ме прави по-работоспособен и така мога да творя повече	-	3	9	26	16	23
21	Паневритмията подобрява умствените ми способности и така по-лесно намирам решения на творчески задачи	-	2	17	24	16	18

22	Паневритмията ми помага да общувам с хора, които имат творческа нагласа и творчески способности над обичайните, и това ме вдъхновява да творя	-	5	25	20	11	16
23	Паневритмията ме свързва с висши идеи и ценности, които ме вдъхновяват	-	-	7	20	20	30
27	Паневритмията ме зарежда с оптимизъм и увереност, че ще успея да реша дори по-трудните си творчески задачи успешно	-	-	11	20	14	32

не на вдъхновението при практикуващи Паневритмия. Също е възможно практикуването на Паневритмия за повече от един сезон да влияе по-силно на вдъхновението и съответно на творческите способности.

За да проверим дали и доколко ефектите на Паневритмията върху изпитваното вдъхновение са свързани с продължителността и честотата на нейното практикуване, направихме допълнителен корелационен анализ. Първо кодирахме със смислово съответстващи числени стойности отговорите за честотата на три най-съществени и най-практикувани от участниците в изследването ни форми на занимание с Паневритмия (2а, 2б и 2с видни в табл.1): „Практикувам Паневритмия между 22.03. и 22.09. на открито“, „Слушам музиката на Паневритмията“, „Пея песните на Паневритмията“ по следния начин: никога = 0; много рядко = 1; 1-3 пъти в месеца = 2; 1-2 пъти седмично = 3; 3-4 пъти седмично = 4; 5-7 пъти седмично = 5. После сумирахме резултатите на всеки участник по тези три показателя (2а+2б+2с) и така създадохме допълнителен показател, който ги обединява.

Също така кодирахме със смислово съответстващи числени стойности отговорите за честотата на

трите най-обобщаващо описващи преживяването на вдъхновение твърдения от въпросника – тези с номера 3, 4 и 24 (видни в табл. 2) по следния начин: никога = 0; рядко = 1; понякога = 2; често = 3; много често = 4; винаги = 5. После сумирахме резултатите на всеки участник по твърдения 3, 4 и 24 и така създадохме нов показател, който ги обединява (3+4+24). Следващата стъпка бе да направим корелационен анализ. Използвахме коефициента на корелация на Кръгер-Спирмън – R (95% CI). Получените резултати са видни в таблица 5 от Приложение 2. Те показват следното, което бихме искали да коментираме:

1. Няма статистически значима зависимост между годините на практикуване на Паневритмия и който и да е от показателите, показващи честотата на практиката и на полученото от нея вдъхновение. Следователно даването на практикуването на Паневритмия при изследваните от нас лица няма връзка с честотата на нейното практикуване, на пеенето на песните ѝ и слушането на музиката ѝ. Също установяваме, че няма зависимост между продължителността на практикуване и честотата на възникване на вдъхновение, провокирано от Паневритмията. Това означава, че дори и по-скоро

практикуващите Паневритмия могат да се радват на засилване честотата на вдъхновението толкова, колкото и по-отдавна практикуващите.

2. Тези, които по-често практикуват Паневритмия, както и тези, които по-често пеят песните ѝ, по-често са вдъхновени. Също така тези, които имат по-висок общ резултат от сумарния показател за честота на практиката ($2a+2b+2c$), по-често са вдъхновени, като корелацията е умерена, положителна и статистически значима (Spearman's $R=0.368$, $p\text{-value} < .001$).

3. Има значителна, положителна и статистически значима зависимост между честотата на практикуване на Паневритмия и честотата на слушане на музиката ѝ (Spearman's $R=0.540$, $p\text{-value} < .001$). Има значителна, положителна и статистически значима зависимост между честотата на практикуване на Паневритмия и честотата на пеене на паневритмичните песни (Spearman's $R=0.546$, $p\text{-value} < .001$). Следователно тези, които практикуват по-често, също така са склонни да слушат по-често музиката на Паневритмията и пеят по-често песните ѝ, както и обратното.

4. Има силна, положителна и статистически значима зависимост между честотата на слушане музиката на Паневритмията и честотата на пеене на паневритмичните песни (Spearman's $R= 0.772$, $p\text{-value} < .001$). Следователно тези, които пеят по-често песните на Паневритмията, са много склонни също да слушат по-често музиката ѝ, както и обратното.

Според Hart, T. (1998) въпреки че не може да кажем, че конкретни събития предизвикват вдъхновение, има някои общи причини, които са свързани с

преживяването на вдъхновение и това включва: контакт с природата, изпитване на любов, страдание и/или смелост, среща с идеи, качества, музика, упражнения и красота. В тази връзка ще отбележим, че Паневритмията съдържа разнообразна и вдъхновяваща музика с универсална музикотерапевтична насоченост, представлява упражнения, свързва човека с красотата в природата и човека, среща с вдъхновяващи идеи и хора и създава условия за преживяване на обич към „всичко живо в цялата вселена“. Също така практикуването на Паневритмия е сред природата и поставя практикуващите в контакт с нея, а Учителя Петър Дънов също е на мнение, че красивата природна среда стимулира вдъхновението: „Поетите са писали най-хубавите си произведения при вдъхновение, получено от красиви картини на природата“ (Дънов, 2008а). Може да обобщим, че Паневритмията предоставя множество условия, чиито способности да благоприятстват преживяването на вдъхновение са добре известни.

Hart, T. (1998) посочва: „Може да осъзнаем, че начинът, по който се отнасяме към нашето семейство, работа или дори към следващото си хранене, е също толкова възможност да бъдем вдъхновени, колкото и нашата свещена практика на изкуството или религията“. Подобно е разбирането и на Учителя Петър Дънов, който смята, че всички хора се нуждаят от вдъхновение, и то ежедневно.

Трябва да отбележим, че Паневритмията е не само увлекателна музикална гимнастика, но също изкуство на красиви и осмислени движения и взаимодействия, философия, сближаване с красотата и радостта, одухотворяване, смяна на фокуса на съзнанието от тривиалното

към вдъхновяващото човека, свързване със своята душа. Паневритмията функционира едновременно като физическа, психична, духовна и мистична практика, която всеки възприема и използва на нивото, на което иска и се нуждае. Затова разбиранията за нея и опитностите с нейните плодове са много разнообразни. Ето още от споделените преживявания на анкетиранията от нас лица с нея:

„Паневритмията ми помогна да изляза от много противоречиво за мен състояние. В неделите след курса по Паневритмия усецах вдъхновение и желание за живот, неех песните и това ме държеше до следващата неделя. Сега не мога да си представя живота си без Паневритмия.“

„Искам да споделя за вечерта, в която за първи път играх Евера. Беше невероятно усеждане и то продължи с часове. Чувство на сливане с всичко, на лекота и хармония. Незабравимо!“

„Когато за първи път посетих мероприятията за Паневритмия, останах с изключително приятно и вдъхновяващо впечатление и настроение. Всеки път след това, когато посещавах мероприятията, имах чувството, че бях зареден с положителни, творчески и светли мисли. (...) Като цяло Паневритмията е изключително полезно и одухотворено мероприятие. Не само упражнения на физическо ниво – като че ли тя е отваряне на портал към висока вибрационна сфера.“

„От пет години нямам възможност да играя Паневритмия и много ми липсва. Когато ходех да играя, ходех с такова желание и вдъхновение, беше ми много приятно, потапах се в друг свят – духовен и извисен. След Паневритмия се чувствах заредена с енергия и заобиколена от позитивни хора, които се

поздравяват чистосърдечно и очите им светят, а лицата им сияят от Божествена светлина. Аз това виждах и съм Благодарна на Бог, че имах честта да се докосна до този Божествен танц. (...) Имам нужда от Паневритмията да ме вдъхновява, да се радвам и да виждам доброто у хората. И здравословно се чувствах по-добре.“

„Работя като музикален педагог. Текстове, музиката, движенията на Паневритмията ми бяха неизменен най-добър помощник във възпитанието на човешките добродетели в децата, в стимулиране на техните и моите творчески заложби. Свиренето и пеенето на Паневритмията за мен е празник.“

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Нашето изследване показва, че заниманията с Паневритмия са щедър извор на вдъхновение за мнозинството от практикуващите я. Сферите на проява на изпитваното вдъхновение и творчество, благодарение на Паневритмията, са много и разнообразни. Това са добри новини за всички хора, които търсят вдъхновението, за да освети живота им, независимо дали те са творци, учени, гении, или обикновени хора, които преживяват малките вдъхновения всеки миг. Надяваме се това изследване да стигне до повече хора и да им помогне да си уговорят почести срещи с вдъхновението.

Благодарим на всички, участвали в това анкетно проучване. Вярваме, че то открива едно ново поле за бъдещи още по-задълбочени и обширни изследвания относно способността на заниманията с Паневритмия, да поканват и култивират вдъхновението и да засилват творческите възможности на човека.

ЛИТЕРАТУРА

1. Беинса Дуно (1938) Паневритмия, С.
2. Дийн, Дж. (2015) Един български Орфей: Лазар Николов и орфическата интерсубективност. Българска музика, №1, 123-124.
3. Дънов, П. (Учителя Беинса Дуно) (2008) Положителни и отрицателни сили, ООК – 2 година (1922-1923 г.), б. Влияние на музиката, пеенето и движенията, Бяло Братство, С.
4. Дънов, П. (Учителя Беинса Дуно) (2008а) Сила и Живот, НБ, т. 3, Издат. Захарий Стоянов и Бяло Братство, С.
5. Дънов, П. (Учителя Беинса Дуно) (2011) Вехтото премина, НБ Сила и Живот, т.4, гевента серия (1926–1927), б. Раб и син. Жануа'98.
6. Матанова, В., Янкова, А. (2007а) Влияние на обучението по паневритмия върху межличностните отношения в начална училищна възраст. Паневритмията като система за хармонично развитие на човека и обществото, С., с. 50.
7. Матанова, В., Янкова, А. (2007б) Ефективност на заниманията по паневритмия върху емоционалното, когнитивното и социалното функциониране в предучилищна възраст. Паневритмията като система за хармонично развитие на човека и обществото, С., с. 43.
8. Михалкова, С. и съавт. (2001) Изследване на психичната промяна при обучението по Паневритмия. Паневритмията като система за хармонично развитие на човека и обществото. Първа научна конференция по Паневритмия – доклади, НСА и Сдружение „Паневритмия“, София, с. 78.
9. Червенкова, Л. (2004) Анкетно проучване на психо-физическите промени, настъпващи при практикуване на Паневритмия. Спорт, общество, образование, том 9, София, с. 166.
10. Червенкова, Л. (2010) Изследване на непосредствените промени в самочувствието, активността и настроението при обучение по паневритмия. В: Личност. Мотивация. Спорт. Том 15, НСА Прес, С., с.172-178.
11. Червенкова, Л. (2013) Паневритмия, здраве и благополучие. Един български модел за двигателна активност. Монография. София, УИ Св. Климент Охридски, <http://www.panevritmia.info/images/uploads/Panevritmia-zadrave-i-blagopoluchie-Chervenкова-2013.pdf> (05.07.2022).
12. Червенкова, Л. (2018) Развиване на уменията за успешно партньорство чрез паневритмия – теоретичен анализ и научни изследвания. Науката, образованието и възпитанието в творчеството на Учителя Петър Дънов. Научна конференция – ноември 2017 г. София, с. 189-204.
13. Червенкова, Л., Желязкова-Койнова, Ж. (2012) Влияние на обучението по паневритмия върху качеството на живота и здравето, Спорт и наука бр. 4/2012, 116-122.
14. Amabile, T. M., Collins, M. A., Conti, R., Phillips, E., Picariello, M., Ruscio, J., & Whitney, D. (2018). Creativity in context: Update to the social psychology of creativity. Routledge.
15. Hart, T. (1998). Inspiration: Exploring the experience and its meaning. Journal of Humanistic Psychology, 38(3), 7-35.
16. Kaplan, M. A. (2005). The experience of divine guidance: A qualitative study of the human endeavor to seek, receive, and follow guidance from a perceived divine source (Doctoral dissertation, Institute of Transpersonal Psychology).
17. Matanova V., Dimitrova D., Ancheva D. (2004) Evaluation of the Efficiency of Panenrhythmy In Improving the Intellectual Faculties of 3'd Grade from a Gcneral School and a School for Mentally Retarded. Balkan Sports Medicine Congress, 29 April – 2 May 2004, Drama, Greece – Abstract book, pp.73.
18. Milyavskaya, M., Ianakieva, I., Foxen-Craft, E., Colantuoni, A., & Koestner, R. (2012). Inspired to get there: The effects of trait and goal inspiration on goal progress. Personality and Individual Differences, 52(1), 56-60.
19. Thrash, T. M. (2021). The creation and curation of all things worthy: Inspiration as vital force in persons and cultures. Advances in Motivation Science (Vol. 8, pp. 181-244). Elsevier.
20. Xiao, F., Wang, L., Chen, Y., Zheng, Z., & Chen, W. (2015). Dispositional and situational autonomy as moderators of mood and creativity. Creativity Research Journal, 27(1), 76-86.

**ПРИНЦИПИ И МЕТОДИ НА ОБУЧЕНИЕТО В
ГИМНАСТИЧЕСКИТЕ И ПАНЕВРИТМИЧНИТЕ
УПРАЖНЕНИЯ НА УЧИТЕЛЯ ПЕТЪР ДЪНОВ**

Данчо Пангулчев, г-р

ПРИНЦИПИ И МЕТОДИ НА ОБУЧЕНИЕТО В ГИМНАСТИЧЕСКИТЕ И ПАНЕВРИТМИЧНИТЕ УПРАЖНЕНИЯ НА УЧИТЕЛЯ ПЕТЪР ДЪНОВ

Данчо Пандулчев, д-р

Учението на Учителя Петър Дънов интегрира всеотнашни знания с теоретичен и практически характер, които имат смисъл, стойност и дават полезни резултати само ако се приложат в живота под формата на упражнения и опити – и по този начин служат като възпитателни средства за подобряване на личната и обществената култура. В тази връзка той посочва, че „Цялата съвременна култура е култура за упражнение, за възпитание на човешкия ум“ [22, с. 9] и че „Религиозният, духовният живот е живот на упражнение“ [6, с. 509]. Това определя и същественото място на упражненията в словото му – физически, дихателни, психически (мисловни), музикални, хигиенни и др., насочени към усъвършенстване на всички сфери на живота. Физическите или гимнастическите упражнения Учителя обозначава като базов жизненоважен компонент наред с дишането и храненето [6, с. 501]. С правилното им трениране може да се регулира добре 1/3 от живота на Земята [18, с. 387]. Според Петър Дънов упражняването на тялото е първоначалният и най-безопасен метод, предхождащ упражняването на ума и сърцето [20, с. 709]. Разбирането му е, че това трябва да стане главно с упражнения, които

не са произволни, а научно обосновани, каквито са гимнастиките, които той дава [6, с. 502]. В тази връзка представяват интерес принципите и методите, с които Учителя осъществява двигателното обучение на учениците и последователите си.

Целта на изследването е проучване на беседите на Учителя Петър Дънов за характеризиране на обучението в гимнастическите и паневритмичните упражнения от гледна точка на принципите и методите на Теорията и методиката на физическото възпитание; и в тази връзка да се очертаят някои особености и въздействия на упражненията, както и да се дадат насоки и правила за изпълнението им.

1. ДИДАКТИЧЕСКИ ПРИНЦИПИ

В теорията и методиката на физическото възпитание обучението се ръководи от общите дидактически принципи – нагледност, съзнателност и активност, достъпност и индивидуален подход, от трайност, приспособени към специфичните особености на физическото възпитание, свързани с повишената двигателна активност [28].

1.1. Принципът на нагледност (предметно-образна, словесно-образна,

условно-изобразителна и др.) се състои в разширяването на сетивните възприятия (зрителни, слухови, тактилни) на обучаваните за движенията, съставляващи упражненията, за стимулиране на наблюдателността, разбирането и осмислянето им, което подпомага усвояването на двигателните умения [28].

Учителя Петър Дънов прилага предметно-образна нагледност, като показва новите гимнастически упражнения; словесно-образна – чрез обширното им разясняване, и в някои случаи – условно-изобразителна нагледност чрез чертежи и рисунки. Така се създават не само двигателни представи за упражненията, но се изграждат психически и духовни представи за тях, което спомага за правилното им разбиране и изпълнение.

1.2. Принципът на съзнателност и активност се състои в проява на съзнателно отношение и участие в двигателното упражняване и в свързаната с това активност (двигателна, интелектуална, емоционална, волева) [28].

Принципът на съзнателност и активност в Школата се осъществява чрез системно разясняване в беседите на необходимостта, смисъла и ползните въздействия на упражненията. Съзнателността в беседите е поставена като основна особеност с изискването, че „всяко упражнение трябва да се прави съзнателно“ [10, с. 314] и с определянето на гимнастиката в съответствие с Разумната Природа като „съзнателни упражнения“, а не просто като механична тренировка [4, с. 272]. Всички упражнения са свързани с определени природни сили и съзнателното им изпълнение е необходимо за съзнателно свързване с тези сили [5, с. 245].

Целта на това упражняване е пълно осмисляне на движенията за постигане на първоначалните „Божествени движения“, което се определя като „външната страна на Школата“ [26, с. 20]. За постигането на съзнателно упражняване се указва например:

- осмисляне на упражненията чрез концентрация върху съчетанието им с дълбоко дишане, съобразено с извършваните движения [12 с. 526];
- бавен до умерен темп на изпълнение при повечето упражнения;
- преди започване на упражненията да се направи в неподвижно положение умствена и волева концентрация, съсредоточена към цялото тяло за 5 до 10 минути [8, с. 392].

Активността при гимнастиките трябва да включва пълна двигателна, умствена, сърдечна и волева активизация, при която всички клетки на тялото участват в изпълнението им [6, с. 510]. Съвместното участие на мисълта, чувствата и волята се посочва като основно изискване при изпълнението на упражненията [16, с. 32].

Умствената активност се изразява в съзнателното отношение и в концентрацията на мисълта върху изпълнението на упражненията.

Двигателна и волева активност за изпълнение на гимнастиките се мотивира чрез:

- големия им брой и разнообразна насоченост, което дава богат избор за самостоятелната двигателна практика според интереса и времето, с което разполагат упражняващите се;
- регулярното им практикуване като част от дейността в Шко-

лата – общо по време на беседите, преди или след тях, по време на братски събори, екскурзии и самостоятелно при домашните задачи за изпълнение на гимнастически упражнения.

За създаване на емоционална активност в беседите срещаме наставления за влагане на положителни чувства при правенето на гимнастиките. Пример за това е напътствието всички действия и упражнения, в това число и гимнастическите упражнения, да се правят с любов и разположение, за да се придобие сила, която да се приложи в помощ на другите [10, с. 412]. Друго напътствие е гимнастиката да се прави с чувство на благодарност за вдъхания въздух и за възможността за движения [10, с. 157]. Препоръчва се приложението на гимнастическите упражнения при физически и психически неразположения за превръщането им в психофизическо разположение. При изпълнението на гимнастическите упражнения в съчетание с дълбоко дишане, съобразно фазите на движенията, се цели връзка с Бога и придобиване на присъщите Му качества и разположение [15, с. 383]. Някои от упражненията включват изграждането на красиви представи за създаване на приятно настроение и израз на тялото, също и формули, в които присъстват думи, изговарянето и преживяването на които води до активизиране и хармонизиране на чувствата. Общите гимнастики в Школата по време на класовете, съборите и излетите в планината въздействат за създаването на положителна емоционална атмосфера и на чувство за колективност, подсилени от влиянието на природата.

1.3. Принципът на системност и последователност представлява обучение и заучаване на физическите упражнения в непрекъснат програмiran процес, продължаващ през целия живот, на логическо надграждане на сложността на двигателните задачи, на обема и интензивността на физическото натоварване с балансирано регулиране на натоварването с почивка [28].

Проявления на принципа на системност и последователност при гимнастическите и паневритмичните упражнения са:

- наставления за редовно изпълнение на гимнастически упражнения. За първия гимнастически комплекс от 7 упражнения през 1910 г. указанието е да се прави „всеки петък“ по половин час (което предполага неколккратно изпълнение) и същевременно упражнения да се правят „редовно, поне няколко пъти в седмицата“ [7, с. 178]. През 1911 г. за този комплекс се казва, че може да се прави всеки ден и по няколко пъти през деня [7, с. 249]. Указания в тази насока се дават и за други упражнения в Школата – например за комплекса от 1920 г. – да се прави един път на ден [14, с. 237], паневритмията се изпълнява ежедневно през топлото полугодие и т.н., с което се осигурява непрекъснатост на процеса на упражняване.
- приемственост при преминаването от изпълнение на предходните към новите гимнастически упражнения до паневритмията. Това за гимнастическите комплекси от 1921 г. и 1922 г. е изразено така: „Ще започнем със старите

упражнения и ще реализираме новите“ [17, с. 12]. Приемственост се наблюдава в сходните движения и позиции на тялото, които се извършват вариативно и комбинативно и в развиваните двигателни качества, способности и умения. Например и при четирите гимнастически комплекси от 1910, 1920, 1921 и 1922 г. има упражнение за динамично равновесие със стоене на един крак, но с различни движения на другия крак при всеки от комплексите; при паневритмията броят на динамично равновесните упражненията е по-голям.

- постепенно надграждане на трудността и сложността на упражненията. Комплексът от 1910 г. е най-лек за изпълнение, тъй като упражненията са с по три повторения и само седмото упражнение е по-силво – клекове. При комплексите от 1920, 1921 и 1922 г. трудността и физическото натоварване нарастват поради двойно по-големия брой повторения на упражненията – шест, и заради силовия им характер – четири от упражненията от 1920 г. са с клекове, а при останалите два комплекса те се изпълняват с напади, съчетано с бавен темп на изпълнение с отброяване до 6 до заемане на клек или напад и при изправянето. При паневритмията физическото натоварване е най-продължително поради по-големия брой и повторенията на упражненията и заради разнообразието на движенията.
- постепенно развиване на двигателните качества и умения и на психическите качества и способ-

ности. Концентрацията на мисълта има главно физическа насоченост при гимнастическите комплекси от 1910 г. и 1920 г. – към вътрешен орган или система на тялото, а при комплексите от 1921 г. и 1922 г. освен нея се прибавя и психическа – съответно върху развиване на волята и върху формули за размишление при изпълнението. Към комплекса от шест упражнения от 1922 г. впоследствие се прибавя и седмо – музикално упражнение, което внася неенето на гамата като елемент към движенията. При паневритмията съсредоточаването на мисълта има най-висока степен на проявление, тъй като е насочено към движението, идеята, текста и музиката на упражненията.

- баланс между физическото натоварване и почивката чрез смяна на двигателната активност с умствена и сърдечна. В тази връзка насоката е, когато поради умора се загуби разположението за извършваната активност, тя да се смени с друга, при което новата активност се явява почивка от предходната – и по този начин дейтелността не се прекъсва [19, с. 315]. Същевременно се препоръчва естествено телогържание с минимално мускулно напрежение, което „да изразява положение на почивка“ [16, с. 344 – 345], с което може да се подобри физическата работоспособност.

1.4. Принципът на достъпност и индивидуален подход се изразява в реализиране на оптимално съответствие между съдържанието на физическите

упражнения по отношение на техния обем (знания и умения), сложност, степен на трудност и интензивност на натоварването и прилаганите обучителни методи съобразно психофизическите възможности на обучаемите, за постигане на максимално прогресивно развитие на двигателните им възможности [28].

Учителя Петър Дънов подчертава, че физическите упражнения и двигателната активност като цяло трябва да се съобразяват с индивидуалните двигателни възможности на човека, като критерий за това е извършването им да не предизвиква прекомерно напрежение, за да може да се правят с любов и разположение [19, с. 315]. Той препоръчва системното умерено упражняване, което не предизвиква претоварване на мускулите и води до подобряване на качеството на живота чрез повишаване на жизнената енергия и физическата работоспособност [19, с. 359]. Затова паневритмията и почти всички негови гимнастически упражнения са общодостъпни поради ниската или умерената интензивност на натоварването и неговията им трудност и сложност.

1.5. Принципът на трайност реализира чрез продължително системно повтаряне на изпълнението на точно дозирани и подобряващи физическата годност физически упражнения, дълговременно приложение на придобитите при обучението по физическо възпитание знания, двигателни качества, умения и навици [28].

Учителя Петър Дънов посочва, че човек ежедневно трябва да прави точно определен брой естествени упражнения, като естествеността им се изразява в положителните им резултати и

в свързаност с природата [24, с. 50], каквито по същество са гимнастиките му. Чрез систематичните повторения на гимнастиките той цели неговите ученици и последователи да постигнат трайно, продължаващо през целия им живот, прогресивно подобряване на двигателните им качества, способности и умения. Учителя отбелязва, че движението, което всеки човек трябва да извърши в живота си, са математически определени от законите на природата и тя санкционира всяко отклонение от тази норма [20, с. 291], като това важи и за физическите упражнения [5, с. 244 – 245]. В тази връзка задачата на всеки човек е да постигне това оптимално двигателно упражняване, за да развие прогресивно през живота си пълния си двигателен потенциал в съгласие с природата. Например при правилно развитие на двигателното качество сила на 120 години човек трябва да достигне върха на своята сила [23, с. 415].

2. МЕТОДИ НА ФИЗИЧЕСКОТО ВЪЗПИТАНИЕ

Методите представляват начините за прилагане на физическите упражнения за постигане на целите и задачите на двигателното обучение, които са обособени в три основни групи: методи за възпитателно взаимодействие (методи за възпитание); методи за осъществяване на двигателната дейност и методи за контрол и оценка [28]. Ще разгледаме само тези методи, които се прилагат при гимнастическите и паневритмичните упражнения.

2.1. Методи за възпитателно взаимодействие

Личният пример е метод, при който чрез знанията, двигателните си умения и поведение и чрез физическа кондиция обучаващият въздейства като образец за подражание от обучаваните [28].

Учителя Петър Дънов изпълнява образцово гимнастическите упражнения с учениците си, което заедно с перфектните му двигателни действия и физическа кондиция е личният му пример, въздействащ те да проявяват постоянство при изпълнението на упражненията и да се стремят да постигнат двигателно съвършенство.

Убеждаването е метод, чрез който словесно се представят убедителни аргументи и знания, чрез които се въздейства най-вече върху мисленето, също и на чувствата и двигателните действия за създаването на съзнателно отношение и възприемане на активни модели на поведение по отношение на физическата активност [28].

В беседите се установява широко използване на убеждаването под формата на множеството знания, доводи, доказателства и примери за безусловната необходимост от изпълнение на гимнастиките, като се стимулира мисленето и осъзнаването на движението. Например: „Ако искаш да живееш нормално, трябва да правиш ред упражнения... Ако доброволно не правите движения, природата ще ви застави насила“ [27, с. 260]; „Ако не правите упражненията, не може да имате Божието благословение“ [2, с. 407-408].

Упражняването е метод, който се изразява в многократно извършване от обучаемите на определени двигателни действия, зададени от обу-

чаващия, насочени към формиране на двигателни навици и отношения и към съблюдаване на правила за двигателно поведение [28].

Прилагането на този метод става чрез редовното изпълнение на общите гимнастики и на зададените за домашно гимнастически упражнения, като така се усилва волята, чрез която се утвърждават добри двигателни навици и се създава устойчиво активно отношение за редовно правене на упражненията и за спазване на зададените за това правила. Отбелязва се, че упражняването трябва да става без бързане и без отегчение, да се усилва търпението с цел развиване на „Божествената воля“ [25, с. 381]. Усилването на волята за учениците в Школата чрез гимнастиките има за цел и постигането на контрол и управление на физическите сили, което се определя като изпълнение на Волята Божия във физическо отношение [9, с. 320 – 321].

Стимулирането е метод за изразяване на одобрение на двигателните действия и поведението на обучаемите с оглед увеличаване на интереса и активността им за изпълнение на физическите упражнения [28].

В беседите не се установява приложение на стимулирането, тъй като липсват одобрения и похвали за изпълнението на гимнастическите и паневритмичните упражнения. Това е обяснимо с многото изисквания и правила за тяхното изпълнение, които учениците колективно и в пълнота не са могли да спазят, както и с неточностите в правенето на упражненията.

Порицаването е метод, чрез който се изказва неодобрение въз основа на аргументиран анализ и преценка на установените отрицателни страни на

двигателните действия и поведение на обучаемите с оглед тяхното коригиране [28].

В беседите начинът на изпълнение на гимнастическите и паневритмичните упражнения се подлага многократно на систематичен анализ и преценка и един от начините за излагане на установените несъвършенства е порицанието, което се изказва по отношение на несъзнателното изпълнение, без разположение, на неправилната телесна стойка, на неточните позиции на частите на тялото, на подоптималната мускулна активация и обхват на движение, на бързото темпо, на липсата на ритъм и синхрон и др. Може да отгадем използването на този метод на неосъзнаването на отговорността при правенето на упражненията, на недостатъчната колективна съзнателност и прилежание за подобряването на изпълнението, като изказаните неодобрения целят осъзнаване на тези несъвършенства и отстраняването им.

Ограничаването е метод на временно възпиране на двигателната дейност на обучаваните, насочено към предотвратяване на влиянието на негативните им двигателни действия и поведение върху самите тях и околните [28].

В беседите е указано да се ограничава изпълнението на гимнастически и паневритмични упражнения в следните случаи:

- неразучилите упражненията трябва само да ги наблюдават отстрани, за да не смущават общото изпълнение [2, с. 408];
- да не се изпълняват паневритмичните упражнения с партньор, с когото няма хармония [16, с. 665];

- упражнения, дадени за домашно, да не се изпълняват пред външни хора, докато трае опитът и не се постигнат резултати от него, с оглед съблюдаване на свещено отношение към извършването им [11, с. 80];
- колективните упражнения да не се изпълняват пред външни хора, докато не се постигне колективно им овладяване и хармонизиране, за да не се възпрепятства този процес от отношението на наблюдателите [1, с. 88] и да се избегне негативно въздействие върху тях [16, с. 665].

2.2. Методите за осъществяване на двигателната дейност са три групи: за обучение, за организация и за натрениране.

2.2.1. Методите за обучение са словесни, свързани с познавателния процес; нагледни, свързани със зрителното възприятие; и двигателни, отнасящи се до практическото обучение и упражняване [28].

А. Словесни методи за обучение

Обяснението е метод за излагане на причинно-следствените връзки, на понятията и фактите, свързани с двигателните действия за изграждане на представа за движенията и с изясняване на същността на упражненията, извършвани в обучителния процес [28].

Обяснението се използва често в беседите и с него се разкрива разностранно физическата и духовната същност на упражненията и на съставлящите ги движения, свързана с обособеността им на природните явления, факти и закони. Относно изпълнението на упражненията с този метод се изяснява неговата необходимост, осо-

беностите, въздействията, изискванията, правилата и начините за усъвършенстването му. Обяснението на изпълнението следва описанието на упражненията при първоначалното им представяне и изучаване, а понякога се прилага впоследствие в етапа на затвърждаването и усъвършенстването им, за постигането на по-дълбокото им разбиране и осъзнаване. Например шестте гимнастически упражнения са описани през 1922 г., а през 1926 се дават изречения за размишление при изпълнението им, и след това се обяснява как и какво изразяват упражненията по отношение на природните принципи и процеси [21, с. 197 – 199]. В други беседи за някои от тези упражнения се дават допълнителни обяснения.

Описанието е метод за очертаване на външната форма (пространствена, временна и пространствено-временна) и на вътрешната форма (физиологическа и психическа) на движенията, съставляващи физическите упражнения и последователността им [28].

Гимнастическите упражнения в беседите се дават, като се описват параметрите на външната форма на изпълнението им – изходно положение, начин на изпълнение, начин на дишане съобразно извършваните движения, продължителност, ритъм, темп и брой на повторенията. В описанието на някои упражнения се представя и вътрешната им психическа форма чрез изречения, които се произнасят (гласно или мислено), или чрез определена психическа представа.

Указанието е метод, изразяващ се в кратки наставления (инструкции) за точното овладяване на правилната техника на физическите упражнения,

които са свързани с определени страни на тяхното изпълнение [28].

Указанието по отношение на гимнастиките се прилага под формата на точни напътствия по отношение на конкретни страни на тяхното извършване като психическа нагласа, телесна стойка, положение на частите на тялото, мускулно напрежение, ритъм, темп на движението, фази на дишане и др.

Командата е метод, при който обучаващият използва точно определени думи или кратки словосъчетания в заповедна форма за строяване, престрояване, за придвижване на обучаваните [28].

В беседите има случаи на даване на команди за изправяне в стоеж, за заемане на изходно положение и за разреждане за гимнастическите упражнения.

Беседата е метод, чрез който обучаващият чрез логически подредени въпроси получава отговори от обучаваните и така установява нивото на знанията им за физическите упражнения и успеваемостта на тяхното изпълнение, а също и предизвиква и насочва психичната им активност [28].

Учителя Петър Дънов използва метода на беседата (събеседването), като задава въпроси към учениците, на някои от които дава отговор, а други са в риторична форма, като целта му е подбуждане на мисленето по тях. По отношение на гимнастиките въпросите служат за:

- изразяване на отношение и мнение как се правят упражненията за предизвикване на реална самопреценка и за коригиране на неправилните движения;
- установяване на физическите, психическите и енергийните им

въздействия и повишаване на сензитивността и осъзнаването им;

- за провокиране на наблюдение и самонаблюдение на изпълнението им за тяхното задълбочено изучаване и разбиране.

Анализът е метод, изразяващ се в подробно разглеждане и разтълкуване по определени критерии на познавателната и двигателната дейност на обучаемите във възпитателния процес с оглед нейното развиване и усъвършенстване [28].

Изпълнението на гимнастическите и паневритмичните упражнения в беседите се подлага на системен всеотностранен анализ от психофизическа и духовна гледна точка по природните критерии за движенията, които включва констатиране на отклоненията от правилното им извършване, на причините за тях и на последствията, които причиняват, и посочва начините за изправянето им и за недопускането им в бъдеще. В някои случаи методите на беседа и анализ се комбинират, като се започва с въпрос за фокусиране на вниманието и мисълта.

Б. Нагледни методи за обучение

Показването е метод, при който обучаващият или подготвеният обучаван образцово правят упражненията, цялостно или само техни части, за пряко визуално възприятие и за заучаване от обучаваните на правилния им начин на изпълнение [28].

Учителя Петър Дънов прилага и двата варианта на този метод. Той показва с образцово изпълнение гимнастическите упражнения при първото им представяне пред учениците. Също така указва, например за комплекса за волята от 1921 г.: „Изберете помеж-

ду си десет жени и десет мъже, добри гимнастици, които да направят упражненията, за да се усвоят добре от всички“. Показването трябва да бъде ритмично според законите на природата, на които са основани упражненията, със съзнание за природната им значимост, за да се научат всички на такъв правилен начин на изпълнение и да извлекат ползите от упражненията [14, с. 298]. Като полезни резултати от правилното изпълнение на тези упражнения Учителя посочва проява на волята [14, с. 299] и възстановяване на хармонията [14, с. 318].

Демонстрацията е метод, чрез който чрез статични (схеми, рисунки, снимки и др.) и динамични (филми и др.) визуални средства се представя изображение на реалния или правилния начин на изпълнение на упражненията за подпомагане на правилното им усвояване [28].

Има случаи в беседите, при които за създаването на нагледна представа за начина на извършване на гимнастическите упражнения те се изобразяват схематично или с рисунки. Пример за динамична демонстрация е направеният филм през 1938 г. за паневритмия на Рила, който впоследствие е проектиран в салона на Изгрева. За заснемането на филма Учителя Петър Дънов изказва крайно неодобрение поради неточностите на изпълнението, които създават неправилна представа за упражненията [23, с. 49-50]. От думите му съдим, че заснемането на упражненията трябва да се направи само ако се правят образцово в пълен синхрон и по всички правила от всички, за да може то да послужи за създаване на точна представа за упражненията и за тяхното правилно усвояване.

В. Двигателните (практически) методи на обучение

Цялостният (синтетичен) метод се изразява в обучение в изпълнението на упражненията в целия им вид съобразно принципите на достъпност и постепенност [28].

Двигателното обучение в Школата на Учителя Петър Дънов е основно по цялостния метод, което е обяснимо с преобладаващата невисока сложност и степен на трудност и с естествения характер на гимнастическите и паневритмичните упражнения, със съобразеността на етапите на тяхното представяне с двигателните възможности на учениците.

Разчлененият (аналитичен) метод се състои в разделянето на упражненията със сложна структура на части, които се заучават поотделно и впоследствие се съединяват, като упражненията се изпълняват цялостно [28].

Споменава се необходимостта от приложението на метода за по-сложните координационно и състоящи се от няколко части паневритмични упражнения [2, с. 407].

2.2.2. Методите за организация на двигателната дейност служат за най-ефективно използване на времето, за осигуряване на безопасност и оптималност на двигателната активност [28].

Фронталният метод е основен във физическото възпитание, състоящ се в едновременното изпълнение от обучаемите на едни и същи упражнения под непосредственото ръководство на обучаващия за реализиране на общи цели и резултати [28].

Общите гимнастики по време на класовете и на всички останали брат-

ски дейности се извършват по фронталния метод, в повечето случаи заедно с Учителя. С приложението на този метод се цели чрез упражненията да се постигне колективност, едновременност и хармоничност на изпълнението: „Едно упражнение трябва да се прави едновременно от всички, като че го прави един човек“ [2, с. 407].

Индивидуалният метод се състои в поотделно упражняване от обучаващия на обучаемите [28].

Пример за индивидуален подход е разяснението, че желаещите могат да получат допълнителни указания за гимнастическия комплекс от 1910 г. и че могат да ги получат поотделно [7, с. 249].

2.2.3. Методите за физическо натоварване указват начина на извършване на физическите упражнения по отношение на регулирането на обременяването по обем, време, вид, форма на почивка и характер, според които се делят на равномерен (стандартен) и променлив метод [28].

Равномерният метод се състои в извършване на физическите упражнения непрекъснато, с равномерни усилия и темпо, като натоварването преобладаващо е с ниска или умерена интензивност [28].

Гимнастическите и паневритмичните упражнения се изпълняват с равномерния метод на физическо натоварване, което съответства на характера и насочеността на упражненията, които се изпълняват с бавно до умерено темпо, равномерно, с еднаква продължителност на повторенията и на отделните упражнения в гимнастическите комплекси, ритмично, плавно, с ниска до умерена интензивност, с достъпност и др.

2.3. Методи за контрол и оценка

Наблюдението на изпълнението на упражненията от обучаваните се извършва от обучаващия, на базата на което той прави качествена преценка [28].

Учителя Петър Дънов прави систематични преки наблюдения на изпълнението на общите гимнастики и по духовен път следи упражненията за самостоятелно изпълнение, след което в беседите си прави качествена преценка. Също така наставлява учениците си винаги да се самонаблюдават при извършването на упражненията и да си отбелязват състоянията, през които минават [11, с. 81]. По този начин чрез съзнателното самонаблюдение и самопреценка на процеса на упражняване те стават по-активно наблюдаващи и преценяващи самообучението си.

Двигателно тестиране, изпитване и оценяване

В Школата изпитване не се прилага, но Учителя предупреждава, че „като идете при царската врата на оня свят, ще кажат: „Направете едно гимнастическо упражнение“ [3, с. 105]. Това е своеобразен тест за оценяване на степенята, до която ученикът е овладял и развил физическите си сили чрез упражненията. Пълното развитие на физическите сили е условие за последващото развитие на висшите сили в духовния и Божествения свят [13, с. 453].

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

В беседите на Учителя Петър Дънов за обучението в гимнастическите и паневритмичните упражнения установяваме приложение на принципите и голяма част от методите на физическото възпитание. Без да бъдат назо-

вани изрично, те са сходни по форма, по съдържание и по начина на осъществяване на основните психофизически аспекти на двигателното обучение. Специфична особеност на обучението, което той прилага, е естественото му обосноваване на съответствието на упражненията с природните закони, движения, сили и енергии за реализирането на целите и ползите на упражненията. Освен това основно изискване е съзнателното изпълнение на гимнастиките с пълна умствена, сърдечна и волева активност, за достигане на правилно и максимално резултатно упражняване и за прогресивно подобряване през живота на двигателните възможности. Също така в Школата приложението на принципите и методите на двигателно упражняване е насочено към колективното достигане от учениците до качествено ново ниво на усъвършенстване във връзка с Бога, изразяващо се в придобиването на Божествени качества и разположение, на Божествени движения и Божествена воля. Крайната цел е постигането на пълно развитие и контрол на физическите сили през земния живот като неотменна стъпка към духовното израстване. Със своите особености принципите и методите на обучение в гимнастическите и паневритмичните упражнения обогатяват теорията и методиката на физическото възпитание и физическата култура.

ЛИТЕРАТУРА

1. Дънов, П. Ако говоря, ООК (1934 – 1935), Том I, ИК „Жануа-98“, 2003.
2. Дънов, П. Ако говоря, ООК (1934 – 1935), Том II, ИК „Жануа-98“, 2003.
3. Близо и далеч, УС (1941–1942), Том II, Изд. „Уралия“ и Изд. „АСК-93“, София, 1997.

4. Дънов, П. Божествената мисъл, МОК (1927 – 1928), Изд. „Бяло Братство“, София, 2012.
5. Дънов, П. Божият глас, ООК (1930 – 1931), Изд. „Бяло Братство“, София, 2013.
6. Дънов, П. Вас ви нарекох приятели, НБ (1935 – 1936), Изд. „АСК-93“, Кърджали, 1998.
7. Дънов, П. Веригата на Божествената Любов (1903 – 1915), Изд. „Захарий Стоянов“ и Изд. „Бяло Братство“, София, 2007.
8. Дънов, П. Високият идеал, ООК (1923 – 1924), Изд. „Бяло Братство“, София, 2009.
9. Дънов, П. Време и сила, МОК (1925 – 1926), Изд. „Бяло Братство“, София, 2010.
10. Дънов, П. Възможности за щастие, СС (1941 – 1943), Изд. „Бяло Братство“, София, 2011.
11. Дънов, П. Двамата пътя, МОК (1922). Изд. „Бяло Братство“, София, 2011.
12. Дънов, П. Езикът на Любовта, СС (1939 – 1940) Изд. „Бяло Братство“, София 2011.
13. Дънов, П. Козативни сили, ООК (1925 – 1926), Изд. „Бяло Братство“, София, 2010.
14. Дънов, П. Мировата Любов, СС (1919 – 1921), Изд. „Бяло Братство“, София, 2008.
15. Дънов, П. Наука за живота, ООК (1939 – 1940), Том II, ИК „Жануа-98“, София, 1999.
16. Дънов, П. Новата мисъл, ООК (1932 – 1933), Изд. „Бяло Братство“, София, 2013.
17. Дънов, П. Новият живот, СС (1922 – 1924), Изд. „Бяло Братство“, София, 2009.
18. Дънов, П. Посока и растене, МОК (1926 – 1927), София, ИК „Жануа-98“, 2002.
19. Дънов, П. Посока на растене, МОК (1926 – 1927), Изд. „Бяло Братство“, София, 2011.
20. Дънов, П. Простите истини, ООК (1926 – 1927), Изд. „Бяло Братство“, София, 2011.
21. Дънов, П. Свещеният огън, СБ (1926), Изд. UNIVERSE, 1998.
22. Дънов, П. Свещеният огън, СС (1925 – 1926), Изд. „Бяло Братство“, София 2009.
23. Дънов, П. Славата Божия, царството Божие и волята Божия, ООК (1938 – 1939), Том I, Изд. „Уrania“ и Изд. „АСК-93“, София, 1998.
24. Дънов, П. Служене, почит и обич, МОК (1929-1930), Изд. „Бяло Братство“, София, 2012.
25. Дънов, П. Събуждане, ООК (1931 – 1932), Изд. „Бяло Братство“, София, 2013.
26. Дънов, П. Положителни и отрицателни сили, ООК (1922-1923), Изд. „Бяло Братство“, София, 2008.
27. Дънов, П. Абсолютна справедливост, ООК (1924-1925), Изд. „Бяло Братство“, София, 2010.
28. Цонкова, Д. Теория и методика на физическото възпитание (лекционен курс), Велико Търново, Университетско изд. „Св. св. Кирил и Методий“, 2007.

НАБЛЮДЕНИЯ В ИЗВЪНСЕТИВНИЯ СВЯТ КАТО МЕТОД В ПЕДАГОГИКАТА

Гунка Младенова

НАБЛЮДЕНИЯ В ИЗВЪНСЕТИВНИЯ СВЯТ КАТО МЕТОД В ПЕДАГОГИКАТА

Гинка Младенова

НАЧИНИ НА ПОЗНАНИЕ

За различните начини за познание ни загатва Библията, срещата на Исус със самарянката при Якововия кладенец. Като потомка на Яков и тя пие от кладенеца, както челядта му, както добитъка му. Тя пие от сетивното познание. Но Исус ѝ загатва за „живата вода“, чийто извор е вътре в човека: „Водата, която аз ще ти дам, ще бъде вътре в теб един извор на живот, който извира постоянно“.

„Живата вода“ символизира висшето познание.

Учителя Беинса Дуно диференцира цялото мироздание на Божествен свят, духовни светове и материални светове. Самият той е имал напълно развито възприемане на духовните светове, общение с ангелите и другите духовни същества.

Сетивно познание. Действителността ни се разкрива чрез петте сетива – слух, зрение, вкус, обоняние, осезание. С нашите очи ние виждаме светлината, цветовете, формите на нещата. С нашите уши се възприемат звуците, с нашите органи на обоняването – миризмите, с органите ни на вкуса – различните вкусови усещания. Хората с висока сензитивност свързват определени звуци и тонове с определени цветове, което означава, че в на-

шата вътрешна същност отделните сетивни области се обединяват, като по този начин изграждат едно душевно цяло. Възприятията се обединяват в едно вътрешно общо сетиво.

Със своите сетива ние възприемаме много малък спектър от информация.

Човек чува между 16 Hz и 20 kHz. Честота под 16 Hz не се възприема от ухото. Има животни, които използват ултразвуци и инфразвуци, за да комуникират. Прилепът издава ултразвукови сигнали и измерва времето, което е необходимо, за да се върне ехото от тях. Восъчният молец е способен да чува ултразвук с приблизително 300 kHz честота. Човешкото око възприема само част от електромагнитния спектър. Видимият спектър за човешкото око е с дължина на вълната между 380 и 780 нанометъра. То улавя светлинните сигнали и ги трансформира в електромагнитни импулси. За сравнение – соколът от 8 км фиксира плячката си, змията възприема инфрачервена светлина (над 780).

По отношение на обоняването ни животните също ни превъзхождат. Кучето има над 300 милиона обонятелни клетки за възприемане на различни миризми.

С физическите си сетива ние възприемаме физическия свят.

Извънсетивно познание. Процесите в сетивния свят са външен израз на духовни процеси и същества. Учителя в много беседи говори за възможността да имаме свръхсетивни възприятия и да получаваме знания от невидимия свят: „След време, когато духовните очи започнат да се развиват, ще видим всички светове“.

Свръхсетивното познание може да стане спонтанно или чрез упражняване; може да бъде в покой или в движение. До етерното, до астралното тяло нямаме съзнание. Вегетативната нервна система ги държи скрити за нешето съзнание. Ние с будното си съзнание мислим с т.нар. главоно съзнание, чрез мозъка. А информацията от останалите части на тялото ни остава скрита – например информацията от стомаха, белия дроб, костите и т.н. Тя е в подсъзнанието.

Носят ли нашите органи информация? Отново Учителя ни дава отговор: „Защо създаде човека с толкова вътрешни органи. Защо са му нужни мозък, бял дроб, сърце, стомах? Чрез тези органи човек се свързва с ангелите, с херувимите и със серафимите, от които черпи знание за своето повдигане“.

Колкото повече се разширява съзнанието, разширява се и полето на знание.

РОЛЯТА НА ПРЕПОДАВАТЕЛЯ В ИЗВЪНСЕТИВНОТО ПОЗНАНИЕ

„Учителят има една от най-трудните задачи – да възпитава хората. Ако той има 30 деца в отделението или класа, това са 30 свята, цели 30 микрокосмоса. Знаете ли защо е мъчно да се възпитават хората? Ще ви кажа: във всяко

дете има сто милиона слънчеви системи. Умножете сега 30 по сто милиона! Колка правят? – Три милиарда. Това е една грамадна енергия, с която вие трябва разумно да се справите“ – казва Учителя.

Свидетели сме на непрекъснато променящите се условия в света и на променящото се съзнание на хората: „Възпитанието подразбира съзнание. Когато говорим за възпитание без съзнание, то е гресировка. При съзнателното възпитание придобитите резултати не се губят“ (Учителя).

Ролята на преподавателя е не само да намира пътища за опознаване душата на детето, но и да даде нови начини за опознаване на видимия и невидимия свят. Ясно е, че упражненията, извършвани в древните египетски школи, не са подходящи за съвременния свят. Методите, използвани в масовото училище, са погрешни – те дават познания за света чрез модели – модел на клетка, модел на фотосинтеза. Но моделът може приблизително да отрази действителността. Заг обективната действителност стои йерархия от същества, които са работили за нейното създаване.

Учителя казва: „Когато говорим за Слънцето, за звездите, аз гледам на тях като на резултат от дейността на разумни същества, които са живели преди 25 милиона, преди 250 милиона, преди 2500 милиона години“.

Много от новите деца нямат нужда от специална подготовка за свръхсетивни възприятия, те идват „готови“ за това. Преподавателят е само помощник в този процес.

ПЪТЕШЕСТВИЯТА КАТО НАЧИН НА ПОЗНАНИЕ

В беседата „Живите закони на добродетелите“ Учителя дава едно уп-

ражнение: „Сега мислено да направим едно пътешествие до Слънцето: 5 мин. отиване и 5 мин. връщане назад“. В беседата „Значение на ръцете и пръстите“ той дава същото упражнение.

Учителя поставя условията, при които да се направи упражнението: „По време на упражнението ще гледате да се освободите от всякакви тревоги и безпокойства“, „Застанете свободни, да няма стягане на стомаха“, „Затворете очи и насочете съзнанието си към Слънцето“.

Как ще се пътешества? – „За да идем до Слънцето, можем да идем със своята мисъл, може да идем със своето съзнание, пък може да идем и със своя двойник. Та сега със своето съзнание лесно правим пътешествие до Слънцето“.

С каква скорост ще пътуваме? – „Във физическия свят най-голяма бързина има светлината, но в другите измерения е възможна по-голяма“.

Учителя определя и целите на упражнението: „Тия упражнения ние ги правим за концентрация на ума. Концентрирането е полезно като една сила“.

Какви ще бъдат резултатите от това упражнение? – „Като правим този опит, ние ще се домогнем до положителните сили на слънчевите лъчи – да станем по-положителни“.

Подобно пътешествие беше проведено с ученици при изучаване на раздела „Космос, Слънчева система, Земя“.

ПОДГОТОВКА И ИЗПЪЛНЕНИЕ НА УПРАЖНЕНИЕТО:

(1) Хармонизиране на групата – благоприятна среда, да няма резки шумове, създаване на доверие между преподавателя и учениците. „Първото

нещо: трябва хармония“;

(2) Поставяне на правила – да не се пречи;

(3) Определяне на целите – какво ще правим;

(4) Концентрация, вглъбяване;

(5) Изпълнение на упражнението – провежда се като водена визуализация, при някои деца не е необходима;

(6) Обратна връзка – децата споделят своите изживявания по време на пътешествието, пишат съчинения, рисуват.

Някои деца получават въображаеми образи, вероятно базиращи се на техни сетивни възприятия, но има и деца, които извличат преживявания и наблюдения от висшите светове. Те получават информация, която не е добита по сетивен път, а пребивават в това изживяване.

Сходни пътешествия са правени и при други теми: „Пътешествие в Слънчевата система“ и „Пътешествие до Плеядите“. В раздела „Тела и вещества“ се проведе пътешествие за опознаване на различните тела и вещества – скали, минерали, пясък и др. Децата споделят – възприятията са по-ярки, по обхватни. Някои деца споменават за топлинни усещания, виждат цветове, усещат структурата на минерала, формата, плътността и др. Добри резултати дават и визуализации, свързани с опознаване на растителния свят, за изчистване на страховете.

РЕЗУЛТАТИ ОТ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА УПРАЖНЕНИЯТА:

(1) Децата получават вътрешна сила и увереност;

(2) Имат усещане за спокойствие;

(3) Получават различни преживявания;

(4) Получават познания за различни обекти и явления;

(5) Развитие на вътрешните душевни способности.

ПОЗНАНИЕ ЧРЕЗ ЧУВСТВО

Много често децата „носят“ определени негативни чувства – гняв, неудовлетвореност, тъга, страхове и др. Концентрацията и „срещата“ с чувството подобряват тяхното състояние, често водят до пълното им изчезване. При възбавянето децата имат възприятия за локализацията на чувството в тялото, сетивни усещания (топло, студено, твърдо, лигаво, голямо, малко), а също и за начините им на премахване (изтръгване, изгаряне, измиване) и др. Много често стигат до първопричината за това чувство, могат да го нарисуват, да го изиграят (изтанцуват).

ПРИРОДАТА КАТО СРЕДА И НАЧИН НА ИЗВЪНСЕТИВНИ ВЪЗПРИЯТИЯ

Това, което отличава педагогическите идеи на Учителя от другите образователни системи (Монтесори, сугестопедия, валдорфска педагогика и др.) е, че Учителя призовава за директен контакт с природата, с живите обекти: „Заведете ги при извора“. Защо? Какво ще се случи при извора? Тогава се осъществява пряк контакт с реалността, а това е най-прекият и най-пълният път на познание. Тогава може да се получат не само сетивни възприя-

тия, но децата да се докоснат до невидимия свят.

Има раздел от физиката „Физика на сложните системи“. Природата е суперсистема, Космосът е суперсистема, които съдържат целия спектър, целия набор от честоти. Това може да бъде и човешка система. В природата електромагнитното състояние е по-различно. Атмосферата е по-тъничка и космичните лъчи проникват по-силно. Затова сред природата възприятията са всеобхватни.

Колкото взаимоотношенията между елементите на една система са по-хармонични, многопластови, толкова възможността за енергоинформационен обмен между нейните елементи е по-голяма. Ненапразно Учителя препоръчва различни начини за контакт, за обмен между елементите (хората) на една група: общи обеди, общи походи, обща работа – физическа, умствена, духовна. Тогава са възможни скокообразни промени (квантов преход) както на отделни елементи от системата (групата), така и на групата като цяло. Тогава е възможно и въздействие, промяна на средата (природна среда, общество).

Паневритмията, която се изпълнява сред природата, е система от много елементи (хора). Учителя казва: „Вие не знаете какво мощно оръжие съм ви дал“. Като сложна система от хора и природа Паневритмията е предопределена да доведе до скокообразни промени не само в отделните нейни елементи, но и в социалната, в обществената среда.

Паневритмията в групите с деца дава възможност за:

1. Добро здраве – физическо, емоционално, умствено.
2. Музикална култура.

3. Вглъбяване на фона на музиката от дадено упражнение.
4. Визуализации върху текста.
5. Рисуване.

Рисунките и разказите на децата след визуализациите разкриват, че те се докосват до свят на красота и хармония.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Възниква въпросът дали тези извънсетивни възприятия водят до пробуждане на душата на децата? Това е въпрос на време и по-продължителни

наблюдения. Затова настоящата тема предстои да се обогати и развие. Препоръчвам педагозите и възпитателите да използват визуализацията (вътрешното вглъбяване) като начин за извънсетивно познание. Това е изживяване, до което сетивата нямат досег. Душата извлича по-могъщи сили от собствените си дълбини. Те се откъсват от сетивните възприятия и от мозъка като инструмент на разума. Когато са ограничени сетивните възприятия и обикновеното мислене, съзнанието не угасва, то се издига на по-високо ниво.

100 ГОДИНИ ШКОЛАТА НА УЧИТЕЛЯ БЕИНСА ДУНО

Юбилеен сборник

Варна, 2 – 3 септември 2022

Съставителство: **Димитър Калев**
Редакция: **Спаска Миховска**
Предпечатна подготовка: **Петър Желев**

Издателство "АРТ ТРЕЙСЪР" ООД
Варна, 2022

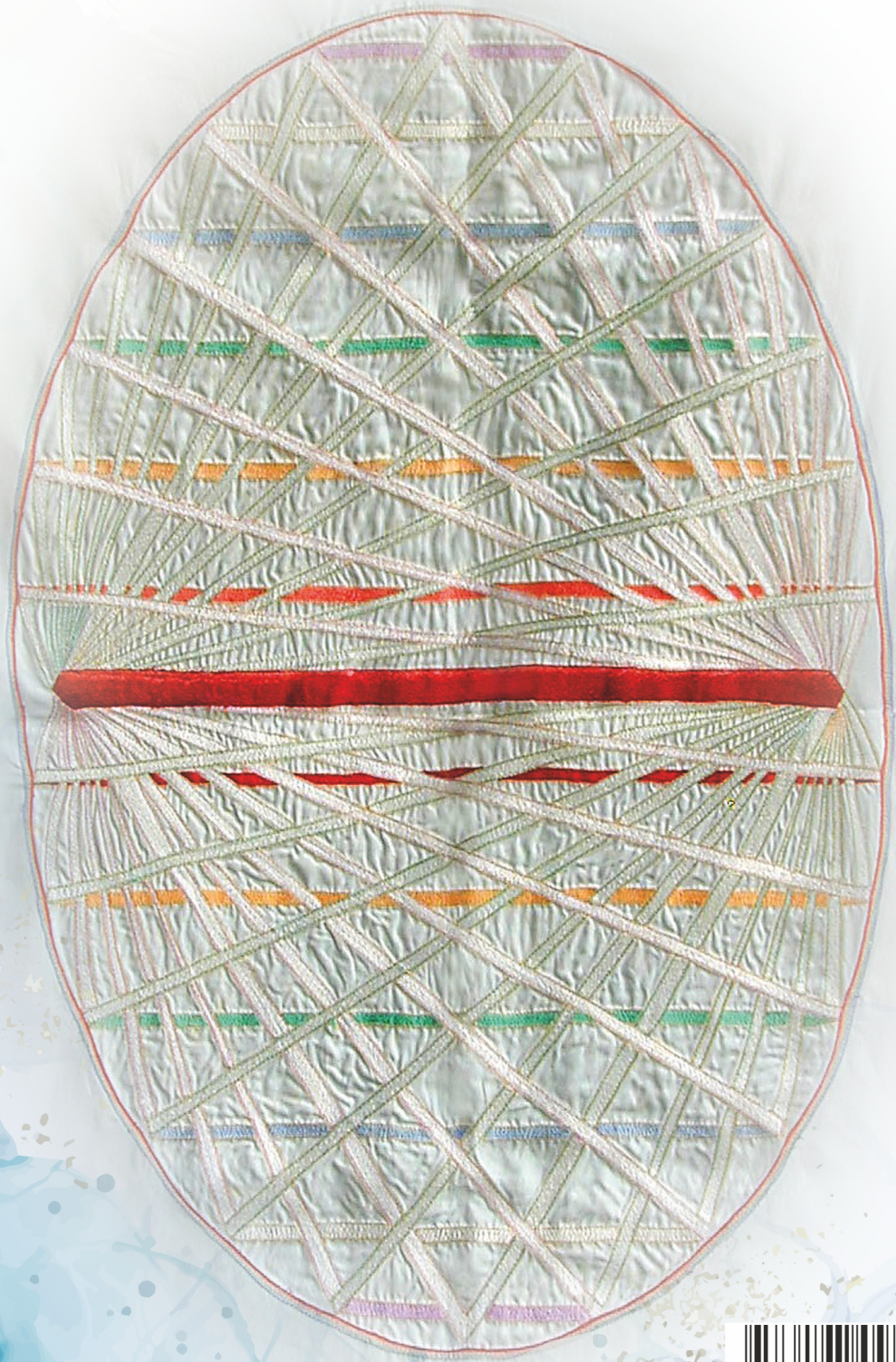
ISBN 978-619-7094-61-9

9 786197 094619

9 786197 094619